

כָּל שִׁירֵי

יהודה ליב גאָרדאָן

ישנים גם חדשים

בארבעה ספרים.

יזאם לאור

על ידי אגודת אנשים אהבי שפת עבר

בס"ט פטרבורג.

ס"ט פטרבורג.

כדפוס ג. פ. פינס וישעי' צערערבוים.

שנת תרמ"ד לפ"ק.

Gordon, Leon

81.14140

СТИХОТВОРЕНІЯ

Л. О. ГОРДОНА

ВЪ ЧЕТЫРЕХЪ ЧАСТЯХЪ.

ИЗДАНИЕ КРУЖКА ЛЮБИТЕЛЕЙ ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА
ВЪ С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

ЧАСТЬ I:

ЛИРИЧЕСКІЯ СТИХОТВОРЕНІЯ.

COLUMBIA
UNIVERSITY
LIBRARY

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

Типо-Литографія Г. Пинеса и Ис. Цедербаума. Невскій пр., д. № 1.

1884.

793.26651

L

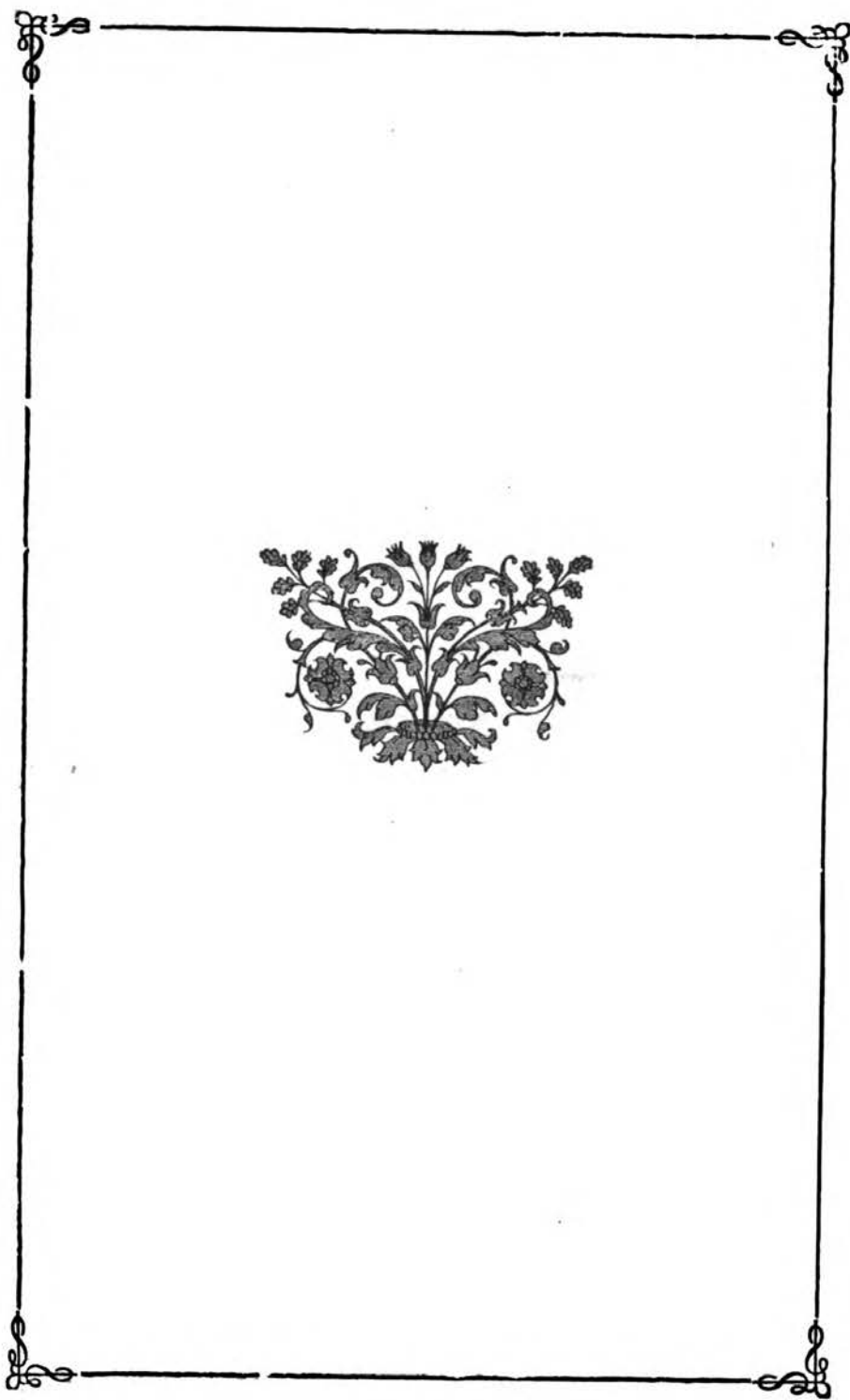

כָּל שִׁירֵי
יהודה ליב נאָרדאָן.

ספר ראשון:

שִׁירֵי הַגִּיּוֹן

תָּסֵד וּמְשַׁמֵּם אֲשִׁירָה (תהלים קיא א').
אם תסד אשירה ואם משמם אשירה
(ברכות ס':).

תְּכֵן הַשִּׁירִים.

צד	צד
41 . . . . . הקִּדָּה עִמִּי	II מאת המוציאם לאור . . . . .
43 . . . . . זָרַח בְּיַד עַמִּי	III מאת המחבר . . . . .
47 . . . . . בְּיָמֵם בְּלִילָה (א', ב').	IV פִּרְתַת יְשָׁרִים . . . . .
פְּרָגוּ קִיִּם :	V תְּסִיד וְהִקְרָעָה (במקום הקדמה) III
62 . . . . . יְהוּדָה מִבְּנֵי (מְשִׁירֵי קַסְמָה).	1 מִלְּאֲרִיב . . . . .
וְסוּחַת יִשְׂרָאֵל (מְשִׁירֵי בִיחֹן) :	3 וְקָה . . . . .
64 . . . . . (א) אִם אָמַת הַבָּרִי	7 נַח לְאֲדֹנָי . . . . .
65 . . . . . (ב) אֲלֹחַת הַשָּׁדָה תִּקְפֹּצְקָה	שִׁירֵי זָהָב :
66 . . . . . (ג) גָּדוֹ לְסִילָלַת עַל גְּרוּחַת כָּבֵל	12 . . . . . (א) הַעֲרֵב . . . . .
67 . . . . . (ד) עַל חַיִּי הַיָּרֹדֶן	13 . . . . . (ב) כּוֹכַב הַשָּׁמַיִם . . . . .
— . . . . . (ה) בַּת יִשְׁתָּח כְּסָרִים מֵתָה	14 . . . . . (ג) בְּאֲבוֹד עֲשָׂרִי . . . . .
68 . . . . . (ו) קִנְיַת הַדְּרוֹס	15 . . . . . (ד) וְתֵל בְּגָנִי . . . . .
69 . . . . . (ז) תְּרַבֵּן יְרוּשָׁלַם	16 . . . . . (ה) הַפְּנִיָה הַעֲבָרָה . . . . .
מְשִׁירֵי שִׁילֵעִי :	17 . . . . . (ו) הַקְּסָרִים וְהַקְּסָרִים . . . . .
71 . . . . . (א) סוֹד אֲלוֹהֵי	18 . . . . . (ז) נִקְמַת הַחַמָּה . . . . .
75 . . . . . (ב) אִם מִכְּבָה עַל בְּתָה	19 . . . . . (ח) אֲדֹנָי עַל מַיִם רַבִּים . . . . .
81 . . . . . (ג) הַבְּעֵרָה	20 . . . . . (ט) הַשָּׁדָה מֵאֵן תִּמְצָא ? . . . . .
אֲמָרֵי שָׁפָר (מְשִׁירֵי שַׁעֲמַעִי) :	21 . . . . . (י) אֵחָ לְעָדָה יִגְלֵד . . . . .
84 . . . . . (א) הַסֵּנֵד בְּתִירוֹ	22 . . . . . (יא) הַשֵּׁנֵר נְדָמָה נִקְמָה . . . . .
— . . . . . (ב) אֵת הַכֵּל עֲשֵׂה יָפֵה	23 . . . . . (יב) עַל הַר צִיּוֹן שָׁשְׂמִם . . . . .
86 . . . . . גְּיִנְתִי בְּלִילָה (מְשִׁירֵי שׁוֹבְעֵרִים).	24 . . . . . עַל כְּרוֹתָה אֲמָה נִי . . . . .
87 . . . . . קְזֻמְרֵי יְהוּדָה (א, ב, ג, ד, ה).	26 . . . . . בֵּית מִעֲרָב לְכָל חַי (א, ב, ג).
91 . . . . . לִמִּי אֲנִי עֹמֵל ?	34 . . . . . אָנָם הַזֶּה פְּרָצוּסִין (א', ב').
	38 . . . . . וְדָוִי . . . . .

יוֹסֵף גַּלְרוֹן

יד	על דא קא פֿרֿינא! (לבעל חסיד)	94	האַמוֹנה וְהַדַּעַת . . . . .
123	לדב מ"נ	97	הַנָּה וְלֹאֲחֵר עֲלֵשִׁים שְׁנֵה . . . . .
125	לרא"ש	99	סָפָה וּזְ מַדְתָּהּ עֲלֵיהָ? . . . . .
126	לבעל „המשביר“	102	סְלוֹק שְׂכִינָה . . . . .
127	ליעקב רייפמאן	104	פֿאַרעֵיט וּבִזְקֵיט גַלְד . . . . .
128	לחזא"ל	106	אַדְחֵי רִזְקָה . . . . .
	(ב) אַל הַסִּתִּים :	108	עַד אֲדֹנָי . . . . .
129	לפי לבו אב יוזק	110	שְׁלֵהי בְקִסָּא . . . . .
131	תנודים און	111	אַתָּם עַבְרֵי . . . . .
132	אֲתֵרֵי מִתְּ שְׁדָּל		שִׁירִים לַעֲת קִצָּא
133	על מאפו		(א) בְּצַד הַסִּתִּים :
134	על מות ברמיה	113	לְשִׁדָּל . . . . .
135	הוי אָח! (על מ' כ' ל')	115	לְמֵאִיר לַעֲמֻשֵׁים . . . . .
161	השעות והארות	117	לְהוֹשֵׁר מִשָּׁה מִנְפִּיזִירֵי . . . . .

מאת המוציאים לאור.

הספרים הוצגים לאור על ידינו הזום אינם צריכים לערוחנו ולהסכמתנו. שם המשורר מהרי"ל נאָרדאָן נודע לכל הקוראים עברית על פני כל הארץ. אף לא עלנו המלאכה להראות לקהל הקוראים את ערך המשורר ומקומו בין משוררי ישראל; הקוראים המבינים יבתנו ונקלו והמבקרים יחו דעתם הבל יבא על מקומו בלעדיו. אפס סמכתנו, בהפיצנו את הספרים האלה על פני תבל, להביע לאודנו העברים מה ראינו ומה הגיע אלינו להשתדל בהוצאת שירי מהרי"ל לאור, דבר אשר לא נעשה כמותו לשאר סופרי בני עמנו עד עתה. לא עשינו זאת מראיה, מן יתגלגלו השירים האלה תחת שואה וכלי עזרתנו לא יראו אור הדפוס: ספרים כאלה נדפסים ונקנים בלי כל מעורר ועורר, ולא מוכת המשורר ודשנו אפוא כיום בהעמיסנו עלינו דבר הרוצאה, כי אם רצינו לשלם תוב ישן, אשר היה מוטל על כל הקהל, או עכ"פ על כל הקוראים עברית בקרבנו, תוב אשר אין לו תובעים ובשביל זה לא בא שר הזום לידי פרעון.

כל עם ועם מן העמים הנאורים מכבד את חכמו ומקדד הגיוני רוחם; אולם כבוד ויקר הם עבודה שבלב, ולא זו בלבד ערשים העמים הנאורים, כי אם משתדלים הם להפיץ ספרי חכמהם על פני תוצות, לתת להם מהלכים בעם, למען יהנה העם מן האור הנגנח בתוכם וישה אונו לשמיע בלמודם. ועוד גם זאת, כי מנולה יקרה יש בפעלי חכמי לב, אשר

הותירם ד' למוכה על פני אחיהם בכשרון רבונעלה, כי בדברים
לאחיהם בכתבם ובלשונם ישאו נם הגיוניהם עליהם וחתם
תכונת העם ומדותיו המיוחדות לו, וכאשר יתפעל המן
הקדאים מתפארת השפה ורום ההניון, תבא אהבת עמ בקרב
כלי משים, ודבק בעמ בקשר אמיץ וחזק, קשר אשר לא
ינתק לעלם, כי קשר הרוח הוא.

כן עושים כל העמים הנאורים וזה דרכם. מציאים הם
לאור ספרי גדוליהם וחכמיהם ומפריצים אותם בין כל מפלגות
העם ומחלקיתו בהוצאות שונות יקות זו מזו: העני קונה לו
ספר על נייר פשוט בעד איזה אגודות נחשת ונהנה ממנו
בשעותיו הפנויות, הבינוני קונה את הספר שהוא בהוצאה יותר
מהודרה והעשיר יקנה לו במלא כספו ספר נדפס על נייר יפה
ובכריכה מהודרה והיה לו ולבני ביתו למקרא ולפאר את ארצו
הספרים אשר לו. בין כה וכה כל העם למגדול ועד קטן יודע
את חכמו ומפרייו על פי הגיוניהם הנשגבים, אשר יידש לו
הוריש לבניו ונכדיו עד דור אחרון, והדור הצעיר יסכן מעמדיו
לכבדם בלבו ולתת יקר לעם מחצבתו, אשר הסופרים והחכמים
האלה מחלצו יצאו. — לא כן אנתנו בית ישראל. עם חכם
ונבון אנתנו למקמננו ועד גדולנו, וכשם שמלית שצלה תכלת
פמורה מן הציצית, כך אנתנו פופרים עצמנו מכבוד חכמים
ונבונים. מחברי ספרים בקיבנו מציחים מעותם על קין הצבי,
מציאים ואינם מכניסים, כי אין איש שם על לב לחזור אחרי
ספר אמילו מן היותר טובתרים, וכל מי שתציקדו רוחו לגלות
דבריו ברבים ולפרסמם בדפוס וד' לא ברכו בהון ועשר, עליו
לחזור על פתחי נדיבים ולתת להם את ספרו בשכר, אשר
הוא בעיני הנדיבים כחמד חנם. ובגלל הדבר הזה נפלה ספרתנו
ותרד פלאים ולא תוכל להרים ראש! כי מתברים הגונים ובעלי
כשרון באמת, אשר לא יחפצו לשאת עליהם תרפת עניים
העומדים בפתח, טומנים ידיהם בצלחת ובלמים נבואתם לכל

תודע בקהל, ותחתם יפרו וישרצו בקרבנו מחברים בלתי מדוּגנים
 הכותים כנגית את ספריהם המלאים הבלים על כל עובר בעד
 אגדת כסף—וכדי בזיון וקצף! ובשביל זה הושחזו פני ספרתנו
 כשולי קדידה ותזי כעיר פרוצה אין תימה. ספרים למאות
 יוצאים לאור בשפת עבר, ואולם לו יצא דבר הק ומשפם לנזר
 כליה על הספרים אשר אינם שרים בנוק הזמן לקדוּתם, אז
 ישאר בידינו אחד אחד מן המאה ושאריתם יעלו בתדו ויאבדו.

את זאת ראינו אנתנו, תוכבי שפת עבר בעיד המלוכה,
 והיינו מצטערים ימים רבים לאמר: סתי נהיה גם אנתנו ככל
 הגרם בית ישראל ומתי נלמד לעשות כמתוקנים שבהם לכבד את
 ספרינו לא רק בהספדים אחדי מתם, לא רק בפינו ובשפתינו,
 כי אם גם בפעל כפים? — ובימים ההם קרבו ימי יובל
 משורדנו ר' יהודה ליב נאָרדאָן, אשר מלאו לו בשנת
 תרמ"ב עשרים וחמש שנים מאז יצא לאור ספרו הראשון, ארבת
 דוד ומיכל", ונאמר: עתה בא מעד לעשות לספרתנו העתיקה,
 אשר משורדנו זה הוא אחד מראשי המכהנים במקדשה בחדונו;
 ממנו נתחיל ואת ספריו ושיריו המרצים לעם נוציא לאור על
 חשבוננו, והיה מדרי"ג למצפת לשאר חכמי לב המושכים
 בשכמ ספרים בשפת עבר, בראותם כי יש עין רואה את
 פעלם ואין שומעת את הגיוני לבם, וכי לא יעמלו לדיק ולא
 ילדו לבהלה כי יש שכר לפעולתם ואחידיתם לא תִקָּרַת,
 והתעוררו לעשות חיל בספרת ישראל איש כמקנת לבו כברכת
 ה' אלהיו אשר נתן לו.

עד בימי האביב שנת תרמ"א התאספו תוכבי שפת עבר
 בעיד המלוכה להתייעץ כדת מה לעשות ליום התג ההוא —
 תג לשפתנו ולבת שירתנו. ויבחרו מקרבם אותנו שבעת
 האנשים החתומים למטה וימלאו את ידנו לעשות בדבר להוציא
 לאור ליום היוכל את שירי מדרי"ג על פי האופנים אשר
 יכשרו בעינינו. ויהי אנתנו עושים הגה והנה, לוקחים דברים עם

המדפיסים ומכינים את עצמנו לנשת אל המלאכה והנה יסרנו
 ה' בהפרעות הנוראות אשר התחוללו על ראשי אחינו יושבי
 יעליסאָועפּטראָד ביום המד והנמרד יום 15 אפריל 1881.
 בתולה אמרנו אך סקרה לא טוב הוא ושםף עובר ננחיל
 כמעט רגע עד יעבור זעם, אפס כי עד מדה נכתנו לדעת
 כי לא על בני יעליסאָועפּטראָד לברה עברה כוס החמה כי גם
 שָׁר בני ישראל יושבי הנגב בארצנו ישתו ימצו את שמדיה;
 ונרא כי לא עת הצאת ספרים העת ההיא ונחלל ממעשנו עד
 עת קץ.

ובין כה באו ימי היוכל למדרי'צ', וביום ח"י חשוון
 תרמ"ב חגנו את התג ההוא באסיפת מוקדי המשורר ומכבדיו
 מכל פנות העם, ויבאו ויאכלו לחם, אתו ויגישו לו מכתבי תודה
 ותהלה ויקיבו לו אשכר עם זהב תביע כסף עשויים בסוב
 מעם חקיק עליהם לשמו ולזכרו תאות נפשם^ו). בנשף חשק
 ההוא התנדבו מכבדי המשורר איש ככל אשר ידבנו לבו לתכלית
 הדפסת שדיו. אולם מאשר עוד לא חדלו או הרעמים והפרעות
 וכל יום ויום הביא צרה חדשה לאחינו הנדכאים לכן לא יכלנו
 לנשת אל המלאכה עד ראשית ימי התף תרמ"ג. ואם גם
 אז עוד עמדו על דרכנו מכשולים ומעצורים רבים, הנה
 בעזרת ה' נברנו עליהם ופנינו הדרך לפנינו, וכלינו היזם את
 אשר נמלו עלינו אהבי שפתנו הקדושה. הנה כל שירי ראש
 משוררי חרנו מדרי'צ', אשר היו אתו בכתובים עד היום או
 אשר כבר באו בדפוס בשכבר הימים והמה עתה מתקנים ומקלאים
 ביד המשורר, כלם נקבצו ובאו יחדו בארבעת הספרים המנוחים
 פה לפני הקדאים; ועיני הקדאים רואות כי לא חשכנו עמל
 ויגיעה לְפָאָר את מעשי ידי המשורר המפָאָר ולשית עליהם
 גם מצוץ הוד והודד אשר ישה לחץ עיכם ולקָדָם מבית.

(* פרטי התג זהווא הלא הם כתובים על עלי העתים לבני ישראל
 אשר יצאו כימים ההם בלה"ק ובשפת המדינה.)

הספרים יצאו פעם אחת בשתי הרצאות — פשוטה ומקדמה. הפשוטה, אשר גם היא יפה וברה, מזדה שלשה ר"כ, למען תהי שזה לכל נפש ותהי יד כל אדם משנת לקנותה; והמקדמה—על גליון נחל וסבוך בתכריך יפה ובתמונת המשוך בראשה— מזדה עשרה ר"כ. ואַפְּקָה כרתנו בינינו ובין המזכיר להיות מותר כסף פדיון הספרים, אחרי גביון כל ההוצאות, קדש לדבר טוב ומעיל לספרתנו ככל אשר יורנו צִדְקַת הַיָּסִים הַבָּאִים .

הנה עלינו המציאים לאור להודות קבל עם לכל האנשים הגדיבים אשר נלוו עלינו לעזר בגדבותיהם להוצאת הספרים אשר עלתה לסך רב קרוב לחמשת אלפים ר"כ, ונרשום בזה את כל המתגדבים יתר ממזר הספר בתור מתנה שלא על סנת להחזיר, למען יהיו לברכה ולהתלה בקרב עם:

בארָאן נפתלי הירץ גינצבורג, ר' אהרן קיפּמָאן ,
 ר' אברהם ז"ק, ר' בנימין בלאַך (ז"ל), ר' אליהו
 בר"א אַפְּרָאן, האדום קאַרָאָבְקָאָו, ר' יצחק בר"א
 קאַמְנֶקָא, ר' שמואל פּאַליאַקָאָו, ר' י. רובינשטיין
 (מַבְּרָאָו), ר' יהושע צייסלין, ר"ל שלים
 (מינא), ר' י"ל ראָזענמַהַל, רש"י ספּאַניסלאָוסקי
 (מיעקאַשערינאַסלאָו), ר' אליעזר פּאַליאַקָאָו, ר'
 מאיר ברעווי, ר' אליעזר ליאַהאַווסקי, ר' אליהו
 ולקינד, ר' מרדכי שמשערנבערג, הרידקציון של
 „הרוססי העברי“, ר' דוד סלאניססקי, ר' ישראל
 ז"ק, ר' משה מרדכי גנצבורג* .

* שמות המתגדבים מרורים ע"פ גיל הסך אשר נרבו לדבר; וכל מתגדב אשר לא ימצא את שמו רשום יישיב נא להודיענו על שם הגזבר, כפי האדריסא הנקובה על גב הספר, על ידי מי שלח את נרבתו וכמה שלח, כי אולי נשתקע הכסף ע"פ איזה סבה ונדע לבקשו ולהשיב את אברתנו.

ובזה הננו יוצאים בברכות טוב לכל קהל האוהבים את
 שפת עמנו הקדומה. אנחנו עשינו את שלנו ועתה עליהם
 לעשות את שלהם להביא את הספרים איש לביתו למען אשר
 נוכל לעשות את מחשבתנו המובה אשר אנחנו חושבים לספרתנו
 ולשפתנו פליטת מחמדינו מימי קדם.
 ניסן תרמ"ד, ספ"ב.

חמוציאים לאור: אהרן בר"א קיי־מאן (היושב ראש)
 משה בר"י ברלין
 אלכסנדר הלוי צעדערבוים
 צבי הכהן ראבינאוויץ
 אדאָלף לאנדוי
 ישראל ז"ק (הגיבור)
 ר"ד י"ל קאנפאָר (המוציא והסביא)

סאת המתבר.

האכתוב הקדמה לספרי אם לא אכתוב! המשלים
 יאמרו: „ספר בלי הקדמה כגוף בלי נשמה“, כי כשם שהנשמה
 מתארת פבעו של אדם וחכונתו כך ההקדמה מכארת עגן
 הספר ומפדתו; אבל לבי אומר לי כי ספר שירים יוצא מן
 הכלל הזה לפי שכל נטו אינו אלא כאותו הגוף שתנשמת
 אצורת בו. כי מה השיר אם לא השתמכות הנפש ושירת
 והתחת המספרות — ולספר כזה הקדמה מה זו עשה? אם
 בעל נפש הקדא, הודע להלך פקדן נפש ובמקבא רוח, או
 ידע בנפשו נפש המשורר ויבין לרעו מדחוק; ואם איש הוא
 אשר לא נסה להכניס אל הלב דברים הבאים מן הלב כי
 או הכל ייגע המשורר לשפוט ולהפעים לו הדברים והוא לא
 תצלח. השיר חומה למן שאכלו. אכתוב במדבר, שלא היו
 לעמים אותו בשנים ולא קתגלין בתבלין כי מעצמו היה
 נבלע באברים וכל פעם שאדם רוצה לשפוט בו פעם, וכבר
 הדה זק אחד מתכמי הזנים שקראת שירים הבמה ואינה
 מלאכה.*

על כן אמרתי אשמרה מחפוא בלשוני קצנר דבר בכל
 העגע לחכונת השירים הבאים בספרים האלה לעקנם ולטיבם
 ולהדעת המופריות והתחת הכללות במ, לבלתי תפוש את
 הקראים בלבם למען אשר ישפוט עליהם אין אונם איש ככל
 העלה על רוחו וכאשר תבו ישפוט לו; ורק על דברים
 תצנים אחרים אשר נבחר עקקם מן הקדא, על תולדות
 הספר ואופן יציאתו לאור, על סדור השירים והתלקותם ועל
 כתיבתם לסתרים ולטיבם — עלימו תפוף מלתי.

א) הכל תלוי במול האפילו ספרו של מתבר. גדולים ופזרים
 ממני היו בישראל חכמים וספרים ומשוררים ולא זכו שקעשו

*) Plutarch, Wie man die Poeten lesen soll.

בני הדרם לאַגדה אחת להביא את ילדי רוחם מאַקספּים ומקבצים
 יחדו בקהל ה'; ואם בגורלי עלה הַיָּקֵר הזה לא אתברך
 בלבבי לאמר כדאי והגן אני לכך יותר מאחרים אלא – השעה
 היתה צריכה לכך ואין לך אדם שאין לו שעה. אם כה ואם
 כה אברך את ה' שהעלה כזה בגורלי ואת אָנִי המשכילים
 על הפּוֹב והחסד אשר עשו עמדי בתַּקְרָם יחד לקחת את כל
 שיְרֵי הַיּוֹנִי לבי מכל המקומות אשר נִפְצוּ שם ולהציאם
 יחדו לאור שלם בתַּקְרָם להשכיל ולהועיל בזה לעם נולד;
 ועינם לא חסה על עמלם ועל זמנם ויזילו זהב מכיסם
 ומִבְּקָם שִׁחָדוּ בעדי עד עשותם ועד הַקִּימם את מוצות לבם
 כיום הזה. ויהי רצון שלא יבשו בי קִי ולא יקלמו בי
 מבקשי פּוֹבַת עַמִּם ולא יקצאו בספרי דבר שלא כרצונם; ויהי
 נָעִם פְּעָלִי עליהם גם בימים יבאו וְקָדְדוּ על בגידם כאשר
 יִקְדְּלוּ לוֹ.

והנה האנשים הפּוֹבִים והישרים בלבותם אשר נתנו את
 לבם לעשות בדבר ואשר עזרו אתם איש במשאית כמו נקבו
 בשמות למעלה, לשם ולתהלה. לדאש כל הישרים הדמה
 תעלה ברכתי „ברכת ישרים“ האמורה למטה בראש השירים.
 זכרה להם אלה לשובה על זאת כי באמונה הם עושים
 ולשובת עמם הם מתבוננים. יברכום פּוֹבִים כי נדיבות יעצו
 ועל נדיבות יקמו!!

ב) כל השירים הבאים בארבעת הספרים האלה כתובים
 במשך זמן שלש ושלשים שנה משנת תרמ"א עד תרמ"ד,
 היא השנה שאנחנו עומדים בה עתה. לפי תבונתם ועניניהם
 תִּקְלַק השירים האלה לילידי שתי תקופות שונות והקרא
 המבין יכירם על נקלה ע"פ תוכנם וגם ע"פ סגנונם, אע"פ

(* מוציאי הספרים לאוד בקשוני לרשום על כל שיר ושיר את
 השנה אשר בה נכתב. והנה לא בכל השירים נמצאה רשימה כזאת לפני
 והוכחתי במקצת מהם למנות יחפזין ע"פ הזכרון אבל יש גם אשר נגר
 כי זכרתי ולא זכרתי המון אשר בו נכתב השיר. ומן השירים הנדללים
 יש אשר היו מונחים אחי עינים רבות במרם השלמתים, כמו השיר
 „בירה בלילה“ אשר פירקו הראשון נרמס בספרי שירי יהודה (תרכ"ח)
 והאחרון נכתב במשך השנים תרל"ח—תרמ"ב; וכן השיר „שני יוסף בן
 שמעון“ אשר ג' פורקים תיאושתיים פמנו כתבתי עוד בשנת תרל"ז או
 קודם לזה ונרמסו בה ש ה ר לשנה הדוא ושאריתם כתבתי בשנת תרמ"ב
 וגם תרפ"ד.

שלגלי סודות לסגירתם ולמינתם באו שדי שתי התקופות מעורבים זה בזה. כשהייתי נער, בחדר האהה החיונות, הייתי ככל בני גילי ובני אומנותי אומר דברי זמר שאינם לא מעלין ולא מורדין; וכשבאתי באנשים ומקחו עיני לראות את בית ישראל כי מנעוהו לו סביב העשלתו לעלות בחדר ישראל ולנשת אל השופל אשר בו קהלתו ואו חלקי רוח אחד, רוח נבואה, וינשוב בכנני, ויצאו לי השירים בני התקופה השניה אשר אמרתי.

ובהקשרות חבונת שירי כמעט כאננם שניתו ברצון גם את סגנון הלשון אשר בו נכתבו, כי בשירי התקופה השניה השפתי את סגנוני מקודמו אשר היה לו בשירי הראשונים ולמדתי לשוני לדבר בלשון יותר קל ופשוט למען ישמע העם אשר בתוך הדומה בדברי אמו, כי אליו אנכי נושא את נפשי. נתקתי את מוסדות המשקל הצר והשלכתי מעלי עבותות המליצה הצדה ואתהלכה ברחבה למען לא יצרו צעדי תחתיו ולא תקצר לשוני בדברי על המעשים הנעשים בימים האלה בזמן הזה. (ג) השירים אשר אמרתי בספרי אלה העוזבים לפני הקרא הם בכללם משני סוגים. מסוג הנקרא בשפת חכמי העמים, לירישע נעדיכמע" ומסוג הנקרא אצלם, עפישע נעדיכמע". לסוג הראשון תגלים בעלי השיר בעמנו לקרא בשם, שירי זמרה" או שיר מזמרה", והאלם על זה כבר חלק הימחל בספרו, לשון למדנים" (ה) והעיר בצדק כי שיר מוסר פירושו, שיר בדיח נגן" בין כמה ובין בבלי, והוא יקרא לסוג זה בשם, שיר ציורי", לפי שנושאי השירים מסוג זה הם כל מה שהמסורד והאה בין בעין בשר ובין בעין השכל והדמיון ויתארים כאלו הם

(* חסופים הקודמים לפניו אשר שמו עיניהם על דרכי השיר העברי עסקו רק בתגלול בין הבתים ועשיית החרוזים והמשקלים, כמו למשל הכחירי (סוף מאמר שני) חדריש ארקולפי בספר, ערוגת הבשם" (פ) לא לייב), תלירי רוח בן יחיא בספרו הנקוב גיב, לשון למדנים" במאמר שקל הקדש. — הריר משה בן חביב בס', דרכי נועם" חלק השירים לג' סינים ע"פ. חבונתם והתכלית חסופיה היותה מהם, אבל לא יקרא להם בשמות. בעל מאור עינים (פרק פ') מזכיר השירים מסינים שונים וקרא אותם בשמותיהם בלי אמליא: ליריצי, הירוואיצי (כציל) וכיחא בזה. המחל הוא לפי דיעתי הראשון אשר חלק את מיני השיר למחלקותם אשר חלקום סופרי העמים ויקרא להם שמות מיוחדים אשר ביה מלבו.

שומרים נגד עינינו מצוירים על הפבלא. ולסוג השני יקרא „שיר ספורי“ או „שיר הנרי“ כשהמשורר מספר או מניד איזה דבר וענין בדרך שיר. ובמובן יותר פורפי יקרא לו בשם „שיר גבורים“ כשנשא השיר הוא גבור חרף נפשו למות על עמו ומלחמו או איש גבור לכבוש את יצחו, איש מופת לרבים מצוין ונחל מאוזו במעלות ובמדות“. והנה אע"פ שבעל השמות האלו היה מקבל אבל השמות האלו אינם מתוקנים ומקבלים אע"פ שלפי פעם השירים ונמקם אמתים הם אבל אינם נעשים על מדרת הלשון כי אם בלשון בעלי האמונות האחרונים; ובשם „שיר גבורים“ לא נוכל לקרוא לכלל השירים מסוג זה לפי שלא בכל פעם יהיה נושא השירים איש גבור חיל באמת אשר נהגל בגבורתו ונצינודו למשול עמים ולמופת לרבים. יש אשר נושא השיר נשתה גבורתו ואנחנו לא נהגל כי אם נתעלל בו, אבל בהיות תוכן השיר ספור מעשה שהיה ומקרה מן החיים, בין מקרה שהיה בשלמו ובין מקרה הברוי מן הלב, ודי הוא נבנם לסוג זה ואז אין השם „שיר גבורים“ הולמו יפה. ולפי שכל השמות האלו אינם מקבלים בידינו מפי מעתיקי השמעה כי אם הם מצורפים ממלות הסכמות על כן נפיתו לבי לקרוא את שני מיני השיר האלה בשמות חדשים המכבימים לדעתי יותר לתוכנם ולענינם ונגזרים מלשון ספרי הקדש הברורה. למין השיר „לירישע פאָעזיע“ קראתי „שירי הגיון“ לפי שיסודתו בהגיוני הלב והשתפכות הנפש בכל דבר העולה על רוח המשורר; ולמין השני שנושאיו לקחים מעולם המעשה ומדברים על איזה מקרה שמושך עינינו ולבנו אליו מאיזה צד שיהיה, לו קראתי „שירי עלילה“, שכן הוראת מלת עלילה בלה"ק על איזה מעשה מצוין בין לשוב ובין לדע. צא ולמד. הקדמתי את הערתו זאת רק כדי לפרוש להקרא מה ראיתי על כבה לברוא לי ניב שפתים חדש זה, אבל לא לחפוש אותו בלבו ולאמר לו קבל דעתי; כי סוף סוף אין הדבר נגע בגוף השירים ובעקרים ואם יבמלו השמות האלה לא יאונה ע"י זה להשירים רעה, כי אין השם גרים.

יהודה ליב גאָרדאָן.

בעשור לחדש הראשון תרס"ד, ס"ט פ"ב.

בְּרַכַת יִשְׂרָאֵל.

אֲנִי בִימֵי חַרְפִּי, עַתָּה עוֹד עַל מַצַּח
 לֹא תִרְבַּ מִלַּי יְלֻדוֹת, גִּדְרֵי גִדְהָתַי:
 עֲבָד לְעִבְרִית אֲנֹכִי עַד גִּיּוֹחַ,
 לֵה פֶל חֹשֶׁי בִי לְצִמִּיתוֹת מְכַרְתִּי;
 וּכְעֹבֵד אֲדַמְתִּי הַמַּפְיֵן קֶצֶחַ
 בֵּן בְּשׂוּדָה קָדֵשׁ וְרוּעֵי פִזְרוֹתַי
 אֵךְ צִיֵּן וּפְרַח עֲלִים לֹא רָאִיתִי
 וְאָמַר: לְהַבֵּל פָּחִי כְלִיתִי!

מִר לְעִקְרָה, מִר מַצָּה לְמִשְׁכָּלֹת,
 שְׂזוּחַ לֹא כְּאֵבָה חֹזֶה קְרִיק חֲלָה;
 וּמִר מִשְׁתִּיחֵן לְלִבֵּב אִם חִמְלָת
 לְרֵאוֹת אֵת יְלֻדָה גִּפְיֵן אֵל הַסְּלַע.
 וְלָמִי, הַמִּשְׁזוֹרֵר בְּשֹׁפֶה נוֹבְלָת,
 אֵל מִי מִשְׁלֻשְׁתָּן מַחֲלָתָה נְמֻשָּׁלָה?
 עֲרִירֵי תֵלֶךְ אִם מִתִּים הוֹלְדָת
 כִּי תוֹלִיד חַיִּים—חִיָּה קִפְרָת.

מה יִשְׁעֵי מִה־הַפְּצִי וְלָמִי אֶעֱמֹלָה ?
 הוֹרִי — בְּפִלְיָנָה וְשִׁיר לֹא יִהְיֶנּוּ ;
 אֲחִי וּבְנֵי הָהָה הִמָּאוּ לְשִׂאוֹלָה
 אֶת עַמָּם עֲזָבוּ וּשְׁפָתוֹ יִנְאָצוּ ;
 וְלָמִי זֶה אֲשִׁיר וּמִשָּׁל אֲמַשְׁלָה ?
 הַלְשִׁבְלִים בְּדַרוֹת בְּאַרְצוֹת נִסְצוּ ?
 בֵּן בְּעַטְף־רוּחִי אֶת נַפְשִׁי שְׂאֵלְתִי —
 בְּמַעַט רָפוּ יָדִי , נִדְרֵי הַלְלָתִי •

מִקּוֹל אֲנִתִּי קָמוּ וְהַעֲרִנָה
 הַשִּׁבְלִים הַבְּדֻדוֹת בְּאֲשֶׁר נִסְרְדוּ
 וְהַתְּלַקְטָנָה כְּעֵמִיר הַנְּרָנָה
 וּבִאֲגָדָה אַחַת חָבְרוּ הַתְּאֲחָדוּ ,
 כִּי אֲהַבֵּת עַמָּם כַּמִּזַּח הַחֲנֻרָנָה
 הִיא חִבְרָתָן יַחַד וּכְהָ נִצְמְרוּ •
 יִדְעֵנוּ , הַמְשׁוֹרְרִי ! — אָמְרוּ לִי — פְּעֵלְךָ ;
 לֹא כִּסּוֹל בְּמִדְבָּר הִיָּה קִלְקָה !

מֵאַרְץ הָעֵבְרִים אֵלֵינוּ בָּאתָ,
 וּבִזְמִירֹתֶיךָ רִוְחָה שְׁפָכְתָּ,
 עַל כָּל מַעְשֵׂא נֶפֶשׁ חֹזֵן נְשֹׂאתָ,
 קֶרֶת עֲפָנֵנוּ בְּיַצְרֵיִם עֲרֹכְתָּ,
 וְלִישַׁע עֲפָה מִבְּלִיַּחַת יִצְאָתָּ
 וְלֵלֶב נַעְוִילֵב חֲצִיף דְרֹכְתָּ;
 כֹּל אֱלֹהִים שְׁמָעָה אֲזַנְנוּ וְחֲבָנָה —
 שְׂפָלִים אֲנַחְנוּ אֵךְ לֹא שְׂפָלֵי תָבֵן.

הִנֵּה גַם כְּנִינוּ, מִהֵם נוֹאֲשָׁנוּ,
 שְׂבִים אֵלֵינוּ; לְנוֹעַ לֹא תִמְנֵנוּ!
 לֹא תִמְנֵנוּ חֲסֵד־יֵאל, עוֹד לֹא רָשָׁשָׁנוּ,
 עוֹד נִשׁוּב נְחִיָּה, כִּי נִסְלַנוּ קָמְנוּ.
 עַל כֵּן לְשִׂאֲרֵיִת הַנְּחָלָה יִרְשָׁנוּ,
 לְשִׂמְתַּת קְדָשָׁנוּ, אֵת לִבְנוֹ שְׂמָנוּ,
 הִבָּה נִצּוֹר שִׁירִיךָ בְּחֹבְרַת,
 וְלַעַם נוֹלָד יִהְיֶה לָנוּ מְשֻׁמְרֵת.

וימעל הערבים על נהרות בבל
 ששם פסו פניו שמיר ושית
 הורדתי ואבונן מיתרי הנבל
 ואתלחז על ראש שבלי הזית,
 ובני היצדור הם עמסו בפסל
 לאסקה הקלת המפזרים בית
 ולהגישם מנה אחת אפים
 למחונני שיר ציון וירושלים.

אנדת קדש משבילי עמנו,
 בשמי ובשם אחי שמכם אברך!
 כי יואיל האל ויתחיש רוחנו
 ויפלט לנו מכל צר ברךך
 ובקרוב אחינו אז ללשונו
 תשבע כל לשון תכרע כל ברך,
 אז גם כד קורא שירי אלה בנו
 ידע כי מידכם הם לו נתנו.

י"ח שבט תרמ"ג, סמ"ב.

הזמיר והצרעה .

(במקום הקדמה)

הצרעה אמרה לשכנה הזמיר:
 רב לך שבת במל על ראש הזמיר
 קול שמה ושרקה בפרום השמיע!
 מה יועיל שיריך
 לבני חרף
 או לבאים אחריך?
 כי תשדוק ותחצצר תתקע פריע
 ותתופף ותצלצל פתף ונגבל
 תשתפף פאובל, תרעם ברעם –
 כל אלה הדברים רק מרבים תבל!
 מי ישמע לך, ומי יזדה הפעם?
 עתה כל נפש משפלת
 תעמל רק לדבר תועלת,
 לז גם אתה השפלת
 לעצתי הקשבת
 אז שיריך עובת
 פגמלה עמלת
 בעבדיש פוית

כַּפְּתֵר בְּנִית א'

אז דונג ודבש פּוֹכְרָה תולת.

אולי צדקת — ענה אותה תזמיר —
 אך נפשי לא אחליף, סבעי לא אקיר;
 כן אלי בראני ולזאת גוצרתי
 דח אדני כי ופקדתו שמרתי,
 עוד אוסיף לשיר באשר שזרתי.

א' ביברי זרש (חולין קכ"ז א') ע"ש רש"י, חח על
 דעת מוסף ערך ואור אסתר. וכנגד זה עי' עירובין נ"ו א'
 מנחה י' א' ובחולין שם בתוס' ד"ה הגי'.

תֵּלֵאבִיב .

בְּמִישׁוֹר הַלָּז בִּי אֵצֵא לְשׁוֹחַ
 יִרְחַב לִבִּי , יַעֲרֶה עָלַי רוּחַ
 וּקְרָבִי בְּלִים יַעֲרֶה יַכְנֹנִי ;
 וּבְסִמְךָ בְּלִיֹּתִי בְּעֵינַי וְיִלְדֵךְ
 וְשִׁעְפִי יִאֲבִירוּ לְקִצּוֹת הַחֶלֶד
 וּבְגֵאוֹן יוֹצֵר כֹּל יִצְהַל יִרְנֹנִי .

יוֹצֵר כֹּל בְּאֵמֶר בְּתַעֲרֹפֶת עֵינַי
 פּוֹרֵא תֵבֵל מִהַבֵּל כֹּל מֵאֵין
 הוּא שֶׁבֵן שְׂמֵשׁ זֹאת פֹּה בְּרִקְיעַי ,
 הוּא אֵמֶר וַיֹּאמֶר זֶה פֶּלֶג מַיִם
 וְנִאוֹת הַשְּׂדֵה הַלְּבִישׁ רִקְמָתַיִם ,
 הוּא הֵר חֶמֶד זֶה עַל עֲמֻדוֹ הַמַּבִּיעַ .

הוּא נֵם בִּי הַרוּחַ נִפְחָה נִפְחָה
 וּבְלִבִּי שֵׁם רִעַת וּבְכַתְנֵי כַחַח
 בְּלִשׁוֹנֵי מְלָה וּבְחִבֵּי טוֹב טַעַם
 לְשׁוֹחַ פֹּה בְּשִׂמְחָה לְמִצּוֹא נַחַת
 בִּיקָר שֶׁחַק מֵעַל אֶרֶץ מִתְחַת
 לְבַעַת בִּי אֶחָד עֲשֵׂה בְּלִתֵּם .

הוא יֵשֶׁב רֹחוֹ יִבְלֵ זֶה הַפֶּרֶחַ
 נִדְרָ זֶה יִקְפֹּא כִּי יִתְעַלֵּם קִרְחַ
 זֶה זֶה יִתְגַּלֵּעַ, תִּתְקַדֵּר הַשְּׂמֶשׁ;
 הוא יֵאָמֵר רֹחוֹ נִם אֲנִי אֶבְלֶה
 יִתְפָּרְדוּ עֲצָמוֹתַי אֲשׁוּב לְשִׂאוֹלָה
 אִזְ תִּדְבַּחַת מִחֵי יֵאָבֵל עֵשׂ וְרָמַשׁ.

הוא יִצְהִיל פָּנָיו אִזְ יֵשׁוּב כָּל הַדָּר
 אִזְ יֵצֵא אֲבִיב כְּתִדָּן מִחֶדֶר
 וְאֶדְמָה כִּלְתֹו יַעֲמֹף־שִׂית זֹדֵר;
 לְהִקּוֹת צְפָרִים יֵשׁוּבוּ וַיִּשׁוּרְרוּ
 הַדִּים וּנְבָעוֹת יִרְקָדוּן וַיִּכְרְפוּ
 עַל כָּל כְּבוֹד חֶפְזָה שְׂמִים לְמִדְרָ!

נִם עָלֵי לֹא תֵאָמַר בּוֹר תִּחְזִית פִּיהָ
 כִּי תֵשׁוּב נִשְׁמָתִי אֶל בַּיִת אֲבִיהָ
 לְגוֹר כְּנְעוּרִיהָ בֵּין פּוֹכְבֵי לִיְלֶה;
 תִּבְלֵ עִם תִּבְלִיתָהּ תִּשְׁכַּח שְׂכָחַ
 עַל שְׂדֵי הַתְּעַנְנֵי תִשְׁמַח שְׂמַחַ
 תִּדְבַּע דַּעַת עֲלִיוֹן מִפְּהָ וּמִעֲלָהּ.

תְּנֵה!

עת עיני ראשונה אתך חזוי
 נפל מעלימו מסך האפל
 בברוח בן רגע צאֵלים נפחי
 ברוח השמש מרום ואפל;
 פי אני בינהי לשפוט גבוה
 פי יש גם בארץ מהלכים לאלה.

פי מה אור פוכבים שמש ירח
 מול אור עפעפיק עת חן תשקיפי?
 מה גבעת הלבונה פי תתן ריח
 מול ריח אפק עת אהבה תרעיפי?
 הנה נחת גן אל נחת פניך
 וכאור שבעת הימים אור עיניך;

על חלקת מצותך יד יוצרה לא שמה
 לבנת השלג וברי צמר צמד;
 ובמטה עורקי לחוק לא רממה
 יפעת ארנמן, חכלילות השחר:
 ומי הקל ייגע יפות היפי?
 מצו יפעתו - לא ישינו דפי!

גִּזְמֵם לֹא תַעֲרִי לֹא פֹז וְחֲלִי כָתָם
 בְּצַמִּידִים נוֹצְצִים לֹא רִתְקוּ יְדֵיךְ ;
 אַךְ תִּשְׁמַת לִבְךָ תִּרְבֶּךָ בְּךָ תִּקְרָם ,
 אֲדוּרָה , חֲלִיתֶךָ—הֵם חֲסִידֶךָ , הַיְדוּרָה ;
 עוֹד שֶׁל יִלְדוּתֶךָ עַל מִצְחֶךָ יָנוּחַ
 הוּא יִשָּׁב לְךָ תְּנַפְּשׁוֹת יִשְׁלֹל כָּל רוּחַ .

לֹא שְׁלֵמוֹת הוֹד שְׁלֵמוֹתֶיךָ אֲלֵיךְ
 וּמִגְקִיזֵן גִּזְמֵם אֵיכָה יִסְתַּדְּרוּ !
 לֹא גַעֲלִי פֹז , בַּת גְּדִיב , מִגְעֲלֵיךְ
 וּפְעֻמֶיךָ בָּם מִהֲיָפוּ נִהְדְּרוּ
 מוֹתֵר הוֹד וְהִדְרָה בְּלִבְשֶׁיךָ אֲזֵן
 אַךְ מִהֲדִרְתֶּךָ אֶת תִּכְהֵה הַעֵינַן !

בְּתַמְרֵי כִי יִשְׁנֶה רוּמָה תִּלְכִּי ;
 בְּעֶסְרֵת כְּפִתּוֹי אֲלֵי כִרְתֵת
 בֵּן מְקַלְעוֹת שְׁעָרֶיךָ תִּכְתַּרְנָה רֵאשִׁי
 בְּעֶבְתוֹת אֲהַבָּה וּבְמַעֲרֻבוֹת נִתַּת ;
 עֵינֶיךָ תִּתְחַדֵּד כָּל לֵב , תִּפְיֵק רֵב דַּעַת ,
 קוֹלְךָ מִהֲנִאֲוָה אֵל אֲזֵן שׁוֹמֵעַת .

בְּעֵרִיץ יִקְהַת לְחִיךָ , עַת כִּי תִשְׁחַקִּי ,
 יִרְדַּת הַעֵם לְשִׁכּוֹן מִשְׁמִים ;
 וּפִיךָ עַת תִּפְצִי לֵב גְּכָר תִּינְקִי
 כִּי מִזֵּב טַעַם יִזַּל מְנוּ כְּמִים ;
 וּבְנִיצוּץ יִכְלֶה מִפְּנֵי הַשְּׁלֵהֲבֵת
 בֵּן תִּקַּל כָּל רוּחַ מוֹלֶךְ , נִאֲהֲבֵת !

ובאצבע אלהים תפרסי בנבל
 תוציאי קול כהדר קול כחיל
 וירחים ושמשות במבוסת תבל
 אל עיני יעברון פרסימי ליל
 גם ארצי תחתי ממקומה נדעכה
 תבל בגלגלך - גם אתך אשכחה.

שבתך ודברך במסבת בית חקר
 מבטך - אוצר כל חמדה נחפץ -
 יבקיעו לך מחד קירות לב נבר
 ממאה תותח פרים וכלי נפץ.
 כל מגן לא יעמד מל חץ עיניך
 כל מחסה לא יסתיר מאור פניך.

שני עת החדות לך תנה קוד!
 אל תיראי זקנה המבלה כל יפי,
 לך חרמש הזמן לא קלקל פניו;
 הגם פרח זה, עת רעה, תקמפי?
 הן רק ביפי בשר ידך משלה
 לא ביפי רוח ובנפש משבלה.

הן שושני הלחנים תבלנה
 הנשך ירזה, צמקות שדים,
 עיני חן כרות, שני-שן תפלנה
 בקרוב הזקנה - היא חרף החיים;
 אך כשרון נפש, יהרון רוח נבר
 עוד ינוב יפריח עד עפר קבר.

מְרַאֲיָךְ רֵאשׁוֹנָה עַת הִרְאִיתַנִּי
 נִפְקַח עֵינַי לְרֵאוֹת מְרֵאוֹת אֱלֹהִים!
 אֵל נָא, שְׂמֵשׁ חַיִּי, אֵל תַּעֲזֹבֵנִי
 פֶּן יִמַּשׁ חֶשֶׁךְ וַיְגַרְמֵנִי נֶחֱ;
 פִתְחֵי נָא בְלִבְךָ לִי שְׁעֵרֵי שָׁמַי
 וַנְעִימוֹת אֶל־מֹת אֲשַׁבַּע כָּל יְמֵי.

תג לאדני .

המחיר והתנאי: תנעון ואל-עסקם, ישובון:
 תשלוח רחוקה: יבראון ותחילת שני אדמה:
 (תחלים קיד, כים-ל').

הם, קול בפח יורד משמים,
 קול עז פוקח לחדשים אונים
 קול בשופר גדול כי יתקע;
 קול בחדר הוא האביב ישמיע
 על חנה חרפו ותגבר יריע,
 קול אומר: קים! ויקם כל נוע.

ויקם היקום משערו בחדר
 ויקם הסתיו ויתן הערף
 האדמה - ותחילת פנים בנשר;
 חזרה עבי אמש נפשה שמים,
 ותקם השמש ותור קרנים,
 ותקם נפש המשורר ותשר.

ויקבע האוכל מעטה הקרח
 ויקבע בפוך עיניו הפרח
 ויקרא: תג לכל! יום זו החודש;
 ארץ ושחקים יפצחו וישוררו
 הרים ועמקים ירקדו ויברפרו, -
 תג לכל הוא ואדני כם בקדש.

בִּקְשׁוֹן וְרַב זִיו שְׂדֵי יוֹפִיעַ:
 נוֹשׁ אֶפֶר וְגַב זִיו שְׂדֵי יוֹנִיעַ,
 אָדָם וּבְהֵמָה יִדְדוּ יִדְדוּ,
 וַיִּפְכוּ מַיִם, הַצְּפָרִים יִשִּׁירוּ,
 זָכוּ שָׁמַיִם, וּמְאוּרִים יֵאִירוּ –
 לָךְ אֵלִיוֹן עַל כָּל יִשְׁתַּחֲוֶה יִקְדּוּ!

גַּם אֲנִי מִבְּשָׂרֵי אֲחֻזָּה אֱלֹהִים
 אֲחֻזֵּשׁ כִּי שָׁב הָאָבִיב מִגְּבֹהַ;
 מִרְפָּא וְצָרִי בְּמִזְוֵרֵי יֵלֹא;
 חֲדַל בְּמַעַט רָגַע הִבְאָב בְּחֻזָּה
 וּמִשְׁמֹן בְּבִשְׂרָא לֹא עוֹד יִרְזָה
 עַד שׁוֹב הַבְּצִיר וּפְרָחִים יִבְלוּ ...

וּפְרָחִים בְּדִדּוּד אֲשַׁנְכִּי יִצְלוּ
 מִתְגַּבְּרַת יַד הַסְּתִיּוֹ נִבְלוּ קַמְלוּ
 מִרֵּיחַ הָאָבִיב חִיו בְּלֹהֶם.
 חִיו חֲנִיכֵיךָ, חֲנָה, וּשְׂמֵחֵי!
 הַבְּמוֹדֶם גַּם אֵת תְּשׁוּבֵי תִפְרָחֵי?
 הֵה, הָאָדָם עֵץ לֹא יִפְרַח בַּק פְּעַם! ...

סוּרֵי רוּחַ בְּהֵה סוּרֵי עֲזִיבֵי
 אֵל שִׁיבָה וּסְתִיּוֹ הַיּוֹם תִּזְכִּירֵנִי
 מִבּוֹם הַשׁוֹשָׁן אֵל יִקְבְּנֵי חוֹת.
 הֵגָה הָאָבִיב – מַה־לִּי לִימֵי סַעַר?
 מַה־לִּי לְזִקְנָה וְאֲנִי כֵךְ וְנֶעַר?
 עַת זְמִיר הַיּוֹם, עַת לְרִקּוֹד לְשִׁמּוֹחַ!

אֵצָא נָא בְּכַר אֲחִיזֵן הַבְּרִמָּלָה
 בְּעִיר בְּמַגְרָשׁ בְּגֵן וְגַיָּא סָלָה
 וּפְרַח אֱהִי בְתִבְל פְּרַחַת ;
 שֵׁם מַעֲנֵן בְּהִיר הוּד קוֹלוּ יִשְׁמִיעַ
 וְשִׁחְקִים בְּרָאִי פְּגִידָה יִרְקִיעַ
 פֶּה לָפָה בּוּ יִשְׁקוּ מַעַל וְתַחַת .

וּבְמִקְוֵה מִימֵיו פְּתִיקוּה יִנְהַר
 בִּיקְהַת שְׁבִלְתָּם כִּיקוּד אֵשׁ יִבְעֵרוּ
 רִשְׁפֵי שְׁלֵהֲבַת יְהִי שְׁמֵשׁ עֶרְבָּיִם .
 הַבְּנִדְרִים שְׁמֵשׁ תְּרַה אִפְּהָ
 כִּי אֵת מוֹסְדֵימוּ תַצִּית בְּרִשְׁפִיקָה
 וַיַּעַל עֲמוּד הָאֵשׁ הַשָּׁמַיִם ?

הֵן תֵּאוֹת כָּל לֵב כָּל עֲדֻנָּה כָּל יִתְרָה
 וְהִדְר הַעֲמֻקִּים וּפְאָר הַרֵי בְּתֵר
 מִיִּדְךָ הֵם לָנוּ , בְּיוֹם מְלֻכָּת !
 בְּחִיזֵן וּבְקֶרֶב , עַת כִּי תוֹפִיעִי ,
 חַיִּים וְשִׁמְחוֹת בְּכִנְפֶךָ תִּבְיָאִי
 וּבְבוֹאֶךָ הִיא עֲצֻבוֹן גַּם שְׁלֻכָּת .

מַעַל מְרַבְּבָתְךָ כִּי תִרְדִּי הַיָּמָה
 שְׁלֻמַּת אוֹרְךָ מַעֲוֹרְךָ תִּפְשָׁטִי שְׁפֹה
 וּבְעֶרְפְּלֵי־מִדְר , רְחֻצָּה בְּמַיִם ,
 אֶל תַּחַת שְׁפָרִיבְךָ תִּבְאִי חֶדְר -
 אִזּוּ יִגַּל כָּל גִּיל אִזּוּ נִעְדָּר כָּל הַדָּר ,
 יִגִּיפוּ הַדְּלָתוֹת יִנְעֵלוּ שָׁמַיִם .

וּבְצִאתְךָ בְּעֶמְדֶיךָ מִפְּאֵת קְדִימָה
 מִלְבוּשֶׁךָ אֲרָגְמָן תִּבְלֵ הָאֲדִימָה
 שָׂרְבִיטֶךָ הִזְדַּב לְכָל תּוֹשִׁיטֵי –
 כָּל נָבֵל כָּל אֲמָלֵל אִזּוּ יָקוּם יַחִי
 יִחַדֵּל כָּל רִגְזוֹ יִפְגַּע כָּל בְּכִי ,
 כִּי אַתָּה אִם אֲהַבֵּת לָנוּ תִּבְיָטִי !

אִיפֹה הִיית, אִם הַשִּׁירָה וְפָרַח!
 אִיפֹה הִיית עַת עֲצֹבוֹן וְקָרַח
 צְפוּי מְצָק הָיוּ לְלֵב וּפְלָג –
 עַת, נִסְתַּר מִחִפְתֶּךָ קָם הַחֲרָף
 וַיַּעֲבֵר וַיִּדְרַמֵּם וַיֵּאֱחָז טָרָף
 וַיִּכַּם הָאֲרֶזַן תִּכְרִידֶי־מֵת וְשִׁלְגִי?

אִם לֹא שֵׁם הִיית מְלַכֵּת הַיְשָׁמִים
 שֵׁם... לְמַקּוֹם פָּלְגוּ נִשְׂאָ עֵינַיִם
 לְמַצּוֹא אֵת נַחֲפָשָׁה אֶל תַּנָּם פֹּה מְטָה
 לְמַצּוֹא יָמִינוּ בְּצֵל פֹּה בְּרָחוּ
 לְרֵאוֹת מָרִי נִפְשׁ כִּי שָׁקְמוּ נָחוּ?
 שֵׁם הִיית וּמִשָּׁם תִּבְאִי עֲתָה...

תִּבְאִי לְכִין אֵת תַּע אֲרִגְיָה
 עַל הַכֹּל בְּתִבְנֵה פִקְחֵת עֵינֶיךָ:
 פֹּאֲרֵת תִּהְיֶיךָ בְּמִסְכַּת כָּל צָבַע
 הַקִּבְשֵׁת הַקְּרוֹאִים אֲסַמְךָ פִּתְחֵת
 מִלֵּאֵת לְפָנֶיךָם שְׁלַחְנוֹת כָּל נַחַת
 אֶל חֵיק כָּל עֲמֻק, עַל בְּרַכִּי כָּל גִּבְעַע.

על נבלי שמים קנים אסרת
 כנגד הארץ הזמירות עזרת
 ולשיר הכבוד הקדושים יקשיבו.
 הקדושים... כל פאי עולם נקרא
 ולתע ארני פלם יחדו פא
 ובקול המון שלו לפם ייטיבו.

* * *

שיר הכבוד זה גם אז ישמע
 בשופר הצדול עת יתקע:
 שבת שבתון, אין מות אין קרין!
 אז יתגל כל גל ורפאים יעד
 אז יסוד כל לב ורשעים זרו
 חיים וצדקה תפלא הארץ.

אז נשוב נרא מחמדי לפנו
 בלבב הארסה פורע החפאנו
 ונשקם בדרמעות במסר שמים;
 עתה מקברים פגעשב יציצו
 וראו איך יריטו לנו יריצו –
 הכירו את אחיהם לעינים.

הכירונו, האח, יש דעת שמה!...
 ומה איש רך לב רוח בך לא קמה
 כי שמת חמודה ביאר המים!
 הן ברבות המים תשוב תראדה:
 פחלום חזון ליל מות הצדה
 כי הכל אלהים, ואלהים – חיים.

— ❦ —

שִׁיר־זֶהָב.

א

הָעֶרֶב.

מה־נָעִים הָעֶרֶב לְלִבְּב כָּל נָבֵר
אִם מִרְנַפֶּשׁ הוּא, אִם נָבֵר צוֹלֵחַ:
לָזֶה עִם הָעֶרֶב יָבֵא קֶזֶן שֶׁבֶר
וְזֶה בְּעֶרֶב פִּי שֶׁבַע שְׂמֵחַ.

כִּי רַעַשׁ הַיּוֹם, אֹרֵךְ שְׂמֵשׁ זוֹרֵחַ
יִלְאוּ הַנְּפֶשׁ וַיִּקְצְצוּ הָאֵבֶר
וּבְדַמְמַת עֶרֶב אֵל נִגְוֵה יֵרֵחַ
תִּנְפֶּשׁ אֶפֶס תַּחֲלִיף עֲצָמָה וְשֶׁבֶר.

עַל כֵּן לְזָמֵן הַדּוּא עֶרֶב קָרָאוּ
כִּי עֶרֶב הוּא לְזֵו כְּתוּק לְנַפֶּשׁ - *
בְּשֶׁר וְרוּחַ בּוֹ עֵנֵג יִמְצְאוּ.

גַּם יוֹם חִיָּה אִם אֶמַל לָךְ יֵרֵב
אֵל נָא יִשְׁקַע לְבָךְ בֵּינֵן הַרְפֶּשׁ
כִּי - חֵישׁ יִחַלֵּף הַיּוֹם וּבָא הָעֶרֶב.

ב

פּוֹכֵב הַשָּׁבֵט.

(בשנת תר"ז)

דָּרַךְ פּוֹכֵב, קָם שָׁבֵט מִבֵּית פָּרִץ
 פָּנָיו מֵצִפּוֹן כְּנִגְהָ נִדְרָו
 כְּנִגְהָ דִינֹר כָּצוּ זִיקוֹת כָּעָרו
 כְּשִׁפְיוֹן יִלְפֹת רֵב רַחֵב הָאָרֶץ.

יִדְעֵי הָעַתִּים נִבְּאוּ שֶׁד וְקָרָץ
 מֵאַמִּינֵי כְּאִפְסִים חָלוּ שְׁעָרוֹ:
 שָׁבֵט־יָדָהּ הִיא, מִטְּאַמֵּא־הַשָּׁמַד, — אֶמְרוּ —
 לְשִׁמִּיד תִּבְּלֵל הִיא בָּא, כְּלָה תִדְרָץ.

עֵבֶר הַפּוֹכֵב, הָאָרֶץ עוֹמֶדֶת,
 מִמְּקוֹמָהּ תִּבְּלֵל כְּמֵלֶאכֶּה לֹא נִטָּה
 כִּי גַם לְזָקִים הִרְגָה שְׂבִי דָרַךְ
 לֹא תֵט אֲשׁוּרָם לְעֹלוֹת אוֹ לְדָדֶת.
 בְּשׁוֹ הַכְּרִים עֹנִים, הַכְּלִמוֹ עָתָה
 וִירָאוּ אֶת הַיּוֹצֵר, לוֹ כָּרְעוּ כְּרָךְ!

ג
בְּאֵבוֹד עֲשֵׂרִי בְּעֵינַי רָע.

(בשנת תרי"ח)

אִיךְ אֲדַאָּה מְרִישׁ
וְהַחֲכָמָה פִּתְחוּב פְּנֵינִים מְדַרְרִיהָ.
(ר"ש הנגיד בס' בן משלי)

הִלַּכְתִּי עִם שְׂוֵא וְאָעַשׂ לִי עֲשָׂק
וַיֵּאבֵד כָּל הַיּוֹנֵי; אִו אִו נֹאֲשָׁתִי
וְאָמַר, מֵר לִי מֵר, עֲתֵה רֵשָׁשְׁתִּי
וּבְבִיתִי יִהְיֶה הָעֵנִי בְּוֹ-מֵשָׂק.

אָמְנָה נַחֲמָתִי - לַחֲכָמָה פִּחֲשָׁתִי,
הִנֵּה טוֹב סִחָרָה מִכָּל הַזֶּן וּבְמֵשָׂק
וּבְאֲדַבְרָתָהּ כִּי אֲשַׁנֶּה בְּעִזּוֹ חֲשָׂק
אִו אֲשַׁכַּח רִישִׁי, אִו דַּרְבָּה רַב־שָׁתִי.

כָּכָה זַמְתִּי כָכָה נָם עֲשִׂיתִי:
הַחֲכָמָה שִׁמְתִי כְּצִיץ לִי עַל מִצַּח
וְחִמְדוֹת חֵלֶד חֲשַׁבְתִּי כְּרַפֵּשׁ;
אִו טוֹב לִי חֲבָלִי וּדְאָנָה נִשְׁיִתִּי
וְאֲבָרֵךְ שֵׁם מוֹרִישׁ וּמְעֹשֵׂיר נִצַּח
שֶׁהֲצִילָנִי מִפְּזוֹר הַנְּפֹשׁ.

ד
תחילת התנקה.

בשנת ה'תש"ד, ביום ה'תש"ד, ביום ה'תש"ד.

התלמיד יבין לפתח מופת
 ויצודד כל פסוק רחם ושגור
 ובשאר אדם יקריב בו אשה ריח
 ודם על ברנותיו יסוף ינגר.

מימיני אנקת חלל, מר צורת,
 משמאלי דקמת קות, כבד פגור;
 שער שמים תמיד יפתח
 ופי הארץ רגע לא יפגור.

ואני בין הפתים נטח אנורה
 משאת תלמידע לא אפחד אחתה
 גם פעם הפנת סרם אנורה.

כי אפקיד רוחי בידי אל שמים
 אמר לאדני: סתרי כחמי אתה
 מדבר דעות מקטב צדקרים.

ה

המנצח נעצרה.

הילולו הרופאים עזרה בקשו:
 החלי-רע חלה נאסף אל עמידו!
 הרבו נא צרי, הצילו חיהו
 פן יחרב מעינכם פן תורשו.

הם! החליפו תקנה, אל תנאשו,
 הן עוד חי הפות עוד כל חילדו
 עמו הרופאים לקציר תצאו
 ובשדה הרפאים שפלים לקשו.

אף הן, מהתעשו אז – עת יום יגיע
 ויבלע הפות, ימות לנצח
 וצבאיו עמו כל חלי כל רצח –

אן תקחו אז כסף נפשכם השביע?
 אן סים ורכב, אן לחם תמצאו?
 הן מאין מות ברעב תגועו!

רופאים ורופאים.

מדוע זה נברע מכל נבר
 — דברו הרופאים לאל ויתאוננו —
 הטה פְּעֵלֵיכֶם לחיים יתנו
 נחנו רק ניגע לפנות ושבר.

לָהֶם יש שם עולם אחרית ושבר
 ואנחנו בחשך נתכם ושמינו
 לו גם כנפילים נפליאה מעשינו
 היספר מהם באכדון וקבר?

צדקו דבריכם — האלהים ענמו —
 ואני לא אעשוק כל שלום ושבר
 ולכל עמל איש כגמול אשלמה:

מן הוא והלאה לפתים כלמו
 יקראו: הרופאים! להיות לָכֶם זכר
 לדעת כי פעל הרופאים הטה.

ז נקמת הרופא .

המשורר חלה מכתב ושבת ,
 פי סוס הרזח תמיד הרפיקוהו
 אל עולם האצילות לנהה מחשבת
 בקשי ובשמו פמותרים הכרו .

„מדרו הרופא !” – הוי רעיון עצבת !
 הן-הוא לעג לו ובשיריו פנה
 „רופא אליל , בן-משק בית המרה”
 עתה אל אמרי פיו עיניו יכמרו .

הרופא בא ויקם שבגעתים
 במשורר השותה לעג בפנים :
 מעצתי זאת אל תם , כי היא חנה !

חתם ספר געט וכלא הרזח
 במל כל היום בשנה תשוח
 וכתוב שירים אל תוסיקו כל ימיה .

ח

אֲדַנִּי עַל מַיִם רַבִּים .

מִדְּעוֹת עֶסֶל בְּזֹרַע הַתְּחַקְתִּי
וַאֲדָא עַל בְּנֵי רוּחַ דְּבָלִינָה
בְּאַחַת רַעִים שָׁם לִילָה אֲלִינָה
וּבְאֹד הַיּוֹם פְּתָלֹם לְגִרּוּד הַדְּחַקְתִּי .

אֲךְ שָׁם מִשׁוּד יָם נָעַם רַב יַגְקְתִּי
וּפְעִילֹת הָאֵל וּבְכוּדוֹ אֲבִינָה
כְּצוֹ מִזּוֹן רַב אֵל נִפְשֵׁי אֲבִינָה .
רַחֲמֵךְ פְּנֵי דְבָלִין , כְּמִסְךְ לֹא רַחֲמֵךְ !

עוֹד סְפִיר תָּיִם וְתַבְּלַת רְקִיעַ ,
עוֹד רוּחַ הַצַּח שָׁם יְפוּחַ שְׁפִי ,
עוֹד נְשִׁים צְבָאוֹת , עוֹד בְּחֻרֵי יָפִי ,

עוֹד אֲנִי שׂוֹמֵם אֵל עֵינֵי תוֹפִיעַ ;
עוֹד עַת חֲזִיוֲנִי אֶת נִפְשֵׁי יַעִיר
דְּבָלִין וּמְלֵאָה עַל פְּנֵי יַעֲבִירוּ .

תַּרְסִיז

ט

השירה מאין תמצא?

תפשתי את קמתי ולשלחני ישבתי
 לעמוד בת־שירי חרוזים כְּאִשׁר נִסִּיתִי ;
 אך היא התחמקה, לשוא נפשי עניתִי,
 פתבתי ומחיתי ומאום לא פתבתי .

קבתי היתה רקה, כל היום רעבתי,
 אכלני הקר, לנציב קבח היתִי ;
 על גן הקל יגעתי עם שקר עשיתי,
 פתבתי ומחיתי ומאום לא פתבתי .

ואצו ניציתו המדורה בפירים
 אף סעדתִי לפי ואכל בצצהרים
 ואחוש פי נפשי דבר שיר מהעוררת;
 ובגן נובחתי ואבין ואגזר אמר
 כי מען המחשבה ומקור שיר וזמר
 בפתן המלאה ובאח המבוערת .

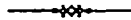
אָח לְצַדִּיקָה יוֹלֵד .

(לְאָחֵר מִיְדֵיבֵי בַסָּר וְיָחַן לֶשְׁנֵי , וְשָׁמַר בְּמִרְבֵּי) .

יָם זֹעֵפָה הַחַיִּים , אֵין לוֹ מִסְפָּרָת ,
הָאִסוֹן הַסּוֹבֵב – סְעֵרַת שְׁמַיִם
וְהַמּוֹן מְלֹאכָיו רִישׁ אִיד וּמְעַרְת
דְּכִי פִחַד הַמָּה וּמְשַׁבְּרֵי מַיִם .

הָאָדָם הַלֵּז אֲנִיָּה נִסְעֵרַת
לְכֹ מֶלֶח גְּרָדָם חוֹבֵק יָדַיִם ;
יִרְאָה הַמְּצוּלָה כִּי פִיָּה פּוֹעֵרַת
בְּלֵעֵז חַיִּים עַל כָּל מִדְּרֵךְ הַגְּלִים .

גַּם הַמְּאֹרִים חָשְׁבוּ עַל חַג רְקִיעַ
אֶל אֲשֶׁר יִפְנֶה אֵין מְצִיל מוֹשִׁיעַ ;
רַק כּוֹכָב אֶחָד מִרְחוֹק יִרְאֶהוּ
דְרֵךְ כֶּה גֵלְךָ וּמְקוֹם כּוּ יִנּוּחַ .
אֵךְ מִי זֶה הַכּוֹכָב לָנוּ זְרוּחַ ?
נִפְשׁ רַע נֶאֱמָן – אִם נִמְצָאָהוּ !

יא

השחר נדמה נדמה (ב)

(תרכ"א)

יפעת השחר עלינו נגלתה
 ונגזרות בפקד חיש לראות קנינו
 סוד סרו הצללים במו נטמינו
 פתאום הה שבו ועלסה היתה!

ראש ירימו עתה ילדי עיפתה
 אויבינו ישונו יהמו ילשינו
 במקנת לב נדם, לא נפתח פינו,
 יען מתוכו הלשון פרתה.

נסתרת הייל בן שחר מקצו
 אולם דרקה מצו לא נסתרה
 ובקעה עוד געו נהם קמינו.

יצהלו הסוסים וינח האיל -
 מוזר יפעתה עוד פלה לא סרה
 שם על נר ציון עוד תאיר הליל.

יב
על הר ציון ששמים. (ג)

(חרי"ב)

גם תומתיך ציון התעוררו
סדס הפרצים השתם חילד;
סדס אבגי שתותיך נקשרו
שבתה המלאכה, הפונים חילד.

וכבר בגיך אל טובך נהרו
וביום צד בך סתרה למצוא יחלו
אך פתאם מרעידים עמדו, שערו
כי כל מאוייהם יחד שכלו.

איך חתו – יילילו – נרפו בגיך,
עזבו משמדתם, רוח בם לא קמה!
האם מחמת השומרונים שסגניך?

האין גם אחד בן-חכליה שמה
יעיר את רוחם, אהבתך בם ירב,
יזנם, כי לא נבנה אם לא נלחמה,
אם לא נעבוד ביום נשמור בערב;
אם לא יד אחת תקנוס אבגיך
עת השנית תחזיק סגן ותרב!?

על פְּרִיָּה אֶתְּהָ חַי .

וּבְמֵלֶאֱת בִּיתִי קִימוֹר נְחִלִים וְאֶתְעַלֶּה
 וְיִהְיֶה פֶשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמְּנוּת .

רְגִיעִי מִסֵּפֶר עֲמֻדָתִי עַל הַנָּשֶׁר
 הָעוֹמֵד כְּנֹבֵל בֵּין חַיִּים וּמְנוּת
 וְכִבֵּר הָעֵלָה רוּחִי אֶכְרַ פְּנֵשֶׁר
 וּבִשְׂרֵי נְאֻחֹז פְּרִתְקוֹת צְלָמֹת .

וְכִבֵּר יִבְשׁ לִפִּי , חוֹשֵׁי כְּמֵלוֹ ,
 לֹא חֲשַׁתִּי דְבָר , כֹּל הִיָּה נְשִׁיתִי ,
 חֲדַל גְּלַגְלֵי הַמְּכוּנָה , חֲדַלוּ –
 עוֹד פֶּשַׁע – וְכֹלֵא הִיָּתִי הִיָּתִי .

הַזֶּה הוּא מְנוּת מִפְּנֵי נְרַעְדָה ?
 אִם זֹאת הִיא שְׁחַת מְרֻגְזוֹת לֵב נָכָר :
 אַחִי , מִפְּנֵי דְכִיּוֹן פּוֹזֵב נִפְחָדָה !
 אֵין פֶּחַד בְּמְנוּת , מְגוֹר בְּקִבְרִי !

אוֹלֵי לְמוֹת יִקְשׁ , אֵךְ לֹא הַמְּנוּת ;
 אֶכְבֵּל גַּם הַחֲכָלִים לֹא יִמְשִׁכּוּ
 אִם הִרְךָ כּוֹזֵאת נִרְד בּוֹר צְלָמֹת –
 כִּי רְגִיעִי מִסֵּפֶר יַעֲבְרוּ יְלֵכוּ .

וּבְכָר עַל דְּרָךְ זֹאת תִּגְלִי דְרָבוּ
 וּבְכָר דְּלִתּוֹת בֵּית עוֹלָמִי נִפְתָּחוּ ,
 וּבְכָר לְבֹא בֹו הַדְּרִיסוֹתֵי פְעָם –
 פִּתְאֵם נִקְרָאתִי אַחֲרֵי בְּשֵׂאוֹן רַעַם .

קוֹל אֲנָשִׁי בֵּיתִי הוּא – הוּי מַה־נּוֹאֵל !
 בְּזוֹרֵעַ פְּתִיחַ אוֹתִי יַעֲצוֹחַ .
 פּוֹתִים ! מִזֵּב אֶרֶץ תֵּת לִי לֹא תוֹכַל
 לְמַה לִּי שְׁעָרֵי שָׁמַיִם תִּסְגְּרוּ ?

ת"י"ב

בית מועד לְכָר חַי.

בשלושה שירים

Кто знает, что нас ждет на гробовой доске!
(Жуковский)

א

עמד נָכַר יְהוּר, אָדָם עוֹ מַצַּח,
עמד, אֵל תִּקְרַב הָלֵם, שֶׁל גַּעְלָה!
פֹּה עַל אֲדָמַת קֹדֶשׁ תִּדְרוּךְ רַגְלָה
פֹּה בֵּית הָעוֹלָמִים, מִשְׁכַּן הַיְצִח;
פֹּה בְּמֹת יֶעֶר עֵינֶיהָ תִּחְזֶינָה
עֲצָמוֹת אַחִיקָה בָּאוּ אֶל קַרְבָּנָה.

אַחִיקָה אַחִיקָה בְּמֹךְ הָיוּ
בְּמֹךְ רָאוּ בְּמֹךְ שָׁמְעוּ
בְּמֹךְ דִּבְרוּ הַשְׁכִּילוּ יָדְעוּ
בְּמֹךְ בְּגוֹלוֹת הִלְכוּ עֵת חָיו
בְּלָמוּ בְּקַבְרִים פֹּה יִדְקֹבֵן עֲתָה
וּבְרַגְלִים תִּרְמוֹס עֲפָרָם אֲתָה.

הִיא אֲדָמַת קֹדֶשׁ, עֲפָר מִבְּשַׁר נָכַר,
הִיא עֲשָׂבוֹת לֵב אָדָם, נִצְנִי מִח!!
כָּל קוֹץ פֹּה רַעִיוֹן, הַגִּיוֹן כָּל חוֹם,
כָּל נְדִישׁ מוֹצָח, מִקְדָּשׁ כָּל קָבֵר;
כִּי גִבְעוֹל כָּל צָמַח, שֶׁרֶשׁ כָּל שֵׁיחַ
מִדְּמֹן נֹו אָדָם יַחִיהָ יִפְרִיחַ.

מִדְּבַר עֲצוּמוֹת אִישׁ-מִלְחָמָה פּוֹרֵחַ
 שָׂמָּה תִּצְעָדוּן, יִשְׁכַּח שְׂמִיר שִׁית;
 מִלְשֵׁד אִישׁ-שְׁלוֹם יִיגַךְ זֶה הַצִּית;
 הַדְּבָאִים אֵל מִלֵּב דָּד יִמְצֵוּ לֵחַ;
 וּמִחֶלֶב כְּלִיזֵת אִשֶׁת תִּמְאָרֵת
 פֶּאֶרָה פֶּאֶרֹתֶיהָ זָמֵן אֲדָרֵת.

מִקְדָּקֵד אִישׁ חֹקֵר וְגִלְדֵי עֵינָיִם
 הַמְעִפִיל בְּשַׁעֲפֵיו עַד תִּקַּר אֱלֹהִים
 יְיָ שְׂרָשָׁיו בְּלִבְנוֹן עֵץ זָבוֹת
 הַמְעִפִיל בְּשַׁעֲפֵיו עַד לֵב-שָׁמַיִם;
 מִדָּאֵשׁ אִישׁ מִדְּנֶפֶשׁ וּמִלֵּא כְעֵשׂ
 יִנְאָה אֵלֶּיךָ בְּבוֹת גַּם בְּדִים יַעֲשׂ.

הוּא צִמְחֵי גֵן גֶּעִיל-תְּעִיבֵי מֵת
 מִאֲרֵץ הַדְּפָאִים הֵן בְּאֵתֶם עֵתָה
 אֲוִלִי תִדְרַע מִהַדְּשָׁמַע שֵׁם מִפָּה,
 אֲנִי תִדְרַע לִי - אֲוִנִי קִשְׁבֵת.
 מִה יִסִּין וְשִׁמְאֵל רֵאשִׁיכֶם תִּגִּיעוּ?
 זֵה, לֹא תִדְרַע עַד מִה, וּמִה תוֹדִיעוּ!

וּמִה בֵּין הַבְּדִים בְּנֶשֶׁב-בָּם דִּחַ
 קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה שֵׁם יִשְׁמַע
 וּבְקוֹל נְאֻקוֹת חֲלָל, אֲנֻקֵת גּוֹעַ?
 נְשִׁמוֹת הַמֵּתִים הַמְצַאנָה שֵׁם נִחַ!
 עֹמֵד זָכָר יְהִיר, אָדָם עוֹ מִצַּח
 פֹּה שְׁעַר שָׁמַיִם מִשְׁבֵּן תִּצַּח!!

ב

תִּצַח הָאִיִּם - מִי יִדְעֵנוּ
 מִסִּתְּתָר פֶּאֵל הוּא מִי יִשְׁיֵנוּ
 מִי יֵבִין מָה אַתָּה, מַדְיֹוֹעִיָּה?
 אִין רֵאשִׁית אִין קֶז אִין רֵחֵב אִין אֶרֶץ;
 אִין מִדָּה אִין קֶצֶב אִין שַׁעַר עֶרֶךְ;
 הַבֵּל תִּכִּיל - וּמַה־יֵּשׁ בְּלַעֲרִיָּה?

חֲלַק אֱלֹהִים בְּמָקוֹם גַּם אַתָּה
 גַּם לֹא אִין חֶק וְגִבּוֹל מַעְלָה וּמַטָּה
 הַבֵּל יִכִּיל - אִין מִכְצוֹ וְחֻצָּה.
 נִגְדוּ אֲדָמוֹת וּמִלְאָן בְּאִין,
 נִגְדָה רִבּוּת שְׁנַיִם פְּהִיעוּפֶת עֵין,
 וְאִנְחֵנוּ מָה - הֵה בְּחַיִּים אִקְצָה!

אִנְחֵנוּ מָה, וּמַה חַיִּי אִרְצֵנוּ?
 מִר מִדְּלִי נַחֵנוּ, יוֹם סְגִרִיר חֲלֵהֵנוּ,
 הַתִּכִּיל חֻצָּת עֵנְנָה נִבְקָעָה;
 רִנַּע רִנַּע יִפּוֹל מִכְצָה נִטָּף
 יִפּוֹל גַּם יִטְבַּע בְּמִצּוֹלֶת יָם שְׁמָה
 הוּא יָם הַצּוֹרָא לֹא נִצַּח נִקְרָאָה.

אִנְשֵׁי קָדָם שְׁמָה תַנְיִן קָרְאוּ
 סָרְדוּ לָהּ וּמִפְּנֵיָהּ יִירָאוּ
 כִּי תַנְיִן בּוֹלַע הַבֵּל הַנָּה
 תִּסְבְּלָם בְּחֻמְתָּהּ עַד כִּי יִתְבַּעֲשׂוּ
 וּלְבִין שְׁעָרָה מַעֲדָנוֹת יִגְשׂוּ
 וּפְתָאֵם אִינָם - כִּי יִרְדוּ בְּמִנְהָ.

הוי אליל משחית פתגין משלוח
 מזרח פחדות אפו ילדי במנוח
 מזרח גם ימחה עד בלתי שמים!
 הוי שנים רעות, גרון פתוח,
 מלקוח ותף רכב עם החיים;
 הוי קרב קבר אל כל יש בו רוח.

הבה גם אותנו שם הורידנו;
 והנשש המבלעים, מקום תנו!
 בו נשכב חזקם, נשכח כל סבלנו.
 נשכח פי מחנו, נשכח פי חיינו
 נשכח פי אדם בארץ היינו
 נשכח נשכח עם כל מה פעלנו.

נשכח מלב כל רעי נפשנו
 מלב אחינו טפנו נשינו
 ובהתם קצף על מים נתמכה;
 שם נחדל רגזו במנוחה שאננה
 שמה ננוח שם נשכב נישנה -
 נישנה, הנה אף אולי גם נחלקה!

אולי בהנמזות ברמי ליל צלמנות
 מקבם שוא יקסמו תרמפי מות
 נעמל החיים יעבירו על פנינו;
 הוי לילה אין בך, רגזו אין נחת,
 הוי חלום תהותים בעותי שחת
 אף לא יש אחד יחמול ויעידנו...

עורו עורו הילשנים פה מתחת
 התגשרו מעפר רקבון ולשחת
 פתחו נא פיהם ולשונכם הגיעו:
 מהמעבר לקבר זה והלאה?
 מהמעל פוכבים אלה ומעלה?
 מהיעשו בכם עתה? נא הודיעו!

ה'יש חשבון ודעת? ה'יש נשד
 שהוא אל עבר הלז יקשור קשד
 החוף בו עתה תגלנו דורקת?
 מה'ינו ונפש? ה'ששים הם יחד
 רק תבניות שונות מחמר אחד
 וב'עמוד גלגליו ת'עמוד מלקת?

ומהזאת תבל? המבונת רחים
 שכל גלגליה יספנו בפנים
 הממלאים אותה על כל אפיקיה?
 או אולי יש יד עשה ומנהלת,
 אף תשיב חכמה נכם לאולת
 טוב לצדיק וגמול רע לדחקה?

אף מה אשאלה ומאם לא תדעו:
 אבנים דוממות אנשים גועו...
 אחי, אל תשית לדברי לכה,
 עוזב סעפים אלה אבות כל עני
 אל נא אל המהים תרחש פמוני—
 תמים תהיה עם אדני אלהיה!!

ג

בְּדַרְכֵי אֲבֹתָי נֵעַל נָא שְׂמֵהּ –
 שְׂמֵהּ בֵּין הַחַיִּים עַל רֹאשׁ תְּקִיעַ.
 הַבַּיִת יִמִּין וּשְׂמֹאל קִדְמָה וְיָמֵהּ,
 פֹּה תִרְדָּמֶת נִצַּח נְרָדִים הַשְּׂבִיעַ;
 הֵם, הַאֲנָק דִּים, אֵל קוֹלָהּ תִּשְׁמִיעַ
 וַיִּגְיַעֵי כַח מִשְׁנָתָם תִּפְרִיעַ.

עַל עֲלִים בָּלִים בַּהּ תִּקְלָה וְדָבָת,
 בִּינָה תִינָם, תֵּן הֵם לָהּ יִאֲמָדוּ:
 פֹּה עֵץ הַחַיִּים נִצַּב בְּשִׁלְכָת
 עָלָיו נִבְלָה וּלְפִי בּוֹד יִשְׁוֹד
 עָלָה אֶחָד מֵהֶם הִנֵּה נִם אֶתָּה
 חֵישׁ בֵּין הַבּוֹבְלִים הַתְּבוּסִים פֹּה כְּפָדָה.

הַבּוֹבְלִים הָאֵל עַת עוֹד לֹא נִחְסְמוּ
 מִהֲיָפוּ, מִהֲשִׁבוּ, פִּרְדוּ רַמְבוּ!
 וּפְנֵרִים הַסְּתִים פֹּה יִתְבוּסְמוּ
 בְּהִיוֹתָם חַיִּים מִהֲנָדְלוּ אֲעָבוּ!
 וּמְלֹא תִבֵּל מְלֹא שְׁמַע הַפְּנֵר
 בְּמִגֹּר גְּרִישׁ צַד זֶה עֵתָהּ יִסְפֵּר.

זֶה הִנֵּה אֵל עִמּוֹ רַב וּמֹשִׁיעַ
 וְגֵאוֹן עוֹלָם הִלְזוּ וּמִשׁוֹשׁ הִזְרִיעַ
 זֶה מִשְׁקָה עִם סוֹפֵר חֲכָמָה תִּבְיַעַ
 זֶה פֶּרֶט בְּנִבֵּל הַגְּעִים שִׁירָה
 זֶה צְדִיק תָּמִים בְּבִדּוֹתָיו נִחַ
 זֶה גְּבוּר וְגִזִּיר אֵל בְּכַנּוּ כִּנּוּחַ.

זֶה חוֹקֵר כָּל תְּכֵלִית כְּאוֹמֵר: "הַכֵּל הַכֵּל"
 וּכְדִנְיָאֵל זֶה חֶכֶם כָּל חוּזֵן יוֹדֵעַ;
 זֶה עֲשִׂיר כְּבִנוּ יִצְהָר, נְשִׂיא כְּוֹרֵכָּל,
 וּכְדוֹר תּוֹפֵשׁ כְּגוֹר, כִּיהוֹנָתָן רַע;
 זֶה יָפָה כְּשׁוֹנְמִית מֵאֶסֶת כָּל פְּרָח,
 זֶה נִשְׂאֵת חֵן כְּהַדְסָה וְחֻכְמָה מִשְׁרַח.

פֹּה רַעִי בּוֹ כְּחִרְתִּי וְאִהְבֵּהוּ
 יִרְקֵב כְּמִוֶּת וְאֲנִי אֲבוֹסְגוּ;
 פֹּה מוֹרֵי מְדַרְיָכִי הָעֵשׂ יֵאכְלֵהוּ
 וְאֲנִי הָאִישׁ לֹא אוֹכֵל אֶפְרִיעֵנוּ;
 וְקִרְוֵבִי וּמִיִּדְעִי כִּי יִדְבֹקוּ
 פֹּה כְּצִלְמוֹן כְּחִי נִמְאֵס נִמְקוּ.

וּפֹה עַל גְּדִישׁ זֶה אֶקֶד אֲשַׁתְּחֶה
 אֲשַׁק עֲפָרוֹ וּכְדַמְעָה אֲשַׁקְנוּ
 כָּל חֲמִדַת הָאָרֶץ מִכְּנִי קָחוּ
 רַק הִגֵּב אֲדַמְעָה זֶה לִי נָא תִנוּ!
 פֹּה כָּל חֲמִדוֹתַי יַחַד הִבְאוּ:
 פֹּה עֲצָמוֹת אָבִי מְנוּחַ יִמְצְאוּ...

יִמְתְּקוּ לְךָ רַגְבִי נָחַל! חֵן אֲעֻזְכֶּה
 אָבִי, לְשׁוֹב עוֹד אֶל אָרֶץ נִמְשָׁת,
 אִךְ חִישׁ אֲשׁוֹב לַחַיּוֹת גִּיעָה אֲצַלְךָ
 – הֲלֹא מָקוֹם לִי עַל יְדֵךָ הַקְּבִשְׁתָּ?! –
 עַתָּה גַם אֲנֹכִי חֲקִיעוּלָם אֲמַקְנֶה
 לְעֻזּוֹב אֲדַרְמַת עֲפָר לְעֻלּוֹת שְׂמִימָה.

עמוד נָכַר יִקְלַח, הָרַם הַמַּעַח,
 עַל אֲדָמַת קֹדֶשׁ וְיִרְכַּת רִגְלָה;
 לָהּ חַיֵּי הַיָּמָן, לָהּ חַיֵּי הַמַּעַח,
 אֲשֶׁרֶיךָ בָּנָה, גַּם שָׁם חִבְּלָה;
 אֲחִיךָ הָאוֹבְדִים חַיִּים עֲדָה
 יִשְׂחִים עוֹד אוֹתָם עֵינֶיךָ תִּתְחַיֶּה.

אָדָם דוּ-פֿרֿצוּפֿיין .

(שתי שלמוניות מיסדות ע"פ א"ב ושם המחבר בסופו)

א

חֲרַפַּת אָדָם .

אָדָם ילוד אִשָּׁה קָצָר יָמִים וְשָׁבַע רָגֵז .
 בַּפֶּקֶד יִצִּיץ וְחֵלֶף לְעָרֵב יִמְלֵל וְיִבֵּשׁ .
 חָדְלוּ לָכֶם מִן־הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפֹ
 כִּי־בִמָּה נִחְשָׁב הוּא .

אָדָם יֵאדָמָה חוֹרְתוֹ , אָבִיו דִּקְבָר ,
 בּוֹ מְשַׁחְתּוֹ אוֹכֵל אוֹתוֹ פֶּדְבָר
 גַּם כָּל יָמָיו יִקִּיפוּ אִיד וְשֶׁבֶר
 מִצְעָדֵי גֵבֶר וְאָדָם .

אָדָם ! דִּרְךְ אֶחָד לָךְ לַעֲשׂ וּלְתוֹלַעַת
 הַיּוֹם תַּחֲיֶיהָ , מָחָר נִפְשָׁה נִפְשַׁת
 וּמִה־יִמְרִיצָה אִם גַּם תוֹסִיף דַּעַת
 כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם ?

אָדָם זֶה דִּרְכּוֹ פֶּסֶל לוֹ , תַּרְמִית עֵינָיִם ,
 חֲפָצוֹ מְרוֹם מְנוֹ כְּמְרוֹם שָׁמַיִם ,
 מִרְחַ וּמְרִימֵי יָסְפוּ פְּמִים
 אֶת דִּרְךְ עֵץ הַחַיִּים וְהָאָדָם .

אָדָם יִשָּׂר יִצְעַק חָסֵם וּמִי שׁוֹמֵעַ?
 כִּי אֶרֶץ נִתְּנָה בְיַדִּי הַמְּבַלְעַ
 לְשׂוֹא יֵאָנֵק אִמְלֵל יְהִים גְּזֹעַ –
 אֵין יוֹדַע הָאָדָם!

אָדָם! מַה־יִּתְהַלֵּל גְּבוּר? יִתְחַדֵּר מְלֵךְ!
 נִצְחוֹ לֹא נִצַּח, שְׂרָבִיטוֹ אֵךְ פֶּלֶךְ,
 סִפּוֹן בֵּית אֶרְזוֹ אֵךְ סִפְתֵּי הַלֵּךְ;
 כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם!

אָדָם עֲצָב נִבְזָה אֵל כֹּל צַמִּים הוּא אֵכֵל.
 פִּתְהָ! לְתַקְנָה תְּאֲמִין וּפִיָּה נוֹכֵל:
 צֵל גְּמוּי יִמְיָה וּכְאֲבָקֵת רוֹכֵל
 שֶׁכֵּל אָדָם.

אָדָם כִּי תַדּוּ יִטָּה עַל כָּל אִפְסֵי חֵדָּר
 רוּחַ יְהִר רוּחַ וְרִיק יוֹלָד.
 שָׁב, הָלֵא תִבוֹשׁ הַתְּהוֹלֵל בְּיָלָד!
 לְצַרָּה יוֹלָד אָדָם!

אָדָם! תִּנְלָד תַּחֲיָה תְּמֹצֵת בְּחֶסֶד לֵב!
 לְרִפּוֹת יִגִּיעַת פֶּשַׁר לְנַפֵּשׁ לֹא טוֹב
 גַּם אֲסוּף רָב דַּעַת אֵין נַחַת לָגוּ!
 אֵין טוֹב לְאָדָם!

ב

מותר האדם.

אשכח אדם מצא חכמה ואדם ישיב תבונה :
 ותחברנה מעט מאילים וכבוד והדר תשמרה :
 תמשילה במעשי ירה כל שקה תחת תגליו :

אדם אם מחמד קרין בשור בעגל
 בית אל בית נפשו, בשמו ירים דגל;
 גר הוא בארץ, במקום רוחו תגל
 לא תעבר בה רגל אדם.

אדם - דבר יוצרו - זה הפנתי בצרת
 "הדוא יהיה סרף לשד ומנערת?"
 ויעמוד על ראשו חכמה עמרת
 ויעשדו פתבנית איש פתפארת אדם.

אדם זה על ארץ רבה ידו מושלת,
 חלד ישים במבונה, לים דלת,
 סרף יציל כשני האנלת
 אוכלת אדם.

אדם יעבור ארחות ימים יכלא הרוח,
 כל תכלית חוקר, כל סוד לו פתוח,
 לשאול יחת ימריא למקור אור ורוח;
 מי יודע רוח האדם!

אָדָם כְּמִצַּב אֶרְצָה נִפְשׁוֹ בְּסֵי יְהוָה תִּגְיַע,
 גֵּר, גְּשֵׁמַת שְׂדֵי, דָּרְכּוֹ יִצִּיחַ;
 סוּדוֹ בַּמִּרְאָה הָאֵל לֹא יִשְׁפִיעַ
 לְהוֹדִיעַ לְכִנֵּי הָאָדָם.

אָדָם, עֲלִיזוֹן עַל כָּל, רַב חֲקֵמָה, בְּעַל נִפְשׁוֹ,
 פֶּה דוֹבֵר, לֵב הוֹנֵה וּמַעֲמִיק חֲשָׁשׁ,
 צֶלֶם אֱלֹהִים – הַדּוּמָה יִהְיֶה רָפֵשׁ
 בְּמַת לְקַל נִפְשׁוֹ אָדָם?

אָדָם! בְּנֵה, וּמִצְוֵתָיִם יִקַּם חֲלָד
 רַק חַתְּמִם עִם הַעֵקֶה שָׁב וּיְלַד
 שֶׁהָאֱלֹהִים עֲשֶׂה אָדָם אֶחָד בְּחֲלָד
 וְאֵחָ לְצִדָּה יוֹלַד אָדָם.

אָדָם תְּסִדְּרֶנָּה אוֹתוֹ הַצְּדָקָה תַּצּוֹר;
 לְפָנָיִם יִאֲמִין בְּחַיִּים בִּי יֵשׁ אוֹצֵר
 בְּסֵי אֶחָדִי רְדָתוֹ הוֹמָה נִפְשׁוֹ בּוֹ יִאֲצוֹר
 נוֹצֵר הָאָדָם.

(כִּימֵי כַּסְּפֵנוֹת כַּסֵּת: אָדָם כְּהַבֵּל דֹּמָה יִסִּי עַל עוֹבְרֵי.)

וְדוּי .

- (א) אֹיְהָ לִי כִּי נִקְשָׁתִי (י) וְאֲנִי עָשׂוּ הַסְּבֵלְתִי
 בְּשִׁחִיתוֹת חֲמָא וּפָשַׁע וּבְרִית עוֹלָם הַפְּרִיתִי
 אֲרָחוֹת יִשָּׂר נִטְשָׁתִי כָּל מִישׁוֹר לֹא פָעַלְתִּי
 וְאֶבְחַר דְּרָגִי רָשַׁע . רַק הוֹן וּרְכוּשׁ צְבָרְתִי .
- (ב) שְׁכַחְתִּי אֵל עֲשָׂנִי (י) אֲזוּ בְּעַמִּיתִי קָנָאתִי
 גַּם תּוֹדְתוֹ זָנַחְתִּי עַל רַעִי רָע חֲרַשְׁתִּי
 שְׁכַחְתִּי : כִּי אִישׁ אֲנִי שִׁם רָע עָלָיו הוֹצֵאתִי
 וּפְקַדְתִּי שְׁכַחְתִּי . גַּם שִׁם הָאֵל תִּפְשָׁתִי .
- (ג) שְׁכַחְתִּי כִּי לְצַדִּיק (ח) אֲזוּ בֵּית רַעִי חֲמַדְתִּי
 פֹּה בַּתְּכֵל נִבְרָאתִי וְאֶגְנוֹב אֶת לְבָבִי
 וְאָהָה ! כְּמִשׁוֹכֵת חֲדָק אֲזוּ אֵל חַיּוֹ יִרְדְּתִי
 דְּרָךְ חַיּוֹ הָעוֹתִי . וְאֶרְצַח אֶת נַפְשׁוֹ .
- (ד) לֹא לְצַבּוֹר כַּחֹל כָּכָה (ט) חֲמָא אַחִי כִּי שָׁמַעְתִּי
 נִתְּנָה לְאִישׁ חַיִּידוֹ חֵישׁ אֶת רֹאשׁוֹ חִיבְתִּי ;
 כִּי גֹעַ וַיֵּאָמֶר וּבְנַפְשִׁי הָהָ יִדְעֵתִי
 אֵיזָה כִּסְפוֹ — אֵיזָה ? כִּי עָשָׂה לֹא הִיטְבַּחְתִּי .
- (ה) כִּי עַל עַמּוּדֵי חֲסֵד (י) גַּם אֲנִי לֵב הַקְּשַׁחְתִּי
 עַל אֲדָנָי תָּם וַיִּשָּׂר וְלִיּוֹם צָרָה אָנֹכִי
 אֶף כִּם תְּכַל תּוֹסֵד וּמְזוֹי רָעַב זָנַחְתִּי
 אֶף זֶה הוּא כָּל הָאִשָּׁר ! אֵל עֵינֵי הוֹצֵא רוּחַ .

(א) אוֹבְדִים בָּבוּ אֶבְלָה
עֲלֵיהֶם לֹא חֲמַלְתִּי
חֲלָלִי רָעַב וְנָפַח
וְאֲנִי פָתִי אֶבְלָתִי .

(י) בְּמַעַם הַדְּבִשׁ טַעַמְתִּי
מִצִּיתִי הִקְבַּעַת
אָמַרְתִּי : אֵיךְ חֲכַמְתִּי
קָנִיתִי הַדְּבִה דָּעַת .

(ב) יָתוֹם בְּחוּץ עֵשֶׂק
וְאֲנִי לִבִּב לֹא שָׁמַרְתִּי ;
אֲלֻמְנוֹת מִרְזַעַק
וְאֲנִי אֲזוּנִי אֲמַמְתִּי .

(יח) וּבְנִפְלְאוֹת חֲקַרְתִּי
בְּגִדְלוֹת מִצֵּי חֶקֶד ,
שֵׁם כֹּחַ לֹא עֲצַרְתִּי
וְאֲסַכֵּר לְעֶקֶד .

(ג) שָׁם רֵאשִׁי עִם רֵשֵׁשׁ
וּבְגִידֵם הִלְכֹוּ דָחִי
וַיְדִיחֵם לִי פָרֶשֶׁשׁ
דְּמַעוֹת עֵינַי עַל לֶחִי :

(יט) אִזּוּ הִדְעַל לִבִּי רָעַל
וּבִי הִרְשַׁעָה בָּאָה
וַתְּהִי תַפְתִּי מַעַל
וַתַּפְלִתִּי לַחֲסָאָה .

(ד) דְּמַעַתֶּם לֹא הוֹבִשְׁתִּי
אֲנַקְתֶּם לֹא שָׁמַעְתִּי -
מֵאֵל יֵשַׁע בְּקִשְׁתִּי
וּמֵאָדָם מְנַעְתִּי .

(כ) וּלְיִרְאֵי אֵל שָׁחַקְתִּי
וּקְרָאתִים : עוֹבְדֵי בָעַל !
בְּפָנַי אִישׁ תָּם יִרְקַתִּי
בְּפָנַי חֲלוּץ הַבָּעַל .

(ה) אִזּוּ עוֹז הָאֵל כַּחֲשֵׁתִי
כִּי מְנַע מִנִּי יֵשַׁע :
אוֹזִיָּה לִי כִּי נִקְשַׁתִּי
בְּשִׁחִיתוֹת חֲסָא וּפִשַׁע !

(כא) וּבְאֵלֶּהּ וּבְרַעַ
בְּגִדְתִּי יַחַד בְּגִד
אָמַרְתִּי : "אֵינִי יוֹדַע
-הֵן אֵל מְרוֹם מְצַנֵּד !"

(ו) וּלְשֹׁר וּלְאִיד וְנִתָּה
תַּאֲוֹת חֲקֻמָּה בְּאֵתְנִי
לְמַסְר־מַעַל בְּאֵלֶּה
הִיא שׁוֹלָל הוֹלִיכְתִּנִּי .

(כב) אַחַר שִׁבְתִּי נִחַמְתִּי
וְאֲסַפֵּק כַּף עַל יָרֵךְ
חֲלוֹם נוֹרָא חֲלַמְתִּי
וּבְלִבִּי בָּא מְרֹךְ :

(כג) פֶּן יֵשׁ אִזְוֹן שׁוֹמֵעַת
כָּל גַּעֲשָׂה עַל הָאָרֶמֶה
פֶּן יֵשׁ חֲשׁוֹבוֹן וְדַעַת
בְּשִׂאוֹל שְׂאֵלָה שְׂמָה .

(כד) פֶּן כָּל מַעֲשֵׂה, כָּל פֶּעַל
אָדָם עֲפָר וְאָפָר
יָד עַל כֶּסֶם יֵה שֵׁם מַעַל
תִּכְתּוֹב לְעַד בְּפֶסֶר .

(כה) וּבְאֵרֶח אִישׁ וְגִבֹר
אֵל שׁוֹמֵם יִמְצִיאָנוּ
עַת מִמִּסְבֵּר תִּקְבֹּר
לְמִשְׁפַּט יוֹעִינֵנו .

(כו) כָּכָה רוּחִי גִבֹרָה
וְתִבְוֹקֵק לְבִי יַחַד
שֵׁם תִּתְקַנֶּה צְחֻקָה
עֲתָה יִדְבֹּץ בּוֹ פֶּחַד .

(כז) עֲתָה בִי עַד כֹּה בָאתִי (כז)
אֵלֵי! עֲדִיךָ שִׁבְתִּי
בְּפֶסֶר לִי אִם תִּסְאֲתִי
וּרְצִנִי אִם הִיטְבֵתִי .

(כח) רָשָׁעֵנוּ גַם יִשְׁרָט
גַם לֵב גַם נֶקֶשׁ בְּנוּ
מִיָּדָה אֵל יוֹצֵרֵנוּ
מִיָּדָה נִתְּנוּ לָנוּ .

(כט) וְכֹה אָנוּשׁ תּוֹלַעַת
כִּי שִׁכְתָּה עֲלֵיו עֵינַי
וְתִתְקַנֶּה תְּדַעַת
לְדַעַת כִּי הוּא אִזְוֹן .

(ל) אֵלֵי אֵלֵי סִמְבֵנִי
תִּמְבֵנִי פֶן אֶפְלָה
וְדִרְבָּה הוֹדִיעֵנִי
כִּתְּרָם אָשׁוּב לְשִׂאוֹלָה .

(לא) כִּתְּרָם שְׂמָה אָנוּחַ
מִסְקוֹם לֹא עוֹד אֶשׁוּבָה
רוּחִי יִתְּלֶה בְרוּחַ
וְאֵנִי כְּצִיץ אֶנְוָה .

(לב) הָיָר אֵלֵי פִנְיָה
וּפִקַח לִי הַעֵינַיִם
וּפְתַח לִי בִימִינָה
אֵת שַׁעַר הַשְּׂמַיִם .

הקיצה עמי.

(חב"ג)

הקיצה עמי! עד מתי תישנה?
 הן גו הליל, השמש האירה,
 הקיצה, שא עינה אנה ואנה
 וזמנה ומקומה אנה הבירה.
 רבי עמר הזמן והנפיו רפו
 מיום אל פנפי הארץ יצאת
 או שנים אלפים לא חפו ספו
 מיום תם הפשק והארץ נד באת?
 מאז עד עתה ידורות רבים ספו
 ימים וארצות משם יפרידונו
 וחליפות מאליפות באו חלפו
 אף קרות אחרות עתה עורנו.
 הקיצה עמי, עד מתי תישנה?
 הן גו הליל, השמש האירה,
 הקיצה, שא עינה אנה ואנה
 וזמנה ומקומה אנה הבירה.
 הארץ בה עתה נחיה נגלד
 לגלילות אירפה הלא נחשבה
 אירפה תקמנה מחלקי חלד
 ובחוקי חכמה מכלם נשעבה.

אֶרֶץ עֵדֶן זֹאת הִנֵּה תִפְתַּח
 בְּנֵיהֶם אֲחֵינוּ לָךְ יִקְרְאוּן עִתָּה
 עַד מָתִי תִהְיֶה קִרְבָּם כְּאוֹרֶחַ
 לִפְנֵי מַנְגֵּד לָדָם תִּלְךָ אֶתָּה?
 וּכְבֹד גַּם יִסִּירוּ שְׂכָמְךָ מִסִּבְלִי
 וַיַּעַל צְוֹאֲרֶךָ עֲלֵךְ יְרִימוּ
 יַמְחוּ מִלְכָּם שְׁנֵאת שׂוֹא וְהִבֵּל
 יִתְּנוּ לָךְ יָדָם, לָךְ שְׁלוֹם יִשִּׂמוּ.
 הֲרִימָה נָא רֵאשֶׁתְּךָ, הַיִּשָּׁר גְּבֻהָ
 וּבְעֵינֵי אֲהַבָּה אֱלִימוּ הַשְּׁנֵיתָהּ,
 וְתִנֶּה לְחֻקְמָה וְדַעַת לִבְךָ
 וְהִיָּה עִם מַשְׁפִּיל וּבְלִשׁוֹנָם שִׁיחָה.
 כָּל בְּעָלֵי בֵינָה בָּךְ חֻקְמָה יִלְמְדוּ
 פְּעֻלִים וְאֲמָנִים כָּל מַעֲשֵׂה חֲרָשׁוֹת
 אֲמִיצֵי הַלֵּב בְּצִבְאָה יַעֲבֹדוּ
 אֲכָרִים יִקְנוּ שְׂדוֹת וּמִתְרַשָּׁת.
 אֵל אוֹצֵר הַמְדִינָה הִבֵּא חֵילְךָ
 וּבִגְבֻסִיָּה קַח חֵלֶק וְזִכְרֶךָ
 הִיָּה אָדָם בְּצִאֲתָךְ וַיְהִי בְּאֶהְלֶךָ
 אִחַ לְבָנֵי אֶרֶץ וְלִמְלֻכָּה עֶבֶד.
 הַקִּיצָה עִמִּי עַד מָתִי תִישָׁנָה?
 הֵן גַּז הַלַּיִל, הַשֶּׁמֶשׁ הַאִירָה;
 הַקִּיצָה, שָׂא עֵינֶיךָ אֲנָה וְאֲנָה
 וְזִמְנָה וּמְקוֹמָה אֲנָה הַבִּירָה.

דָּרֶךְ בַּת־עַמִּי.

(כחוב בשנת תרצ"ה)

וּלְקַל כְּנִי יִשְׂרָאֵל יְהִי אֹדֵר בְּמִשְׁכַּנְתֶּם.
(שמות י' כ"ג)

לִפְנֵי רְגֵשׁ גּוֹיִם עַמִּים יִשְׂאֵל
וּבְמַעֲצוֹתֵיהֶם פֶּה אֶחָד יִקְרָאוּ:
- אֲבָרָה חֲכַמַת יַעֲקֹב, בְּעֵתוֹ נוֹאֲלֵת!
- מִדְּרִיּוֹ מִתְעִים וּמֵאֲשֵׁרֵיו עֲוֹרֵי עֵין.
- גַּם צֶדֶק אֵין בּוֹ גַם אֱמֻנָה בּוֹ אֵין,
- לֹא יֵצֵא לְכָל אֵין בּוֹ כָּל תּוֹעֵלָתוֹ.
- לֹא יֵצֵא לְסוֹפֵר, שֶׁפֶה לֹא יִכֹּן;
- לְסוֹחֵר - מִשְׁקָלֹו אֶכֶן וְאֶכֶן;
- לְיוֹעֵץ - חֶסֶד לֵב הוּא וְגִלּוֹד דָּרֶךְ;
- לֹא יֵצֵא לְשׁוֹפֵט כִּי יִאֲדָב בְּצַע,
- לֹא יֵצֵא לְלוֹחֵם כִּי יִירָא פְצַע,
- לֹא יֵצֵא רַק בְּחִמּוֹר לְעַבֹּדֵת פְּרֶךְ.

אֵךְ שׂוֹא רְגֵשׁ גּוֹיִם הֶבֶל יִהְיֶינּוּ
יִשׁוּבוּ כִּיּוֹם יִבְיֹשׁוּ יַחְזִיז
לְקִצּוֹת כָּל אֶרֶץ וּבְכָל עִיר וּפְלֶקֶד
עֲבָרִים חֲכָמִים בְּתַבּוּנָה יַעֲצוּ
וּלְצֶדֶק וּלְמִשְׁפָּט בְּעַם יִשְׂרָאֵל
לְפָנֵי שָׂר יַעֲמִדוּ וּבְחִצּוֹת מֶלֶךְ.

לַבְּנֵי יְדֵי אוֹצְרוֹת מִדָּם יִקְחוּ
 וּבְמִלְאֵכוֹת מִלֶּכֶם בְּגוֹיִם שְׁלַחוּ
 גַּם לְשִׁפּוֹךְ דָּמָם בְּקֶרֶב לֹא יִסְגּוּ
 וּבְאֵפֶת הַבְּגִין, וּבְכָל חֲרָשֶׁת
 וּבְמִקְנֵה וּבְקִנְיָן וְחַפּוֹשׁ מְחַרְשֶׁת,
 וּבְכָל חֲכֵמַת דַּעַת אֲחוֹר לֹא יִסְגּוּ.

הֵן אָמַת יַעֲקֹב בִּי עַד כֹּה נִוְאלָתָהּ
 הַחֲזוֹקָתָהּ בַּסְּכָלוֹת חֲכֵמָה גְּעֵלָתָהּ
 וְתִרְעַל מִצַּעַר לְבוֹת בְּנֵיהָ
 וְתִמְרֹד בְּאֹר וְתִשָּׁב בַּחֲשָׁה
 וַיְדִי לָחֶם בֵּיתָהּ עֲקָבָה וּנְשָׁה
 וְתִצְדֵּק גְּדוּפִים חֲרַפְתָּ שְׂמִנְיָהּ.

אֵךְ לֹא בְשֹׂאֵט נִפְשׁ כָּל זֹאת עֲשִׂיתָ
 לֹא הִבְבַּרְתָּ לְבָךְ, עֲרַפְךָ קִשִּׁיתָ,
 יַד הָאוֹנֵם הִיָּתָה, הוּא הִרְפֵּנוּ.
 עֲתָה יֵצֵא שַׁחַד זֶרַח הַשָּׁמַיִם
 נִסָּה הָאוֹלָתָהּ כָּרַח הָאֱמֶשׁ,
 אֹר נִגְהַ עַל כָּל נִגְעָ גַּם בְּנוּ.

וּבְאַרְצֵנוּ גַּם זֹאת בִּי חֲלָה קָרַח
 וַיִּגְלוּ יַחַד אָבִיב וּפְרַח
 מִדְּרָה תַחֲכֵמָה וְתַף בְּנוּ שִׁרְשׁ;
 בִּי מֵאִמֵּר מִלֶּךְ פָּתַח בְּתֵי סֶפֶר
 בָּם יוֹרוּ לְבִנֵי יַעֲקֹב אֲמַרֵי שִׁפְרָה
 בִּי הַעִיר אֵל אֶת רוּחוֹ כְּלָבֵב פּוֹרֵשׁ!

גם פתחון פה בעמים נתן למו
 כי נדרש אל ודרשיו רצון עפרמו
 ודעיא כתבי עתים איש בלשונה
 שם עין ודעת יתן בשדה ובע
 ישא חזון לעם לכלי יפרע,
 שם יעמדק יעקב יהם שומנה.

גם שערי הארץ יד פתחה
 שם רגל עברי כני אז לא נחה
 ויתן הרשיון לבוא אל קרב;
 ולכל חכם לב, לו נפש משפלת,
 משטר ופקדת יתן בפקשלת.
 חדשים לבקרים חסדיו ירב!

וישרון מדר אף הראה לדעת
 כי ידיו רב לו בתבונה ודעת
 ומחרף ומגרה יקפין נא פיה;
 באמונתו יחזיק, היא לו משענת
 וכריתו את תורתו עוד נאמנת
 ושכיבי חכמה גם לבו יגידו.

לא עוד פאתון בלעם ובתדבה להג
 נלעג היהודי ויהי גם ללעג;
 כי בלשון עם ועם צחות ישית.
 ובני עם אחר גם אותו יאהבו
 הוא יגש למו הם אליו יקרבו
 איש איש שגארתו מלבו ירית.

חֹזֵק עִם יַעֲקֹב וַיְדַיְכֶם אֲמַצָּה
 וּפְרִי יַעֲשֶׂה הַבְּצָנִים הַגִּזָּה
 כָּל אֶת־חַיֵּיכֶם לַחֲכֻמָּה הַקְּדִישָׁה ;
 שְׁקֹדוּ יוֹם וַלַּיִל , עֲמְלוּ וּשְׁקֹדוּ
 בְּאֲמֻנָה נְצִיחַת מִלְּכֶם עֲבֹדוּ
 אוֹתָהּ אֲבוֹתֵיכֶם לָכֶם הוֹדִישָׁה .

אֲזוּ גַם מִלְכֶנּוּ וּנְשִׂיאָהּ רֵאשִׁית אֲרִיצֵנוּ (י)
 יֵאֵד אֶת פְּנֵי אֱלֹהֵינוּ יִרְצֵנוּ
 כִּי בְמֵלֶאכֶת תִּבְלֵ חֲסִדֵי נְאֻמָּנוּ ;
 וּבָעֵת עַל כִּפֵּא דִין חֲקָמָתוֹ תַעֲלֶה
 לְתֵת חֵק אֶל עַמּוּי כְּאֵל מַפְעֵל
 אֲזוּ זָכַר יוֹזֵר כִּי בְנֵי גַם אֲנִי .

בִּירַח בְּלִילָה.

א

היום רד ויפנה מקום ללילה
 ותשא את הארץ לדממה קמו ;
 הסדר התיצב במרומי מעלה
 רוחו סדה, פניו כדו נכתמו .
 ירח יקר ! מה נפלו פניך ?
 דתקנא בשמש כי תקטן מנו ,
 או אולי יען עד נאמן הנך
 בפעלות האנשים שוכני ארצנו ?
 יומם חתמו למו , פגד ילבישו ,
 בלילות יתעדו , לא יתבוששו .

בלילות יראו נכלי צבוע ,
 מסכנות מתעשר , מעגלי הבורח ;
 תרא דמעת אמלל ימסה היצוע ,
 מתהרת הנגב , מתכא רוצח ;
 תדע מוד האורב ומרגלי חרש ,
 מחשבות מלך , תחבלות שר החיל ,
 תעלמות הערמון , רזי הערש —
 תדע סתרי כל חי , משל הליל !
 לו מלאך אני , לו בית אל הייתי ,
 ובמלם יעקב אליה עליתי .

בַּמְחֻשְׁבָּה זֹאת אֶת נַפְשִׁי שְׁעֲשִׂעֵתִי
 עַת לִכְתִּי בְשֻׁדָּה בְּדָד לְשֹׁחַח
 חֵישׁ קוֹל שׁוֹט קוֹל רֵעַשׁ אֹפֶן שְׁמִעֵתִי
 וְאֶרְא רֶכֶב אִישׁ יוֹרֵד בְּרוּחַ
 וּבְרֶכֶב אֲרֻבָּעָה סוּסֵי לֹהֵב
 וּכְרוֹב גַּעַר קָמֹן נִהַג בְּמוֹ
 וּבְכוּכַב־שֶׁבֶט יִדְפְּקֵם, יִמְחֵץ רֹהַב,
 וּבְמוֹשְׁכוֹת הַקֹּשֶׁת יִפֶּה אוֹתָמוֹ
 וְדַפִּידֵת הַרֶכֶב חֲשָׂמַל וְנִגְהָ –
 מְרוֹמְמַת הַמְדָּאָה נַפְשִׁי נִמְנָה !

וּכְבֹר יִרְדָּה אֶרְצָה זֹאת הַמְרַבֶּבֶת
 עַת אֵלֶיהָ וְחֲנוּךְ עָלָה שְׁמִימָה ;
 וּמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם בָּהּ יוֹשֶׁבֶת
 מִחֵם יוֹם כִּי תֵרֵד לְרַחוּץ הַמַּיִמָּה (ה) ;
 בָּהּ יֵשֵׁב אֵל זַעֵם יוֹם יַחַת מִפָּה
 לְבִיא עַל עֲזָבֵיו פְּלִיזוֹן וְקֶרֶץ .
 מְרַבֶּבֶת־כְּבוֹד זֹאת יִרְדָּה גַם עִתָּה
 וְתַעֲלֵי מִתְחַתִּיזֵת הָאָרֶץ ;
 בְּדַמּוֹת יָד יֵצֵאָה מִלֵּב הַלְהֻבָּה
 וְהוֹשִׁיבֵנִי אֶל תּוֹךְ הַמְרַבֶּבֶת .

הַסּוּסִים נִתְרוּ – לְשֹׁחֲקִים אֶרְקִיעַ ,
 הַיָּם נָם, הָאָרֶץ נִחְבָּאָה הַפַּעַם ,
 גִּלְגַּל הַרוּחַ מִסְכִּיב יִרְיעַ
 תַּחְתִּי חֲדָדִי בְרֶק, סִגְר וְדַעַם ;

פה בלל האשׁוּ – פה שער שמים –
 ניסב על צירו ויפתח;
 אז סים ורכב נמסו במים
 ואני הצנתי על חוג הירח.
 הבמתי לדעת איפה הייתי –
 אף חשך סביב – ומאום לא חזיתי.
 הבמתי וארא מרחוק מתחת
 כרמית ברור מאיר מפנין קרנים –
 הלא את היא, ארצי, את הזרחת
 תאירי ללבנה פה בשמים!
 אז אמצתי לבי רגלי נשאתי
 ולאור הארץ בסתר הלכתי,
 ובבל במקום שמה לא מצאתי
 כל נפש חיה אשר בו דרכתי;
 רק פוכבים ושורפים עפים ברמה
 כאשר תעשינה הצפרים באדמה.
 צדקו האומרים – אל לבי אמרתי –
 כי הירח ארץ לא נושבת;
 עד לנבול נגה הארץ עברתי
 אין עקבות עיר מושב – רק שואת מות:
 אין בית אין שדה אין עץ אין זרוע
 אין רכב ברזל, אין סבסב הינן
 אין חום ברזל דק על עמוד רקוע
 אין בית המדרש אף בית משקים אין;
 אין שומר אין נטר לשאול מי אני
 אם יש מכתב-מסע ומי אספני.

שָׁמָּה בְּאֶרֶץ הָאֲנָשִׁים עָצְמוּ
 אִישׁ אַחֲיוּ יִדְחֶקוּ מֵאֵין יָדַיִם,
 עַל כֵּן עַל כָּל הַבְּלִי שְׂוֹא יִלְחֲמוּ
 עַל כָּל גּוֹשׁ עֶפֶר יִשְׁפְּכוּ דָם כַּפַּיִם;
 פֹּה עֶשֶׂר וּנְכֻסִים לֹא אֲדוֹן לָמוּ
 אוֹצְרוֹת חֲשֹׁק לֹא חָלוּ בָם יְדַיִם;
 מִסָּע וּפְסִילִים כָּל הַזֶּן יִקָּר בָּמוּ
 שְׂדוֹת וּמְגַרְשִׁים חֲמֻדַת עֵינָיִם;
 הִרֵי מִחֲצַב דְּרֵי זָהָב וּבְרִלִיחַ
 מִבְּרֵה אֲבָנֵי פָחַם נִתָּר וּמְלַח.

לוֹ שְׁלֹמוֹ בְּתַבֵּל זֹאת הָאוֹבְדָת
 אִזְ חֲדַל דַּל וְרַעֲבִים נִשְׂאוּ עִמָּר
 גּוֹי אֲבָד מִצָּא לוֹ אֶרֶץ מוֹלָדָת
 וְעֶרְפִים הִכִּינוּ מִלְּבוֹשׁ כַּחֲמֵר!
 יוֹצֵר כָּל! – שְׂאֵלְתִי – מִהֲזֶה עֲשִׂית
 מָה עוֹלָם מְלֹא לַתְּדוֹת הַקְּבֻשֹׁת?
 לָמָּה לְאָדָם דִּינָךְ פֹּה לֹא גִלִּית,
 אוֹ מִדּוֹעַ בְּשִׁבְעֵי לְשָׁבוֹת חֲשֵׁת?
 עוֹד יוֹם לֹא עֲמַלְתָּ, לוֹ עוֹד יוֹמִים,
 גַּם פֹּה תַעֲשֶׂה אָדָם כְּדֵי הַפְּסִים!

עוֹרְנֵי מִשְׁמִים וְאֶרָא בְּרוּחַ
 אַחַד הַשְּׂרָפִים הַעֲפִים מִמְּעַל
 יִרַד עַל דֶּר נִשְׁפָּה עֲמַד לְנוּחַ.
 וַיְהִי מָה! אֶעֱלֶדְנָא אֱלֹיִר. וְאָעַל.

השתחוויתי ואמר: כִּי שָׁאֲנִי
 "כִּי לַעֲפִיל הַלֵּם לְכִי הַשִּׁיאֲנִי
 "גַּר פֹּה בְּאֶרֶץ - בְּפֶתַח הַגִּנִּי..."
 - יָדַעְתִּי מִי אַתָּה, הֲוֵא הַקְּדִימְנִי,
 אַתָּה הַמְּשׁוֹרֵר פְּלִמוֹנֵי אֶלְמוֹנֵי! -
 "אַמְנָם כְּוָדָא, וְמִי אַתָּה אֲדוֹנֵי?"

- אֲנִי זַנְזָנָאֵל, - בְּגִדְכָה עֲנֵנִי.
 "הֲאֵם הַמְּזוּג לְאַרְבּוֹת שָׁמַיִם?"
 - לֹא כִּי הַסּוֹפֵר לְבִנֵי מְרוֹם אֲנִי. -
 "הַגִּדְלִי אִפּוֹא גִלְהָ לִּי אֲזוּנִים
 "מִה תְּכַלִּית בְּדוֹר זֶה? מִה פֹּה תִּפְעֵל?"
 - דִּבֵּר זֶה, עֲנֵנִי בְּשִׁחוּק, הַגִּדְלִי
 מִסְתֵּרֵי הַבְּרִיאָה שֶׁלֹּא יִגְלֵל
 אֶךְ לְךָ הַמְּשׁוֹרֵר אֲנִלְהָ רַק קִצְחוֹ
 כִּי לֹא לְאַחֵרִים גִּלְחוֹתוֹ אֵינִי
 לֹא יֵאֱמִינוּ לְךָ, כִּי לְשִׁקֹּר גִּסִּית.

לְמַלְאֲכַת הַצִּיֹּר צוֹר הַעוֹלָמִים
 פֹּה הוּא בֵּית הַמְּלָאֲכָה, פֹּה: הָאֲבָבִים.
 הָאֶרֶץ תִּסַּב עַל צִירָה יוֹם תָּמִים
 עֲפָה יִסַּב הַפֶּתַח בְּשָׁמַיִם
 וּמְדֵי עֲבָרָה מַעֲשֵׂיָה נִכְתָּבִים
 בְּכַתְבֵי אֹרֶן-הַשָּׁמַשׁ נִכְחָה זֹרֵחַ
 עַל לְחוֹת הַעֲדוֹת הֵם הַכּוֹכָבִים
 הַעֲרוֹכִים לָהּ בְּמִכּוֹנֵת הַיָּרֵחַ,

וּחְצֵי הַסֵּהר הַשׁוֹכֵן בְּעֶרְפֶּל
 הוּא חֹדֶר הַמְּשֻׁכֵּית לַשֵּׁבֶת הָאֶפֶל. *)

עֵתָה הַתְּבוֹנְנָתִי לַתְּמוּנַת הַלְּבָנָה
 כִּי הִיא כְּמִכּוֹנֵת חוֹקֵקֵי-אֹר אֲצִלְנִי;
 כּוֹכֵב נִגְהַ בְּעֶדְשָׁה יִצְיֵן מִקְּרָה
 וּפִיָּה עֲרוּךְ אֶל נֶכַח אֲרֻצְנִי
 מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת כּוֹכְבִּים הוֹרִידוּ
 יִשְׁקוּם מִי-כֶסֶף כְּרָאִי צַח הַזָּבֹו
 וּכְלָחוּת בְּמִכּוֹנָה אוֹתָם הֶעֱמִידוּ;
 שָׁם צִלְמֵי אָדָם עָלִימוּ הַחֲקוּ –
 הוֹצִיאֹם וַיִּרְצוּם חֵישׁ לְמִקּוּם סֶטֶר
 וַיִּצְרֵי הַצֵּל יֶאֱחִיזוּ בְּנֶתֶר.

הִנֵּה דִבְרֵי חֲכָמִיכֶם – הוֹסִיף – מִבּו
 כִּי כָל מַעֲשֵׂיכֶם נִכְתְּבִים בַּסֵּפֶר
 אֵךְ לֹא בְּכֶתֶב-אֲנוּשׁ כַּאֲשֶׁר תַּחֲשׁוּבוּ
 לֹא בְּדִיו וְקִסֵּת וּבְאִמְרֵי שֶׁפֶר,
 כִּי בְּכֶתֶב-הָאֹר יִחְקוּ יִצְרוּ
 כְּדַמוֹתָם וּכְצִלְמָם פֹּה בְּרִקִיעַ
 כָּל מַעֲשֵׂה כָּל מִקְרָה אֲשֶׁר יִקְרוּ
 בְּמִקּוּם אֲשֶׁר אֹר הַיּוֹם שָׁם מַגִּיעַ;
 כִּי קֶרֶן הָאֹר בּוּ מוֹסְדוֹת כָּל חֲמֵר
 הוּא חֲרַט הָאֶמֶן יוֹצֵר כֹּל בְּאִמֵּר. (ח)

וַאֲתִתְּנֵן אֵלָיו: הַפְּלֵה חֲסִדָּךְ
 הִרְאֵנִי חֲקֵקֵי הָאֹר עַל הַלְּוָחוֹת!

*) Camera obscura.

חֲדַל-לֶךְ, גָּעַר בִּי, עֲזוּב חֲפָצֶךָ
 אִם אִישׁ אוֹהֵב אֶתְּךָ שְׁלוֹם וּמְנוּחוֹת
 הֵן תְּנֵי שְׂדֵי רַמּוֹת לֹא יִדְעוּ
 וּבְעֵצִים תִּתְּאוּ יִרְאוּנוּ כָּל זָכָר
 אוֹי אוֹי לֶךְ אִם צִלְמָם עֵינֶיךָ רָאוּ
 חִיָּה יִרְעֵלוּ עַד רִדְתָּךְ קָבֵר.
 שׁוּר, שָׁם יֵצֵא שַׁחַר, יִבְרַד אֲרִצָּה;
 לֶךְ וְאַחֲזוּ בְּכַנְפוֹ, הוּא יוֹרִידֶךָ.

ב

הוּא הוֹרִידֵנִי — אֵךְ מִן-הוּא וְהִלְאָה
 אֶת חֲקוּי-הָאוֹר רָגַע לֹא שָׁכַחְתִּי
 לֹא יִדְעֵתִי שְׁלוֹ וְיִשְׁנֵתִי נִגְזָלָה
 וּכְמִכָּה-יִרַח שׁוֹלָל הִלְכְּתִי.
 כְּלִיּוֹתֵי יִפְרוּנִי, לְבִי הִפְנִי:
 מִדּוּעַ לָרְדַת אֲרִצָּה מִהֲרַתִּי
 הֵן זְנוּנָאֵל רִיקָם לֹא הִשִּׁיבֵנִי
 לוֹ אֵלָיו הִקְשִׁיתִי, לוֹ בּוֹ פָּצַרְתִּי.
 וּבִכֵּן חֲרַצְתִּי נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקְוִימָה
 לְעֵלוֹת וַיְהִי מָה שְׁנֵית הַשְּׁמִימָה.
 אֵךְ אֵיזָה חֲדָרְךָ יִאֲעֹלָה שְׁמִימָה?
 אֶהְיֶה, לֹא כָּל יוֹם יַעֲשׂוּ נִפְלְאוֹת!
 לִילָה וְלִילָה יֵצְאֵתִי הַמִּימָה,
 שְׁמֵתִי בַשָּׂדֶה בְּהָרִים וּבְקַעוֹת,
 רְאִיתִי הִלְכָנָה אֲרִצָּה נִבְטָה,
 רְאִיתִי כּוֹכְבִים עֲפִים בְּרוּחַ,

יִדְעִיתִי כִּי זְנוּנָאֵל יַחֲרוֹת עֲתָה
פְּנִים חֲדָשׁוֹת בְּכַת־אֹר עַל לֶיֶח,
אָבֵן קוֹל אוֹפֵן אֲזוּנִי לֹא שְׁמָעָה
וּמִרְכָּבָה לְשֹׂאת אוֹתִי לֹא בָאָה.

הַגְּדַלְתִּי מַעֲשֵׂי, תַחֲבֹלוֹת הַרְבִּיתִי:
בְּנִיתִי לִי מַגְדָּל בְּאוֹיֵר פֶּרֶח,
עִשִׂיתִי לוֹ צְנָה, קִיטֵר מְלֹאתִי,
וְאֵשֶׁב בְּצִנָּה לְעֹלוֹת יְרַח.
אֲרוֹמָם, אֲנָשָׂא, הֵם כָּל הָאָרֶץ...
עַל בְּמִתִּי עֵב אָנִי, חִישׁ אֶהְיֶה שְׂמָה...
אֵךְ חִישׁ גָּז הַקִּיטֵר, גָּז וַיִּתְפָּרֵץ
נִבְקַע הַמַּגְדָּל וְאֶפֶל הַיָּמָה;
כְּמַעַט שְׁטַבְעֵתִי וְהַדְּגִים אֶכְלוּנִי
לוֹלֵא הַדְּיָגִים בָּאוּ וַיְדִיגוּנִי.

עֲזַבְתִּי דֶרֶךְ חַל – דֶּרֶךְ הַתְּבוּנָה
הַטְּמוֹן בַּחוּל הָאֶכְזָב כְּמִים,
וְאֶבְחַר דֶּרֶךְ הַקֶּדֶשׁ – דֶּרֶךְ אֲמוּנָה
אֲרַח לְצַדִּיק הָעוֹלָה שְׂמִים:
הִלְכְתִּי אֶל עִיר לְמָקוֹם צַדִּיק קְדוֹשׁ
וּבְיַדִּי פְדִיּוֹנִי כִּים מְלֹא וְגִדּוֹשׁ
גַּם אִשָּׁה עֲקָרָה שָׁם עָמִי נִקְרָתָה;
וַיְהִי בְּהִסְתַּכְּלוֹ בְּצוֹרוֹת הַמַּמְבְּעוֹת
וַיִּבְלַבֵּל הַצַּדִּיק בְּמַעוֹת הַקַּמִּיעוֹת
וְאוֹלִיד בָּנִים – וְהִיא שְׂמִימָה עֲלָתָה.

עשיתי תשובה ואצום הפסקה
 ובמקרה פשר, חציו מי רגלים,
 טבלתי שני טבילות ואחלק צדקה
 ואבון בתפלה את לבי לשמים
 ואזכר בסלודים את שם הקדושה...
 אך השם כמו הגה פשט ויעף
 ואני – ככלי מלא כלמה ובושה
 נשארת על עמדי מררוח וזעף.
 או כי לא ידעתי אכנהו, לעלבוני,
 או כי נלאה הוא לשאת כבד עון פמוני.

נואשתי, אמרתי: אברה תקנתי!
 ואתה לקד משמים מר ודרוג כעש
 ופתאם לפתע באה עזרתי
 ממקום לא קויתי ובהסח הדעת:
 מאתים אלה בגורל זכיתי
 ועדת חנפים ומלקקים עודני
 לנביר ולגדול בישראל הייתי
 ולכל לראש נפלוני וינשאוני,
 שבע ביום את תהלתי הביעו
 עד השמים את שיאי הניעו.

על רבשת החנופה עליתי שמים
 ואמצא זוגאל פרקו אז ישיר
 ואנש ואספק לו על הפתפים
 ברוח נגידים ובעזות בעשיר:

—השלום, זגזגאל ידדי!?!— קראתי—
 לא עוד משורר אני, לא כנור אעידה;
 עשרתי, מצאתי הון, ולבקרך באתי.—
 ויפסוק זגזגאל פרק השירה
 ניסב אלי על בף רגל עגל
 ויקרא: "שמח לך לבי ויגל!"

שלום בואך! — ובדברו עמדי
 הוציא מתחת לכנפיו יד אדם
 ויחבק וינשק לי ויאמץ ידי;
 גם מלאכי השרת פשטו לי ידם
 ויעזבו איש מלאכתו אשר עשו
 ויחדרו אלי בתעופת עין
 כגד בוזן ביריעה אל רגלי פרישו
 ויצלו לי בשר ויסגנו יין;
 ואבין כי גם במרום יכבדו עשירים
 ואלפי שקלים מבו מרכבות שירים.

ובאכלי רנת פוכבים הקשבתי,
 ולקולם בהדר בצל עציתמר
 על חף מימנחות לגיח שכבתי.
 אז פנה זגזגאל אלי ויאמר:
 מהתפצף אלי עתה נא הנידה!
 — כל ישעי כל תפצי לראות הלוחות.—
 "הלוחות? הרף נא! עוד כך אעידה
 הן ערמות תלכנה פה הרוחות..."

— ידעתי, ידעתי; וכבר אמרתי
 כי לא אירא דבר יען... עשרתי. —

„אם לך — ענני — צל הכסף יסך
 ובאברתו תחסה מעברת זרון,
 פחדתי אנכי בזה לא יחשך
 „ובעריצי מטה לא אתגר מדון;
 „הן הם גם שמימה לעלות יהינו
 „בראותם כי סודם לאגוש גליתי
 „לפני בית-דין-של-מעלה עלי ילשינו
 „ומי ידע מה-תהיה אז אחריתי,
 „כי משוט לשון גם בזה נגורה
 „גם פה יש שמן ופולסי דנורא.

„הבה לא אכחד תלחות מסך
 „עליהם מלאכות הקהל רשומות
 „ויחידי תיר לא אוכל אראך
 „את נשמותיהם ההולכות ערמות;
 „אותם ראה תראה בפעם השלישית
 „כי תבוא הלם לבלי שוב עוד באדם...
 „וכדברו נשבה בי רוח חרישית
 „ושמרות עיני נאחזו וארדם
 „ואכף ראשי ואדם כי ערבה שנתתי
 „ותהי בעיניו כהודאה שתיקתי.

„ויקחני ונגאל ירפתי צפונה
 „ויעמידני על ראש אבן השתיה —

מימיני הגלגל החוזר במכונה ,
 משמאלי עולם התהו , ארץ הנשיה ;
 על ראשי רקיע הקרח נורא מראהו
 ותהם רבה רבצת אל רגלי מפה
 ולפני הראל ודמות זבול עליהו
 ויריעת ערפל את פניו לאטה .
 וימשך משכות כסיל ויפתח
 ויגל המסך מזבול הירח .

וארא בזבול ארון-עז פתוח
 ומגרעות לו סביב ושפתים
 ושדרה בשדרה לוח אל לוח
 אלפי אלפים רבוא רבותים
 לוחות ענקים להם יראה ונבה ,
 ועליהם תבניות שונות ומשונות ;
 לא מלאה נפשי לראות לשבע
 את כי קמו עיני מראות בתמונות .
 אז אספקלריא מאירה לי יושם
 ויאמר : הבן במראה ודעה קשם .

וארא בתמונה היכל תפארת
 ובקיעים בו רבו פרץ על פרץ
 טיחו נופל , קורתו מתפוררת
 ובשכבת אבקו ירמוש כל שרץ
 וזקנים על משכבותם כמח נרדמים
 מפני המפלת לא יפחדו פחד

ובעד תחלונות עולי הימים
מתמלטים מן הדפכה אחד אחד.
ואשאל: מה-זאת? ואשמע תשובתו:
זה בית ישראל, זה היכל תורתו!

ואשוב וארא בר מלא רפוש
ומטות ארוכים על פניו נמוזים
ושחוטמים ברב ספגים, שחוטמים עד הנפש,
תורים ובגיונותה בפטות הלזים;
ראש המט בערש, קצו בקבר,
ותלזים האפרוחים מטת ראשמו
ויעלעו דם ויפרפרו ויגדו אכר
ויפרפרו מערשם עד פי קברמו.
"בית השוחט הוא ערב יום פורים?"
— לא חדר המלמדים, שחמי בני הנעורים!

וארא ים גדול ורחב ידים
בו ילדי העברים חיים יטלו,
ואראם עולים ויורדים על המים
נאבקים עם מותם סתם יצללו;
אך מספר אנשים מעייהם המו
לבגי בטנם, ובתבות עצי נפר
בסוף על שפת הים אותם שמו
המשוחות מבית ומחוץ בפפר.
ויאמר לי: "הים הוא ים הנפ"ת
"ושפת הקדש — התכה בנפת".

וַאֲרָא אִישׁ זָקֵן מְבַה סְנוּרִים
 וּבְרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו נִרְגָּר עֲדָשִׁים
 וּסְבִיבוֹ קָהָל רַב עוֹרִים אַחֲרֵים
 וּפְנֵיהֶם פָּנֵי גִבּוֹר, לָבָם לֵב נָשִׁים;
 וַיִּרְם הַזָּקֵן עַל רֵאשִׁים נִרְגָּרוֹ
 וַיְהִי הַנִּרְגָּר לְהַר וַיִּפְרֹץ-פָּרֶץ
 וַיִּדְבַּא תַחֲמוֹתָיו אֶת כָּל אֲנָשֵׁי עִירוֹ
 וַיִּגְדַּל יָתֵר עַד כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ.
 — מִי זֶה הוּא הָעוֹר וְזֶה הָעֲדָשָׁה? —
 „רַב מְבַה אֶת עַמּוֹ בְּחִמְרָא חֲדָשָׁה!”
 שָׁם אֲנָשִׁים נוֹפְלִים אֶרְצָה אֲפִים
 פִּיהֶם הִכְפִּישׁוּ בְּעַפָּר וּפְנֵיהֶם,
 וְאִישׁ מְדָה, לֹא שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ אֶצְבְּעוֹת יָדִים,
 יִרְעַ קְדָקְדָם וַיַּחֲפֹשׂ בְּגִדֵיהֶם;
 אֶת יַמְצָא יוֹצִיא אֶל חִיקוֹ מַחֲיָקָם
 וּכְבָר כִּיסוֹ עַמּוֹס מְלֵא עַל גְּדוּתָיו
 וּכְבָר כִּיסָם רָזָה וּכְלִיהֶם רִיקָם
 וַנְּמוּזָה עוֹד יָדוֹ וּשְׁלוּחוֹת אֶצְבְּעוֹתָיו.
 — מִי אֱלֹהֵי הַרְאֵשִׁים? — „רָאשֵׁי עִם קָדָשׁ!”
 — וּמִי אִישׁ הַמְּדָה? — „פִּרְגָּם הַחֲדָשׁ!”
 הִנֵּה בְּקַעָה גְדוּלָה רַחֲבַת יָדִים
 וּבָה הַמּוֹן עִם דּוּמִים בְּתַמוֹנָתָם
 בּוֹנִים לָהֶם מְגִדָּל רֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם
 אֵךְ שׁוֹנָה וּבְלוּלָה רוּחָם וּשְׁפָתָם;
 אִישׁ אִישׁ מֵהֶם שֹׁפֵת אָחִיו לֹא יָבֵן
 וּכְיָדָם חֲפָצָם עַל כֵּן לֹא יַעֲלִיתָ:

זה ישאל חֶמֶד זה יוֹשִׁים לוֹ אָבֶן ,
 חוֹל בְּמִקוֹם זָוִית , תִּפְּל תַּחַת טִיחַ .
 —דוֹר הַפְּלִגָּה הוּא וּשְׁפָתוֹ הַבְּלוּלָה ?!—
 „לא כִּי אֲנִשִּׁי דוֹרְךָ הַמַּחֲיִים הַזְּאוּלָה !”

וְאַרְאֵה רֶפֶת צַר וּבְתוֹכוֹ עֶדֶד
 שֶׁכֶּלֶן שֶׁכְּלוֹת וּמִתְאַיִמוֹת אֵין ,
 צִמְרֵן נִגְזוֹ , אֵין אֱלֹהִים אֵין פֶּדֶר ,
 וּבְרֵאשֵׁן עֵתוּדִים עֹבְרֵי עֵין ;
 אֵין מְרַעַה לְצֵאן , לֹא יַעֲלֶה כָּל עֹשֶׁב
 וּבְקִימוֹשׁ וְחוּחַ מַעֲרִים יִמְלֹא
 אִישׁ אִישׁ מִדָּם , שׁוֹר אוֹ עֹז אוֹ כֶּשֶׁב
 יִרְעֶה קְדָקֵד אֲחִיו וּבְשֶׁר רַעְהוֹ .
 —הַכְּרֵתִיךָ אֲחוֹתִי , בַּת צִיּוֹן הָאֲמֻלָּה :
 עֶדֶד אֲדֹנֵי הוּא , הוּא עִם הַסְּגֻלָּה !!

הִנֵּה לוּחַ אַחֵר מִלֵּא אֲבַעֲבָעוֹת
 פְּרָחוֹת נִבְקָעוֹת בְּקִצְפָּה עַל מִים ...
 — מָה הִנֵּה אֱלֹהִים ? — „הֵן הִנֵּה הַיְשׁוּעוֹת
 „לְהֵן בְּנִעוּרֶיךָ נִשְׁאַתָּ עֵינַיִם !”
 — אֲהֵה , קָרָאתִי , וְאֵלִים אֶת פָּנַי ,
 מִכָּל חֲלֻמוֹתַי לֹא נִשְׁאַר מְאוּמָה :
 „מִדְּבַר הַקֶּדֶשׁ” , „הַשְּׁכֵלֶת רִבְנִי”
 „יֵשׁוּב הָאָרֶץ וְתִקְוַת הָאוּמָה” —
 וּמִגְדֹל הַכָּאֵב מֵרַב הַקֶּרֶץ
 נִפְלֵתִי רִגַע מִשָּׁמַיִם אָרֶץ .

(תול"ח—תוי"ב).

תְּרַנּוּמִים.

I.

(משירי קאמפף)

יְהוּדָה מִכְּבִי

בְּהַתְקַמְמוֹ עִם נֶגְדוֹ . (הַשְׂמוֹנָאִים א' ו')

שׁוֹרָה , שׁוֹרָה , הַגְּבוּר שָׁם בְּשֹׁעַר
 חֵיל גּוֹיִם עֲרִיצִים בָּקַע וַיַּחַץ !
 הַמְּכַבֵּי הוּא ! נִפְשׁוּ לַפֹּת יַעַר
 לְצִיל אֶת אֶרְצוֹ מֵעֲבֹדוֹת וְלַחַץ
 לְבָלֵי עוֹד יוֹסִיפוּ יַעֲזוּ
 וְקִדּוּשׁ מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב יִרְגִיזוּ
 כָּל עַלְשֵׁי רִשְׁעָה יְדִים וּבְנֵי שֹׁחֵץ .

גִּילֵי בֵת צִיּוֹן הִנִּיטִי כָּל אֶבֶל
 וְנִאֲוֹת הַשְּׁלֹמֹם יִרְנֹו יִשְׁמְחוּ ,
 יַעֲזוּ רֵיחַ קִדְשֶׁךָ יַעֲזֵר הַגְּבֹל
 וּבְשִׁירֵי דָוִד שָׁרִיךְ יִפְצְחוּ ;
 הֵן הַאֲלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹפוּ
 מִשְׁדָּמוֹת קִדְשׁ הוֹר יַעֲטֹפוּ
 וְנֶאֱמַת וְנֶאֱמֹנָה בְּהַדְרָן צְמֹחוּ .

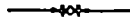
אֵךְ אֵיזָה לִי אֵיזָה מָה עֵינֵי תוֹזוּ !
 הַגְּבוּר יִכְרַע לְפָנַי תוֹק כְּנֹו -

הה! הַגִּלּוֹ הַזֶּה בֵּין צְרִים יְהִמִּי
 בְּמִבְטָח הָרֶגַע רַב לֹא עוֹד אֶרְאֶנּוּ ,
 וּפְרָאִים גּוֹיִם בְּחִמַּת זָעַם
 יִשְׁתּוּ דָם גְּבוּרִים הַפְּעַם
 וְגֵאוֹן יִשְׁקֹב נֶפֶל נֶפֶל וְאִינְנוּ !

הָאֵח , הָאֵח , עֲתָה עֵינֵי רֵאתֵנוּ !
 זֶה הוּא הָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל , זֶה גְבוּר הַחַיִּל ,
 מִרוֹמְמָתוֹ נִפְצָה צְרִיו וְחֵיתוֹ
 וּבְרֵאשׁ חֵילוֹ יַעֲבֹר נְאֻזֶר בְּחַיִּל :
 „פְּרֹשׁ נָם ! הָרִיבֵנוּ תְּלֵנוּ !
 „תִּדְבֹר לְאֹדְנֵי וּלְאֶרְצֵנוּ !“
 וִירִיצֵם לְקֶרֶב בְּמַעֲרַף מִטָּת וְלֵיל .

הֵם ! קוֹל עֲצוֹת עִם „הַלְלוּהָ !“ יִרְעֶה
 צְבָאוֹת אֵל הַצְּבָאוֹת הָרִיבֵנוּ מִצַּח
 וַיִּמְנַם תְּעוֹז — הַגּוֹיִם יִכְרִיעוּ
 תַּעֲצִיבֵיהֶם אֲתָם בְּמַחֲמַת רִצָּח ;
 פֶּה לִפְהָ בְּרִנְנָה יִבְיַע :
 אֵל אֲמַת עֲדָתוֹ הוֹשִׁיעַ
 וַיְהוּדָה הַסִּיר תְּדַפֵּת עִמּוֹ נְצַח .

II.

(משירי בירון)

זמירות ישראל.

(Hebrew melodies)

השירים האלה כבר נעזקו ללחיק כמה פעמים כלם או מקצתם, הלגל יקרתם העתקה אחת יחירה לאו כגמול דמי. כי האיש הגדול הזה, אחד מאנצילי אנגליא (1788 — 1823) אשר קשת גבורים וקסת הסופרים היו יחדו מקסדות על סתגיו, היה זחיר מאד במצות, ואהבת לרעד כמדך, ובכל מקום אשר ראה עשוק ורצוף משמם חש לעזרתו באשר יוכל. וכשם שהיה צד לו בצדה הימים המדבאים או תחת יד תוגרמה וימחד לעזרתם בקשתו, כן נחלה על שבר יוסף ויעזור לבני ישראל בקסתו. — בירון זה היה תראשון אשר תהל בזמירותיו אלה להעיר אהבת ציון וחגת ירושלים בלבב בני עמו וארצו, והאהבה הזאת שמורה לנו בלב העם הזה הדבכה יתר מאד מכל עמי הארץ; על כן עלינו לתת כבוד לשם המשורר הזה ולחוקיר זכרו בקרב עמנו.

א

אם אָמַת הַדְּבָר פִּי בְּשָׁמַיִם
 עוד בִּין הַרְחֹתוֹת הָאֲהָבָה שׁוֹכְנֵת
 פִּי אֵין שָׁם אָסוֹן, אֵין דְּמֵעוֹת עֵינַיִם
 אֵין לֵב מְתַעֲצֵב, נֶפֶשׁ מְתַאֲוֶנֶת —
 אִזְּ שָׁלוֹם לְכֶם עוֹלָמוֹת אֵין תִּקְרָה
 וְתִרְדֶּה בְּאֵה רְגַע הַסּוֹת
 עַת מְאֹד נִצַּח מִיִּפְעַת הַתִּקְרָה
 יָנוֹם לַיִל עֶמֶל, תַּפּוּג פֶּל עֲצָבָת.
 אָמַת הַדְּבָר! וּמֵה־שׁוֹב תִּלְקַנֵּי!
 תִּקְוָה זֹאת תִּסִּיר מִלְּבַבִּי אֶבֶל
 בְּעֵמֶד עַל יִרְפָּתִי בּוֹר שַׁחַת רְגִלִּי
 וְשִׁנְתִּינִי נִרְאָה גְּזוֹ בְּהַקְּבֵל.

כָּל יוֹרְדֵי בּוֹר! זָכְרוּ זֹאת הַתְּאֵשֶׁת:
שָׁם, בְּמָקוֹם כָּל הַרוּחוֹת יִתְאַחֲדוּ,
שָׁם אֵין עוֹד אִיבָה, תִּלְקָבוֹת גְּצֵמֹת,
קָרְבוֹ לִפְנֵי אֲדָנֵי וַיִּקְדָּשׁוּ.

ב

אֵילוֹת הַשָּׂדֶה תִּקְפְּצֶנָה תַעֲבֹרְנָה
עַל הַרְרִיבֵן צִיּוֹן וַיִּרְדְּשׁוּלֵים
וַצִּמְאֵן עַל חֶף הַפְּלָגִים תִּשְׁפְּרְנָה
זוֹ מְמָקוֹם קְדוֹשׁ יוֹבִילוֹ הַפְּמִים
וּבַעִיר הַגְּאֻלָּהִים מִכְּבִּי כָּל מַפְרִיעַ
כִּי רִגְלָן הַשְּׁלוֹחָה תַחֲדוֹד תִּבְקִיעַ.

כְּאֵלֶּה זֹאת בְּתִצִּיּוֹן הַיְתָה
פְּקֻחַת עֵינַיִם וְשְׁלוֹחַת הַרְגֵל
סָדָם יָד שְׂדֵי עֲלִיָּה קִשְׁתָּה
וּבַעוֹד עַל גְּבַעְתָּה הַתְּנוּסִם הַרְגֵל;
עֵתָה – יַעֲרֵי תִמְרַ עוֹד שָׁם יִרְאוּ
וַיִּפְהִיּוֹת צִיּוֹן לֹא עוֹד תִּמְצָאוּ.

הֲלֹא טוֹב לַתְּמַר בֵּין מִכְּבֵי חֲרָשׁ
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּין עַפְמֵי הָאֲרֶזִים?
הַתְּמַר יַעֲשֶׂה עֲנָף יָבֵה שָׂרֵשׁ
יִזְמַן בְּאֲרֶז שָׂרֵשׁוֹ לֹא יִירָא קֶרֶן
מִמָּקוֹם מִפְּעוֹ אֹתוֹ לֹא יִסְתֵּי
כִּי מִעֵפֶר אֲחֵד יוֹנְקִיו לֹא יִצְמַח.

וְאַחַנּוּ נִגְלָה מֵעַל אֲדַמְתֵּנוּ
 עַל אֲדַמְתַּי נִכְרַ נּוֹצִיָאָה הַרוּחַ
 לְקִצּוֹת כָּל אֲרֶץ נִפְזָרוּ עֲצֻמוֹתֵינוּ
 וּבִקְבְּרֵי הָאֲבוֹת לֹא יִמָּצָא נַח;
 מִקְדָּשׁ אֵל שָׁמַם עִירֵנוּ נִחְרַבְתָּ
 וּכְנֶס שְׂקוּצִים עַל פֶּסֶי יוֹשְׁבֵיךָ.

ג

גִּדּוּ לְמִילְלַת עַל גִּהְרוֹת כָּבֵל
 עַל שִׁירָה כִּי שָׁבַת מִסִּי הַנֶּבֶל
 עַל אֲרָצָה כִּי עַל יַד תִּרְבַּ הַגִּידוּ
 עַל אֵל צוּרָה בְּאֱלֹהֵי זֶר הַמִּירוּ.

אֵן בְּנִלְקָה בְּצַקָּה גּוֹי אֲבָד תִּנְעַח?
 מְתֵי עַל צִיּוֹן יַעֲרָה הַרוּחַ,
 וּמִשִּׁירוֹת הַיֶּקֶל כִּי יִתְנֶה קוֹלָם
 יָשׁוּב לֵב עֲפָה וַיְחִי כִּימֵי עוֹלָם?

מְתֵי הֵה גִלָּה אֵל כָּל אַפְסֵי אֲרֶץ
 תִּמָּצָא מְנוּחַ מִשָּׁד וּמִפְּרִיץ?
 גַּם יוֹנָה מִצָּאָה קָן, מַעֲזוֹן כָּל נִכְרַ,
 סִלַּע הַשֶּׁפֶן, וַיְהוּדָה – רַק קִבְּרֵי!!

ד

על חף הירדן ערביאים ידבצו
 על גבעת ציון את שמך ינאצו
 על סיני לפעל יכרעו פרע
 ושואן בעקה עוד יתוש, אלוה! —

שם במקום אצבעה פתבה על לח
 במקום לנגיאת האצלת הרוח
 במקום החתלת בענן אש להבת
 פן יראך העם וקראוה מות —

הה, הרעם בגלגל ורעץ קמיה
 הק תגית וסגור מידי איש תרמק
 עד מתי רגלי זר ארצה ידמסו
 עד מתי צדים מקדשך ישפסו! ?

ה

בת יפתח בטרם מותה.

אם עמי גם אלי מותי ישאלו
 ובגדרך זה אם אויבינו נפלו
 תבק תדבק אבי — פה הנני!
 הא לך את לבי, חיש אצא בתקני.

לא עוד אשא נהי דמעה איליה,
 לא עוד על הנדמים ארדה איליה;
 אם מידי אבי יבוא לי הפות
 סר פחדו ממני פנה עצבת.

ויהי לָפָךְ אָבִי נִכּוֹן פְּמוֹנָה
 כִּי בָרָה בְּתָךְ וּנְקִיָּה פְּרוּחַ
 כְּבָרִי בְּרֻכּוֹת פִּיךְ לִפְנֵי יְקִימֵי
 וּכְמוֹתֵי רַחֲמֵי יְהוָה מוֹתֵי יִנְעִימֵי .

אֵל נָא תִּגְבֹּר ! אֵל יִבְרַךְ לָפָךְ
 מִקּוֹל הַעֲלָמוֹת הַמְּבֻבּוֹת בְּתָךְ
 בְּנִדְבָה אֲמוּנָת ! הֵן דְּמֵי יוֹלָד
 מֵאָרֶץ מוֹלְדֹתַי עֲבָדוֹת יוֹלָד .

וּבְגַעַת דְּמֵי אֱלֹהֵי קָפָא חֲרָבוּ
 עַת יָדָם קוֹלֵי יַעֲצָמֵי יִרְקָבוּ ,
 וּכְרַנֵּי גַם אֵין כְּבוֹד לָךְ תִּתֵּי
 וּבִלְבָב שְׂמִיחָה אֵל תִּשְׁבַּח כִּי מִתֵּי .

1

קִינַת הַזְרָדוֹם

עַל מוֹת מְרִימֵי אֲשֶׁתוֹ .

אוֹי לִי , מְרִימֵי ! לִפְנֵי לֹא יִנּוּחַ
 זֶה קָרַע לָפָךְ וַיִּגְדַּר דְּמִתּוֹ
 מִפְּחוּ נִקְמַתִּי נִפְשֵׁי תְּשׁוּחַ
 וּמוֹסַר פְּלִיזוֹתֵי – לֹא אֲשָׁאֲרוּ .
 אֵיךְ תִּמְתֵּי , הֲכִי עֲזַבְתָּנִי
 לֹא תִמְחֵי עֵינַי כִּי תִרְבֶּה לְדַמְעָה
 הֲלֹא מֵאֵן תִּמְיֵד אֶת נַחֲמָתָנִי
 עַת יַעֲרֻכּוּנִי בְּעֵתִי אֱלֹהִים ? !

האמנם מתי? ומי הורידך קבר?
 מי השתולל לחרוץ מות עליך?
 אני הה, אני הגדלתי השקר,
 צד חרבי אני שכרה מדמיה!
 אך את מוסתה וכבר מצאת נחת –
 ובלפי זה הפלא מר עצבת
 לבת הנחם בתפת קודחת
 פם מפלט מני כל תקנה בזבת.

עם נושאת-כתרי זאת המדת כל עין
 כל המדת חיי לשחת ירדה!
 אי כי שושנת יעקב זאת עוד אין
 זה רק לענוד חיי עדיה ענדה.
 פי האשם, לי גם פוס הקבעת
 מנה אשתה אמצה בעצמי רצח
 ובקירות לבי תפשה הצרעת
 ותפוצץ מוסדותיו לשאת נצח.

חרבן ירושלים על ידי מיטום.

חמתך ציון ארא כי שח
 לפני חיל רומה עליך יצרח
 ובקוד יומך גדול שמשך קברה
 ותאר הלילה איש בך בערה.

בְּקִשְׁתִּי הִמְקֹדֵשׁ בֵּיתִי בְּקִשְׁתִּי
 וּרְנָעִים מְצָעַר עֲצֹבוֹנִי נִמְשְׁתִּי
 אֶךְ לִהְבֵּי אֵשׁ אֲחִוָּה קָרַת יִפְיֹתִי
 וּרְתֻקוֹת יְדֵי לִנְקוּם לֹא יִנְיֹתִי.

עַל גְּבֻנָּה זֶה תְּמִיד רִגְלִי עֲמֹד
 עַת נִמְתָּה הַשָּׁמַשׁ לְקִצּוֹת שָׁמַיִם
 אִזּוּ רֵאשֵׁי הַרְבִּיב עֲנֹדוּ קִרְנֵי־
 וּבִגְג הַהֵיכָל דִּכְיִי זֶה־בִּנְדוּ –

עַל גְּבֻנָּה זֶה תְּעֲמֹד רִגְלִי גַם עֲתָה
 וַיִּקֶּר אִדָּר רִגְלִי עֵינַי לֹא יִחְזֹוּ –
 הִהוּ רַעְמֵי אֱלֹהִים נִפְלוּ חֵישׁ מְטָה
 רִצּוֹ קִדְקֹד אֲרִים פִּיִּם יִהְיֹוּ!!

אֶךְ לֹא גַם בְּדִבְרֶיךָ אֵל יַעֲמֵד פֶּסֶל
 בְּדִבְרֵי לֵב עֲפֹקֶה לֹא יִבֵּא כָּל פֶּסֶל:
 גַּם שָׁם בְּמִקּוֹם נוֹד גַּם בֵּין אֲרִים מְלֵה
 אֶךְ לֵךְ אֵב אֶחָד אֶךְ לֵךְ נִתְפַּלְלָהּ.

III.

(משירי שיללער)

א

סוד אלוה.

(Das verschleierte Bild zu Sais)

בעיר Sais היא צען עבדו הבערים הקדומים להאלילה נייטה (בלהיק
נשאר לשם זה שריר בשם אַסְנֵת שפירושו בל' גמטריה, הקדושה
ל נייטה) היא אלהי החכמה כאמהענע אצל היונים. בהיכלה אשר
בעיר ההיא היה עוסד פסלה מכוסה חביר בצעיף לאות כי פני החכמה
האמתית מכוסים מבני האדם. על ההיכל בחוק היה כתוב: אַנְבִי הַצֵּל,
הָיָה דָּהָה וְהָיָה, אֵת פְּנֵי לֹא יֵרָאֶה הָאָדָם וְדִי. שמת היו באים בני יון
ללמוד חכמה אצל הרמטימים. ספור השיר הזה הוא אנדה יוונית,
ואומרים שמעין זה קרה לפיתגורס.

לֹא תִבְלֵ לְרֵאֶת אֶת־פָּנָי
כִּי לֹא יֵרָאֶנִי הָאָדָם וְדִי:
(שמות ל"ג, כ').

אֶל מְקַלֵּט הַבְּהִינִים אֲרֻצָּה מְצֻרִים
לְדַרְשׁ חֲכָמַת הַתְּרַטְטִים בְּאֵ עֵלָם.
הַרְבֵּה לְמַד אֶךְ פְּצֻמָּא לַפִּיִם
יַעֲרֹג לְאִשְׁר מִכָּל אָדָם יַעֲלֵם
אֵת הָאֱמֶת בְּקֶשׁ מִבְּלֵי תֵּפֶל שְׂקָר,
פֶּשֶׁר מְרִי גֵצַח חִידוֹת אֵין תְּקָר.

שָׁם אֵין הַכֹּהֵן תִּפְצֹו שְׂמָעָה
וְיִדְבֵר עַל לִפּוֹ: רִוְחָה תִּרְגִיעַ!
הֲלֹא רַב לָךְ בְּאִשְׁר נִפְשָׁה מְצֻעָה
אֵל עוֹד שְׁלוֹת לְבָךְ תִּשְׁפִּית תִּפְרִיעַ.

— אָהֵה אָבִי, קָרָא, מֵהֲזֵה מְצֵאתִי?
 הַאִין עוֹד חֲבֵמָה? הַעַד הַגְּבֹל בָּאתִי?
 הָאָמֶת אַחַשׁ — הִיא תְּכַלִּית כָּל דַּעַת!
 אַחַת הִיא וְשִׁלְמָה לֹא מֵתְפַרְדֵּת;
 וְמָה תִרְעֵנִי נַפְשִׁי אִם לֹא כָּל יוֹדַעַת?
 וּמַעַט אִם חֲסֵרְתִי כְּלָה אוֹכֵרֶת.
 הַלְדֹכּוּשׁ אֶרְצֵן הַחֲבֵמָה נְדַמְתָּה
 כִּי תֹאמַר לִי: רַב לָךְ בְּאֶשֶׁר מְצֵאתִי?

קָשָׁת בְּעֵינֵי חֲבֵקֶת שָׁמַיִם —
 צָבַע אֶחָד מְנָה הַיּוֹף לְעֵין?
 אוּ זְמֵרֶת נַעַם לְקַחַת אֲזֻנִים —
 מָה קוֹל בּוֹרֵד מְנָה! אֶפֶס וְאִין!
 וְאִישׁ הַחֲפִיץ אֶת הָאָמֶת יִרְעֵ
 הַתְּמַצָּא בְּמַצְעֵר נַפְשׁוֹ מְרֻזָּע?

מִדֵּי דְבָרָם נִשְׂא אֵינִי הָעֵלֶם
 וַיִּרְא כְּדַמּוֹת תְּכַנִּית נִכְחוֹ נִשְׁקַפֶּת
 וְצַעֲרִיף כְּדֵ אֲרוּךְ כִּסֵּה אֶת הַצֵּלָם:
 מֵהֲזֵאת, שָׁאֵל, בְּצַעֲרִיף מֵתְעַלְפֶּת?
 "הָאָמֶת!" — הָאָמֶת? קָרָא וּבְחֵרֶדֶת מוֹת,
 הָאָמֶת זֶה אֲבִבְקֵשׁ פֹּה הִיא נִצְבֶּת? —

"פֹּה הִיא נִצְבֶּת, אֵךְ הֲרֵף מְנִשֶּׁת
 כִּי אֱלֹהֵי הָאָמֶת הוּא גִזֵר אֶמֶר
 "לְכִלֵי יַחְשׁוֹף הַדַּמּוֹת חֵי וַיִּלְדֵד אִשָּׁת".
 וְלִגְלוֹת כִּי יַעֲזוּ שׁוֹכְנֵי בֵית הַמֶּר..."

— מה יקוי? — שאל זה פנים פתו.
 "אז פנים אל פנים את האמת ידו!"

— גם עינה אפוא את האמת לא שרה? —
 גם לחפון את זאת נפשי לא הרהיבה!
 — וכמה קלה זאת בעדה עצרה? —
 "כן, היא רק היא ידי אחר השיבה,
 "פי זה הצעיר על האמת ינוח
 "קל הוא ליד ומה יזכר לדח!"

אל ביתו למעונו הלך הצער
 ותשאקרו הומה קרבו פסער
 ושנת מעיניו בלילה נדדה.
 כחצות הליל ברממה נעפרת
 ותשארו רוחו הפערת
 ופתאם בהיכל הנלו עמדה.

במקום קדש זה ובאישון הליל
 נצב האישון באיש וכבן חיל
 לבו יגפנו ובאפו פם רוח.
 וכמראה אל נורא שמה מנגד
 יעמוד הסמל מתפסה בבגד
 אור ויקות הסתר עליו זרח.

ויקה ויגש ויברך ברה —
 על פניו צלמות בלבו מרה
 וישלח ידו בצעיר לגשת;
 אף סרם לגשת ידו הרהיבה

עוד רוח נעלמה אתה השיבה
ודמי קול מסתתר אָנוּ שומעת:

הַלְגֵלוּת סוד אֱלֹהִים תְּכַלִּית שְׂדֵי
"תִּזְיֵד בֶּן חֲלוּף אֵל לְבָבָה תְּשִׁימָה?
"הַכְּסוּת מִן הָאֱמֶת לֹא תוֹרֵם בְּלַעֲדֵי!!"
— ויהי מה! , אָמֵר , אֲנֹכִי אֲרִימָה
וּפְנֵי אֲמַתְּךָ אֵל עֵינֵי יִרְאוּ . —
רַע הוּא! " הַר קִירוֹת הַחֵיכֵל עֲנֵה .

אָמֵר — וְיִרֵם וְיִבְטַח וְיִבֶּן ...
וְמָה רָאָה שָׁמָּה — אֵין אִישׁ יוֹדֵעַ .
לְפָנוֹת בְּקֹר נִמְצָא מוֹטֵל כְּאֵבֶן
נְבוּךְ , מְרַעֵיד וּמְשׁוֹמֵם כְּנֹעַ ;
וְאֲשֶׁר תַּחַת הַכְּסוּת רָאִתָּה עֵינֵיךָ
לֹא גָלָה לְאָדָם כֹּל עֵת־חַיִּיתָ .

וּמִן הַיּוֹם הַזֶּה גִּיל עֲזוּבָה
רוּחוֹ חֲבָלָה וּבְיִגוֹן תִּיּוֹ כְּלוּ ;
וּבְשִׁאֲלוֹתַי אִם אָדָם אֲלֵצָה
עֲנֵה פֹה אֶחָד : אֲהֵה אֵל תִּשְׁאָלוּ !
הָאִישׁ הַחֲפִיץ חַיִּים אֵל יִרְאֶה
לֹא יִחְיֶה וְיִאֲשֶׁר רָאָה פְּנֵיהָ .

ב

אם מבכה על בתה.

(Klage der Ceres)

נושא השיר היא האגדה היוונית הזאת: לַצֶּרֶס בת יופיסטר, המסונה על הצמדים, אברה שרורשינה בתה ולא נודע אנה באה. ימים רבים בקשחה דאם השמלה ולא מצאתה עד אשר נודע לה כי מלאך הדומה חסד יפיה כלכה וחדרטה אצו לבאר שחת. האררי אשר כל יורד שאול לא יעלה חויה כבת אלהים לא תרא השחת יארכ כחה לא תשוב אליה חויה לא תלך אל בתה, לכן עשתה את צמח השדה לסלאך שלוח ופרי הארץ לציר אמונים בינה ובין בתה: הצמחים המצויים הם מלאכים באים סן הבת אל האם, והגובלים הם ההולכים מאת האם אל תבת. נקל להבין כי המשל הזה רוכז על התמורה החסידית אשר כסבע, והוא ע"ד: תוסף הרום יגועק ואל עפרים ישובון תשלח רוחך יבראון. עשבי השדה שהללו נוצצין והללו נובלין הם כמלאכים שלוחים וכמסוריים בין החיים ובין המתים.

הָאָבִיב יֵשׁוּב מִמְעוֹנוֹת רְקִיעַ
 וְחִדְשָׁה בְּגֶשֶׁר תִּבְּל תּוֹפִיעַ;
 בְּבִנְיָ חֶמֶד עֲטוּ צִיץ וּפְרַח
 מֵעַל כָּל הַפְּלָגִים נִצְמַת הַקֶּרַח
 וְתִבְלַת כִּמְפֹזָה מִקְצוֹת שָׁמַיִם
 תִּשְׁקִיף אֵלֵינוּ מֵרָאִי מִשְׁקַע מַיִם;
 הַרְחֹחַת יֵשְׁבוּ שׂוֹכֵה וְנֹחַת
 וַיִּשְׁעֶשֶׂג כָּל עֵץ כָּל פֹּאֲרָה פְּרֻחַת;
 שִׁירִים וְרִנָּגִים בְּיַעֲרוֹת הַקִּיצוֹ—
 כָּלֶם פֶּה אֶחָד עָלֵי יִתְּנוּ קוֹלָם:
 פְּרַחֵי הָאָבִיב יֵשׁוּבוּ יִצְיָצוּ,
 „בְּתֶךָ לֹא תֵשׁוּב— לֹא תֵשׁוּב עַד עוֹלָם.”

ימים רבים עברו שנים חלפו
 כדור פל הארץ רגלי צנפו;
 קרני המאור הגדול שלחתי
 למצוא את בתי רביתי, מפתחי,
 אך עקבותיה עד פה לא נודעו
 אף שמין מנה אונני לא שמעו.
 הכל, השמש, הכל את חושפת
 אך לי לא תוכלי למצוא הנאספת!
 האתה, שר עולם, יפיה חמדת
 ובגעימות פניה תשבע נחת
 או אתה, מר מות, אותה שדרת
 ותורידנה אתה לבאר שחת?

הוי, את מי אשלח מי ילך לי שמה
 באשון ליל נצח ובבמן האדמה?
 מי יצלח לצלוח נחל הפליעל? (ט)
 ארץ מאפליה מי ירד ויעל?
 הן מיום מימי הנחל יגהרו
 עוד רגלי איש חי אהו לא עברו
 ונאות תפת מחשבי ארץ שחת
 עוד לא נגלו אל עין נפש צולחת.
 ארחות אלק יורדות חרבי מות
 ומשם לחיים לא אחת תשב
 ונהי שועת פתה בבאר צלמות
 על פן און האם לא תקשיב קשב.

מה־שפָּרָה נִחַלַת אִשָּׁה סִסְתִי חֶלֶד
 כִּי בַת־חֶלֶף הִיא , כִּי לְמוֹת תִּגְלַד !
 מִחֲמַד עֵינָה כִּי יִקַּח מֵעֲלֶיהָ
 הִיא תִלְךָ אֵלָיו כִּי יִמְלֹאוּ יָמֶיהָ ,
 אֵךְ נָרִי בֵּית אֵל וְנִצּוּרֵי אֶל־מִוֶּת
 הֵם לֹא יִרְאוּ שַׁחַת לֹא יִרְעֶם מִוֶּת
 וּבְעֵצְמוֹתֵיהֶם אִם בּוֹא יְבוֹא רִצּוּחַ
 יִאֲרֶיךָ מִכְּאוֹכֶם כְּנִבְלוֹת הַנִּצּוּחַ .
 אֲדִיר בְּמָרוֹם ! אֲנִי הוֹרִידֶנִי
 מִמּוֹשֵׁב אֱלֹהִים לְבֵּיַר הַשַּׁחַת
 שֵׁם אֶתְּבִי אֵל בְּתֵי תִרְפָּאֲנִי
 מִכְּבֹּב אֲנוּשׁ וּמִמַּחֲלָה נִצַּחַת .

לוֹ שֵׁם אֵל אֶרֶץ תַּחֲתִיּוֹת יִרְדֵּתִי
 אֵל מִלֶּךְ בְּלֹהוֹת בְּלֹאט צַעֲדֵתִי
 (שָׁמָּה לִימִינוּ בַת־אוֹנֵי יוֹשֶׁבֶת
 עַל כִּסֵּא כְּלִיזֶן בְּרִבִּיר צִלְמֹת ,
 שְׂוֹא תַחֲפֹשׁ עֵינָה הַנִּמְנָה לְפָנִים
 נִגָּה אוֹר יוֹם וּבִרְק שְׁמֵשׁ שָׁמַיִם
 לְשׂוֹא אֵל יוֹלְדֶתָה נִפְשָׁה נִבְסַפֶּת
 אֲנִי תִרְחַק מִנָּה אִתֶּע זוֹעֶפֶת)
 אִפְּחָ בָּהּ רִחִי וּבְחַם לְבִי אִתֶּם
 לְבָהּ תִּקְפּוּא עַד כִּי יִשׁוּב יְחִי
 וּבְכוֹר מִוֶּת גַּם הוּא , לֹא יִדַע רַחֵם ,
 גַּם הוּא מִקּוֹל בְּבִי יִרַד בְּבִבִי .

אך שׁוֹא אֶצְפָּה הַבֵּל אֵיחֻלָּה
 אֲמַדַּת אֵל נִעְרֵץ תְּקוּם וְתִהְיֶה סֵלָה
 וְכִמּוּ כּוֹכְבֵי אֹרֶךְ בְּמִסְלֹת יִישִׁירוּ
 וְתִקְוֹפּוֹת לְכַתֵּם הַמֶּרֶד לֹא יִמְירוּ .
 מִפְּחֻשְׁכֵי שַׁחַת הַסְּתִיר פְּנִיהוּ
 עַל דְּרָכֵי הַשְּׂאוֹל לֹא יֵשִׁים עֵינֵיהוּ ;
 כָּל חַי וְיִקּוּם הַמּוֹת יִבְלַעְנוּ
 עַד בְּלַתֵּי שָׁמַיִם לֹא יִפְלִיטְנוּ ,
 עַדִּי עַל גְּבֵי נַחַל הַבְּלִיעַל
 תִּשָּׁב הַרְדִּים , יָגֵה אֹרֶךְ זֶרֶחַ ,
 עַדִּי נִם שָׁם שְׁמֶשׁ בְּהַדְרָה תִּעַל
 קִשְׁת בָּעֵנָן וּבְלִילָה יִרַח .

הָאֲמָנָם לְצִמִּיתוֹת מְצֵי אֲבָדָה
 וְכִמּוֹת נִבְרַח חֲדַל דּוֹמָה יִבְדָּה ?
 הָאֵף אֲמָנָם כָּל אֹת לִי לֹא הַשְּׂאִירָה
 בּוֹ אֲתַנְחַמָּה עַת זְכָרָה אֲזַכֵּירָה ,
 וְעַבְתּוֹת אֶהְבֶּה , בָּם יַחַד הִתְקִי
 לֵב אִם וּבְתָהּ , הִכְלֵן נִתְקַן ?
 הִבִּי לֹא נִשְׂאָר כָּל צִמִּיד וְחִכָּר
 בֵּין רֵאִי שְׁמֶשׁ וּבֵין יוֹרְדֵי קָבָר ?
 לֹא , לֹא לְצִמִּיתוֹת הָאֵל הַפְּרִידְנוּ ,
 כִּי מַעֲיָנִי , לֹא מַאֲזֵנִי , נַעֲלָמָה ;
 עוֹד שְׁפָה וּדְבָרִים אֵל נָתַן לָנוּ
 לְשִׁיחַ יַחַד מַעֲמֵקֵי אֲדָמָה .

עת הנצנים ימותו יבלו
 וכרוח הסתיו עלים יפלו
 כל עין יחושף מענה עד שרש
 וערירים יעמד סבבי הח'ש -
 אז תבא תקותי בי ותחיני
 מסלול ודרך אל בתי תורני :
 לשחת אקריב כל זרע זרע
 כל עשב כל זג ספרי עין נמוע
 ובמעבה האדמה אותם אורעה -
 צירי אמונים אל בתי לי המה ;
 הם לי לפה ובהם עפה אשתעה ,
 אדרוש מובתה , לה שלום אשימה .

ובשוב האביב מתביון שקמים
 אל קול הזכיר צלצל הכנפים
 אז יעלו הקבורים ממשואת אמש
 יחליפו חיים מזוהר השמש ,
 ומזרע כל פרי מתו לעין
 זו נבלו לשחת היו באין
 ישבו יופיעו בנ'א וגבע
 עמי רקמתים ושלל כל צבע ;
 ובעת נצרים ישתרג , רוכה יעל ,
 יסמן שרשם בעפר מתחת
 ועמיני התחום ושחקים מסעל
 ישקום דשן עדנים ירום גתה .

רגלם עד עמקי השחת תגיע
 ובארצות החיים ראשם יופיע —
 צירי אמונים מאת פתי הפה
 הם לה לפה, על ידם אתנחמה.
 בשבויה בתפתה אם יעצרה
 וראות את פני לעלות לא יתנה
 מרבאות פיות פרחי תפארת
 אשמע חדר קולה, אשמענה הזכרת:
 כי גם שם במקום אוד יום לא זרח
 במקום אברון ומות נשקו
 עוד תאהב נפש עוד יחול הדוח
 והמון הפעים לא רהאפקו.

ובכן ברוך אתה לי ניא וגבע
 ובזוכים כלכם צאצאי הטבע!
 על מחלפות ראשכם אשים זר קרנים
 ואמלא בוסכם כשל השמים,
 ויפי חדר הקשת אתר הנשם
 המחפרת יפעת אדם ולשם
 ויחד אור ערבים בקצות רקיע
 אשו עליכם והדרכם אנביה.
 ותהי לי לחק: כלבוש תכל קרח
 אלבש אני קדרות ארד בבכי,
 ובשוכה ללבוש נצנים ופרח
 תשוב גם נפשי היבשה ותחי.

ג
הַבְּעֵרָה.

(Fragment aus dem Liebe von der Glocke.)

היא אש אוכלת	רבת תועלת
בה יד האדם,	כל עוד משלת
יעשו על פיה	כי כל תושיה
אל כל מעבדם;	היא העלילה
אל כל הארץ	אף שד וקרץ
מתחת ידם	עת כי תתפרץ
בשואן הר געש	ובתמת פעש
עקבה מדם.	דרך לה תעש

תצא הבערה	אוי עת במתרה
עד לבהשמים	תעלה את נרה
חיש תשית פתה	ובמרוצתה
בזעת אפים;	כל אשר נעשתה
לא ישאו פנים	כי האיתנים
ויגיע בפנים.	אל כל קננים
מעמיני העבים	הזה בן זבים
לצמיח האדמה	מטר ודביבים
יגח גם הרעם	ומשם בועם
יהפך לשממה!	ותנובת כל נעם

וּלְכַבּוֹת נִפְעָמוּ!
 לֹא מְאוּר הַחֲמָה,
 הַלַּיְלָה יֵאִיר
 רַבָּה הַמְהוּמָה:
 בְּרַחֲבוֹת סוֹבְבֵת
 תְּמֵרוֹת עֵשָׂן עֲלוּ,
 בֵּית וְצָרִים
 קִירְתֶּם אֲבָלוּ;
 יִפְּוּ הַמְקַרָּה
 חֲלוּנִים יִצְלָלוּ.

רְצוֹת בְּשׂוֹקִים
 כַּתְחַת הַגְּלִים;
 זֶה יִשָּׂא אֶת בְּנָיו
 חֲלוֹת אֵל אֱלִים.
 לֹא בַעֲצֵלְתִּים
 תּוֹבֵשֶׁנָה הַנְּחָלִים,

יְעוֹף הַדְּלִי
 יוֹרְדִים גַּם עוֹלָיִם.
 זֶרֶק וַיִּצָּף
 בְּמַטְחָיו הַקָּשֶׁת.
 יִשָּׂא הָאֵשׁ בְּעֵינָם
 הִיא הוֹלֵכָה נִגְשֶׁת,
 תֹּאכַל בְּמַהוּמָה;
 מִמְּקוֹמָה גוֹתְשֶׁת
 עֲצוּמָה בַּעֲנָקִים

הֵם, פְּעֻמָּנִים הָמוּ
 הַשְּׁחָקִים אָדְמוּ
 וּכְמוֹ יוֹם בְּהִיר
 וּבְחֻצוֹת הָעִיר
 לַהֲבֵת שְׁלֵהֲבֵת
 וּבְרוּחַ נוֹשֶׁבֶת
 וּכְבִּשְׁוֹן תְּרֵתִית
 וּלְדֵשֶׁן נְפִיחַ
 גָּגִם יַחְדָּה
 וַיִּסְדָּם יַעֲרָה

אֲמוֹת כְּבָרְקִים
 וַיִּלְדִּים נֶאֱנָקִים
 זֶה יִצִּיל קַנְיָנוּ
 זֶה יִשִּׂים אֶת פְּנָיו
 וְהִמּוֹן רַב יָדִים
 תִּבְאֵנָה חֵישׁ מִים

וּבְמֵרוֹץ פְּלָאִי
 אֲחֲרָיו כָּל כְּלִי
 וּבְזֵרֵמַת שְׁצָף
 יָם מִים וְקִצָּף
 פֶּתְאִם רִיחַ יָם
 וּלְתוֹף הַגֶּרֶן שָׁם
 שָׁם גְּדִישׁ עִם קָמָה
 וּכְאֵלוֹ הָאֲדָרְמָה
 הַנְּשִׂא לְשִׁחָקִים

יבשו בשת.	ומלה הפרקים
ישפילו את ידם	או אז כל האדם
המר יד אלהים;	כי אין עוד במאדם
אדמתם תשם	יראו כמר נפשם
תמים נבלעים. —	כל חונם ורכושם

בפרם וזית	שמיר ושית
רסיסים ובקיעים;	ובקירות תבית
ומבעד הנקבים	הפתים נחרכים,
אל קרנם כגבוהים.	יבישו העצים

ולתבות משכנו	עוד אל קברות חנו
מדם ישבע ריש,	ישלח האיש עינו
ובלי גולה ותלק;	או יתמוך פלך;
אל אדמת נוד חיש;	ילבש חלק;
רק זאת נחמתו:	ובמסכנתו
ולא נפקד מהם איש.	כי ישא ראש בני ביתו

IV.

אָבִי שֵׁר

(מסירי לעאמאלד שעסער)

א

קול רעם בגלגל הרגיו רקיע
 ואני נרדמתי כי ענף הנייתי
 את רגו קולו אָוִי לא שָׁמְעוּ –
 ומה יִשְׁמְעוּ הַנְּרָדָּמִים בְּשִׁחַק?

הסתר בְּהַרְדוֹ יֵצֵא הוֹפִיעַ
 וּבְחִיק אוֹהֶבְתִּי אֶת פְּנֵי כְּסִיתִי
 אֶת הַדָּר הַסֵּתֵר עֵינֵי לֹא רָאוּ –
 ומה יִרְאוּ הַמְּאֻשְׁרִים בְּשִׁחַק? (י)

ב

אֶת הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה .

הַעֲנָנִים יַעֲלוּ בְּרִנָּה וּבְרָעֵשׁ
 סַעַר מְתַגַּוֵּר יַחֲלֵל בְּחֶמֶת כְּעֵשׁ
 מֵהִתְהַדָּם הַתְּהוֹם! הַמְּצוּלָה רוֹתַחַת!
 דְּכִנֵּי הַיָּם יִתְנַשְּׂאוּ בְּעֵינֵם רוּחַ
 וּבְגָרוֹנָם קָבַר נוֹרָא פְּתוּחַ
 הַסּוּפָה כְּרִהוּ עַד לְבָאֵר שְׂחַת –
 אֲבָל הַסּוּפָה יָפֵה!

וּבְרָקִים כְּנֹחָשִׁים יִלְכוּ יְרוּצוּ
 וְרַעְמִים בְּגִלְגֹּל אֵימִים יִפּוּצוּ
 וּבְלֵב הַיָּם שָׁם אָנִיָּה נִצְתָה ;
 יִבְעַר הַתֵּן עִם כָּל לֹחֲתָיִם
 כַּפּוּץ מִזֶּן חֵישׁ תַּעַל שָׁמַיִם
 וּכְבֹר צִוְחַת הָאוֹבְדִים שָׁם עֲלֵתָה –
 אֲבֵל גַּם הָאֵשׁ יָפָה !

שׁוּר , שָׁם יוֹצִיא מִתֵּן הַלְהֵבֶת
 עֲלֵמָה עֲדִינָה מְרַבֶּת נִצְרֵבֶת
 אֶל סִיר הַדּוּגָה בָּהּ יַחַד יִרְדְּנוּ ! ...
 רָאָה וַיִּתְפַּלֵּץ זֶה הַדּוּגָה שָׁם
 וַאֲחֻדָּיִת נִפְלֵ אֶל תּוֹף הַיָּם
 נִחְנוּ כְּלָנוּ מְרַעֲדִים עֲמֻדְנוּ –
 אֵף גַּם הַמּוֹת יָפָה !

סוּף דְּבַר : כָּל דְּבַר שָׂאֵל יִתְנַדֵּוּ
 נִשְׁמַח בּוֹ כִּי טוֹב כִּי יָפָה הַגֵּוֹד
 וּמְדוּרִים אֵל נָא חַיֵּינוּ יִדְלָחוּ ;
 כְּעֵלָה נִבֵּל בְּקִרְצוֹת רֵאשֵׁנוּ
 כְּקִינִים עַל מוֹת מַחְמְדֵי נִפְשֵׁנוּ
 מִפִּי עֲלִיוֹן יִצֵּא , גִּילּוֹ וְשִׂמְחָה –
 כִּי גַם הַשְּׂמֵחָה יָפָה .

ז.

(משירי שובערים)

נגינתו בלילה.

מדממת הליל עסקו אשיר
 לק תרן פת שירתו;
 בעזובת הדורש תחת השיר
 באי אלי רעיתי.

שם הזלזלים ינועו פרוח
 אל אור סדר מנגד
 אל ינע לבך אל נפשוך תשוח
 מפחד בוגד בוגד.

קול התורים שמעי במקבך ישירו,
 אף לק הם יתפללו;
 נעם קול בבקים עלי הם יערו
 בעדי החמים ישאלו.

ראבון נפש אורכת ידעו הפה
 גם פליון העינים
 ובקול מנגינתם פי כה נעמה
 ימסו כל לב לפנים.

יבך נא לבך יפמרו בחסיד
 הואילי ושמעני!

פרעדה נגיל אותילה עליך
 באי נא הצליחיני!!

מזמורי יהודה.

א

* משכיל ליהודה כהיותו על ראש גיא־שקנים: כ לארְנִי
 הארץ ומלאה הכריאה וכל הדרה: ג שמש־צדקה זאת ידו
 כראה וסלה שם לה בלב־השמים: ד בודה נתן ספתת היכל
 כבוד היא תפקדו לַבְּקָרִים: ה היא תבלבל כל בהסְרִיו
 מראשית השנה עד אחרית שנה: ו גם סדר גם כוכביו יד אל
 עשתה ומאורים נבים על פיהו עָבְדוּ: ז תרני שלום אלה
 כדבר המבועו ומבעות התגרות גיל ונעם: ח הרוח יהליל כפרום
 רכע קול בעם גבורות סאן בגלגל: ט שם נהרות איתן דכים
 ישאו וכמשק נבים מראש צורים ישכו: י פה על עפרות והב
 סען חי ואל המיתו תכל כל נפש: יא ובכלם אך קול אחד
 מתעלה קול אלהים דבר עם מנשכת אפו יהיו פלהם: יב בכל
 מעשי האל תיים ותפץ כי אלהים יוצרם סקור תיים הנהו:
 יג גם את האדם יד אל חלש יצרה ותתגרו עליון על כל
 כרואיה: יד מה האדם תלו כמרחבי תבל ופה תכל ומלאה
 כרחב לב האדם: טו האדם משפילי לשכת וכגביהי לראות
 בארץ ובשמים: טז הוא מעמקים ישכון ונפשו כפרזמים
 סתהלכת: יז על סלם המתקר ידלג על התרחק אשר בין האדם
 ובין האלהים: יח על שלביו תעל בינתו עד מרום וקדוש עד
 שולי אל ססתמר: יט התקפה מאיר לפניו והאמונה תחזיק
 בידו: כ תאזמים כמטן אחיות הנה בנות אלהים להטיב
 לבחורו: כא אי לך אדם שתקפתה פמיות ומקש ערפך למרוד
 אור: כב תתלונן בצל אמונת־פתאים ולמאור התקפה מעצום
 עין: כג והיות כמשמש באשון ליל וכבדלך על רבי נשף:
 כד אשר לפתע פתאום יתגפּוּ רגליו וכל משענת לא תועילנו:
 כה אי לך אדם כי כשתת כתבמתך ומשענתך מיד הנותת:
 כו פן־תבה עינך מאור גדול והתגעשת ונפלת סאן מעצור:

כז דרך התיים משעול צר וכו' מחשבים ומעקשים: כח טוב
האור לבתוך דרך ומטהעו לישר צעד: כח כי חלק אדם תיים
וחכמה ונחלת נקר סאל דעת אלהים בארץ:

ב

* תפלה ליהודה בהיותו בקרית יצרים: כ אלי אלי
הצילני מבין עקבים מעם סרבים וסלונים: ג השוקרים איבת
נצח אל כל ה'ש חכמה ומישרים: ד במצות נחשת מצותם
וכלשון אש אוכלת לשונם בחכם: ה ולבם שמו שמיר סתכן
ומתם ומינם נטויה לשחית ולבלע: ו ואני בתוכם בחשש
רפה ולחמוני ססביב ואין מעצור: ז כתי ראותם יתלחשו יחד
יורו באצבע וניעו ראש: ח גם ספני לא יחשכו פוז וקלון
ושמי כנאץ בעצם יום: ט ומה עשיתי אדני אלני ומה יש
על ככפי: י כי התחקתי על שרשי חקך ולאור חכמה
ראיתי אורך: יא כי לא הייתי כגער באין דעת העצם עיניו
ואוחז בדרך: יב אם כן אמוא אדני אלהים על מה שוא כראת
האדם בארץ: יג תגתו דעת ומזקה לדעת היוצר מיפי כליו:
יד ותעי רוח אלה לא יבשו יתאפרו כי הקשיחו לב כפעלק
והדרך: טו בכל שוא נהנה יאמינו ודעת דרכיך לא תפצו:
טז ולבבי יכעם לא יוכל השקט כי קנאת כבודך אכלתי: יז ואם
אלמדה פותים דעת דרכיך ונהייתי כסרה אל הציהם: יח ענה
אלהים ועה רוקך על געורים חסרילב: יט כגא לשקך
המחל בינימו ולחכמתך השוכנת בעפר: כ ופקח עיני כל
לראות אורה כי מתוק הוא לנפש: כא ואז ישמחו וירגו כל
דרשיה ויאשרו בארץ כל העוסים בה:

ג

* ליהודה על אילת אהבים כזמור שיר: כ יפסית מנשי
חלד על כן אהבתיך עולם ועד: ג כפני הסדר סניך בדים
ומלאי נעם: ד לא נחשכו לדם לא אדמו בארזמן הדוקרים בת
עין פניב: ה סרום מצודך כס חכמה ולבבך חדם ורגליה:
ו עיניך ארבותיה וסוד הצוחרתה לשמיע קולה בראש הוסיית:

י ריח אפר קרים גן אל ואמר שבעת הימים בעיניך: ה עשיתי
 שחר עפעפך יפרש כנפיו על הררי קדם ויפזו זרעות עולם:
 ם ולאור היום כי תביט בושח תבקה ותפרה: י שחתתך
 שושנים רבש וחלב כתביון: יא ואני אני הדברה אמן מתקן
 כמדמי: יב צנאך הר קפאון חפוי שלג עולמים: יג ושני שדך
 בשני הרים ודגבי לכות אש: יד ובקנה ארץ סכרכת ושמוני
 תמדות תבל: טו מדתקמד מדלכך ותעמיד מדישו על פניו רח
 כבת אלמים תדאי: טז פהלך האביב בין שדמות עין התהלכי
 כתוכו תפריזי חיים ותפרה על כל סביבותך: יז קול ששמת
 רגלך פתחת מרמנות לתלי תלאביב: יח נבעולי שדי
 ישפדו פחת כפות רגלך אור יריבו ראש ויתדשו חיים
 געיסים: יט אל נא תסבי עינך פן קוד אהלך בבוא השמש
 תחשך הארץ: כ בקרבך לא ארע אבל אבז לכל פגע כי נתם
 וישע בכנפך: כא שחת על פניך חיים בשפתך תעצמות
 כימיך נצח:

ד

א תיזן ליהודה במחשכים תישן נפש ותחלם געמות:
 ב ולאור היום תעור ונפקד לה עינים: ג מדפכו הגללים
 כתרבוני יום להשיב נפש נכמה: ד מדסתוק האור באשון
 ליל לקאיר רגלי נוסע: ה אי לך ארץ שגבו סמד הגללים ואור
 יום לא יבא כחלונך: ו אשך ארץ ששמשך זודרת וגם
 ללך בעתו יבא: ז כי יום ולילה תמים יהיו יחדו ובנפש האדם
 לא תפרדו: ח מזון וכשקה לניית אדם ואמונה לנפש משקלת:
 ט עינים ערות ואזנים תישות לכ ותבקה און: י פלם נתיב
 לדעתך סל ססלות בלבך פן תפשל ונהמת: יא תבקה
 שושנה פרתת על עברי פי פחת: יב התענג על מתק אור שמש
 ועיניך השפל כסה: יג פן יפגעו בך חציה וכדו לך עינים:
 יד ראשית סתך קלות דעת תוכו תמדותן ללב ואצירתו עדי
 אבד: טו חזון לבו יתבא איש ושפני עמים גד אלמים:
 טז יום אגוש צפון אל כל אך מי ידע עתבאו: יז סגלה לבו
 נפש נקיה ומכסה במשאון גליעל: יח גזו לשנות לא יירא דבר
 כי הוא תוצאות כל פחד: יט דלך תם ישפן בפתח כי בלדות

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-12-29 21:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/nnc1.0044075626
 Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שחת לא תבעתו: כ כי תרא יד מרים קרן אל תרנן בסתר
 לקד: כג תרקיץ יט את שפירח על כל יצורי חלד: כד פאל
 אדם יתכן רעו ורחו תוכן לבות:

ה

* מן מור ליהודה לחוקיר ביום קלאת שבעים שנה לירח
 למדכי בטרנתו: ב אברהך ידידי בכל עת תמיד אהבתך בלבי
 צמק: ג ביום הזה אברהך שבע אלה אהבתי מעמק לבי:
 ו גבל ימי שנותיני באת שבעים שנה אחרי גו: ה דשן
 ורענן עורך קלא סח את רוח אדני: ו הנה פי בן יכרד נבר
 טוב עם אלהים ואדם: ז ומי לא ידע פי היטבת לכת ותמלא
 פקדת אדם ושר: ח זה שנים עשרות טדע שקד בין תכרי
 לב בישוראל: ט חסר סגוע נדיבים אמה ואת עלשתי קרת
 תמיד נמנית: י מרם היתה קד יד אדני וירושלם ויפלטלה
 בימי וקתה: יא ירדה מעשרה אך לא מישרה יקרת בעיני
 באו בן עתה: יב פי לא בביטו ייכר נבר פי באוצרות רוח
 ומסמולי לב: יג לו עשרת סצאת און קד לו יחיל סוכד ביום
 הנה: יד סקרוב ומרחוק באו אהביך לשוש אמה משוב ביום
 שיבתה: טו גין ונכד רעים ומתרועעים ומלקקים תבת שלחן
 נדיבים: טז סר צלה אל הבסר וכל העוף למינרו קשט ויעה:
 יז עתה מעטים משתריר אהבה אך כלם אהובים כלם ברורים:
 יח סגיד יקדו באהבה גלית ועינם לא תער את דשן שלחנה:
 יט צבי עדים אמה לחן ולכבוד ועמרת תפארת הנה בראשך:
 כ קחה גם ברכתי ותעב עליך פי סנדפת געווי מוקרה אנכי:
 כא ראינו השקש בעיר מולדתי ויגלו אלהים עד הלם גם יחד:
 כב שש אנכי פי סצאתיה קנה פי לולא אמה שעשעי און
 אבדתי בעצבוני: כג תגוב בשיבה תבא בגבורת לי ולבנהך
 למששלב ולתפארת: כד ילדיה הנה וקד דבקו הלא גם אני
 רעד דקרה אהריה גמשי:

למי אני עמל ?

עוד בַּת הַשִּׁידָה אֵלַי מִתְנַנֶּבֶת
 עוד לְבִי הוֹנֶה וַיִּמְיֵנִי כוֹתֶבֶת –
 כוֹתֶבֶת שִׁירִים וּבְשִׁפָּה נִשְׁכַּחַת.
 מִה־יִשְׁעֵי מַה־דְּפָצִי וּמִצַּמַּת פְּנֵי
 וְלִמִּי אֲנִי עִמֵּל מִבְּחַר כָּל שָׁנִי
 וּמִחֲסֵר נַפְשִׁי מִפְּזוּבָה וְנִחַת ?

הוֹרֵי – הַדְּבָקִים בְּאֱלֹהִים וּבְעַמָּם
 עוֹמְקִים בְּמַחֲרָה וּבְמַצּוֹת כָּל יוֹמָם
 מְאֻסֵּי הַדַּעַת, לֹא לְמַדּוּ מוֹב טָעָם;
 מִוֶּת בְּשִׁיר, אֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּמַלְיָצָה!
 אֲסוּר עִם הַמְּשׁוֹרֵר לְדוֹר בְּפִחְיָצָה!
 כֵּן יִגְעְרוּ בְּנוּ, יִרְדְּפוּנוּ בְּזַעַם.

אֲחֵי הַמְּשַׁכְּלִים דַּעַת לְמַדּוּ
 בְּדָבָק לֹא־מוֹב לְלִשׁוֹן עַמָּם נִצְמָדוּ
 הֵם בְּזוּיִם אִם זָקְנָה תוֹמֶכֶת פְּלָה:
 עֲזוּבוּ שָׂפָה, עֲלִיָּה אֲבַד כְּלָה,
 עֲזוּבוּ סִפְרָתָהּ תַּפֵּל מִכְּלֵי מַלְחָה;
 עֲזוּבוּהָ כִּי אִישׁ לְשַׁפַּת אֶרְצוֹ נִלְדָה.

אחוזתי בגנות ציון! אולי אתגה
 אל שיתת בת-שירי לבכן התגה
 ואלהים חננכן נפש נחמדת,
 רוח חן, חן טעם, לב חם בקרב –
 אף זה כי גדלתן פשביות חרב
 כי בית הלמד תורה – תפלות לומדת ו'

ובנינו? הדור הבא אתרינו?
 הם מנעוריהם יתנפרו אלינו,
 – למו פצעי לבי ידוו יזובו –
 הנם הולכים קדימה שנה שנה
 מי ידע הגבול עד מתי? עד אנה?
 אולי עד מקום – משם לא ישובו....

ולמי אפוא אעמול אני הנקר?
 למתי מספר השרידים מבני עבר
 שעוד לא נתנו שיר ציון לשגינה?
 הוי, שבלים בודדות, מי ידע אימו,
 מי ישא ראשם, ימנה מספר למו? –
 אחד בעיר הם ושנים במדינה!

הוי אשר תתיו ובאשר שמה!
 לשפת עבר האמרו: אחוזת רחמה,
 ניבי לא תבזו, האמרו לי: אחינו.
 ובעוד רבים אחרי ראשם יגיעו
 לכם שירי אלה רוחי יביעו
 אתם תדעו נפשי, לבי תבינו.

לָכֶם אֲזַבַּח רוּחִי, אֲנִישׁ דְּמַעְהָ לְנֶסֶד!
 דְּבָהּ אֶבְרָךְ עַל צִדְאַרְכֶּם וּבִאֲבֵי יַחֲשֶׁה
 אֲתִבְרַכְכֶם אֲשַׁקְכֶם רַבּוּא רַבּוּת טוֹנִים:
 הִי, מִי יַחֲשֶׁ עֲתִידוֹת, מִי זֶה יוֹדִיעֵנִי
 אִם לֹא הָאֲחִידוֹן בְּמִשׁוֹרְרֵי צִיּוֹן הִנְנִי
 אִם לֹא גַם אֲתֶם הַקּוֹרְאִים הָאֲחִירוֹנִים?

הַאֲמוּנָה וְהַדַּעַת.

לא נלמוד בתכל שלחתי ואאת;
 פי להיות על דרכי לי לעינים
 צנה צור אתי מלאכיו השנים
 מלאך, האמונה" ומלאך, הדעת".

אך הנה פי בין מלאכי שלוח און
 כל יום יגורו מלחמות ותלונה;
 הדעת תלעג לפתיות האמונה
 וְלֹא אָמַת־הַדַּעַת – קוֹץ בְּעֵינַי.

ובקרב זה העש, זאת התולעת
 שני אריאל יאבקו יתרוצצו:
 האמונה תעז עת חושי יאמצו
 ובהרים שבלי ידו ונגברה הדעת.

פי יקרני אסון מכאוב ונזלע
 ומעצר רעה נפשי נואשת
 תבוא האמונה ובאזני לחשת:
 קנה לאדני, הוא אל עשה פלא;
 מושיע ורב הוא, נודר כל פריץ,
 "בכל עינו שטה, ידו משלת..."
 אז יגער ביה שבלי לאמר: נוכלת!
 האמנם יש אלהים שופטים בארץ?

שם רשע בולע צדיק מסגנו
 עריץ סתערה ונקיים ידמו
 נוי פלו אכר, ארצות נשמו –
 נאלהיק איפה הוא? מי ישורנו?

רחל אהבתי סתה בעלומיה
 ואכה מרה ולהתנחם מאנתי;
 אז קול האמונה דוברת האנתי:
 המתים לחיות! עוד תשוב הראה!

והנה קול הדעת: „דבריה לא פגו!
 סתים כל יחיו, רפאים כל יקומו.
 „זה אלפי שנה את שנתם יגומו
 „הקם אחד מהם לשוב אלינו?”

„כי לא תקום פעמים נפש חיה!
 „כל מרכב יתפרד כל חמר ירקב;
 „אלו גם ישוב ולגוף חדש ירכב
 „הידע ידע כי הוא שכבר היה?” –

את עמי ראיתי מפל ברפוש
 מדרף מבלי-חשך, עמוס כל סבל;
 הדעת אמרת: תקותו הכל;
 מה-פחו, מה-קצו כי יאריך נפש?

אך האמונה היא מדברת ללכבו:
 אל תירא יעקב, אל תשתע ישראל;
 עם ענני שמיא יבוא לך גואל,
 אם יתמהמה חכה לו, כי בוא יבוא.

כָּכָה יִלְחֲמוּ מְלָאכֵי הַשָּׁמַיִם
 וְקָרְבֵי-לִבִּי קָשָׁה וְרַב הַכָּעַשׁ;
 וּמִי יָקוּם אִתְּכֶם, מִי שְׁלוֹם יַעַשׂ
 בֵּין פּוֹכְבֵים וְלֹחֲמִים, כַּחַזוֹת שָׁמַיִם?

מְלָאכֵי רַחֲמִים! הֲלֹא אֵדָה לְיִשְׁוּעָתִי
 שְׁלַחְתֶּם אֵלַי מֵאֵת אֲדֹנָיִכֶם
 כִּרְתוּ נָא אֶפְוֹא כְּרִית שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם
 וְיִהְיֶה שְׁלוֹם לִי, וְתִהְיֶה זֹאת מְנוּחָתִי:

כָּל עוֹד לֹא הִשְׁלַמְתִּי חֶק עֲבֹדָתִי
 וּבֵינִי רֵאִי שְׁמֵשׁ עֵמֶל הַגִּנִּי
 מְלָאכֵי הַדְּעָת בַּעֲצָתוֹ יִנְחֵנִי
 וְיִהְיֶה עֲמוּד אֲשֶׁר אֹרֵךְ לְנַתִּיבָתִי.

וּכְבוֹא יוֹמִי אֵלַי לָשׁוּב אֵלֶיךָ
 כִּי יִצְעַן אֲהֶלִי הַתְּנוּדָד הַמְּלוֹנָה
 הִיָּה לִי צוּר מְעוֹז מְלֶאכֵי הָאֱמוּנָה
 וַיִּשְׁעֶשְׁעוּ נַפְשִׁי הַנְּחוּמוֹתֶיךָ.

(תהלים)

חנה

(לאחר שלשים שנה).

שִׁבְתִּי וּרְאִיתִיךָ יִפְתִּי בְנֵעַר –
 וּמִשָּׁמֵי הַשָּׁמַיִם אֲרִצָּה נִפְלְתִי!
 הַפְּנִיךָ אֵלֶּה? אִם זֶה הַתֵּאֵר
 לוֹ כְּתָתָה נִפְשִׁי, אֵלָיו הִתְפַּלֵּלְתִּי?
 עוֹמֶה אֹר פְּשִׁלְמָה וּמְלֹאֲתֵי חֵן חֵן,
 צִיָּצְאֵי הָאֲכִיב עֹמְרִים אֵלֶיךָ –
 בֵּן בְּחִלּוּמֵי חֲזִיתֶיךָ; – עֵתָה לֹא-כֵן!
 הִי כֹה-אֲרָאָה בְּךָ? הַאֵלֶּה פְּנִיךָ?
 פְּנִים בְּגִיר, בְּתִלְמִים הִלְחִיִּים,
 עֵין פְּשִׁתָּה כְּהֵה, שִׁפְהָ נוֹבֶלֶת;
 בְּרֹאשׁ קְרָחָה, בְּפֶה נִקְיוֹן שָׁנִים,
 הַעֲרָקִים צִיָּה, הִיבֶךְ נוֹפֶלֶת.
 הוּי חֲרֹבוֹת הַיְכָל, הַרְיִסוֹת מִזִּבְחַי,
 מִכְתַּת כּוֹכַב אֹר מִשְׁלֶךְ מִמְסַלְתּוֹ,
 קִשְׁת בְּלִי-צָבָעִים, בְּלִקְוֵי יָרַח,
 שָׁמַיִם – אֵין בָּם אֲדָנִי וְשִׁכִּינְתּוֹ!!
 הַיְכָלְךָ צִיּוֹן הָעֵתִיק חֲזִיתִי
 עַל עַיִי מִפְּלֵתוֹ נִפְשִׁי שָׁפְכִתִּי
 וּבַחֲרֹדֶת קִדְּשׁ אֲבָנָיו רְצִיתִי
 וְעַפְר חֲרֹבוֹתָיו נִשְׁקַתִּי, לְחֻכְתִּי;

איכה פנאיב קרח עפה הנני
 למראה החרבות אלה העתיקות?
 מדוע חרדת קדש לא תחדירני;
 מדוע בשפתי קפאו הנשיקות?

ואני אמרתי: זקנה לא תיראי
 שני העת בקד, חנה, לא תשלמנה;
 ביפי רוחך לעד יפה תראי
 ובמוט גוך יקרויך לא תמעמנה.

אולם חק חק לנו אבי הבריאה
 השכן גם הוא ביותנגה וזחר
 כי טוב נו בריא לנפש הבריאה
 ומעלות רוח – עם עדנה ונער.

ריח ניסן תרמ"ב.

טפה זו מה־תהי עליה?

על ראש קולמוסי מפת־דין יושבת
 ואני יושב ומדמה ונפשי חשבת:
 מה־אכתוב? טפה זו מה־תהי עליה?
 התרפך למזמור או תהיה לקינה,
 האפצח על תענגות בני האדם רנה
 או אעשה מספר על תבל ותבליה??

הלמשואות נצח פעמי ארימה,
 או אל חיינו עתה פני אשימה
 ואספר גדולות מגדולי ישראל?
 האספר מלחמת אברם וכדרלעמר,
 או גבורת הצדיק ביום ליג בעמר
 כי כבש את לילית אשת סמאל?

המקום בן־הערן אחפש חפש,
 או ארשום בכתיב אמת בצאת הרפש
 ברחוב היהודים אשר נכח פני?
 או אמר בקנה בצאת אחרות
 גם סבעו אבותי מדורי דורות,
 גם סבעתי אני, גם יסבעו פני?

הַאֲדַבֵּר עַל בְּנֵי הַדּוֹר רַם הָעֵינָיִם
 שֶׁבָנוּ הַמְּנַדֵּל לְעֵלוֹת שָׁמַיִם
 וַיִּמְרִיב לְשׁוֹנוֹת עֲצָתָם בְּלֵעוּ ,
 אוּ עַל דּוֹר הַהִפְלָגָה שֶׁבְּיָמֵינוּ
 הַמְּתַאֲמָרִים לְבָנוֹת חֲרָבוֹת עִמָּנוּ
 וּכְמוֹהֶם לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שֹׁפֵת דְּעוּדוֹ ?

הַאֲרַנִּין מוֹצְאֵי עֶרֶב וּבֹקֵר ,
 אוּ אֶקְרָא חֲמָס וְשׁוֹד עַל יָקָר
 הַבָּשָׂר הַבָּשָׂר גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת ?
 הַאֲתַנְּה אֲהַבִּים בֵּין עֲלָמָה וְעֵלָם ,
 אוּ אֲהַתּוֹב תּוֹלְדוֹת הַמַּפְזִיר מִקְּלָם
 הַמַּאִיר עֵינֵינוּ בְּדִרְשׁוֹת מְהַכְּמוֹת ?

בְּגִדוֹלֵת רַבְּנוּ אֲשֵׁים מְלֵתִי
 הַמְּחַפֵּשׂ בְּגִרּוֹת חֲטָאִים בְּקַהֲלֵתִי
 כִּי מֵת בְּאֶסְפָּרָה אֶחָד מִבְּנֵי בְּנֵי ,
 אוּ אֶקְחֶכֶם אֵתִי לְכַרְכְּי הַיָּם
 וְאֶסְפֵּר לָכֶם כְּעֵשָׂה הַחֲסִיד שֶׁם
 שָׁבָא וְצִיּוֹתָיו וְטַפְחוֹ עַל פָּנָיו ?

אוּ אֶסְפֵּר צְדָקַת פְּזִרוֹן גְּבִירֵנוּ
 הַמְּנַדֵּב אַחַת בְּשָׁנָה בְּבֵית כְּנֻסְתָּנוּ
 חִי כְּפֹל חִי בְּעַד פְּתִיחַת הָאָרוֹן
 וּמֵת כְּפֹל מֵת יִתֵּן כָּל שְׁבוּעַ
 בְּכֻנְסַת אַחֲרַת לְצַנְהָ יְדוּעַ
 בְּעַד אַחַד עֶזְק וּרְכִיד עַל הָאָרוֹן ?

אולי השמימה אורק מפתי
 ותהי למטר נשם ותתך דמעתה
 על שקר בת-עמי הגדול מים,
 או אולי למפת מרה אהפכנה
 ובפני רעי האפר אורקנה
 זו כלוננו בהבליהם, שמנו לא-עם?

או מזב פי אהדל משירים וספורים
 וסליחה אחבר ליום הכפורים
 או "על-חמא" חדש על פי תמניא אפי,
 אז יצאו חרוזי ויפצו בכבה...?
 עודני חשב ותיבש הפפה,
 ואמר: מה טוב! נהניחותי את פפי.

סְלוּק שְׂכִינָה .

מֵאַרְבַּע רוּחוֹת יִתְחוּלַל הַסַּעַר
 מוֹסְרֵי תֵבֵל יִנְעוּ פְּעֻצֵי יַעַר
 בְּכָל מְטֵה וְשֹׁד שְׂמֵה וּפְרִיץ –
 הֲבֵא יוֹם אֲדֹנָי לְעֶרְוַן הָאָרֶץ ?

גַּם בְּתֵי הַנֶּפֶשׁ הִפָּה הָרוּחַ
 רָפוּ כָּל יְדֵים כְּהִתָּה כָּל רוּחַ
 כִּי טָגוּר מִסָּבִיב זָרֵם וְנִפְּץ
 נִתְקוּ כָּל הַתְּקוּהָ הַפְּיֻצוּ כָּל חֲפִיץ .

וּמִשְׁאוֹן הַהִפְכָּה מִתוֹךְ הָרָעֵשׁ
 קוֹל גֵּה אֲשַׁמֵּעַ וּדְמָמָה וּכְעֵשׁ ;
 קוֹל פִּתוּר יָמַר עַל יוֹנָה נִאֶהֱבֵת –
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הָאָרֶץ עֹזְבֵת :

”מֵה־לִּי פֹה , מִי לִי פֹה בִּינוֹן הַשְּׁחֵת ?
 ”כָּל קֹדֶשׁ מְרֻמָּס , עַל עֶפֶר כָּל נִחַת !
 ”אֵךְ חֲצִיר הָעֵם יִתוּר לוֹ בְּרִפְּשׁ ;
 ”הַחֲצִיר כִּסָּה כָּל אֲנָמֵי הַנֶּפֶשׁ” .

”אֲעֵלֶה וְאַרְחִיק כָּאֵז עַל הַמַּיִם
 ”עַד לֹא עֲשֵׂה אֵל אָרֶץ עִם שָׁמַיִם
 ”עַד לֹא לְמַד אָדָם בְּשָׁנוֹת שֵׁשׁ אֶלְפָּה
 ”הוֹסִיף דַּעַת וְרַע בִּינָה וְסִלְפָּה” .

„צַר לִי עֲלֶיךָ, הַמְשׁוֹרֵר בְּן־אוֹנִי!
גַּם אֲתָה, יְדַעְתִּי, חֲלִיתָ כְּמוֹנִי,
נִרְדָּךְ יִכְאַשׁ פֹּה מִצַּחֲנָה וּרְפֹשׁ
וּמְרַחֵב יָהּ אֵין לָךְ לְהִלְךְ־הַנְּפֹשׁ“.

וְמָה הִלְךְ־נְפֹשׁ בְּלִי רְאוּת־עֵינַיִם?!
וְמָה תִּחְוָה עֲתָה תַחַת שָׁמַיִם?
„סָלַם מְצַב אֲרִצָּה תִרְאָה לְעֵין
וְאֲנָשִׁים יִרְדִים בּוֹ אֶךְ עֲלִים אֵין“.

„צַר לִי בַעַל הַחֲלָמוֹת, צַר לִי עֲלֶיךָ!
מְמַרְרִים תִּשְׁבַּע כָּל חַיֵּי הַבְּלִקָּה;
תִּישָׁן תִּרְאָה חֲלוֹם, רַגַע תְּגוּחַ,
תִּיקַץ תִּרְאָה שְׁכָרוֹ – שְׁכָר בְּרוּחַ“.

„שָׂא אִפּוֹא בְנוֹרָךְ, נִחַת קִסְתְּךָ;
יְהֵא שְׁלֵמַת אוֹר, צַר בָּהּ חֲלָמוֹתֶיךָ.
„עֲלֵה אִתִּי מִזֶּה, נִפְסַק נְבִיחָה;
יָשָׁם – מַחְזוֹת שְׂדֵי, פְּתֻרִים לְאֵלֶה“.

ס"ט פ"ב, 7 עברואר 1880
יומים אחרי הרעש (בוהכל הודף).

בְּנֵעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ גִּלְגָּל .

עַם אֶחָד הָיִינוּ , עַם אֶחָד נָהִי ,
 כִּי מִמִּקְרַבְתָּ בּוֹר אֶחָד נִקְרַנּוּ ;
 יַחְדָּו נִחְלַקְהָ גַם שְׂמִיחָה גַם נָהִי
 זֶה שָׁנִים אֲלָפִים מֵעַת נִפְזַרְנוּ
 וּמִגֹּזֵי אֵל גֹּזֵי מִפְּלֶךְ לְפֶלֶךְ
 בְּנֵעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ גִּלְגָּל .

בְּמִסְלוֹת הַחַיִּים אִישׁ נִגְדָּו נָעַל ,
 אִישׁ אֵל עֶבֶר פָּנָיו יְתוֹר מְרַעְהוּ ,
 רָעוּ סִיר רַחֲצוּ , עַל אֶח יִשְׁלִיךְ נָעַל ,
 כִּי אִישׁ אֵל נִפְשׁוּ יְתֵר מְרַעְהוּ ;
 אוֹלָם בְּקִרְוֵא לָנוּ קוֹל אֱלֹהֵינוּ
 גִּלְגָּל בְּנֵעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ .

יִשְׁנֵנוּ עִם אֶחָד—עֲלֵינוּ יִלְשִׁינוּ—
 „דְּתִידֵם שְׁנוֹת , דֵּת מְלָכוֹת יַעֲבֹדוּ” .
 שְׁקֵר אַתֶּם דְּבָרִים ! כְּנִים הָיִינוּ ,
 עֲבָרִים אֲנַחְנוּ תוֹרְתֵם יִשְׁמְרוּ
 אוֹלָם בְּקִרְוֵא לָנוּ מִצְוַת הַמִּלְכָּה
 בְּנֵעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ גִּלְגָּל .

עַם אֶחָד נִחְנֵנוּ כִּי אֵל אֶחָד לָנוּ
 וּמִמִּקְרַבְתָּ בּוֹר אֶחָד נִקְרַנּוּ
 גַם תוֹרָה אַחַת וּשְׁפָתָהּ אֶתָּנוּ
 וּבְעֵבְתוֹת זֶהָב אֱלֹהֵי נִקְשָׁרְנוּ ;

בחדם המושלש הזה המקשרנו
גלך בנגערינו ובזקנינו .

זקן ונער - בתקופה , בפסוק ,
או בתקופות ימים זקן ונער ,
אל דגל קדשנו יחדיו נאספה
בעניי הצאן עת יתחולל סער ;
הסער לא יפלה בין שר וחלקו ,
בנגערינו ובזקנינו גלך .

הסער מתחולל , יהם הרוח ,
מים זידונים עד צואר הגיעו -
אל תירא יעקב , אל נפשה תשוח
רבבות אדם לטבח לא יכריעו !
מן הסערה קרא קול אלהינו -
גלך בנגערינו ובזקנינו !

נתזיק במלחים , דתו אל נעזבה ,
ושפת קדשו אל תשכח מפנינו
ראינו רעה עוד נראה גם מוכה ,
עוד נחיה בארץ באשר חיינו ;
אם נמר האל כי עוד נתזיק פלך
בנגערינו ובזקנינו גלך .

ביום יובלי , ח"י חשון תרמ"ב
29 אָספּאָבר 1881

אַחוּתִי רַחֲמָה.

(לכבוד בת יעקב אשר ענה בן חמור).

מה־תִּיַפְחִי, אַחוּתִי רַחֲמָה,
 מה־נִפְּל לִבֶּךָ, מָה רוּחֶךָ נִפְעָמָה,
 ולחִינֶךָ שׁוֹשְׁנִים מה־נִבְּלוּ?
 כִּי כָּאוּ שׁוֹרְדִים וְכַבוּדֶךָ חָלְלוּ?
 אִם נִבְרָה הָאֲגִרוֹף, יָד זָרִים רָמָה,
 הִבֶּךָ הָעוֹן, אַחוּתִי רַחֲמָה!?

”אָן אוֹלִיךָ תִרְפְּתִי?” — אִיִּה תִרְפְּתֶךָ?
 לִבֶּךָ לֹא תָרַח, לֹא הִסְרִית תִּמְתֶּךָ;
 קוֹמִי אִפּוֹא וְשָׂאִי כְּמוֹם אֲנִיךָ,
 לֹא לָךְ תִּחְרַפֶּה כִּי אִם לְמַעַנְיָךְ,
 מִשְׁמָאֲתָם הִמְתֶּךָ לֹא נִכְתָּמָה;
 עָבַד פֶּבֶר אֵת, אַחוּתִי רַחֲמָה.

דִּם הִבֵּל הוּא הָאוֹת עַל מִצַּח קִיֵּן!
 וּבְדַמְיָךְ נָם אֶת־תַּחַז כָּל עֵיִן
 אוֹת קִיֵּן אוֹת קָלוֹן וְקִלְפַת נִצַּח
 עַל מִצַּח הַנְּבָלִים אֲנָשִׁי תִרְצַח;
 יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל תִּבְּל קִדְמָה נָם יִפְתֵּה,
 יִדְעוּ מָה עֲנִית אַחוּתִי רַחֲמָה.

טוב לי פי עגית: הן נפשי נשאך
 כל צרה ומצוקה אתה מצאה;
 כל חסם ושר נשאתי סבלתי,
 ארצי לא זנחתי, לטוב יחלתי,
 אך בשעתך לשאת רוח פי לא קמה,
 קומי גלכה, אחותי רחמה!

קומי גלכה - הנה בית אם אהבת
 לא אוכל אביאך כמח לשבת;
 אם אין לנו ודביתה לא נגורה -
 למלון אורחים אתר ללון נסורה
 עד יחמול עלינו אבינו - שמה
 נשב ונחכה, אחותי רחמה.

קומי גלכה! במקום אור החפש
 יזרח על כל בשר יאיר כל נפש,
 במקום חכיב כל הנברא בצלם
 על עמו ואלהיו איש לא יכלם -
 שם לא יעשקוה זדים; שם נכלמה
 לא תהוי גם את, אחותי רחמה.

(תרמ"ב)

עדר אֶרְנִי .

(לכבוד בעל החבורה, אמ אן אני לי, מי לי ?
(Autoemancipation.

מה אנו, תשאלו, ומה חיינו,
העם נחנו פעמים מסביבנו
או רק צדת אישים בעלי דת אחת?
הבה אנלה לכם סוד זה פלחש
אה אל תוציאו דבה מן התקרה:
לא עם, לא עדה אנחנו, רק-עדר.

עדר אֶרְנִי, צאן קדשים הננו
הארץ היא המונח לפנינו
ואנחנו פתג בעבודתם אפרנו
כי להיות השנה לעלה נוצרנו
ומבטן לקבר כל הימים
כן נצא פרצועות - פרצון חכמים.

עדר פתוף התקרו, צאן מאכל הננו
הבעלים, הרעים אוכלים טובנו
צמרנו יגזו, עורנו יפשימו,
ולאבוסנו כי רק לא יביטו,
מנעורינו ינהנו המדברה
במקום אין מרעה ומביכיו נשערה.

עדר בַּמִּדְבָּר , צאן הַרְגָה הֵגַט
 הַזֹּאבִים כָּל צֶדֶד יִשְׁתַּעֲרֹז עָלֵינוּ
 אִישׁ אִישׁ בְּשִׂמְתוֹ נֶפֶשׁ לִבְנוֹ קוֹרֵעַ
 נִשְׁעֵעַ לֹא נִשְׁעֵעַ , נִצְעַק אִין שׁוֹמֵעַ ,
 כָּבֵד עָלֵינוּ הַמִּדְבָּר כָּל אַפְסִים
 הָאָרֶץ נִחְשָׁה , בְּרִזְל הַשָּׁמַיִם .

אַמְנֵם עֵדֶר הַיָּקָר , צאן בְּרִזְל אָנוּ ,
 הֵן כָּל זֹאת בְּאֵתְנוּ וְלֹא נִכְחַד קִימְנוּ :
 הַזֹּאבִים הַרְעֵבִים הַשְּׂאִירוֹ נָרָם
 הַבְּזוּיִים הַבְּזוּיִים לֹא הָבִי חֶרֶם
 הַרְעִים הַתּוֹעִים לֹא כָבוֹ רוּחֵנוּ —
 אֵךְ הַלְנִצַּח נִצְחִים יַעֲמֵד פְּחֵנוּ ?

עֵדֶר עֵדֶר לְבָדוּ , צאן אֲבָרוֹת הֵגַט
 לֹא נִצֵּא הַיָּצִן לְהוֹשִׁיעַ נֶפְשֵׁנוּ
 אִישׁ יִרְעָה יָדוֹ כָּל עֲמָלוֹ לְפִידוֹ
 אִין דָּאָג אִין חֶלְהָ בְּעַמְלֵ אַחִידוֹ
 עַל כֵּן אִין יִשַׁע , אִין מִשְׁמֵר וְסוֹדֵר ;
 לֹא עֵם , לֹא עֵדָה אֲנַחְנוּ , רַק — עֵדֶר .

רֵחַ חֲשׂוֹן , תַּרְסִיג .

שְׁלֵחֵי קִיטָא .

(בהאריד הקיץ עד סוף תשרי).

עוד חם היום גדול לא יט לרדת ,
 עוד על ראשינו השמש עומדת
 ותשלח אשה בנו ותמנגנו –
 וכבר יצא תשרי ירח חגיגו .
 כל שכעת הימים בספך דרנו
 מרוחות ונשמים לא נצמערנו
 וכבר „גבורות הנשמים“ הננו מזכירים
 ופני השמים עודם בפפירים .
 אתה האל עשה זה הפלא !
 קיץ וחרף – בידיך כל אלה
 תקצה ובאול הסתו יקדמנו
 תרצה ולמרחשון יאריד קיצנו .
 פרוך אתה אל על ארץ אורה
 חדש חיים הוספת ליצוריה ;
 כי מה הקיץ אם לא חיי ארץ ,
 ומה הסתו אם לא מות וקרץ ?!
 הפלה אל עשי גם לי נא חסדך
 האריכה לי קיצי , העמיד שמשך ,
 וסתו חיי , עת זקנה , כי יבואני
 רוח קדשך אל תקח ממני !

(אי"ח הסכות תרמ"ג).

אתם ער׳י!

עמי, עם סופר, קומה ופצה פיה
 ענה אם בכסף מכר מברתיך
 אם קסמתי בך מקסם חוכרי חבר –
 ענה כי נגר כל יודעי שפת עבר.
 אם שמתיך לקרדם בו אכל חפרתי,
 ולמחנה – עליה קפרת הקפדתי,
 אם פחצצרה היית לי להרע
 מה־שחי בביתי בקהל השמיע.

לא שרתי לשור לא שרתי לנדיבים
 לא פערתי פי למלקוש ורביבים;
 לא פצחתי רנה עת אשה ארשתי
 לא נשאתי קינה עת אתה גרשתי.
 בנים לי נולדו – שירי לא נשמעו
 חלו ומתו – אגחותי לא באו,
 לא רקדו לי הרים, לא רנו שמים,
 וליושבי תבל לא צללו אוננים.
 לבני עמי ואלהי אתה הקדשתי;
 חלמות חלמתי פתרנים פקשתי.
 חלמתי חלמתי עד באי הלם
 ואיקץ ונפשי בקה והנה חלום.

שָׁמְעוּ בְּנֵי עַמִּי רְאוּ בְּעֵלְי בְּרִיתִי
 כִּי רָקָה נַפְשִׁי, נְעוּר וְרַק כִּי־סִי,
 כִּי אֶפְתָּח לֹא אֶבְטַח מִמוֹת בְּרָעַב,
 וַיִּחַנּוּנֵי וַיִּתְּנוּ לִי — עַם זָהָב.

עַמִּי, עַם זָהָב, קוּם נָא וּפְצֵה פִּיךָ
 עֲנֵה כִּי גַם אֶתָּה הַמְּכַר מִכְּרִיתְךָ;
 נְשֹׂאתִי מִחֶסֶד עַד פֶּת לָחֶם כְּאֵתִי
 וּלְבַיִת הַנְּשֵׂאָה אֶתָּה לֹא נְשֹׂאתִי.

אֲנִי־עַם עֲדֵי נֶגֶד כָּל קָמִי
 כִּי בָתָם וַיִּשָּׂר יַגְעֵתִי כָּל יָמִי
 כִּי כְּסוּפֵר בְּעַמּוֹ מִלְּאֵתִי חוֹבָתִי
 וּמְנוּחָה עַד יוֹם אַחֲרוֹן לֹא מְצֵאתִי.

רַק אֶתָּה עַם סוּפְרִים מְהוּרֵי יְרֻשָּׁתִי
 רַק אֶתָּה עַם זָהָב כְּחֵי רַבְשָׁתִי
 רַק אֶתְכֶם אֲשֹׁאֵר אַחֲרֵי בְּרִיתִי קָבֵר:
 עַם זָהָבִי לְיִזְרָשָׁי — וְלָמִי עַם שְׁפַת עֵבֶר?
 ח"י חֲשׂוֹן תְּרִיג.

שירים לעת מצא.

א. גער סיים:

לשדיל

(בשחי לו את ספרי אדוים)

אל התכם שדיל, מכל אחיו נבדל, רב הפעלים ונדל-
פח, מדבר נגידים,

יושב ארץ תימן, עם חכמים נאמן, ובדודע וכהימן
תהלתו בקהל חסידים,

ומרב תהלתו, מגדל חכמתו, עוד תרב ענותו
אל דורשי למודים,

ובארץ מושבו, פן יחס לבו, מאהבת עם מחצבו
ושפת היהודים:

מאת עני גדל, חכמתו לא תגדל, והוא קמן ונדל-
אישים וצעיר התלמידים,

מארץ הקרח, במקום חם ופרח, יאריכו רק ירח
עם ימים אחרים

עפים - בצפרים, מפני קרת מזרים - אלה המזרים
נקדים ונקדים.

ומעני הדרך, ובלב מלא מרה, הם פועים לה פרה
ומול פבורה סוגדים;

ויחלו פניה: שימהנא עיניה, עלינו פניה
מעיר מרחק נודדים,

ואם זכה זכינו, אז גם את אבינו, תזכרנא על פינו
ברחמים וחסדים,

ששלקנו הגה, מצפון תימנה, ועיניו תכלינה
עד מועד מועדים;

ולשמח לברו, משפחה השמיעה; אם טוב אם רע
הגה - פלו מחמדים.

פי הוא המדבר, ולכבי המשבר, אנכי המחבר
לה עבר עבדים.
(חריז).

למאיר לעטמערס

(ביום קבלי מאנו את חמות פניו על לוח למנחה)

נפשי אויטיק מקדמת נער ,
 ובבקר חיי ובעודני ילד
 את שחר שחרותי הפיץ הזר
 עוד בקצות הקרים בשמי החלד
 תבניתך ברוח נבחי עברה
 ולמפת לי אותך נפשי בחרה .

ושפת קדש ללמוד פי התעוררתי
 אז גם בספריה לדגות הדביתי ,
 כי רוח שיר ציון כמו דברתי
 ומליץ כמוך היות אויתי ;
 ובכן מעיר רוחי מאיר היות
 ומבלי דעתך את דעתי נחית .

ובקר אין דעתי את פי ונמל
 ופרי בכורים אשפלתיו הבשילו
 אז לה נבר חכם , גם לי ונמל ,
 מפרי בפורי ידי שי תובילו ,
 וכרצון מבין את פניו קדמת
 ובחסד עולם גם אותי רחמת .

וּבְכִרִית אֶהְבֶּה אֶתְךָ הַבְּאִתְּנִי
 פָּרַע כְּאֵחַ עַמִּי הַתְּהַלְכֶתָּ
 וּבְלֹחַ צְלֻמָּה פִּיּוֹם כִּפְדִּיתְנִי
 אֹת אֶמֶת הוּא כִּי חֶסֶד לִי מִשְׁכַּת ,
 וּלְכַבְּרֵי אֹת כִּי תִמְצָא כִּם טַעַם
 כִּי לֹא פִתְאֻנִים שְׁעָרִים פְּלֹתָם .

גַּפְשִׁי אֶוִיתִיךָ מִקְדַּמַּת נֶעַר ,
 בְּחִלּוֹם חֲזוֹן לְכִי צְלֻמָּה חֲזִיתִי ,
 וּבְדַקִּיץ עֲמָה אֶת נַעַם חֵתְאָר
 פִּתְוַחִי חֹתָם , אֵל עֵינֵי רְאִיתִי ;
 מִבְּגִיתְךָ פְּלֹחַ נִכְחֵי תְנֻחַם
 עַל כֵּן אֶזְכְּרֶךָ עַד יוֹמֵי יְפוּחַ .

(תרי"ח)

לְהַשִּׁיר בְּהוֹל הָעוֹמֵד עַל עַמּוֹ
 ר' מִשָּׁה מוֹנְטִיפִיּוֹרִי כְבוֹד שְׁמוֹ
 „יְהִיָּה, יִרְבֶּה שְׁלוֹמוֹ” (ל"ק).

בְּנֵי־יֵשׁ לֹא אֵת קִסְרֵי בְּבוֹאֵי לְרֵאוֹת פְּנֵיו
 (כּוּס ה' י"ט תמוז תרל"ב כס"ב).

כִּי תָבוֹא מוֹנְטִיפִיּוֹרִי לְשִׁכּוֹן קַרְבְּנוֹ
 תָבוֹא נָם שְׂמֵחָה נָם תּוֹנָה בְּלִבְנוֹ:
 עַתָּה עַל אֹר פְּנֵיהָ נִשְׂמַח שְׂמֵחַ
 לִבְנוֹ בַּפֶּתֶר יַמִּים פְּטִים
 בְּזִכּוֹר כִּי עוֹד מְקוֹם תַּחַת שָׁמַיִם
 שָׁם אֲחִינוּ גְרָדְפִים עֲשׂוֹקֵי־כַח;
 כִּי לֹא לֹא אֲשַׁקּוּ לֹא רָצוּ אֶפְסָה
 לֹא תְרַדְתָּ מִיָּם בְּגִבּוֹרֹת יְמִיהָ.

אֲמָנָם בֵּן, עוֹד יֵשׁ תַּחַת הַרְקִיעַ
 אֶרֶץ בָּהּ שְׂמֵשׁ־צְדָקָה לֹא תוֹפִיעַ
 כָּל יוֹשְׁבֵיהָ פְּרָאִים זָקֵן וְנָעַר;
 שָׁם תּוֹרַת הָאָדָם בְּרָגַל יִרְמָסוּ
 וּלְנֶגֶד הַשָּׁמַשׁ יִרְצְחוּ יִחַמְסוּ
 דִּין לֹא דָנוּ כִּי אֵין מִשְׁפָּט בְּשַׁעַר.
 הֵה, תוֹלַעַת יַעֲקֹב, אֵת הַצְּרִמָּה
 עַל גְּבֵר דָּנוּ בָּהּ בְּדָם מִתְּבוֹסָמֵת.

אף מְנַעֲרֵינוּ הַסַּבָּנוּ אֲנַחְנוּ
 כִּי בַצַּר לָנוּ, הָאֵל בּוֹ בְּמַחְנוּ
 יַחֲיֵשׁ לָנוּ עֲזָרָה, יָקִים מוֹשִׁיעַ;
 אִם צִדּוֹן וְעַמְלֵק עַמּוֹן וּפְלִשְׁתִּים
 אִם פְּרָאִי רוּמִינְיָה דוֹרְכִים הַקְּשֵׁת
 לֹא יִנּוּם שׁוֹמְרֵנוּ וּבָעֵתוֹ יוֹפִיעַ.
 אִם בְּיַדִּי גִדְעוֹן אוֹ שְׁמִשׁוֹן יִשְׁלַח הַצֵּרִי
 אוֹ מֵאֵי בְרִיטְמָנְיָה בְּיַדִּי מוֹנְטִיפִיּוֹרִי.

סֵפֶר מַעֲשֵׂיךָ לֹא אוֹאִיל כִּי נִפְלְאוּ;
 וְלָמִי אֲסַפְּרֶם? וְלִכְלֹל אִישׁ נוֹדְעוּ!
 יַדְעוּם יָמִין וְשְׂמָאל, קַדְמָה וְיָמָה,
 יַדְעוּם דֶּר הַזֵּלֶקֶת, דֶּר יְבוּא אַחֲרֵינוּ,
 נִדְעוּם נַחְנוּ גַם תַּנּוּיִם סְבִיבָנוּ;
 עַל כֵּן יִכְבְּדוּךָ בְּאֲשֶׁר תִּבּוֹא שְׁמָה,
 יִכְבְּדוּךָ שָׁר מֵאַרְמוֹן, רֶשׁ מִמְּאֹרֶתוֹ,
 יִכְבְּדוּךָ גַם הַמְּשֹׁרֵר מִפֶּתֶר סִבְתוֹ.

אִם יַעֲרְבוּ לָךְ שִׁירִים—אֵינְנִי יוֹדֵעַ!
 אֵךְ קוֹל יַעֲקֹב בְּזֶה אֶדְבֹּר שׁוֹמֵעַ
 וְשֹׁפֵת חוּזֵי יְהוָה, בְּהֵן קָרְאוּ בְּגִרְוֹן
 קוֹלָם הַצֵּב לְהַבּוֹת אֵשׁ, קוֹל בִּפְתַּח
 עַל גְּדוֹת הַיַּרְדֵּן, עַל מֵי הַשִּׁילֹחַ
 בֵּין אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, עַל פְּרָחֵי הַשְּׂרוֹן;
 בְּהֵן צָלַח בְּקוֹל בְּכִים מִיַּתְרֵי הַנֶּבֶל
 מִבֵּין הָעֲרָבִים עַל גְּהֵרוֹת בְּבֵל.

בַּה גַּם אֲנִי עֲבָדְךָ חַיִּוֹנֵי חַיִּוֹתֵי
 עַל טוֹב עַמִּי שְׂרַתִּי, אֶל שְׂכָרוֹ בְּכִיתִי,
 רָנִיתִי גַם דִּמְעָתִי בְּסִפְרֵי הַדְּצִקָּה.
 קָמֹן אֲנִי וְדָל – לָךְ לֹא אֶעְרֹזָה,
 אֲךָ לְאֶהוֹב אֶת עַמִּי גַם לִי לֵב כְּמוֹךָ:
 כְּאִזּוֹב כְּאַרְזוֹ עַל אִמָּם יִתְרַפְּקוּ.
 וְלִמְעַן הַשְׁפָּה בָּה אֹתָם כְּתַבְתִּי
 קְבִל־נָא רִצּוֹן שִׁירֵי לָךְ הַקְּבָרָתִי.

על דא קא פֿכינא!

(לבעל, המגיד" בליק)

שירי ה'עצור נדמה נדקה" (לעיל צד 22) אשר בו נשאתי קינה על הקסף בלא עתו, ה ש ח ר" (Pascbätz), סכתב העתי הראשון לביי בל' רוסיא אשר יצא על ידי ר' יוסף ראבינאוויטש ז"ל באודיססא בשנת הרכ"א, לא עלה לרצון לפני הא"ל זילברמאן בעל המגיד לפי שלא ישרה בעיניו שפת ראבינאוויטש במכתב עתו; שראבינאוויטש מאהבתו לעמו הוכיחם בהוכחת מגלה והגיד להם פשעם וחמאתם כפה מלא למען ישובו מדרכם וחיו, ובעל המגיד הלך בשפת האומרים שאין מכבסים הבגדים הצואים במקום רואים. וכשנדפס השיר והוא בהברמל (שנה א' נו' 50) נמצא כתוב בהמגיד (שנה ששית נו' 4) כדברים האלה לאמר: "אשכחיה המגיד לר' יהודה דקאי אעברא דדשא וקא בכי: "השחר נדמה נדמה". אמר ליה: "משורר מאי קא בכית? מינא היתה בלכו ונעקר מן העולם". — בתשובה על זה כתבתי את המורים האלה שלא הגיעו עד היום לדפוס מסכות שונות.

א

"משורר, מאי קא פֿכית?!" — על דא קא פֿכינא:
 פי אין מכתב-עתי לנו פֿלשון המדינה.
 פֿל פֿותבי העתים לשונם יאריכו
 פֿשאט נפש עלינו שקוצים ישליכו,
 פֿל חוט של חסד תמשך לנו הממשלה
 יעיק למו ויחנקם פעבות העגלה,

ואנחנו כאלמים לא פתחנו את פינו
 לילה לנו מחזון, בחשך נדמינו ;
 וכמו השחר עלה קמנו התעוררנו
 למלשינו בלשונם לענות למדנו
 אף הם יפנו אחר ופיהם יקפצו
 לא עוד יכתבו שמנות ולשונם יתרוצו
 כי ראו מליץ לישראל, כי נאלו חידוא. —
 „על דא ודאי קא בבית!“ — וכבו תרוידה .

ב

„משורר מאי קא בבית?“ — על דא קא בבניא :
 הן מדדפים אנחנו מכל צד ופנה
 עומדים אנחנו כפבשה תוך שבעים זאבים
 הצמאים אל דמנו ולכבודנו רגבים
 כל הנעשה ראש יבהלנו בתרונו
 ינו צמרנו פרעה את צאנו :
 שם לצוד נפשות הבקרים יגילו
 ומעשה מורמר לא לעשות הואילו ,
 פה שומר אוילי יעולל באפר
 כבוד עברים שנים מורי בית הפפר ;
 שם חדשו עלינו עלילת הפשק —
 „השחר“ בבנפיו סכה לנו ביום נשק
 וכאיש מלחמות לבש חמות תלבשת
 ויהם צרינו וימלא פניהם בשת .
 אלמלא בא אלא בשביל דבר זה די הוא . —
 „על דא ודאי קא בבית!“ — וכבו תרוידה .

ג
 „משׁוֹרר מַאי קָא בְּבֵית ?” – עַל דָּא קָא בְּבִינָא :
 פִּי נִמְפְּרַנּוּ לְצִמְיִתוֹת בִּידֵי חֲסֵדֵי בִינָה
 בִּידֵי גִזְפֵּי אֲבָזִימֵי וּפְרָנְקִים שׁוֹמֵי
 רַבָּנִים מְחַמְרִים וּמְלַמְדִים הֲדִיּוּמֵי .
 הַגְּזֵפִים גְּבַחֲרִים בְּשִׁחַד בְּיָן
 הַפְּרָנְקִים מְחַפְּרָנְקִים וּמְדַרִים אִין
 הַמְּלַמְדִים מְלַמְדִים פֶּסוּמָא בְּאַרְבָּה
 הַרְבֵּי יַגְזִיר לֹא יַחֲזִישׁ לְהַפְּסֵד מְרָבָה
 עַל כֵּן דְּלִנּוּ מְבַעֲנֵי בְּרַפְּשׁ
 וּכְבָר נָאוּ הַמֵּימִים בָּאוּ עַד נֶפֶשׁ
 וּמְאַשְׁרִים יְדִים עוֹד סָדָה יוֹסִיפוּ ;
 וְעַלִּי הַעֲתִים בְּחִלְקוֹת יַחְזִיפוּ ;
 רַק „חֲשַׁחַד” פֶּרֶשׁ אֹר עַל כָּל אֲבָזִימֵי .
 - עַל דָּא וּדְאִי קָא בְּבֵית ! - וּבְכוּ תַרְוִיחֵה .

(חרכיב)

לרב מיג

(בעל אדומי קטנים , ביום הקדו מעלי.)

מִי יִתְנֶה פָּאֵחַ לִי — אֶח מֵרַחֵם
 לְשֵׁבֶת נִם יַחַד בֵּית אִם אֹהֶבֶת
 בְּמִקּוֹם יִתֵּן לָנוּ מַיִם וְלֶחֶם
 וּבְגֵד לְלְבוּשׁ וּמַעוֹן לְשֵׁבֶת!
 כָּל נֶמֶל וְעַל גְּפֻזָּה מֵעַל שְׁכֶם
 גְּשֵׁה־לְאֵה! נִקְרָא לְעַמֵּל עֲצָבֶת
 וּכְעַל עֵב קַל גְּרַפֵּב עַל כְּנָפֵי רוּחַ
 וּבְגֵיָא תְחַזִּיּוֹן נִצָּא לְשׁוֹחַ .

שָׁם עִמָּל אָנוּשׁ לֹא יַעַל יִנְיַע
 תִּבְלֵ עִם תִּבְלִיתָה יַחַד נְאֻסְפוּ ,
 וְאֵל כְּלוֹ מוֹב בְּהִדְרוֹ יוֹפִיעַ
 וּמְזֻמּוֹת כָּל לֵב כְּתֻנּוֹת אִוֵּר עֲטָפוּ ;
 שָׁם לְתוֹם הַשְׁתִּידוֹת גֵּרֵד נִצִּיעַ
 נִפְקֵ לְשָׁמֵי קִדְם שְׁכָבֵר חֲלָפוּ ,
 וּבְחַיֵּי עֵדֵן וּבְשִׁלְוָה וְנַחַת
 נִחְיֶה נִם נַחֲנוּ בְּאַרְצָן מִתְחַת .

אֵךְ יַד הַעֲמֵל לוֹ אָדָם יוֹלֵד
 הִיא כֶּה אֲחֻזָּה וּמִצֵּי תַגְלָה ,
 כִּי תֵצֵא בַיּוֹם עַד מְרַמְּנֵי חֶלֶד
 לְנוֹעַ לְלֶחֶם תִּשְׂאָה רַגְלֶיךָ -
 (הוֹי אָדָם מְתַחֲלֵל , הוֹי שָׁב וַיּוֹלֵד ,
 הַעוֹד הַתְּהַלֵּל כִּי טוֹב גּוֹרְלֶךָ
 אִם אַךְ בְּעֵבֹר הִבִּיא אֵל נַפְשֶׁךָ מֵרָחַק
 כָּל מַחְמֵד עֵינֶיךָ תִּטְשׁ וְהִעֲרַף ?!)

שֵׁם יְחֻנָּה הָאֵל וַיְגַדְלֶתְךָ תֵּרַב
 - כִּי יֵשֶׁר וּמְהֵרָ-לֵב אֵל לֹא זוֹנֵחַ -
 וּבְטוֹב לָךְ הֵן יִסַּח זְכָרִי מִקְרָב
 לְבָךְ , כְּעֵב מִפְּנֵי שְׂמֵשׁ זֹרַח ;
 כִּי תִקְנֶה לָךְ רָעִים וַיִּדְרִים תֵּרַב
 תִּאָּהֵב , תִּאָּהֵב , וְאֲנִי אֲשַׁכַּח :
 אֲזִי שִׁירֵי זֶה יִקְרָא : "הַתְּבַגֵּד בְּגֵד
 וַיִּהְיֶה רַעַךְ עוֹד מִי שֵׁם מִצְנֵד ?!"

או אולי מחלתי תגדל תפרץ-פרץ ,
 היא היונקת דם לכי גם עתה,
 ובמקום אשוב לראותך בארץ
 תחצוב לי משכן בקבר שם מטה -
 אז יעיד לך כי עד יום בוא תפרץ
 בעל חלומותי היית אתה
 ובעת תבא אלי שם השמים
 אצא לקראתך ובחבק ידים .

לראש

(בעל "כור להב", בשלח לו את ספרי אדום ומ"י).

לא מִלְבָּנוּן אָרוּז וּכְרוֹשׁ מְשֻׁנֵּי
 אִם לֹא חֲבֻצֵלֶת הַדֶּרֶךְ הַשְּׂרוּן
 כִּי אִם אֲגִדָּת אִזּוּב אֲשֶׁר בְּקִיר
 הַיּוֹם לְךָ אֲבִיָּאָה מִנְחַת זָכָרוֹן.
 אֲתָה אִישׁ חָכֵם נוֹדֵעַ בֵּין זְקֵנֵי עִיר
 קִבְּלֵהוּ נָא רְצוֹן, אֵל תֵּט בְּחֶרֶן;
 טוֹב תּוֹרָה עִם מְשַׁל וּמְחַקֵּר עִם שִׁיר –
 גַּם שִׁבְרֵי לְחֹזֶת מְנַחִים בְּאֶרֶץ!

לבעל „המשביר“

(בספר זכרון לפניו)

איש מופר חכם-לב קרבנו חנה
 כל תולדות הארץ במספר מנה
 משביר דברי חכמה עורף ובנה
 ובספרי חכמתו אל אחיו פנה
 ומדום אין קול אין קשב אין ענה
 כי נטמו כלם פאלפים וכצנה
 איש איש אחרי בצעו לבו רק זנה
 זה יבסף לבסוף ושקליו מנה
 זה יאהב זהב זה יעקב זה יונה
 תורה אין שומר אין קורא אין שונה
 בחכמים אין בוחר ומספרים אין קנה .

ליעקב רייפמאן .

לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב, יְהוּדָה שְׂכֵחֶךָ
 וְאֲנִי בְּכָל עֵץ נִפְשֵׁי בְךָ אֲדוֹקָה,
 כִּי בְּאִשֶׁר אֶפְגֶּה שָׁם אֲרֹאֶה רִחֶךָ
 חוֹפֵשׁ חֲדָרֵי תוֹרָה בְּאוֹר הַאֲבוֹקָה;
 נִעְמָה לִי רִנָּתְךָ – קוֹל יַעֲקֹב קוֹלְךָ
 מִצְלִיל זֶהָב אוֹפִיר, מִקּוֹל בְּסֶף מְרַקֵּעַ.
 אִם יָמִים רַבִּים לֹא כְתַבְתִּי אֵלֶיךָ –
 קִצֵּר רוּחִי הוּא, רַב עָמַל וּמְצוּקָה;
 גַּם דְּבָרֵי תוֹרָה אֵין לִי לְקַדֵּם פְּנֵיךָ
 וְנִפְשֵׁי בְּחֵלָה בְּאַנְרֶת פּוֹקָה וּמְבוֹקָה;
 אַךְ לֹא שְׂכַחְתִּיךָ, אַחִי, וְמִי יִשְׁכַּחְךָ?
 בְּמָה יַעֲקֹב רֵיפְמָאן אֶבֶא בְּשׁוֹקָא?!

לחזאל.

"שְׁלַחָה לִי סִפְרָךְ וּכְתוּב עֲלֵיהֶוּ
 "שִׁיר יִפָּה אֶף נָעִים" – אֲתִי בְּקִשְׁתִּי,
 וּלְמַלְאֵת אָחִי אֶת אֲשֶׁר דָּרַשְׁתִּי
 רִיבְךָ מִכָּל שִׁיר לְךָ אֲשַׁלְּחֶנּוּ
 כִּי רַחוּם בְּשִׁירִים, דַּע וּשְׁמַעְנָה,
 הוּא הַשִּׁיר אֲשֶׁר לֹא נִכְתַּב עַדְנָה.

בואל הפתחים:

לבי למו אב יזעק

אשר מת ב"ב לבח סבת בשנת
"גפר יפרזי יה".

תרב וקרח זלעפה ופחד
אחוזני פתאם דפאונזי יחד,
משמים ארץ אותי השליכה
השמועה הבודאה: "מת אביך".

אבי—עוד אל עיני נצב הדרו:
זה תאר יפיו, זו תדרת פניו,
זה הוד המצח פשחר זרוח,
וכדברו נאווה עד גקיון רווח:

זה נבה קומתו, צעדי הנלדו,
לבנת שיקתו, אף עיניו כי כהו
זה סובו זה תמו, לבו ובשורו—
הלא חי עודנו—לא שב לעפרו!

הה תוי שדי יענוני בפפר:
"אביך אינגו, נחת על אפר!"
מה שתייה לא ישוב אל קול נהי
הצוד תמים פאלו אמר ניהי.

אָהֵה, מִי הַגִּיד לִי זֶה כְּשֶׁנִּתְּנִים
 עַתְּ לְנוֹד מִמְּקוֹמִי אִשָּׁא רְגָלִים
 וּכְרָאשׁ אֲנֹשִׁי בֵּיתִי אוֹתוֹ נִשְׁקָתִי
 כַּחוֹתֶם אֶל לְבִי אֲמַצְתִּי הַבְּקָתִי –
 מִי הַגִּיד לִי אִזְּ כִּי לֹא עוֹד אוֹסִיפָה
 עוֹד כָּל עַתְּ הַלְדִּי אֶת פְּנֵי אִשְׁקִיפָה,
 כִּי אֵלֶּה הַנְּשִׁיקוֹת וּרְאוֹת עֵינַיִם
 אֲתַרְוֹנֹת הַזֶּה לִי תַחַת שָׁמַיִם! ?
 אֲשַׁדְּיֶכֶם אַחִי כִּי עַמּוֹ הָיִיתֶם
 וּבְמַרְסֵם מוֹתוֹ עוֹד פְּנֵי חוֹיֹתֶם
 וּתְחַבְּקוּ עוֹד פֶּעַם וּתְנַשְׁקוּ אוֹתוֹ
 וַיְבָרְכֶכֶם אָבִינוּ עוֹד לְפָנֵי מוֹתוֹ .
 וְאֲנִי תִרְחַק כְּנֹו – תִרְחַק נְדָדְתִּי
 עַל עֲרֵשׁ מוֹתוֹ כְּכֶם לֹא עֲמַדְתִּי
 וּבְעֵסֶף רוּחוֹ עֵינָיו לֹא עֲצַמְתִּי
 וּמִשְׁמוֹעַת מוֹתוֹ פִּתְּאִם נִפְעַמְתִּי .
 כְּפָרִי נָא לִי נֶפֶשׁ אָבִי שְׂאֵהֲבָתִי
 כִּי לֹא הִבְנִי לְבִי כִּי כְּמַח יִשְׁבָּתִי
 כִּי לֹא עַל עֵב קַל מִדְּרָתִי אֵלֶיךָ
 עַתְּ צִירִי מָוֶה נְהַפְּכוּ עֲלֵיךָ .
 אִם לֹא כָּאֲתִי אֵלֶיךָ פֹּה בְּאֶרֶץ
 לְרֵאוֹתֶךָ אֲתַרְוֹנָה לְפָנֵי הַבְּרָץ
 בּוֹא אָבוֹא אֵלֶיךָ – חִישׁ יוֹמִי יִגִּיעַ –
 בֵּית מוֹעֵד כָּל חֵי בְּמִרוֹמֵי רְקִיעַ .

היה, פי נאָמק אײַש תּחֶסֶד! (למ״ק)

(תּוֹרַת עַל סֵבֶר אָבִי חַתּוּמֵי)

תּוֹנֵהוּם אֵין, מְרִי נֶפֶשׁ קוֹנֵנוּ!
נאָמק אײַש תּוֹסֶדֶם קַל רַעֲב מִשְׁבִּיעַ,
חֹלֶק עִם עֵנִי, קַל אֶמְלַל מוֹשִׁיעַ;
מִי יוֹשֵׁעַ עֲתֵה? עַל מִי תִשָּׁעֵנוּ?

בְּגִבּוֹרוֹת בָּא – וּלְצִיּוֹן אֵיד קִדְשֵׁנוּ.
נִכְסֵי עֲלוֹת, "שֵׁם – אָמֵר – אֶרְנִיעַ".
מִנֵּת קִדְמוֹ; פֹּה קִבֵּר לוֹ הַצִּיעַ.
אוֹיֵה, בֵּן יִבְוֹנוּ קַל תּוֹפְצֵינוּ!

יוֹם חֲדָשׁ מִכַּת אֵל אֶתְרֵי־ת הַצִּיעַ,
רַבּוֹ עֲזוּבֵי הַנְּחָם מֵאַנּוּ
הֵי בְנֵי וּבְנוֹתָיו מִי זֶה יִבִּיעַ?!

פְּתוּדֵנָא אֶבְלִיו, רוֹחֶכֶם יֶרְנִיעַ!
הֵן פִּעְלֵי דְשׁוֹבִים עֲלֵיו יִנְנוּ
נִכַח שׁוֹפֵט צֶדֶק בְּמִרוֹם רְקִיעַ.

אַתְּרֵי מוֹת שְׂדֵיִל .

דוֹרְשֵׁיךָ בַת־צִיּוֹן יוֹם יוֹם יִמְעָטוּ ,
 מִפְּלִטַת מַחֲנֶךָ רַבִּים יִחָשְׁלוּ ;
 אֱלֹהִים מִכָּאָב לֵב וְרִישׁ יִכָּשְׁלוּ
 אֱלֹהִים מִשׁוֹב לֵב שָׁמְנוּ וַיִּבְעָטוּ .
 אֱלֹהִים מִרְשַׁע כָּסֶל יִתְקוּטָטוּ ,
 אֱלֹהִים לְמִצּוֹא כְבוֹד וְהוֹן יִחָלוּ ,
 אֱלֹהִים חֵיק נִבְרִיּוֹת חִבֵּק הִחָלוּ
 וַיִּקְרַת פְּנִיָּה יָבוֹז כִּי קָטָטוּ .
 אֶתְדֵּר הִיָּה שְׁמוּאֵל דָּוִד לֹצְאָטוּ
 לֹא שָׁעָה לְתִלְאוֹתָיו כִּי נִדְלוּ ,
 לֹא חִדַּל עֲבָרְךָ עַד יָמָיו חִדְלוּ
 לֹא נָטָה עַד צִלְלֵי עֲרַבּוּ יָנְטוּ .
 עוֹד שָׁטוּ הָעַם וּמָנוּ לְקָטוּ
 עוֹד קָטוּ כִּי דִבְשׁוּ יִרְדּוּ יֹאכְלוּ
 פְּתָאם שָׁמְעוּ מוֹתוֹ וַיִּבְהָלוּ
 שְׂדֵדְרָה אֲדַרְתָּם וּשְׁמָמָה יַעֲטוּ .
 אֶךְ אִם בִּידֵי מָוֶת חִיּוֹ נִשְׁמָטוּ
 קִרְנֵי אֵל־מָוֶת עַל שְׂדֵיִל יִהְיוּ —
 וּבְנֵי דוֹרוֹ שׁוֹאֵלִים אֵלּוּ לְאֵלּוּ
 מִי זֶה יָקוּם לָנוּ בְּמִקּוֹם לֹצְאָטוּ ?

על אבן ראש המליצים מאפו

בחמשים ותשע לשנות חייו ביום הכפורים בשנת
"קל ישראל יבנה".

אב־דמון סופרי ישראל אשר יתמו!
בראת עולמות ובריות נאות בְּדַמְיוֹנְךָ,
רוח החיים דבר בך ושפתם בלשונך —
הה, איך עתה לגצח שפתיך נאלמו!
מי יעיר אהבת ציון בלבב דר פרוע?
מי ימרט נצה זרה מכנה עיט צבוע?
אשמת השמרונים מי יקע נגד השמש?
פדגוג ומורה מי יהי? מי יגיה אמש??

אל עולם החזיונות בו תמיד היית
בין הרחוקת המספרות לשכן עליית
רדתה הכפיר מרחף עתה בין פוכבים
מעמל נפשך תראה תשבע באהבים
אף זכרה לדר דרים יעמוד פתוכנו
פעלה והדרה ירא על בנינו.

— ❦ —

על מות פֶּרְמִיָּה (Crémieux)

פָּרֶם יֵה נִתְרַב, כָּל עֲבָרֵי דְרָךְ שְׁסוּדוֹ
 וּנְמִישׁוֹתָיו נִפְּשׂוּ עַד אֲפָסֵי כָּל הָאָרֶץ,
 מֵיֵנוּ שָׁתוּ וּבְרָגַל זֶדוֹן יִרְמְסוּהוּ
 וּמְשַׁכְּתוּ אֵין מְקִים, אֵין עוֹמֵד בְּפָרְץ;
 וְתִרְבַּ הַעֲזוּבָה בֵּין מַפְּעֵי כָּרֶם יֵה
 עַד בְּכֻרֹב הַסּוּבָה לֹא שִׁקְמָתָ פֶּרְמִיָּה.

יִצְרָתָ תְּכַרַת קָדָשׁ וּבְרֵאשָׁה עֲמֻדָתָ,
 "כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים!" עֲלֵיָה הַדְּגָל,
 וּמִסְבִּיב שׁוֹמְרִים עַל הַכָּרֶם הַפְּקֻדָתָ
 וְתִשְׁמַר הַשְּׂאֵרִית לְבָלֵי תִרְמְסָנָה רָגַל; -
 וּבַהֲאֶסְפָּה עֲתָה אֶל עֲמֻדָה פֶּרְמִיָּה
 הֵה, הַתְּרַב נִתְרַב שְׁנִית עֲפָה כָּרֶם יֵה!!

הוי אָח!

משׁא תזיון

בארבעה מחזות.

קָנָה דַּיָא עַל מוֹת אֲהֵבֵי הַדְּבַק סֵאָח

מִיכָה יוֹסֵף בֶּן אֲדָמִים הַכֹּהֵן
לְעַבְעֵנוֹזָאן

אֲשֶׁר מֵת בְּכ"ו לְיָרֵחַ שְׁבַט שְׁשַׁנַּת ה' תר"ב.

(כתובה בשנת : והיה כאשר תר"ד).

„בְּמִיתָה בְּלֹא עֵתָהּ הִיא הַגְּדוּלָה שֶׁבְצִרּוֹת“.

הַקְדָּמָה מִשְׁנַת תַּרְלִיז.

אם נסית קראי היקר לעלות ברנל ומקלך ותרמילך בידך על ההרים הנשאים אשר תחת השמים, לשבת בסתר רעם ולְהִדְבֵּר עִבִים תחת רגליך, כי עתה ידעת את נפש עמל כזה הרודף בהרים בהתנשאו אל הרכסים הרמים וברגיעו עד מפלשי עב: מה ינעם לו בעמדו רגע תחתיו; לשאוף רוח אל קרבו, להביט אל אחדיו ולדאות את כל כבר הארץ אשר עבר בה פתחה לפניו כספר הגלוי עם כל הַדְוִיָּה וְהַדְרִיָּה!

חיי האדם הר נבֵה מתלקם מעם מעם עד מרום קצו. הר תלול וחלול, הר נָעֵשׂ; ברפת שמים מְעַל ורחמי הדת מוקדי עולם. אש תוקד בקרבו תמיד ולהבת שלהבת תִּתְחַח רתחה בהקְלָה עצורה הנכונה להתפרץ על כל צעד וצעד. כל החיים המהלכים תחת השמש יעלו בהר איש וצקלונו על שכמו; איש אל עבר פניו ילכו אף כי לא עד מרום קץ אחד יגיעו כלם. כי לא ידע האדם את עתו ואת המקום אשר בו תִּבְקַע האדמה תחת רגליו; אבל דרך אחד לעולי ההר וקץ אחד להמה: כזה כן זה לא ישובו ללכת כשבאו! אפס כי יש אשר תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ ומחתה פיה ואמרה לא־הוא, ויש אשר ישאיר את סנדליו על עברי פי פחת לזכרון לבאים אחדיו.

תחת רגלי התלקם ההר לארבעים שנה ושש שנים. לפני מפלשי עב וסתר עליון, ואחרי—הארץ אשר עברתי בה. בהפנותי שכמי עיני יחזו את הציונים אשר הצבתי לי ואת התמזורים אשר שמר לי, את הַקְלָי הַנַּחַל אשר תמכו אשורי ואשר מעדו במ קרקלי, את השיחים וסככי העץ אשר החזקתי ידי במ ביום עלותי ואת הנעצוצים והגדוללים אשר באו בבשרי וישרפו בו שְׁרָפָת. אחד השיחים ההמה הוא נסע שעשועים זה אשר שמר וזכרו יצהירו מבין שדותי תְּבֵאוֹת. כשתיל זית רענן מצאתיו במדבר על הדכי. בְּצֵלֹו תִּפְקְדֵי וישבתי אני ואחריים אתי ובמנסוני אחזתי

ביום התלתי עלות ברר ונגע בקצרו. לו פתחה הארץ את פיה ותבלעו במרד הדג ואתנו הקִּיָּקָה ליום אחד. מאז עד היום—
חדד חצי יובל שנים.

הימים היו לי ימי התפתח הסמדר, ימי האפרוח היוצא אך יצא מקלפתו. קי אור נבקע לי ואירא כי קרוב יומי לצאת בקר לבקש לי דעונים ואני עוד לא העלתי נִצָּה ולא שִׁנְתִּי את תְּדִסְפִי. כותלי בית המדרש החלו לפול ואני עומד רגלי האחת בתוך די אמת של הלכה ורגלי האחת בארצות החיים, ובהחלי להתהלך בברכים כשלות לְלַקֵּם ארות ואתי אין איש ואין סוכך פנעתי על דרכי את שש ועושה צדק זה, וגם הוא אפרוח כמני וכבר רחצו נכונה ונצחו צמחה, ויהי לי לעינים לדורת לי איזה הדרך יחלק אור. צעדים אחדים עלינו יחזו, הוא עובר לפני כנר לרגלי ואני הולך אודיו הולך ושובר עקבו. אפס כי לא ארכו ימי לכתנו יחזו, כי עוד מעט ונגלה כי האפרוח הזה יעלע דם ובאשר הללים שם הוא...

חמש ועשרים שנה תכלינה בשנה הזאת מיום מות בוז' לשבמ בשנת הברי"ת, אלוף נעורי זה אשר דמיתי כי לכל ימי צבאי קָהְתִי עמו ברית. שלש ועשרים שנה תכלינה למיום כתובה לפני הקינה הזאת אשר קוננתי עליו בדמי לבי בדמי ימי ואשר הנני שם היום לפני החדרים לשפת הקדש פלסת למחמיניו לְחַדֵּשׁ זכרו בלב בני הדור החדש, להקים שם הסת על נהלתו בקרב אחיו. הנני שם אותה בדמותה ובצלמה אשר היא כתובה לפני ושמרה מימי עלומי, זה עשרים שנה ושלוש שנים, אף כי לא נבחר ממני כי נמצאו בה דברים הודרשים שנוי ותקן: יש ארוכים ונפרזים הראים לבוא בקצה, ויש קצרים אשר מראוי היה להאריך בהם; אף יש דברים אשר אולי לא הגדתי היום ואם הגדתי הגדתי בשפה אחרת ודברים אחרים. אפס כי קדשים לי הדברים אשר השתפכו מנפשי או בעוד כאבי חדש עמדי, ואמרת בלבי: לא אשלח יד לבלע את הקדש, לא אהליפנו ולא אמיד אותו.

בהעלתי על לבי להעלות בדפוס את קינתי זאת על ידידי המה לקדתי דברים עם אביו ידידי הדי, הלא הוא זָקֵן בית ישראל ראש משוררינו וצבי מפרתנו הר"ד אד"ם הכהן לעבענזאן, נאמר אליו עם הספר (ר"ח השון תרל"ז) כדברים האלה לאמר: „על משכבי בלילות זכרתי את שאהבה נפשי בימי נעורי את מיכה יוסף בנך הגפלא אשר לָקַח אלוהים מעל ראשינו

בלא עתו. זכרתי כי בשנה הזאת יכלה חצי יובל שנים לשנת
מותו ואעל על לבי להעלות זכרו על לב בני הנעורים ילדי הדוד
החדש, בהציבי לו ציין חדש באחד כתבי העתים, נאמר להרפס
את קינתי על מותו אשר זכרת בהערותיך לספרך שש"ק ח"ב
ואשר הנה ממנה בין פתבי עד כה ולא ראתה אור. לקחתי
דברים את בעל השדד להרפסנה בחוב' לחדש שבם, החדש
אשר בו מת המת; והנה הוא מקבל אותה בחפץ כפיו. על כן
אמרתי אגלה נא אונך אולי תחפון לתת ירך עמי ויחד נרימה
את המצבה הזאת בכתבך בקצרה את תולדות בנך ופרשת גדולת
נפשו ותשימן עמרה לראש שירתי".

על זה ענני הרב הישיש הזה, אשר אם כי כרתה עינו
לא גם להו, במכתבו מן ח' חשון לאמר:

"נכבד ומאד נעלה עלות זכרון בני המת על לבך אחרי שנים
כ"ה אלפו עד כה, ותאמר להעלות זכרונו בשיר החזיון אשר
כתבת או במתו, באחד מבה"ע וגם כבר היו דברך עם
החכם עושה השדד נ"את לקבלו. והנה אם תקים מחשבתך
זאת תחנני כמתנבא או באמרי (שש"ק ב' 242): "דברי אלה
האחרונים כו' יעמדו לבית הרפוס בעת מצוא". אבל
ידידי! כי תקשה לשאול עוד גם ממני להיות גלוה עמך
בעמלך זה. ואתה הלא ראיתני בקיץ זה וראית גם כד
עתה. בני רפות, עין ימיני כמה וגם השנית פנה משויכי!
ואני עתה בבית בני יצ"ז אשר ישמרוני לבלתי קחת עם
סופר בימיני במצות הרופא עליהם. — והשנית: מה אכתוב?
אם עוד קינים אעירה עתה על ישן עפר ישן, על מי שכבר
מת, וכבר חלפה לקינים העת? עתה אך העת לספר תהלתו
וע"ז כבר אמר: "הללך דו ולא פיד ונ"; ובקה הוא אביך
לא פניך? התהלה תהל ביד ארז ותכה ביד שאר בשד. גם
להלל את ה' יאמר השיר (לדעת): "הללו את ה' כל גוים!
שבתוהו כל האמים! (ולא אנחנו, יען) כי נבר עלינו חסדו
(ותראה תהלתנו רק כנמל חסדיו ולא אמתית) ואמת
ה' לעולם!! (ר"ל: כל ישענו וחפצנו להיות גם תהלתו על
סדרת האמת, כמו שכן גם הוא). — והנה אתה ידידי
אומר אלי לכתוב את תולדותיו ופרשת גדולת נפשו, ואני
כבר כתבתי הכל בקינתי מיכל דמעה שם בשש"ק ואך
אשנה את אשר כבר אמרתי? אך לך ידידי יאתה לעשות

„זאת, לקחת משם קצת נפשך, או את אשר ידעת אתה
 „חץ סמני. ואני לא אוכל לְסַפֵּר לְךָ רק תולדותי אחת אחי
 „מותו, והראויה לבא בספר לזכרון לזר משכיל לדעת רשע
 „כָּסֵל חד הוֹלֵךְ לפניהם, והוא — כי בבואי באחת השנים
 „אחרי מותו לְבַקֵּר את קברו, מצאתי והנה אבן מצבתו
 „נשברה וְנִקְבָּה חוד רחב בתוכה, מעשה ידי אנוש נתעב
 „ונאלה... ולא נודע לי עד היום מי הוא. ולא הדתי זאת
 „לאיש, וגם איש לא נֶעֱדַר עוד על זה עד היום, ואולי כבוא
 „גם דבר זה באחד מעלי השחר (כי כן דעתי שתשלח גם
 „מבתבי זה שמה) אֲצַוֶּה או לחקק מִשְׁקָתָהּ. — עתה ידידי, עת
 „לכלות דְּבָרִי כי תחילתי. צלח רכב על דבר אצתי, כי לך
 „לברך המעשה הטוב והישר הזה. והגני דובר שלום וברכה
 „לך ולביתך כל הימים. אוהבך תמים — אדם הכוֹן לעֲבַעְנֹזָהוּק“.

סיים פסברונג, א"ך כסליו
 הדיום ביום מלאו לי מ"ו שנה" לפ"ק.

הקדמה משנת תרי"ד.

העלם הנכבד והיקר אשר עליו נשאתי את המשא הזה,
 מיכה יוסף (בן-אדם) הכהן לעֲבַעְנֹזָהוּק (בן-דחיים), נודע
 לכל יודע ספר עברי ולכל חכמי ישראל אשר בארצנו ואשר
 בארצות עבר הגבול עד כי למותר יהיו אותותי אשר אשים
 עליו וכל קרא שדותי אלה יכידו כי הוא בן פורת דוע ברוך
 ה' זה; כי הוא מיכה יוסף הגדוע בְּשָׂרָיִם במחברותיו הריסות
 סרויא ושירי בת ציון; * הוא מיכה יוסף אשר פיות
 כל כותבי העתים לבני ישראל מלאו שבחו, ויהללו רב חכמתו
 ואמץ רוחו, עם רפיון כֹּחַ; הוא מיכה יוסף אשר בעודנו
 באבו ובעצם תָּמַצַּ בְּעוֹד עֲצֻמֹתָיו מלאו עלומים ורוחו כנחל
 שוסף, עלה עליו הכרת ויגדענו וכל יודעיו ומכיריו עמדו
 מדעידים במתו וישאו עליו בְּגֵדֵם קִינָה, ומקדי דמעה נהרו אל
 ים שברו מִרֵּב חכמי ישראל היוודעים אותו ואשר שָׁמְעוּ את שְׁמֵעוּ *
 כי לא כמות כל האדם מת בן-אדם זה! אשר בחולותם
 והתהפכו בצדיהם על משכבם ימי מספר וברגע שאול יִתְּנוּ,

* „נגוד בת ציון" יצא אחרי מותו.

ומיכה יוסף היה איש מכאבות כל ימיו ונזע מצער, וכהאריך ימי חייו ארכו הנעי מתו! כי מקדמת ימי נעוריו הוצק בו דבר בליעל ומחלה קשת ערף מאנה הקפא אשר הלאהה כל חכמי הדופאים למצוא לו רפואת תעלה. והוא בנשמתו היתרה ידע ויבן כי מחלתו זאת תבצענו, ויהיו כל ימיו מכאבים וענינו כעם ובלהות שחת. שנים רבות לפני מתו היה נכון לקראת המות ולא התהלל ביום מחר, כי אמר כי עד לילה תשלימנו מחלתו ואין יום מחר לו. והנה אם תמרד חיי כל אדם הידיעה כי קצו קץ כל בשר למות באחדית הימים, מה נוראו היים כאלה לבן-אדם זה אשר היה עוד מלא עלומים ותשוקה עזה אל החיים — בידעו כי יעצים עיניו בעצם יומו וברמי ימיו ירום סלה. ומי כמונו כרעי נעוריו היוודעים למד את גול רוחו בכלכלו מחלתו שנים רבות מבלי האנה? הן מדי דברו אתנו דבר תמיד כאיש העומד הכן להפקיד רוחו בידי אל אמת, כאיש השם דבריו האחרונים באזני סובביו הגשערים מאד. אנחנו נעיינו משמע והוא לא ענה פניו בדברו; אנחנו נאנחנו והוא דבר במנחה וינחמנו; אנחנו בכינו במסתרים והוא הלך וישודר שירי בת ציון. ומי כמונו יודעים כי כל ישעו וכל חפצו תחת השמש היה להגדיל שפת עבר ולהאדירה ועל כן הגה בה וכתב הרבה והעסיק חקך והתודה בכל מאמצי כח לחזק ידי לומדיה ודורשיה כאשר באזניו שמענהו מדבר אתנו תמיד בסוד רעים יחוד! ודברים כאלה גם נתתי בפיו ברנע מתו, כי כל שנות חייו לרנע מתו תחשכנה; והמה מקלפים בספירי השיר המליצה על פי כח הדמיון החזק אשר התנוסס בלבבו ואשר גול עד למעלה כנח עליו רוח העצבת והבדידה.

מה נוי זה? * כי שנים שנת. ובן אדם תולעה.

* כל' פוניוועז, עיר מושבי אז.

הַמְדַּבְּרִים:

מיכה יוסף, עלם גַּזַּע.
 מיכאל המלאך.
 מלאך דומה.
 השפה העבריה.
 מקהלה: רוחות משה, שלמה, שמשון הגבור, ר' יהודה הלוי.
 על מיכה יוסף בארץ תחתית.
 שרפים ושנאנים.

המתזה:

מיכה יוסף על ערש מותו ובני ביתו גֹּאֲנָקִים דוֹמֵם בְּנוֹיֹת הַבָּיִת.

מיכה יוסף:

בְּרַד הַגֵּנִי – הַכֹּל עֲזָבָנִי!
 מה־נֹרָא הָיוּת בְּרַד פֹּה בְּחֶלֶד –
 וּבְרַדְךָ עוֹלָם בָּה עֵתָה אֵלֶיךָ
 שָׁם – עַל חֵיק בְּלִיֹן, עַל בְּרַפֵּי מָוֶה,
 בְּמַעֲוֹנוֹת רִקְבֹן וּבְחֶדְרֵי תוֹהוּ,
 שָׁם יִשְׁכַּב כָּל בָּשָׂר יִרְקַב לְשַׁחַת
 גְּלִמְדוֹ וּבְרַד . . . . .
 אֶבֶל גַּם לְבַמַּח!
 כִּי שִׁמְצָן דְּבַר מִמְּכַמְצֵי אֶרֶץ
 לֹא יִרְצִי לְבַנוּ בְּמַעוֹן הַנְּצַח,
 וּבְנִפּוֹל הַנְּזִיחַ יפּוֹל הַקָּסָם

הפִּשֵׁף לֵב אָדָם לְמַגְלוֹת חֶלֶד .
 שֵׁם תְּכַלֶּה תוֹחֶלֶת , יַחֲשֶׂה תַחֲשֵׁק ,
 וּבְקִבְרוֹת תִּמְאֶה יִקְבֵּר הָעֵנֵג ;
 אֶל קוֹל הַכְּבוֹד שֵׁם תְּכַבֵּד אֲזַנְנוּ ,
 לְכַסֵּף לֹא נִכְסוּף , לְשֹׁחֵזֵק נִשְׁחַקָה ,
 כָּל שְׂמִיחָה תִּמְחָה תִּגַּל כָּל גִּילָה ;
 אֶהְבֶּה וַיִּדְרֹת יִדְדוּ יִדְדוּ
 וַיִּדְרִי לִבְנֵי אַחֲזֵר יִשׁוּבוּ
 כִּמְעַט תְּכָרִיחַ בְּעֵרְנֵי הָאָרֶץ ;
 עוֹד אֲנִלִּי מִסִּפְרֵי עַל גְּדִישׁ יִדְמְעוּ
 לְרִטִּיב רִגְבֵי עֶפְרַיִם חֲתוּ עֲלֵינוּ
 אַחֲרֵי – יִמְחוּ דְמָעָה מֵעַל פְּנֵינוּ
 יִמְחוּ מִלִּבָּם שֵׁם וְזִכָּר לָנוּ .

(דממה דקה)

הוּי רַעֲי לִבִּי , הוּי אַחֵי בְרוּחַ ,
 תִּפְשִׁי הַתּוֹרָה , אֲנִי חֲכַמַת דַּעַת ,
 לָכֵם כְּמֵה לִבִּי תִּכַּל תִּפְשֵׁשׁ
 לָכֵם מִבְּלִי חֲפִץ אֶרֶץ אֲעֻזְכֶּה !
 לֹא לַחֲזִיק בִּימִינוֹכֶם לוֹ עוֹד חֵייתִי ,
 שֶׁגַּב יִשַׁע וְעוֹ אֵת דִּרְשׁ דַּעַת
 הַאֲצִיל רוּחַ חֲפִץ עַל יַד נִדְרָמַת
 בִּימִין אִישׁ תּוֹשֵׁעַ נַעַם שָׁבַע ...
 וְאֵת שְׂפָה עֲבָרִית , שְׂפָה לְאֵלֹהִים ,
 מִפְּרֵת כָּל יִשְׁעֵי תַחַת הַשָּׁמַיִם ,
 אֵת הָיִי שְׁלֹם וּבְרָכָה בְּאֶרֶץ !!

את מספר שני על מזבחה הקרבתי
 ומלא קמין ימי לך הרימתי,
 לבנות כהן גדר תמיד התאמצתי
 חיות אבניך מסעי מפלת –
 ובשחר חיי, אבול אש שחפת,
 על הריסותך נוספות אשיתיה!
 ואת הערי נא רחוק על הרשיף
 זיו שאלוך היכל לבם מלאי
 למדי למו ספר למדי גם קסת
 והוי סתר למו מעקת פסל.
 ובני ציון פלגם, צאן מאכל סלה,
 פוערים פוערים זרים הדיחו,
 הדימו קולכם מראשי השפים,
 העיוז הקבצו התנגשו יחד
 תמכו בידי אמכם אל נא תרפוה!
 לזית חן היא לכם פסוב ואשר
 מגן ושמש במקרי יום ופגע
 גוה למחלה ולרוח נעפרת...

(רמזה דקה)

מחלה – הנה, ומחלתי מה חזקה!
 קרבי קדחת בשחת יוקדת,
 ורקב עצמות, ואת השחפת
 בהמון פיות רצח חיי תינקי!
 עורקי רפו ובאפי פם הרוח,
 זרמת הדם בכבדת מתנהלת,

זמתי נתקו – חשוי יתבוללו –
 המסכת מלאה – הדגה התער
 לברות המונה, לסייע הארג:
 בא קצי ומפחות ימי גזענו ...

(בהלדנפש)

יזמי רד – שמשי בפאת ים נשקפת
 מרחם משחר זה לא פביר נחה,
 ומתחתיות הארץ צל יעל
 יגדל בענק, יגאה ישגא פארז,
 ובענן פביר יעיב פת העין.
 חמרי יפת ורנביו יתפרדו;
 מפלי הנגיה הם זיקי הנפש
 יפשו לזיותם יתכו יפלו.
 אך היא העגור מתרדמת לילה
 וכבנפי שחר תפרוש אברותיה
 תאביר לשחקים תעל מעלה מעלה –
 מטה מטה אבן אפל צוללת
 היא התבל תטבל בבאר שחר
 וככוכב נשף תרא בתחום תדו – – –
 עופי עופי נפשי אל תרפי כח
 שם אגוש כל אגוש, כל גו ישח,
 פה ... נפש לנפש – לגו ... מנוח ...

(ישב רדו אל האלים אשר נתנה).

המחזה:

שְׁמִי מְרוֹם, הַשָּׁמַיִם הַעֲבֹרִיָּה בְדָמַת אִשָּׁה קְלָאָה יָמִים וּמִתְעַלֶּפֶת;
 גְּדִיהָ עַל רֵאשָׁה וְרֵאשָׁה עַל לִבָּהּ, וְצָבָא הַשָּׁמַיִם עֹקְרִים עֲלֶיהָ
 מִיִּמִּינָהּ וּמִשְׂמָאלָהּ.

השרף הראשון:

הִסּוּ הַסּוּ, אֵל נָא אֶבְלָה תִּפְרִיעוּ!
 אֵל דְּבָרֵי נְחָמִים לְעֹלְזֹבֶת נֶפֶשׁ
 בְּמִדְרֵי רִחְקָה לְכָלִי הוֹעִיל תִּפְזֹרוּ
 כִּי מִכְאוּבָה הַיּוֹם גָּדַל עַד מְעַלָּה
 יֵאָמֵם אֲזוּנָה תִּנְחַדְמִיכֶם מִשְׁמוֹעַ.

השרף השני:

כִּי מִי יִמְצָא מַלְאָכִים וְלִשׁוֹן מִי אֹמֵר
 דְּבַר עַל לִבָּהּ, עַל לִב מִרְת נֶפֶשׁ,
 וּבְאִמְרֵי נוֹאֵשׁ נַחֵם הַצּוֹאֵשָׁה!?
 שִׁבְרָהּ פִּיִּם וּכְבֹד מִדְּלִי כָּל דְּמַעַ
 וּמִבְּלֵהוֹת כִּי־דָה נַחֵם יִסְתַּר.

השרף השלישי:

אֵיךְ לִב־דְּרָגֶשׁ לֹא יִמַּס בְּפִיִּם?
 אֵיפֹה בְּתִיעוּן לֹא תִרְד בְּכָבִי?
 שֵׁם נַחַל הָאֵשׁ יִחַצֶּה לִב שָׁמַיִם
 מִשְׁפָּרִי חַזִּינִים וְשִׁאוּנוֹ רַעַם
 אִם לֹא יִבֶּה לְכַבִּיתָהּ וַיִּלְלִל שְׁפִי?
 אִם לֹא תִדְרִי תִיכֵן חוֹרֵי סוּפְתָה
 אִךְ הִד אֲנַחְוֹתֶיהָ לָנוּ יִשְׁמִיעוּ!?

ענִיָּה זאת, סוֹרָה וְעֵצוֹבֶת רוּחַ
בְּמִרְיוֹת תֵּאֲנַח שְׁנַיִם אֲלֵפִים –
הַיּוֹם עֵצְבֶת לָבָה עֵצְמָה גְּדֹלָה,
כִּי מִבְּחַר בְּנִיָּה, נוֹשְׂאֵי נִפְיָה
שָׁם – בְּפוֹכֵב הַדּוֹא, הַיּוֹם קִבְרָה.

הַרְאֵנוּ:

הֵם, הַנְּהָה פּוֹתַחַת עֲפֵעֵפִיָּה
אֵף רִדְמֵי עוֹרְקִיָּה נוֹעַ הַחַלּוֹ.

הַשִּׁפָּה הַעֲבֵרִיָּה (פּוֹנָה כֹּה וְכֹה וּמִכַּסֶּת בַּחֲמֵוֹן):

הוּי, מַה־זֹּאת אֲרָאָה? בְּשָׁמַיִם אָנִי,
לֹא בְּלִבְבִי שַׁחַת בְּבִרְיָחֵי הָאָרֶץ,
וּבְשָׁמַיִם, בְּמַעוֹן חַיֵּי נַחַת,
מוֹקֵשֵׁי מוֹת וּמַצְרֵי שְׂאוֹל עוֹדְנֵי!
הוּי חַיֵּי אֲלֵמוֹת מְרִים מִמּוֹת!
לֹא בַת אָדָם אָנִי לֹא מוֹת יִכְלָתִי
אִז אֵת רַב בְּנֵי מִכְבָּר עָלֵי יַתּוֹ
הַמְנִיִּים הַמְנִיִּים – קִבְרֵי יִרְדְּתֵי;
שָׁם פְּלָה פְּלִיזוֹן כָּל מַפַּח נִפְשׁ
וּבְחִיק הָאֲבֵרוֹן דְּאֲבוֹנֵי טְמֵנְתֵי;
אוּ כִצֵּל בְּנִמּוֹתוֹ, יוֹמָם וְלַיְלָה
בֵּין אֲלוֹנֵי בְּבוֹת בְּדָד הַלְכָתִי
אוֹר יוֹם עַל קִבְרָם לְעֶרְפֵּל יִשְׁתּוֹ,
בְּרִסְסֵי עֵינֵי עֲצֵמֵהֶם הַשְּׁקִיתִי
וְשִׂאֵר לַחֵם הַיִּנְקָתִי לְעַפְרֵי אֲרֵץ
עֵדֵי יִצִּיץ צִיץ עַד יִגְמוֹל לִי פָּרַח

וזהו זאת תנחומות נפשי סלה:
 עתה – מות לא אכל, לא רדת קבר,
 ובלי חפץ ללב לנצח אחי,
 ומה-נורא שאת נצח שאת ורצח
 ויקוד ארץ תחתית בנאות שמים!

הוי איתני גויי אבות עם עבר
 לי לפה הייתם אז בימי קדם
 עורר קצו נא ובכו אתי יחד!
 ודמעי פגשם מעל פי יתכו
 אנהותי פרעם בגלגל תרענה
 וכלהם תחזיו תצתנה רוחם,
 אז בשאון דרעש, עת המיר ארץ,
 כמפן קבריתם אתם ענני,
 מכנף הארץ הי גדול השמיעי,
 תרעד התבל, אזניה תחרשנה,
 ובקול תרדה יעלו כנפי רוח
 צוחת פלגו עד אזני אלה,
 אילי ירא בענותי אל זעם נצח
 אילי יחן הפלטה תשארת
 מסתי דרשי מאו, יום יום ימעטו,
 יתן לי ניר ולאחריתי תוחלת.

הן רעי גוים רגשת פועלי און
 עלי זה פעמים און המיסו:
 רוחי – בעים רוחם ארצה דכאו,

ארְצִי – לְמִשְׁפַּת עַמִּים רַבִּים שְׁמוֹ,
 עַמִּי – לְשִׁנְיָנָה וּלְשִׁמְצָה בְּאַרְצִי;
 וּבְאַרְצִי בֵּן עַמִּי חַיִּים הִנָּמֹו
 לֹא נִבְחַד קִימָם מִחַמַּת מִצִּיק לְמוֹ,
 וּכְבָר שְׁנַיִם אָלֶף תֵּאכְלֶם פְּעַמִּים
 שֵׁן הַדְּקָבוֹן, אֵךְ עוֹד לֹא אָכְלוּ, –
 רַק אָנִי, אָנִי – אוֹי לִי בִּי נִדְמִיתִי!

עַת הַקִּיץ הַקָּיִץ רֵאשׁוֹנָה אֵל בַּת עֶבֶר
 כְּשִׁדִּים עִם עֲצוֹם עֲצִים עֲצוּמִיָּה
 וַיְהוֹדָה הַשְּׂדוּדָה בְּכָל הַגְּלִתָּה:
 אִו נִבְלָם בִּימִינָם שְׁמָה נִשְׂאוּ
 וּשְׁפָתָם בְּשִׁפְתָם אֶתֶם הִבִּיאוּ,
 – כִּי בָם אִו חִיתִי וְכִי דִבְרוּ –
 אֵךְ כְּמַעַט לִגְבוֹל אֶרֶץ נוֹדֵם בָּאוּ
 תָלוּ אֶת נִבְלִי עַל עַרְבֵי הַנַּחַל –
 שָׁם רוּחַ הַשִּׁיר לְנִצָּח נִפְתַּחִי
 וּמִבֵּין חַמִּים כְּמַעַט נִצְמַתִּי;
 שָׁם, בֵּין סִבְכֵי חֲרוֹל עַל נִהְרוֹת בְּכָל
 יְתַע רוּחִי בְּדָר וּמֵאַפָּה אִין.
 בָּם עַל אֲדַמַּת נִבְר לִי הַתְּנַפְרוּ
 מִשְׁפָּתָם הַשְּׂדוּדָה עֲרִים שְׂדָדוּ
 וּלְשׁוֹנָם דִּבְר אֲשִׁדּוּדִית לְמָרוּ.
 וּבָעַת אֶרְצִי שְׁנַיִת בּוֹקָקִים בְּקָקוּ
 וּכְרוֹם זִלוֹת רוּמָה רוּמָה רְמָסָה
 וּבַת עֶבֶר שְׂבָה שְׂבִי הַלְכָה

— וכבר גסתם חזון ואני גועתי —
 עצמותי היבשות אתם לקחו
 בארון ספרי קדש ולבב אנשי דעת,
 ושמי „השפה הקדשה“ קראו
 כי רק במקום קדש מקלמ לי שמו יי
 ומשפת העם פתחה נשפחתי .
 גם סופרי שוא וגיבתבי יגדל רבו
 ומליצים לצים למאד הקליצוני
 ופיטנים אין קץ חסרי טוב מעם
 בערמות חול רוח קדשי סמנו
 חללו יפעתי והדרי נארו
 וכבודי בלשון אין בינה המירו יי .
 עד שקם דור אחרון על עפר ארץ
 ונתאשש לאיר עיני עששו
 וחדשים חיים אל קרבי לפתתי ;
 אף היה הפצם בימינם צולח
 לולא מביתי קם עלי השקר ;
 מזרי שקר לשנואת אל יתנוני
 ובשמו עד חרמה הרשי ירדפו ;
 ובכן תכבה גחלתי הנשארת .

גם היום , אהה יום חשך ואפל !
 נגדע אחד הרשי עודו בנער
 עלם עיל ימים ומלא פשב דעת :
 בראדם אחד מאלף מצאתי ,
 בו שמתתי תקותי אליו יחלתי —

ובמקום תם פרח נמל הפקר
 מהר הפות מגלו שלח
 נוסעף גם פארה זאת פירק דשא.
 ולמי מקדשים אפנה? מי אל שבר
 נפשי פי גדל יכהה יאנח?
 מיכאל שר גדול העומד נצח
 למליץ טוב על עמי – מהדתחשה עמה?
 קום התפלל בעדי אל אל הצדק
 כל מלאכי שלום אתה נא יכפיו
 מדמעות עיניכם בעדי שחרו
 אל תתנו דמי לו עד יגדר פרוץ,
 אל תתנו דמי לו עד יגור אקר
 פי גם מתו היום יעל שמים.

משבר רוח תדם ברנע. רבותים אלפי שונאן נערו עליה. חיש יברוק
 פרק: מיכאל בא ביעה ובפיהו אמרת אלהים.

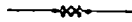
מיכאל:

הם בת-אל ותני פונת אל עיניך!
 כה אמר אדני אל דבר צדק
 יוצרה מקדם נוצרה עדי נצח:
 הן עד לא שמים פרוק נפיו
 ומאבק דק נוש ארץ יפרתי,
 עד לא נקוו ימים הרים המכעו,
 עד לא מעפר ארץ היקום רקמתי
 ומרכבות היקום אדם בחרתי,
 עד לא בלשון אדם מלה היתה –

את היות שעשועי ובה שחחתי .
בה למלא תכל קראתי עמדו ,
בה ליציר פפי ראשונה דברתי :
אדם קרא פי אדמה תפלתו .
ובעת זרח אורחי באשון פסל
לזריח אורי בלבב חולכי חשך
אז את כלתך לו על לשון שפתי
ומשפתו לשפת זרעו הורדתי .
בה תקום ודת אל עמי נתתי ;
בה שרי המשא ומרותי הנעמו ;
ובעת על החוים רוחי האצלתי
עורף ובשנה הם אורו הלבישו ;
ושפת קדש על פן אותך קראו
פי קדש אני - ואני בה בחרתי ! (י)
מה מפלי הנחם אפוא תאכלי ?
דמעותיך בגלי כחאי רחצו ,
אנחותיך נגה בית-לי בקעו ,
ואני אל חסד ! נהי לא אוכלה !
הבליני על יגון בכהך עוזבי
ומחי אגלי דמעה מעל פניך !
אני אל יוצר כל , רקע שמים ,
מקים אפסי ארץ , משל בהמה ,
נוטה בפלג כל גלגלי שחק
אני מני אז בה ידי החזקותי
ולעולמי עולמים משננה אני !
אל היראי דפת עם יושבי צלמות ,

חיל בפערים פי ינוב לב אל תשיתי ;
 העמלים לזרוע עמל ואנן
 רוח יקצרו - ובה לא יגעו !
 גם היום אם נגרע אחד הרשיף
 אל תתנפחי , אל נושא תאמרי ;
 עוד הר אחרון יקום בנים ילדו
 על אדמת נגר לך לא יתנפרו ,
 בך יתאמצו בך כסלם ישימו
 ותשועת עולמים בך יושעו .
 ולבן יקירך פי בלע המות
 הדי ותשיביו מעמקי שחת
 לאור למאור פני בדביר הנצח .
 הנה משה אתך שלחך הדברך
 ושלמה בן דוד וכן מנוח
 ויהודה הלוי - כם שנה רוח
 העלם הוא כהיותו בארץ .
 שימי זר על ראשו וצניף תפארת
 זר הזמרה וצפירת חיי נצח , -
 ויהי מופת נאמן לשאר עם עבר
 פי את מענן ישעם במשואת פגע ,
 את שכן ששון למלאי עצבת ,
 משגב לחיים - למתים אלמות .

המחזה:

אֶרֶץ פְּתוּחִית. אֲשֶׁן לֵילָה וְאֵלֶּה.
צֶלֶם אִישׁ עוֹל יָמִים וּמְלֶאכֶד הַדּוֹמָם.

המלאך:

מִה־שָׂמָךְ, הָעֵלָם, הֲלֹא תִגִּידָה!
מְלֶאכֶד דּוֹמָה אָנִי, מִשְׁנֵה לַמּוֹת,
כָּל יוֹרְדֵי בּוֹר תַּחַת שְׁבִטִי יַעֲבֹרוּ יָד.

העלם:

אֵל תִּשְׁאַל לְשִׁבְטִי, מְלֶאכֶד! לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ
תִּלְבֹּשׁ תְּדָרוֹת פְּלִצוֹת תֵּאֱחֹזֶךְ.

המלאך:

מְלֶאכֶד פְּלִחוֹת לֹא יָדַע כָּל פֶּחַד!
פֹּה – בְּמַגְוָרֵי שַׁחַת וּמְדוּוֵי נִצַּח,
בְּמִקּוֹם כָּל תְּיֻקוֹם יִבּוֹל כִּי־דַק דִּשָּׂא
וּמְלֵאֵי דָבָר הַרוּחוֹת עֲבָשׁוּ,
וּרְנָבִים אֱלֹהִים, זֶו שְׁמֵשׁ יָרַח
עַל אֶרֶץ עֲלִיית מִפִּי כָּל נִקְרָאֵי,
כְּדָמוֹת הַרֵי נִשְׁףָה נְרָאִים לְעֵינַי:
פֹּה – לֹא יָבֵא חַת, לֹא יַעֲדָה כָּל רֶטֶם;
גַּם מִפְּנֵי הָאֲדִיר הַמְרַעִים רַעַם
הַרוֹבֵה חֲזִיזִים וּמְרַנְּזֵי אֶרֶץ
פֹּה לֹא נִפְחָדָה, מִשְׁמֹו לֹא נִחְתָּה.

העלם:

אָמַת דְּבַרְתָּ כִּי אֵין בְּשִׂאוֹל פֶּחַד;
כִּי גַם מִדְּבַרְיָךְ, עוֹז כַּמּוֹת
אֵל רֵאִי שְׁמֵשׁ, לִכִּי לֹא יִנוּעַ.

המלאך:

אָבֵל שְׂמֵךְ הַגֵּד, עֲלֵם עוֹ מִצַּח!
בְּבִכּוֹר שְׁטָן אֲשֶׁבִיעַךְ שֶׁר הַתִּפְתָּת
בְּאֵבְרוֹן וְשִׁתָּת . . .

העלם:

הֵם, הֵם פְּמֹת!
שְׁמָעָה וּרְגֹזָה: בְּיַחַד יִם אֲנֹכִי !!

המלאך (ירחע לאחוריו):

חַיִּים? . . . . מִי נִשְׂאָ שֵׁם זֶה בְּשִׁפְתָיִם?
הַחַיִּים – הֵן הֵם אוֹיְבֵי בֵּית הַמְּוֹת
הַנְּלָחֵמִים בְּנֵי מַלְחָמָה גִּצְתָּת
הַצָּדִים עֲלֵינוּ מִכָּל צֶד וְעֵבֶר;
כָּל אֲשֶׁר יִהְיֶה לְצִיאַת מִשְׁאוֹל חוֹצָה
יִגְזֹל הַפָּה, יַעֲרוּ עֲלֵיהֶם רוּחַ
וּבְחִבְלֵי הַשָּׂוֵא אֶת בְּגָלְיוֹ יֵאָמְרוּ
וּבְאֶרְמוֹנֵי קֶסֶם יִקְלְאוּהוּ שְׂבִי
וְיִשְׂאוּהוּ לְמַרְדֵּי בְּאֶרְצוֹ הַמְּוֹת
וּבְגֵדֵי עֶמֶל יִצְלַח בְּיַדֵּי הַתִּפְתָּת
כִּי יִרִיק חֲנִיכָיו מִחֶלֶה וְפָגַע
לְשׁוֹב וּלְהוֹרִישׁ מִבְּמִנְם הַנְּזֹל.
הַחַיִּים . . . שֵׁם נִבְּזָה לְבִנֵי הַשִּׁתָּת –
מִי יַעֲזִיז וְכִרְדוּ בְּגִבּוֹל הַמְּוֹת? !

העלם (אל לבו):

לֹא רַק הַחַיִּים מְמֹת יִגְוֹרוּ
גַם יִלְדֵי שִׁתָּת אֵל שֵׁם חַיִּים יִתְרַדוּ.

המלאך :

הַגֵּד נָא אֲמוֹא אִם בֶּן חַיִּים אַתָּה
אֵיךְ נִפְלְאָת שְׁבִי בְיַדִּי הַמָּוֶת ?

העלם :

כִּי בֶן-אָדָם וַיֵּלֶד אִשָּׁה חַיִּיתִי .

המלאך :

בֶּן-אָדָם - בֶּן-חַיִּים - אָדָם לֹא-בֶן-מָוֶת !!

העלם : (סבלי שית אליו לבו) :

בַּפּוֹכֵב הוּוֹא הַנְּבָרָא מִבְּלִי מָה ,

הַתְּבַל עֲשִׂי מַמְצוֹקִים חֶתְבוֹל לְלוֹ

וַיִּבְרָא יְבוֹל בְּגוֹבֹל בּוֹל וְדָשָׂא

וְהוּא גַם הוּא יְבֻלָּה בְּבִלְחֵי בְּגֵד ,

בְּלֵהוֹת , הֵיחָה וּבְלֵהוֹת יְהִי

וּפִי יוֹשְׁבֵיו עַל בֶּן תְּבַל יַקְבְּנוּ ,

שֵׁם - בֵּין שְׂאֵפֵי רוּחַ בֵּין רֵאִי שְׂמֵשׁ

אֵךְ מִסְפָּר שָׁנִים כִּצֵּל הַתְּהַלְכָתִי .

שֵׁם יוֹם יוֹם הַמָּוֶת עֵינֵי חַיִּי

כִּי אֵל יָד מַעֲנֵלִי פָּרֵשׁ לִי רֶשֶׁת

וּמִיּוֹם הַיּוֹתִי יִצַק כִּי רַעַל

רַקֵּב בְּעַצְמֵי וּמַחְלָה אֵין מִרְפָּא

וּבְשִׁתְּר יוֹמֵי הַקְּדִיר עָלַי שְׂמֵשׁ -

אָפֶס כִּי אֵל עֵץ הַחַיִּים יָד שְׁלַחְתִּי

מִפְּרִיּוֹ אֶבְלַתִּי , כַּחֲחֵי הַחֲלָפְתִּי ,

וּמִמְקוֹר הַחַיִּים - מַעַן שִׁיר הַזֶּמֶר ,

מִבֵּית אֵל יִצָּא וַיִּזְנַק מִשְׁמַיִם -

מימי שתיתי. – ובגן בוז לך מות!
 לו שבע על אתת שניך חדו
 לא תאכלני כליל – בן חיים אני!

המלאך (שמע את דבריו בשממון):

בן-חיים – בן-אדם – אדם לא-בן-מות !!
 על בן אהך באדם ירד פה קבר
 ובבן-חיים משאול לא יפחד פחד;
 במקור הזמרה שאב וישת מים
 מפרי העץ אבל – ויחי לנצח:
 ביקום כלו יד הנשיה שלטת
 אהך לא במקור החיים – שיר וזמר;
 השותה מימיו לא ידע עצבת,
 ילעג לשחת, לא יאבד במות.

(יתעלם. קול מקהלה נעלמה נשמע בחוץ)

המקהלה:

בוז לך אברון, לעג לך המות!
 על פרחי השיר רוחק לא נשבת
 הם על מען זמרה נצח יפרחו
 אביכם עולם לא ידע פל חרף
 וקטון היאורים – מען שיר וזמר
 מצחל הנשיה יציל הפרף.

המחזה :

אור גדול . יבא רוח משה , שלמה , שמשון ור' יהודה הלני ,
 ובראשם השפה העברית .

כלם (במקלה) :

נצחת , אחינו , נצחת , נצחת !!

העלם (יביט בגני משה ויסתיר חיש את פניו) :

היה , מי זה בא אלי הלום בפקר ?

מהדנוראה התמונה שם מגנר !

סביב לה פפרכב קרנים אור

בדמות קרני שמש בשמי צהרים -

הגם במעוף שחת שמש זורחת ?

ומי שם לימינה לבש גאות מלך

אור חכמה וחקר פניו יניה ?

השלישי על ידו עיני תחזינה :

תבנית הנבורה סמל פח גבר ,

ברק מפשו וקאגרופו רעם ,

קנאה יעם , נקם אזור סתניהו ;

וזה הרביעי - הוי מחזה מפלצת !

מומת בידי הורג לא מות כל גבר ,

פניו ושעריו פמות נפרעו

פיו סגור ולכבו כפה פתוח

מפצעו זבו דמיו וייבשו ;

ומי החמישית בינימו נשקפת

אשה צדינה וכפופה מזקן

פניה קמטו מתונה ואכל

עֵינֶיהָ נִמְסָה מִדִּרְבוֹת בְּבִי
 פֶּה שֶׁמֶן שְׁשׁוֹן בְּיִמִינָהּ אוֹתָהּ
 לַחְבוּשׁ לְשִׁבּוּרֵי לֵב לְגִהוֹת כָּל פְּצַע?
 יְלָדֵי אֵל כָּלֶם מִמְרוֹמֵי גְבוּהַ
 אוֹיֵה לִי אִישׁ נֶאֱלַח עֶפֶר וְאַפָּר
 כִּי תִכְנִיתֶם רְאִיתִי לְעֵינַיִם.

השפה העבריה: (נגשת אליו ומרימה ראשו בשתי ידיה)

הַפִּירְנֵי נָא, בֶּן יִקְוֵר, הַפִּירְה!
 אִמָּה אֲנִי – הַשְּׁפָה הָעֵבְרִיָה,
 עַל חִיקֵי הַתְּעַלְמָתָ כָּל חַיָּה
 לִי רוֹחֵה נְשָׂאתָ, לִי תַאֲוֹת נֶפֶשׁ;
 וְאֲנִי מִבְּלֵי הַרְאוֹת לָךְ לַעֲזֹן
 מִשֹּׁד נְחָמִים נָחַם הַיִּנְקָתֶיךָ.
 הַכֵּר בֶּן יִקְוֵר אֵת אִמָּה הַפִּירְה!
 גַּם אִם כָּל אֲחִיךָ הִלֵּא הַגְּנִי
 אִם כָּל גְּלִי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם:
 מִעַקַּת אוֹיֵב כִּי תִקְצֹר רוֹחַמֹו
 גִּמְלַת הַחַיִּים כִּי יִכְבֹּד עֲלֵימוֹ
 אֵךְ לִי יִשְׂאוּ עֵץ, כִּי יִתְאַמְצוּ;
 וְאֲנִי אִם אֵל כָּלֶם בְּגִדֵר יִשַׁע
 אֲקוּמֶם עֲדָתְכֶם אֲאֹזְרֶם חֵיל.
 פֹּה רוֹחוֹת אֱלֹה עַל יְדֵי הַפִּירְה
 כָּל עוֹדָה: בְּתִיִּים עִפְסֵם שׁוֹחַחֶתָ:
 זֶה מִשְׁוֵה עִפְסֵי וּמְחַוֶּקֶת דָּת לְמוֹ
 אֲבִי הַנְּכִיָאִים רֹאשׁ כָּל אֲנָשֵׁי רוֹחַ

ושמו הגדול עד תכלית אור יאר ;
 ושלמה בשלמה ירד עדיה (ט)
 כי שקט בו רוחו , שב לימי נער
 אחרי עמדו ויקשב סוד אלה
 וימצא פשר לשאלות השפק .
 גם שמשון גבורה הגו אתנו
 ויהודה הלוי האחרון כמו
 המחונן הריסות ארץ הצבי
 ובדמי לבו כי זרמו פנים
 מהר עפרה ויקדשה שבע .
 הכר פלהם בן יקיר הכירה
 כל עודה בתיים עפם שוחחתי
 הם באו לפדות משחת נפשך .

העלם : (יניח ראשו על חיקה) .

הנה אם עדינה האותך אביטה ?
 האותך משה איש האלהים אחו ?
 ושלמה גם אתה בישרון מלך
 גם שמשון ויהודה אתכם נועדו !!
 האח , רק לדאותכם לו הלום פאתי
 די שקר לי על כל חבלי המות .

כלם (במקהלה) :

אתה כיכה נחננו , אתנו תהי
 אתנו גם תעל למקור אור נצח ;
 שם תשכח כל מדונה כל צר ונהי
 שם תענוד זר וצניף אור על מצח .

מסך הכריאה יורם אל עיניך
 כל ספון כל טמון חידות אין תקר
 מנעימות עולמים תשבע נפשך
 במרום תבל תשיר בין כוכבי בקר.

השפה העבריה:

(לוקחת קרן אחד מקרני אור שני משה ועונדת אותו עטרה
 לראש העלם)

מקנן אור זה פניך יהלל -
 וכשם כל הגדולים בבני עמך
 שמך מיכה יוסף לעדי עד יחי!
 שם - בדביר אלמות על לוח שיש
 נקי גוף פדמות נפשך קרנך
 שם אצבעי אני שמך חרתה;
 כי יבא יום ובנים יולדו
 בזרע ובלא לב ולב יעדו
 לקים הריסותי לגדור כל פריץ
 ושמות אמוני יחד יפקדו -
 אז לב ללב יגיד פה לפה יביע:
 „ומיכה יוסף האחד בהמה“!

כלם (במקלה):

עזבנא בן-אדם עזוב הארץ
 קן קנים ונהגה ומקור כל קרץ,
 למקור זמרה תעל - שם בשמי מעלה
 תחיה בן-חיים עד דר דרים סלה.

לוקחים אותו על זרועותיהם; עב ערפל יורד ומתפל אותם
 והכה עולים בענן השמים.

הערות והארות.

(א) הראב"ע באגרת השבת סוף שער ג' אומר: סי' ערב — הזמן שהצורות מתערבות ואינן נפרשות למראה העין, כמו ויתערבו בגוים; ובקר — זמן שהצורות נבדלות ונכרות ומבוקרות כמו לא יבקר הבהן, כבקרית רעה עדו. עכ"ל. ואין זה מוציא את השם ערב גם מלשון עריבות ומתיקות לפי שהדבר המעורב כלו המורכב מכמה מינים וגוונים הוא ערב; וכן אמר המליץ ר"ס בס' אסף נ"א, כ"ה.

(ב) הוא מודיע השחרר בל' רוסיא (Pascetta) אשר יצא לאור ע"י ר' יוסף האביטאוויטש ז"ל באודיססא בשנת תרכ"א, ובמלאת לו שנה עמד לצאת למגנה לב כל קוראיו.

(ג) הוא מודיע צדק בל' רוסיא אשר יצא לאור נ"כ באודיססא ע"י הרופאים סאָלָפוֹויטשיק ופינסקער וחל גם הוא לצאת עד לא הוציא שנתו.

(ד) לדעת רבים מן החכמים יודעי העתים, ראש"י תזכור ביחזקאל ל"ז ול"ח היא האומה שממנה יצאו הרוססים. (ע' ג'יזניוס ופירסם באוצר המלים).

(ה) *הַמְלִכֻת הַשְּׁמַיִם בְּהַיְשָׁבֵת* כו'. אגדה זו ידועה בין היונים והגיעה גם לאזני בעל המדרש: מרכבו ארגמן, זה השמש שהוא נתון למעלה ורוכב במרכבה (במדב"ר סי"ב). ועובדי השמש הגשימו את המושג הזה כמו שמצאנו, המוסים אשר נחנו מלכי יהודה לשמש" מרכבות השמש" (מ"ב כ"ג י"א).

(ו) *פֶּה זָלָל רֵאשׁ*. האש סוכבת כל העולם כלו למעלה עד רוקיע (במדש רבה סי"ד) והוא יסוד האיטהיר.

(ז) *אֵי זִנְיָאֵל* כו' *הַסּוֹפֵר לְבָנֵי מְרוֹם* (דברים רבה סי"א).

(ח) *קֶרֶן הָאֵרֶץ פֶּה מִקְדוּחַת כָּל הַמֵּר* כו'. החוקר הטבעי פאדל אומר: *Das Licht ist materieller Natur u. der materielle Grund aller Dinge. Der reine weiße Lichtstrahl trägt bereits in sich alle Elemente der Weltbildung u. die Keime aller auf Erden wirkenden Kräfte in einer unveränderlichen, festen, vom Schöpfer selbst bestimmten Folgenreihe.* (Horn's Photographisches Journal, Bl. XIII № 7 S. 52).

(ט) *בְּחַל הַבְּלִיעַל* הוא סיצה הטובב לפי אגדת היונים את כל ארץ הגשיה ומלאך דוסה הנקרא אצלם חרון יעביר דרך בו את המתים. לדעת קצת הוא אצל המקבילים סוד, מעבר יבק' סוד, ויאבק איש עמו. (י' שחק' — הראשון כמו וכשחק מאזנים (יפסח מ' ק"ז) וחשני כמו מי בשחק ישרד לה' (תנלים פ"ט ו').

(יא) דעת רא"ב בס' סמורת המסורת מאמר ב'.

(יב) ע' הראב"ע קהלת ד' ובס' שפת יחר.

(יג) דעת בעל סקנה אברהם, והרמב"ם נתן פעם אחי לזה. ועי' במאמר תורה מן השמים להרב יש"ר ז"ל.

(יד) להבין לקוראנו את המחזה הזה בינה יתרה נזכיר כי חכמי הגוים הקרטונים אשר השכילו להליט כל חכמה דובר אמת במעמדה משל נאווה וציור מדומה תארו לנו את הנשיה בדמות נהל גדול אשר קראו בשם Lethe, כי נהל שוסף הנשיה אשר יצף מימיו על כל בני הלוף, אין נקי. ולדוויקו אריוסמו המשורר האיטלקי בשירו הנשגב Orlando furioso ישיר פלאים ברבר הזה ויאמר: כי שמות כל באי הלה תרוחם על לחוות במרומי שמים ונתונים למשמרת בירי הפאריצען, שלש האנדיות המסנות על חיי הארם, האחת למסכם על המסכה הלעשות את בתי הגירין, השנית לפארגם הלוך ופארג מספר הימים התרוצים למו, והשלישית לקסדם בכוא היום התרוץ. וזקן כביר ימים הפקד אתן, ובמות מי וזי מן החיים המהלכים תחת השמש ולקח הוא מידי הפאריצען את כל הלוחות אשר שמות המתים תרוחם עליהם ונשאם והשליכם אל תוך נהל הנשיה ואז ישכחו המתים כל עמל אנוש ונגעי החיים וישכחו גם המה מלב כל אשר תחת השמים. ואולם האנשים אשר זכו לחיי הצנח ינצלו משספ הנשיה על ירי יונים נחמות בכספ השאמות מעל לראש הזקן לתסוף מירו למרת רוחו לוח שם כל תמים דרך וישר הולך, וביתוד שם האיש אשר שאב מים בששון סמעיני השיר והזמרה. ע"כ מדברי אריוסמו הנצרך לעניננו. ולרעתי תהלום הזה תלום אחד הוא עם תהלום אשר מהלמים לנו בעלי הלומותינו כי סלאך הרומה ישאל אחרי המות את שם איש ואיש, בלי ספק ג"כ כדי להשליכו במצולת הנשיה ולעבד זכרו מאנוש; אפס כי זכרון מתינו אנונו ינצלו מן האברק לא ע"י לוחות ובני יונה כי אם ע"י פסוקים ידועים. על אדני המשל הנזכר הקימותי את עמורי שירתי במחזה הזה. ורומה לזה אמר ר"י סאמנוב באספ כ' כ"ג, אפס כי התגלגל שם תחת שאת הגלגולים כדי הקבלת הטובה עליו.

(ט) וְשִׁלְמָה בְּשִׁלְמָה יָרַד עֲרִיבָה — לאיש אשר לא קרא או לא יזכור שירו של המשורר המנוח, שלמה וקהלת נעיר בזה להבנת דברינו כי בשירו ההוא, הנוסר על דעת חז"ל ששיר השירים וקהלת שלמה כתבם, יתאך את שלמה בשעת כתבו שיר השירים כארם נער תאוטר רברי זמר ואת שלמה בשעה שכתב קהלת כארם שהזקין תאוטר רברי תבלים.

הערה נוספה לשיר על מות כרמיה Crémieux (עמוד 144):

ביום ר"ה תרמ"ד ראיתי בס' חיי כרמיה לר' יואל עלק (עמוד 2) שהוא אוטר בזה"ל: אחד מקרובי המשפחה חבר ספר על הלכות מכונה, כרם שלמה ולכן נקראה גם היא, כרם-יה". עכ"ל. והנה אנכי בדיתי הדבר מלבי כרשות הנתנה למשורר, ואולם על הירד עלק ככותב דברי חיים היה לגלות לנו מקור הדעה הזאת, והוא לא עשה זאת ולא הערה את מקורה.

מקצת לזקן:

צד 7 שורה 14 נרסם בַּפֶּשֶׁה וצ"ל בַּפֶּשֶׁה. צד 112 שורה 4 צ"ל בַּפֶּשֶׁה (ד' בדגש).

כָּל שִׁירֵי
יהודה ליב גאָרדאָן

ישנים גם חדשים
בארבעה ספרים.

יזאם לאוד
על ידי אַנְדֶּת אנשים אהבי שפת עבר
בס"ט פטרבורג.

ס"ט פטרבורג.
ברפוט ג. פ. פינס וישעי' צערבובים.
שנת תרמ"ד לס"ק.

СТИХОТВОРЕНІЯ

Л. О. ГОРДОНА

ВЪ ЧЕТЫРЕХЪ ЧАСТЯХЪ.

ИЗДАНИЕ КРУЖКА ЛЮБИТЕЛЕЙ ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА
ВЪ С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

ЧАСТЬ II:
ВАСНИ.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типо-Литографія Г. Пивиса и Ис. Цедербаума. Невскій пр., д. № 1.
1884.

כָּל שִׁירֵי

יהודה ליב נאָרדאָן.

ספר שני:

משלי יהודה.

אל ידי המשל הזה קל בעיניך
שעל ידי המשל אדם יכול לעמוד ברבוי תורה
(שיר השירים רבה ס' א').

תָּכֵן הָעֲנִינִים.

ד	.....	הקדמה
v	.....	
1	.....	מפתח שקטני
3	.....	משלים: ספר ראשון
55	.....	ספר שני "
103	.....	ספר שלישי "
153	.....	ספר רביעי "
208	.....	סוף דָּבָר
209	.....	רשימה ע"ם א"ב

הקדמה

למדורה ראשונה, בחשמונה והוספות.

מימות עולם היה המשל כלי חפץ בידי תבמי חור וחור
 אשר השתמשו בו לפרקים לפתוח לדבריהם מבוא בלבב השומעים;
 והוא הענף האחד בענפי עץ הדעת אשר פרו סוב למאכל
 ועליה לתרופה לכל מעמרי חיי האדם. אפלטון צוה את
 המניקות לספר משלים באוזני יונקיהן למען ימצו יינק את
 המסר והצדק יחד עם חלב שדיהן. הפעולה הטובה אשר
 יפעל המשל על לב הילדים באי בית הספר גליה היא לעינים,
 כי כחצים ביד נבדד משכיל בן המשלים אל אלה בני הנעורים
 אשר כבר נפתחה אוזנם לשמוע בלמודים ורוב ימים לא
 הקשיחו עוד את לבם; נפשותם החמימות מתהפכות כחמר
 תחתם לקבל כל צורה אשר יצורו עליה ואונידם קשובות לשמוע
 בשום שכל ולדתפלא בקלות דעתם על הספור הנפלא אשר
 בפיו המשל, ואז תבליטו משלשת, כי בבלעם את הספור
 המתוק יבלע אתו יחד גם את המסר הכבד ויקנו כאחד גם
 ידיעת השפה ומעמ מועד גם מדיעת סבעי בעה"ח, שהוא
 אחד הצירים אשר עליהם תמקינה דלתות המשל. וגם אנשים
 מלאי ימים יקראו בספר כזה לא בלי ענג ותועלת; ומה גם
 אהרי אשר גם בין הצחולים יש אשר דעתם דעת ילדים, כי
 לא על פי רב השנים יקבר רוח האדם כי אם על פי יריעותיו
 ונסינותיו, ובן שבעים שלא למד כבן שש כבן שבע; ומעטים
 הם מאד אנשי סגלה ישרי נפש כבידי כח לב אשר ישלפו
 ברוחם לשמוע בקרת רוח את האמת על בודה, וכבר אמר
 אחד החכמים, האמת כבודה על כן נושאה מעטים". רבים
 אשר יברשו לשמוע דרשתם בתוכחת מגלה אף כי ידרשם לבם
 בסתר, ורבים אשר מוסר נאץ לבם ולא יחפצו בו ושנתם
 ערבה לדם בצל התנופה ובצל השקר, וכזה כן זה עברתם
 שמורה נצח לכל אשר אמת יתגה בפניהם, ופזב להם ברעת
 אלפי אנשים את משחתם בהם בסתר, משאת אחד מצי אלה
 את מומם על דל שפתיו. ואולם המשל יתקן המעט בשומ

ענן לבוש המוסר ושרפל התלת האמת, וכדרך הזה יתגבנו האמת והמוסר בלבב שונאיהם מגרידם, ובהכירים במראות האלה גם את צלם דמות תבניתם או יוכלו אם יחפצו להסיר איש שקיצי עיניו מפניו, ולא יתבוששו.

ומי מן המתבוננים בספרים אשר לא ידע כי כמעט אין אומה ולשון בכל לשונות הגוים אשר לא הביאו את האבן היקרה הזאת, את המשל, אל אוצרותם? ! מלכר הממשלים העתיקים כמו איזופוס היווני (Aesopus) יליד כפר Amorium בארץ Phrygien הראשון לכל ממשלי משלים כאלה⁽¹⁾, הי סביב לאלימפיאדע הנ"ו שדוא כחמשים שנה אחרי הדבן הבית הראשון, לקמאן הערבי, אשר לו ייחסו קיבץ משלים בשם אמת אל לקמאן אלחכים⁽²⁾, פירפיי ההודי ופה עדרום הדומי, עשו להם שם עולם בזמנים הקדונים אלינו עלי קבצים משלים כתובים בשירים איש בלשונו: לא פונסין הצרפתי, לעססינג האשכנזי והאחרון מהם בזמן וקדם במעלה הוא קרילוף הדומי אשר משליו היו לדאש פנה בבתי הספר לבני הנעורים בארצנו ללמדם ספר ולשון רומיא. ומדעת בכל הארץ התועלת הרבה היוצאת מספרי משלים כאלה.

ומכרם שפת בני ישראל, גי מעולם זה, עם חכם בחכמת הדבור והמליצה, עלה גם נפע שעשועים זה כיוונק לפנים. מאות שנים רבות לפני השמיע איזופוס את משליו באוני אנשי סאמאס וכל בני התנים ולפני קום מיניניזם אנריפמא⁽³⁾ להשכיח שאון רגשת עמו על ידי המשל הנפלא „האצמומכא והאברים“ השכל יוחם בן קבעל⁽⁴⁾ להוכיח את בני דורו במשל נאה מן המין הזה אשר בשם „פאבעל“ יקבורו

⁽¹⁾ ועל כן יקרא מין המשל הזה על שמו: Die Aesopische Fabel.

⁽²⁾ זמן חי הסופר העתיק הזה, אשר שמו נזכר בספר הקודש, לא נודע בבירור; ויש סתתוללים להקדימו עד זמן דוד המלך, האולם יש אחרים שסמלים ספק בדבר אם קיבץ המשלים בל" ערכית הנזכר שלל הוא.

⁽³⁾ Menenius Agrippa הי במאה השלישית אחרי הוסר רומא, קרוב לזמן חיי איזופוס הנזכר.

⁽⁴⁾ בשלשלה הקבלה דף ע"ש נאמר: „עד בימי יהושע בן נון נמצאה אסידת חידות ומשלים ופאילי“ (חיינו פאבעלן) ותוא מילתא בל" סעמא; וה"י רייפמאן (קונטרס החזם המשלש צד 24) סמך על זה יותר מדאי. וכפי הנראה נשמט בשח"ק השם יוחם בן ירובעל ולאנו מתיחסת אסידת המשלים באמת.

עמים ולקחא כשופר מעל ראש הד גרזים באוני אנשי שבם
 את דברי „העצים אשר הלכו למשוח עליהם מלך“ (י) (שופטים ט'),
 וכן בוד לו יהואש מלך ישראל לשון ערומים זה לדקור כדוח
 לבב אמציה מלך יהודה במשל „הדוח אשר בלבגן“ (מינ י"ד,
 ט'; ה"ב כ"ה, י"ח; ועיין בזה בפירוש המיוחד לרש"י), למען
 הזכירו כי ברב עמו ואנשי מלחמתו חוק הוא ממנו כארו מן
 הדוח, כפי אשר תמצא את המשל השני הזה בא בתרזוים
 בתוך המשלים הבאים (ספר ב' משל א'), מלכד מרבית בני
 הנביאים אשר למדו לשונם דבר בכל משל ומליצה למיניהם.
 וכבר תבטם רבים והידו כי ראשית מקור המשל הוא כתב
 הדיכטומים (הדערפאלעך) על עמודי מצרים אשר הליפו בצירוי
 בעלי חיים מעשים רבים וגדולים להורות בהם דעת לבעלי
 העם, כידוע, והבאים האלה השכילו לתת דברים בפי האלמים
 והם ע"ד השאלה ויצא להם – המשל י). וכן אמר גם אחד
 המשלים החדשים Louis de Ronca בהקדמת משליו (בערלין
 1803 צד 7); ואולם בזה טעה כי כפי הנראה יצא לחלק שם
 בין משלי ספרי קדש שדמ רק פאראבעלן ובין משלי היונים
 שדמ פאבעלן י) וזה אינו אמת כי גם בספרי קדש נמצאים
 סמין האודון כמו שהבאנו. וגם במאסף לשנת תקמ"ד אמר
 אחד המאספים: „המשלים הנמצאים בספרי קדש אינם כי אם
 מה שנקרא בליא פאראבעל", ויחם ויהואש יזכרו לו שנתנו
 על פניו.

עקבות משלים מזה המין נודעו גם בספר בן סירא,
 שהוא כעמוד באמצע בין ספרי הקדש ובין ספרי התלמוד
 הבאים אודיו; אפס כי אצלו לא נאמרו הדברים בדרך משל
 ספורי כי אם בדרך מאמר מוסרי הוצא מן המשל. בספר בן
 סירא הכתוב ארמית סימן י"ג פ' ב' ו"ג כתוב לאמר:
 דיקר מן לא תבעי ולדעתיר מן לא תשתותק:

(י) למשל הזה ירמו גם לעסטינג בסוף משל כ"ג סס' ב' במשליו;
 ומשליו של יואש הוא גם שם בפיו את משליו תרמה. ע"ש.

(י) ע' בס' ירושלים להדסבמ"ן (וואססמל. שריפטען, ווען 1838
 עמוד 271).

(י) השם מ של בעברית, קרוב להשם *Muthos* בליי, יש בתוראתו
 כל מיני המשל השונים, וכן יכלול גם את כל חלקיו, את הספור
 (פאבעל) את הדמיון (גלייכניס) ואת המוסר היוצא ממנו (וענפעניק)
 ודומה הוא בזה לשם מ ש פ ס חכולל הריב הדין והפסק.

למא תשתתפי קדרא דפודא לאירא דנחשא דנקשא לה
ותברא לה.

הפסוק הזה כולל במעט דברים את משלו של איזופוס
Χύτρας, כל' סירות יוצר חדש. עי' משלי איזופוס בל'
יונית הוצאת האלם, משל 422; ומשם בא לאפלטון ספר
חמישי משל שני, ומשם לקרילוף ספר שביעי משל י"ב;
ואצלנו ספר רביעי משל כ"ב, ושם הבאנו את שני הפסוקים
מבן סירא בלה"ק ע"פ העתקתו של בן זאב; וע' עוד מדרש
תנחומא פ' תולדות, סי' ה'.

עוד בבן סירא כ"ח, י"א: "אן תפוח בנורא תאקדי ואן
תרוק עליה מיא תדעכי ותרתידון מן אנון", הוא המאמר
המובא במדרש ויקרא רבה פ' ל"ג: בן סירא אומר היתה
לפניו נחלת נפה בה וביערה רקק בה וכבתה. המוסר היוצא
מזה הוא מה שאמר שלמה: מות וחיים ביד לשון, כמו
שמבאר אותו המדרש (שם), והמשל הזה הוא משלו של
איזופוס *Ἀνθρώπος καὶ Σατύρος* כל' "האדם והשעיר", ששם
השעיר אומר אל האדם ממש כדברי בן-סירא *ἐκ τοῦ αὐτοῦ*
ἐκ τοῦ αὐτοῦ *στοματός το θερόν καὶ το ψυχρόν ἐβείε*
מפך יבאו שנידם יחדו. (האלם 64, וע' לאפלטון ח' ו').

והנה אם עד כה נשא הענף הזה על אדמת ישראל
פרי רק מעט מועד⁶ הנה בימי חכמי המשנה הראשונים
והאחרונים החל לתת פרי תנובה למכבד; כי בימים ההם
אשר התפשטה גם חכמה יונית גם לשונה בין היהודים לא
נמנעו חכמינו מלהרכיב ומורת זר זאת על גזע הקדש וממנו
נמצא פרי יפה תאר, וידיעת המשלים ממין זה רחבה ונמכה
אצלם ויהי להם למקצוע מיוחד בתורה ויקרא לו שם "משלי
שועלים" ורבים מגדולי החכמים הגו ועסק בו⁷. כי מלבד

⁶ תאולי היו גם בין משלי שלמה המלך אשר נאבדו מאתנו (ע'
שהיג בשם חכמת א רבה י) משלים מזה המין. וע' בס' המצדף לר"ם
קונין ח"א סימן ט"ג שמדמה משלי שלמה ומשל יוחם למשלי עזובוס,
להיותם מזה המין, ועי' שם גם בס' כ"ו, וכן גם רעת הר"ד סחל
במשלו של יוחם (בהקדמתו למגדול עה). ועי' הקדמת ב"ג לס'
ראשית למודים.

⁷ ע' דברים קצרים ויקרים בענין זה בס' היקר, די נאשפעסר.
פאָרש. "להר"ד צונק צד 100—99.

שחבור משלים כמין זה משולב עם יריעת תולדת בע"ה חכמת האשן, שהיו יקרות בעיני חז"ל, שד היה המשל להם לכלי מעשה להורות על ידו מיסר לקהל שומעיהם ולבאר להם על ידו דברי תורה. ובהריא אמרו: אל יהא המשל הזה קל בעיניך, שע"י המשל אדם יכול לעמוד בדברי תורה (שיי רבא פ' א'). ובעת אשר יספרו לנו שבתו של האל תולד חכמתו יאמרו: שיהת עצים ועשבים, שיהת חיות וברמות ומשלות, הכל למד' (ס' סוחרים פ"ז ח"ט). וכן בקשרם שבתו וחכמתו הרבה של תלמידו ריב"ז יאמרו ג"כ: שלא הגיה כו' שיהת דקלים, משלות כובסים, ומשלי שועלים¹⁰ (סוכה כ"ח, ב"ב קל"ד, וס' סוחרים פ"ח). — ואולם המפורסם בין חכמי התלמוד אשר התעסק בפרט והיה לו יד ושם בחלק הזה מתכמת האשן הוא רבי מאיר אשר עליו אמרו (סוטה טו) משמת ר' מאיר בפלו משלי משלים. וכי היה חריש ר"מ בפירקה היה חריש תילתא שמעתתא תילתא אגדתא תילתא מתלי (סנהדרין לח סע"א) והם המה הפאב עלן כמו שנראה ממאמרם ז"ל (שם) שלש מאות משלי שועלים היו לו לר"מ י"י ועל דעתו המה ממש

¹⁰ לדעת אריסטו לא יכלול מין המשל האיזופורק שיהת בעה"ה, ולא שיהת הצמחים והסדברים. ואולי יחלקו גם חז"ל בין המשלים אשר נשתייחם הצמחים וכל שיהת השדה, בין המשלים אשר הם נדברו בני האדם איש לדעתו ובין אלה אשר הם ידברו בעה"ה איש באהו, ויהיה שיהת דקלים, משלי הצומח; משלות כובסים, משלי הסדברים (אשר אולי היו הכובסים מתעסקים בספורי מעשיות כאלו בשעת סלאכתם, לפי שמצאנו אותם לבעלי אגרות לפעמים בכמה מקומות בש"ס, וביחוד ע' סנהדרין ל"ח סע"א ששאל ר"י להוא כובס מגא לך הא אסר ספירקה דר"מ שסיע לי שהי' דורש כו' תלתא אגדתא תלתא מתלי). ומשלי שועלים—משלי בעה"ה (לפי שהוא סקח שבדיות) וע' צונץ שם צד 100 בהערה A פי' חדש במלח, משלות כובסים" והוא חסוה מעם, מפני שבבר קידמו, שיהת דקלים, ויותר חסוה עוד פירושו של תחכם רייטמן הזכר, הגורס כבש"ס במקום כובסים.

¹¹ הספר שלש מאות הוא מספר גוזמא המורגל כדחז"ל לכך שאינו ספרים, ובפרט אצל אלה המשלים כמו ג' מאות משלי שועלים שהזכרנו וכן תלת מאה מתלין (וי"ר כ"ח ועוד, וביחוד כ"ד ע"ה שנראה כפורם הג' מאות). וע' תולדות רש"י לתר"ש בלשך הערה ל"ז ס' ג' ור'. ובפירושו כתב תרש"ב"ם (פסחים קי"ט) משאוי ג' מאות לאו רוקא וכן כל ג' מאות שבש"ס, ע"כ. וע' ציון לשנת תר"א צד 7, ובחצרות הרמ"ש ל"ט נתיבות עולם מהדורא ב' צד 234.

משלי איזופוס שמספרם עולה באמת לכמה מאות¹¹) ור"מ למד אותם מרבו אלישע בן אבויה שהתעסק הרבה בחכמה יונית¹²), ונם הוא בעצמו היה בארצות יון ולמד שם את לשונם וחכמת חכמיהם כמ"ש (כ"ר מ' ל"ז) ר' מאיר היה באסיה, ונם מת שם (ירושלמי כלאים כד)¹³. ואסיה היא שם מדינה בארץ אנפוליא (קליינאזיען) והיא כוללת בתוכה גם מדינת פֶּהֶרֶיִנִי עַן מקום מולדת איזופוס בעל המשלים, (כמו שמבואר בס' תבואות הארץ לר"י שווארץ דף ד', וכמו שמשמע בפעלי השליחים י"ט) ובשיר רבה פסוק עת למות, ובב"ק דף פ"ג. אמרו משום רשב"ג (ובסופה מ"ט רשב"ג בעצמו אומר זאת, וע' תוס' ע"ז לכ. ד"ה אבל) אלף ילדים היו בבית אבא, ה' מאות מהם למדו תורה וה' מאות למדו חכמת יונית, ולא נשתייר מהם אלא אני כאן וכן אחד אבא באסיה¹⁴, ע"כ. הנראה שלאסיה היו מורגלים לשלוח ללמד חכמה יונית, והיה הוא הא' שנשאר מן היה מאות שלמדו תורה, וכן אחי אביו באסיה האחד הנשאר מן היה מאות שלמדו חכמה יונית. והיה לו לר"מ חכמה יתירה להיות ממשל משלים, יען שהיה גם בעל לשון ומליץ, כמו שאמרו עליו (גימין סו. ארדינ נו) ר"מ חכם וסופר; ואם כי כפי הנראה יבנו בזה במלת סופר על יפי מלאכת הכתיבה שהיה ר"מ מתפרנס בה, וכמו שאמרו בהדיא במקום אחד (סד"ד לקהלת מ' ושנאתי אני) ר"מ היה כתבן סב ומבחד, בכל זאת ידוע הוא שמלת סופר תורה על הבק במליצה ומלמד בספרים¹⁵). ומתק שפתיו נראה ממאמריו היפים בפ"ב דברכות (דף יו) ועוד בכמה מקומות. ובעת שהיה מעשה ושליחה מלכות אצל רבותינו ואמרה לדם שלחו לנו קסלופנס אחד¹⁶), שלחו לדם את רבי מאיר (מדרש קהלת מ' מה שהיה

¹¹ ע' תעודה בישראל ריש מ' ל"ה.

¹² חכמה יונית היינו מליצה ולשון, ע' בכה"ע חקפ"ח צד 13 מה שמביא הגאון שי"ד נ"י בשם הגאון מת"ל ספראג.

¹³ ר"מ היה אידמך ליה באסי' כו' יהבי ערסי' על גוף ימא, ע"ש ואחר העיון תמצא שנקבר אח"כ בא"י ורק לפי שעה שמו איתנו על חוף הים וא"כ שנה ברואה ר' שלמה בלאך בס' בנין שלמה סי' 42 צד 45 באמרו שם: Seine Asche wurde dem Meere anvertraut.

¹⁴ ע' בית יהודה לתחכם ריב"ל מ' מ"ג בהערה.

¹⁵ אולי נוכל לאמר שהוא מורכב מן exil ומן phanos ויהיה מירושן מאור הגולה.

הוא שיהיה) והוא מפני שלא היה בדורו של ר"ם כמותו (עיונין ג.) ובודאי היה יודע לשון המדינה יותר משאר חכמי ישראל כמו שכתבנו. וכבר מצינו שאלה קליאופטרא (?) את ר"ם (פנהדין צ.)¹¹ וגם היה הולך ובא אצל אבניפוס הנרדי (זה רבה פ' והאמר נעמי) שהיה פילוסוף גדול כבלעם (יש איכה רכתא, ביד פ' סב).

ואע"פ שאמרה עליו המשנה „משמת ר"ם במלו משלי משלים“, בכל זאת מצינו בדור שאחריו את בר קפרא שהיה גם הוא יודע משלים הרבה, כמספר משליו של ר"ם; כמו שאמרו עליו (ויירי כ"ח, ונקלהל רבה פ' סה יתרו) היה אמר תלת מאה מתלין על הדין תעלא; והתימה שבזמן קצר מן בר קפרא עד ר' יוחנן נשתכחו המשלים, שהרי רבי יוחנן זה הוא האומר (פנהדין לח) ג' מאות מ"ש היו לו לר"ם ואנו אין לנו אלא ג'! והיה בר קפרא ג"כ מליץ חד הרעיון כנראה ממאמיו המפורסם בתלמוד, נאמרים בשפה ברודה ובשכל עמוק. ולדונמא עי' כתובות פרק י"ב ובמדרש קהלת פ' טובה חכמה, ופ' טובים השנים ובשאר מקומות. ואולי ראה בר קפרא את ר' מאיר ולמד ממנו משליו, כי בימי רבי כבר היה בר קפרא זקן בא בימים, אף כי היה עוד אחרי מותו, כנראה ממאמר המדרש הג"ל אית תמן חד גבר סב, ומדברי רבי אליו: אינני מכירך זקן; וכבר ראה גם רבי את ר' מאיר מאחריו. והמעם אשר לא זכרה המשנה חכמת המסכן הזה, אולי לא הגיע בר קפרא בידיעתו זאת לשכחו של ר' מאיר או אולי לפי שררה רה"ק מסדר המשנה לא היתה נודה מב"ק שהקניטהו כמה פעמים בחדודיו, כידוע.

ומעם זאת לא נתפלא בראותנו משלים רבים ממשלי איזופוס באים כדמותם וכצלמם או בשנים קטנים בתלמוד ומדרשים, כי לא חדלו חז"ל מהוציא את תוך האגו מקלפתו ומהביא דברים מועילים מספרי יון לספרי קדשם, כמו בב"ד סוף פ' ס"ד: ארי סוף סוף ועמד עצם בגרונו כו' הוא

¹¹ על ריהוק חזמן בין קליאופטרא חידועה, אדעבת יוליוס קיסר ואנטונינוס, שהיתה כמאה שנה לפני הדין, ובין ר' מאיר — על זה כבר עמד אפילו בעל שה"ק (פ"ו) ואמר שר"ם הנזכר כזה אינו ר"ם שהי' אתר הדין אלא אתר. אבל יותר נראה לאמר שהיא קליאופטרא אחרת; וקליאופטרא נזכרת עוד בפ"ק דמס' ע"א ובגרה פ' המפלת.

באיופוס (ed. Halm) № 276 *λύκος και γερανός* כלף הזאב והחסידה, ואולי החליף ריב"ח בכונה את הזאב בארי מלך החיות יען כי נשא משליו על מלך רומא (ע"ש). ודוקעם בספרו: צד ראב. שפרזקונרע, צד 40 כו' 129 לא העיד ע"ז מאומה. בדברים רבה פרשה א': לנחש הזה שאמר הונב לראש עד מתי אתה מתהלך תהלה, אני אלך תהלה כו'; באיופוס № 44. *οὐρα και μέλη ὄφεως* כלף זנב הנחש ואנ יו.

במדרש אסתר פרשת נדל את המן: משל לאדם שהיתה לו סייחה וחמורה וחזרה כו' דומה במקצת למשל איופוס № 115 *Δέλεα και Πυρόβατα* ויתרון למשל המדרש על משל איופוס.

במדרש קהלת פרשת כאשר יצא: לשועל שמצא כרם והיה מצויה מכל פנותיו וכו' איופוס № 81 *αλώπηξ ἐξογαωθεῖσα τῆς γαρσίρα*.

מנהדרין ל"ם רע"א: אבות יאכלו בָּסֵר, מאוני צדק אכני צדק, צדיק מצדה נחלץ; ע"י רש"י. חלק השני מן המשל שהביא נמצא באיופוס № 46 *ἀλώπηξ και τράγος* השועל והתיש (וכרש"י והואב). והנה ברש"י לא נמצאו במקום השלשה רק שנים? וכבר התקשה בזה הרש"י וינע לתקן. וכאמת שני משלים דומים מעט זה לזה נשלבו פה והיו לאחדים: הא' ברדת השועל לבדו בתוך הבאר ע"י הדלי ולא יכול לעלות ויפתה את הזאב לשבת בדלי שכננדו (Lafontaine XI, 6) ואצלנו ר' סו. ועליו שייך מאוני צדק אבני צדק, והב' ברדת השועל יחד עם צמיד העזים ויעל הוא לבדו בעזרת הצמיד ואת עזרו הניח שמה (ibid. III, 5) ואצלנו ב' כג. ועליו נאמר צדיק מצדה נחלץ.

יש עוד לדמות ב"ק דף ס' לאחד שהיו לו ב' נשים אחת ילדה ואחת זקנה כו' עם איופוס, (האלם 56, באבריץס 22), ועם Lafont. I, 17; וב"ד פ' ה' כיון שנברא הברול התחילו האילנות מרתתין עם איופוס (האלם 122) ועם Lafont. XII, 16 וב"ד ס"ה: לעורבא דאייתא נורא לקיניה עם איופוס (האלם 5) ששם הנשר מצית אש בקנו ע"י הגחלים הנוערים שהוא מביא ביחד עם הבשר שהוא נונב מעל המזבח. וע' במדרש שם במתנות כדונה. וכן מה שמספר במדרש מסבי עכדו של רשב"ץ (או של ר"ג) דא"ל פוק זבין לי צדי סבא נפק זבן ליה לישן

וכי ע"ש, מסופר כבר מאיופוס כזה ממש. (עיין תולדות חייו
בס' המשלים ללא־תומין).

מלבד המשלים אשר הבאנו ומעם הדומים להם עוד
נמצאו מלין דרבנן אשר הכרת פניהם תען בהם שהם מוסדים
על איזה משל באם שנרעהו או לא נרעהו. כמי לדוגמא,
המאמר „לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו“
(תענית כ', אר"י סי' א) וכל האמור שם להלן יבין בלתי ספק אל
המשל הידוע מן הארו והקנה (Aesop. № 179) ע' אצלנו
א, כ. המאמר „עד שהזאב בא לצאן פרשו לו מצודה“ (במיד כ"ב)
רומז אל משלם (שיד ס' ה') לשה שבא הזאב ליסול ארתו (אצלנו
א, י"ט). — המאמר „סב לביש לא תעביד וביש לא ימפי לך“
(כ"ב ועוד בכ"ט) מוסד על המשל לארבי ליטמים שהיה ישן
בפרשת דרכים עבר חד ושדי מעורר ליה אמר הכי ש א¹¹
שכח הבא כי שהוא דומה למשל איזופוס 97. במס' דרך ארץ
ס' א' ובילקום מלכים: לא לתנם הלך דודר אצל ערב כו'
מוסד על המעשה: בימי ר' דיא עלה דודר לא"י כו' (כ"ד ס"ה).
וכן בלתי ספק המאמר „כך ענשו של בראי שאפילו אמר אמת
אין שומעין לו“ (פנחחיון ס"ט), המלה כך מרמזת על איזה
ספור מעשה, וכן „נמלא אויל למבעי קרני, אורני דהוו ליה
ניזוז מציה“ הוא משל איזופוס Halm 184; וכן „ברכתא
ושונרא עבדין הילולא מטרבא דביש נרא“, אשר אולי ירמז
אל המשל „לעוף שהיה חבוש כו' אל ביש נרא כו'
(קצת רכת ס' שמח בחור) וכן „נפישו נמלי סבא דסעיני משכי
דהונני“. מניה ובי אבא ניזיל בי נרנא“ (פנחחיון ל"ט) רומז אל
„התחילו האילנות מרתתין“ שהבאתי לעיל ועד ועוד. וכבר אמר
הר"ם קנין (מצדף א' כ"ו) שהמאמר תעלא בעיניה סגיד ליה
(סגילה זו): מוחם למשלי עזובום הקדמוני כי פעם אחת המליך
הארי את השועל לזמן מה, ע"כ. ומשל כזה נמצא באמת במשלי
איזופוס Halm 272 ובמשלי פירסי הרודי Hitopadesa III, 7
וכן אמר הנאמן שי"ר (ישרון של קאכאק שנת א' תו' ג' ע"ד 58)
על מאמר „אין משיבין את הארי לאחד מיתה“ שלדעתו הוא

¹¹ הוא בליס המלה היונית *ἔχισ* שפירושה נחש; וכן במדרש
וי"ד ס"ז: וברגליהם העכמנה שוחתה צורה דרקון במגעליהון דרש העכמנה
מן *ἔχיס* (ע' זאקס ביישראנגע, 1—25) ויש מפרשים כזה גם וכ ע"כ
אל מוסר אויל (משלי ד').

מוסד על משל י"ב מן המשלים הגרפסים במ' חפש מסמונים.
 והנה החכם אשר הוציא לאור ספר חפש מסמונים
 זה, אמר בדרך השערה, ומי יודע אם לא שארית פליטה המה
 ממשלי שזעלים ל' מאיד או לבר קפרא אשר נזכרו בתלמוד".
 מי יתן והתאמתה השערה זאת והיה בזה סיוע רב לדברינו
 שחז"ל השתמשו במשלי איזופוס ממקורו, מפני שכל המשלים
 הגרפסים שם, ס"ה במספר (כי ז' המשלים מ"ד — ג', הם
 כפולים כפי הנראה בפעות מלה במלה מן המשלים י"ג—ים)
 כמעט כולם נמצאו באיזופוס. אבל יש פעמים מתנגדים להשערה
 זאת: א) משארית פליטה המשלים הנמצאים בתלמוד ומדרשים
 נראה על פי הדוב שהיו כותבים משליהם בלשון עבר נקה:
 משל לתרגול ועסקף שהיו מצפים לאור כו' (מנהרין יזה) לשתי
 רחלות שהיו עכרות במים אחת נזוה ואחת שאינה נזוה
 (גישו ז.) למלך שהיה לו צאן היתה יוצאת בשדה כו' (במז"פ"ח)
 לרופא שבא לרפאת בלשונו נשוק נחש; בדרך ראה אנקה אחת
 כו' (שם ס"ב) לזאב שהיה צמא לשתות ופרשו לו מצודה על פי
 המעין, אמר: אם ארד לשתות הריני ניצוד ואם לא ארד הריני
 מת בצמא, (מדרש אסתר ס' וכל עבדי). ועוד הרבה כיוצא בהם,
 המשלים במ' ה"ט כתובים בלשון מדיא קשה להבין.
 ב) המשלים של ר' מאיר כבר אבדו ונשתכחו בימי ר' יהונן
 כנראה ממאמרו, ו א נ ו א י נ ל נ ו א ל א ש ל ש" (מנהרין לח סע"ב)
 ואלו היו כתובים או מסודים על פה היה ר"י יודע מהם.
 ג) כפי הנראה היה ר' מאיר דורש משליו בבית המדרש ומבאר
 בהם פסוקים שבתנ"ך, כאמרו: כי היה דריש ר"ם בפירוקיה,
 היה דריש תילתא שמעתא תילתא אנדתא תילתא מת לי,
 (שם) וכמו שמעידים שלשה המשלים הנשארים, שהמסר היוצא
 מהם מכון אל איזה פסוק, אבות יאכלו בוסר כו' — ובהמשלים
 הגרפסים במ' חפש מסמונים אין זכרון מזה. ד) חזות פניהם
 תעיד עליהם שהמה העתקה מאחדת מידי אחד הסודיים מלשון
 יון, לפי שכמעט כל המשלים כמו שכבר הזכרנו, נמצאים
 באיזופוס, ואחדים מהם גם בתוך המשלים המיוחדים ללקמאן
 הערבי כמו משל ס"ז, אצל הערבי אשדון ופגראן (הארי ושני
 השורים). גם נשארו בהם מלות יזנית כדמותם כצלמם כמו:
 קינדינות (משל ל"ח, ומ"ב) סכנה, *κινδυνος* — קידים (ס"ב)
συρίος ועוד. והן סיוס המשלים במ' ה"ט על פי רוב בלשון
 מודעא דין, או מלפא דין, וחזמה הוא בזה למשלי

איוזפוס שמסביר ὁ λόγος θεῶν או ὁ μῦθος θεῶν וכן אצל
 לקסמן הנזכר הדא מענאה (*).
 והנה כל חכמי התלמוד, שהוכרנו ושלא הזכרנו,
 שהשתמשו במשלים איוזפיים, ובכל ספרי התלמוד והמדרשים
 הקדמונים והאחרונים ובכלם גם הזהר שנמצאו גם בו משלים
 הרבה ממין זה, לא השתמשו במשל אלא כפרפרת לחכמה
 והבליעו אותו בתוך הרשותיהם ואנדרתיהם כדי לעמוד על ידו
 בדברי תורה; וכן נשאר על דרך זה זרזון קלוש מן המשלים
 ההם גם בספרי המפרשים בחדות שאחידים, כמו בסי' שערי
 צדק בתשובת ר' האי נאמן וברשי' לסנהדרין ל"ט ד"ה אבות
 שהבאנו למעלה. ומכיון שבאו חכמי ישראל במגע ובמשא עם
 הספרות הערבית והתחילו להתרבות גם ביניהם ספרי חולין
 שהם ספרי מליצה ושירי נתחברו ע"י אחדים מהם גם קובצים
 מיוחדים ממשלי מוסר אשר אמנם כמעט כלם היו שאולים
 מספרי עמים אחרים שקדמו להם. הגדולים הידועים בהם:
 משל הקדמוני לר' יצחק בן שלמה בן סדולא (חי במאה
 האחרונה לאלף החמישי), נדפס פעמים רבות עם ציורים פתוחי
 עץ לכל משל ומשל; אנרת בעלי חיים, העתקה מל'
 ערבית, מאת ר' קלונימוס בר' קלונימוס (בשנת ע"ז לאלף
 הששי); משלי שועלים לר' ברכיה בר נפרזנאי הנקדן
 ממשפחת קייסיא (חי בבודנוגד בערך 1260 לספירה), כולל
 ק"ו משלים איוזפיים לקחים ממשלי איוזפוס ומספרי המשלים
 ההודיים, ורק את שם ספרו לקח בלי ספק מחולל שגם הם
 קיאו למשלים אלה בשם משלי שועלים. כל אלה הספרים נדפסו
 כמה פעמים ונתפשטו בינינו וזה לנו האות כי המין הקדומים
 מבני ישראל מצאו קודת רוח בספרים כאלה, אפס כי הספרים

(* הערה למהדורא שניה.)

המשלים האלה שהוציא הר"ר ב"ר בקנפרס חפ"ש
 מסמונים נדפסו אה"כ (פאזען, 1859) בספר בפ"ע בשם
 מתיא דסופוס עם מבוא גדול והערות מחקיות והעתקה
 לר' אשכנז ע"י הר"ר יוליוס לאנדסבערגער, הפעלה עסקית וחבר
 משרים על תולדות המשל בין בני ישראל; אבל גם הוא לא
 העלה דעה ברורה כי הוא סופוס מתבר המשלים בל' סודיא
 ובאזיה זמן נתחברו, ורק בידו שהם המה הנמצאים בהעתקה
 זנית קדומה בשם משלי סנפיס.

הם שהוכרנו כבר נתישנו ואבד עלינו כל, וסגנונם הישן
 שהיא סגנון בעלי האסופות הקדמונים לא ינעם עוד לחך בני
 הדורות האחרונים.

ובימים האחרונים, אשר התעדרו רבים ושלמים להגיף של
 אורח על שפת עבר המתה, ויביאו איש נסע שעשועיו למעת
 שורק בן ה', באו בתוך הבאים גם משלים רבים ונכבדים
 כתובים על סדרת לשון הקדש, אמס כי המה מפורדים
 ומפורדים, בספרי העתים וברובה ספרים, איש איש במערו
 בודד, ואין הדיש ואין סאסף ואין מקבץ לנווד, ואחד (מאשר
 ידעתי) בין אנשי הדנו הוא ר' בנימין קעוואל בספרו
 פרחי קדם אשר הואיל לאסף חמשים ושנים משלים כתובים
 בתוים בספר אחד (ווינן 1848).

וספרי זה אשר אנכי נותן לפני אוד בני ישראל שוחרי
 שפת קדשם, יכיל מאה משלים איופיים, רבם נעתקים בהעתקה
 ופשיטת ממשלי איופוס שהעדרוס לפונטין וקדילוף, ואחדיהם
 עללתי בספרים אחרים ואלקום מכבודות המשלים ומחלביהם,
 וְשִׁי עֲלֵיהֶם נוספות משלים רבים מספרי התלמוד והמדרשים
 ורבים מלידי רעיוני, (ככל אשר יתברר להקורא מן הרישימה
 הפרסית ע"ס א"ב הרצופה בסוף הספר). ויש מן ההעתיקות
 אשר שנית לידה העם ולדוח השפה אשר אני כותב בה,
 ועמלתי לכתבם בשפה ברורה קלה להבין, בשירים חרוזים
 וישירים, כאשר עיני הקורא תחוינה מישרים.

והנה לא נכחדה ממני סערת הסופרים אשר חמה יצאה
 להחלים כי המשל והשיר המה שני נשואים בלתי אפשריים
 בנושא אחד, וכד בכד לא ינשאו יחד, וכבר הורה זקן והוא
 פאסרו אחד מושבי בשבת תחכמוני אשר בפאריז: כי ראשית
 עדיי המשל הוא לבלתי היות לו כל עדי¹¹, והדברים האלה
 היו לנגד עיני התבם לעססנג אשר אמר (ואודיו הורה החזיק
 הסופר רמא'צ) „כי הכותב משלים בשירים כמבשם את הבשם”,
 ואני בעניי לא ידעתי עד היום אם יולד ריה רע מזה, בשום
 אדם תעזובת בשמים רבים ויבשמם יחד לדיה ניהח! הלא תחת
 היות או ריה הבשם האחד בודד במעדיו, יהיה עתה כלול
 בריח בשמים אחרים ויתן ריחו כריח הסמם אשר בוד במ ה'!

¹¹) „Le principal ornement de la fable est de n'en avoir
 aucun.” הקרסה למשלי לפונטין.

ולו היה לעססנג רמא'צ אודיו משוררים כי אז דמו את המשל
 הבא בשיר לעלמה יפה המעלה עדי זהב וכל אבן יקיה על
 לבושה להגדיל יפיה: הלבעבור כן נתן דפי ביתר הדוד וההוד
 אשר יוסיפו עליה עדיה חליתה, יען כי גם בלעדיהם יפה היא?
 אם כי אמת כי נצרך והיות ושמידה יתירה לשום את המשל
 השיר תמים יחדיו מבלי אשר יאבד מסוב איש מהם מאומה,
 בכל זאת בעבור אשר תכבד העבודה אין לנו להחליט אותה
 לבלתי אפשרית. וכבר הראו רבים כי נפו לעשות במלאכה
 הבלתי אפשרית הזאת ויעלה בידם, ולפונמין הצרפתי וקילוף
 הדוסי ורבים ממשוררי אשכנז כמו געלערס, פפֶּעֶעֶל, ועוד,
 לנו לעדים נאמנים! ואני בעניי ארדיבה עז בנפשי לאמר ההפך
 מאשר אמרו הגדולים שקדמוני, כי המשל לא נברא בלתי אם
 להתבשם בבשם השיר; והמשל בכתב פרוי כבשר מברשל
 במים רבים, אשר יכמל מעמו במרק ונקטה בו נפש כל סועמי.
 ואם כי המשלים הראשונים, אשר נשאו איופוס ופהעדרוס
 הקדמונים, לא באו בשירים, הגה כתבו הם לדוח זמנם אשר
 חיו בו, וברבות הימים הלך גם המשל הלך וקרב להשלטנו,
 ככל דבר אשר מצאאותיו מקדם מיצת עולם והדור האודון יבא
 וישליט; וכבר החל גם מקראם לנסות כתו להלביש משלי
 איופוס בלבושי השיר.

ולמען תת למשלי שפה ברורה יותר וחלקת לשון,
 נתתי לשירי רחב ידים לעבור בצד לו גם להלאה מצבל המשקל
 אשר קימו וקבלו עליהם משוררי היהודים בימים האחרונים.
 מספר תנועות שורותי איננו קצוב, כי פעמים יבאו בארוכה
 ופעמים בקצרה, כדרך המשלים, והכי שפיר ספי דמחוי
 כאידותא דימא, ונחיים יותר ללשון הקורא; ועל פי רוב
 השורות הארוכות הגה בנות י"צ וי"א תנועות והקצרות בנות
 תשע ושבע; ויש לעתים רחוקות גם בנות חמש ובנות מלה
 אחת, וכן יש גם שורות קסעות לשנים לענין הדרו ונהשבות
 כאחת לענין המשקל: וכן גם הדרו איננו קצוב, פעמים איש
 באחירו יגשו ופעמים יתפרדו וריח ביניהם; וכבר אמר הר"ש
 די אלווידה בסוף ספרו שרשת נבלת: „הדת נתנה לנלל
 הדרוים במיני המשקלים ברצון המשורר“, גם השואים הנעים,
 אשר יבערו אותם משוררינו מראשי מלותיהם אם לא יהיו במספר
 קצוב אשר או בשם „יתדות“ יקראו ואשר נודרתי בזה גם אנכי

בשדי הגדפסים והכתובים, גם המה יזהירו לפעמים בין שורות
אלה ולא בערתי אחיהם עד תמם למען הציל את משלי מן
הלחץ אשר מניעת השנ"ע לחצת לפעמים את המשחר. ומטעם
זה ימצאו לעתים רחוקות במשלי מלות אשר שנו הכמים בלשון
המשנה אם סקדון או תבניתן עברית כמו סרגלית, תרגלת,
ספוג, צר, ערבה (היחיד מן ערבי נחל) התנפה, משפיע,
ספרפר ועוד מעט כיוצא בזה. ועל בזה דברי סעם לשד"ל
בבכה"ע תקפ"ט צד 124 והנה הודעתי זאת ראשונה למען
תפרש את המבקר במשפטו (*).

(* הערה למהדורא שניה.

אמר יל"ג: ילדות היתה כי בהדפיס את ספרי זה בפעם
הראשונה ואמרתי אז לחדש בשפתנו דבר שלא היה בעולמה:
לקרוא לבע"ח שמות פרטים כשמות אשר יקראו להם סמשלי
משלים בשפות הזרות. תמכתי יתדותי במאמר אגדה אחד
בתלמוד (סנהדרין ס"ג) על הפסוקים במ"ב י"ז; ואולם אחדי
התבונני בדבר נחמתי ואחדי בואי בימים ראיתי כי פועת היתה
בידי. כי מלבד מה שפירוש חז"ל על השמות הזכרים במ"ב
אינו אלא דברי אגדה ואין לו יסוד בלשון ובהרדאת המלות
ואין למדין מדברי אגדה כאלו, הגה עוד רוח שפת הקדש איננה
נחה מחודש כזה ולעולם לא ילמדו בני ישראל לקרוא לכלב
נבחן לחמד תרתק לתיש אשימא לתרגול נרגל לתרגלת סנות
ולסוס ולפרד ענמלך ואדרמלך. על כן הוצאתי עתה חדש ספני
ישן ומחקתי את הדברים ההם מן ההקדמה השיבותי בגוף הספר
לבעלי הדפים את שמות המין אשר להם; ורק במקום שהוראת
השם מסכמת עם תכונת נושאו נתתי להם שם כנוי, כמו
חרומף לשועל (ס' ב' משל ר', ע"ש) לפי שהוא תרום-אף,
נחשתן לסיר הנחשת (ס' ד' משל כ"ב) שכן קרא יחוקדו לנחש
הנחשת; ומבני דבר יסכימו שדבר זה נעשה על פי דרכי לשון
הקדש וברוקה.

מַפְתַּח שְׁפָתַי .

אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה, אֶרֶץ נוֹשָׁבָת,
פְּעָמַי בַּת שִׁירְתֵי הַיּוֹם נִכּוֹנִי,
בְּמִקּוֹם כָּל הַיְקוּם חִי, חֹשֵׁב מַחְשָׁבָת,
דוֹבֵר וּמְעוֹלָל עֲלִילוֹת כְּמוֹנִי,
כָּל עֵינַי רֹאֶה, כָּל אֲנִי קִשְׁבָת
וּבְנֵי נַפְשׁ חַיָּה כְּכֹל יִשְׁכְּנוּ;
וְאֱלֹהִים רַחוּם עַל כָּל בְּשָׂר יַעַר,
וַיְדַבֵּר מִדְּבָר, לְעִיר נְהַפְךָ יַעַר. *

שֵׁם פֶּה לְאֶתוֹן, קוֹל לְדַגַּת הַמַּיִם,
כָּל אֲבָן תִּבְּנֶה, כָּל שֵׁיחַ יִשְׁיחַ;
שֵׁם יִגִּיד דְּבָר בְּעַל הַכְּנָפִים
כָּל חֵי כָּל זֹחַל כְּאָדָם יִפִּיחַ,
נִבְרָאִים נוֹרְאִים, גְּלָמֵי שָׁמַיִם,
וַיִּצְוּרִים לֹא נִבְרָאִים, דֶּק חוֹל וְפִיחַ:

* מליצה זו שגורה בתנ"ך, כמו ונח מצא חן, ויהי ער בכור יהודה רע (פרשנרתא של גייר צד 42 בשם ר' יוסף בכור שור) ובמדרש (כ"ד פ"ט, י') טוב מאד זה אדם הנון אותיות דרין. ובחלוץ ב' לשנת תר"ג (צד 94) נמצא בענין זה מאמר מיוחד מאת מרדכי דובש בשם, "דבר והמוכו" ושם אסף דוגמאות הרבה מעין אלה, והסוכים שבהם: ישם כו' מצאי מים לצמאון (ספ"ו ק"ז ל"ג), לתת להם פֶּה רַחוּם אֶפְרַיִם (יעקב ס"א ג'); ואני מוסיף: ואמו קראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב (דכ"א ד', ס').

אין שֶׁבֶת בְּכֹל, אין דוֹמָה בְּמֵאוֹמָה
מִכְרָקֵע הַיָּם עַד שָׁמַיִם רוֹמָה.

אֵל אֶרֶץ פְּרָמֵל וְאֵת אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת
קוֹרְאֵי יְקִירֵי הַיּוֹם אֲנִהְיֶה.
שׁוֹר נָא! דַּעַת אָדָם אוֹתָהּ סוֹבְבֶת,
בְּכֹל קוֹלָהּ תִּשְׁמַע הוֹלְכִים פְּנִיָּה;
הַשְׁתַּעֲשַׁע וְשַׁע וְשִׁבַח עֲצָבֶת
בְּיַצוּרִים אֱלֹהֵי עֲדָרֵי חֲבָרִיָּה,
וּמִן הַיַּצוּרִים אִם תִּשְׁפּוֹט נְבוֹהָ
תִּבְנֶן אֶת הַיּוֹצֵר – תִּחְזֶה אֱלֹהֵי!!

ס פ ר ר א ש ו ן .

המשל הראשון

ה נ ק ש ו ן ה פ ן ל ג .

בית חדש פרזל בחדר המספח
 בא נחש רעב, וירא על האבנים
 מזלג פרזל חדש בעל שנים
 וישלח בו שניו חיש בחמת רוח.
 ויצחק המזלג על הצושבה
 ויאמר: הוי נחש ערם משכל,
 לא עפר אני ואהי לך לאכל.
 ובפרזל לאכול שניך הן קרוי.
 יש גם אנשים בנחשים לרע
 בחמת עכשוב על פל יתנפלו;
 מאיש תרוח ופעלו תדלו
 לא עפר הוא — פן שניכם ירעו.

המשל השני

הארוז והקנה.

לשלם יהא אדם רך כקנה
ואלי יהו קשה כארוז (תענית כ')

צדיק אתה פי תריב אל אל בשמים
— אמר לקנה הארוז בייער —
חלש מחשש עשה, רפה מתבון,
צלצל הכנפים לך פכד אבן,
רוח צח נוססה בפני יובל מים
רוח עזה היא לך סעה ומער;
גם צל פי יברח עליה ברוח
לא תעמוד דגן, כי תדכה תשח:
ואני — רם כפרמל, אדיר מותרי מרף
אשים מחשקה לאור ואבם עין השמש;
סער מתגורר אבנה, אפנה לו ענה
ונשאים קלו לי כקמני הרמש.
צר לי עליה אמלל! רב כגשוא אידה!
לו עוד תחת פארותי הוית צומח
זו מסכיבות מפעי אנכי שלח,
פי אז בסעפותי שכתי בעדה;
אך יונקתה תצא על יבלי מים
במקום אין מעצר אל רוחות שמים

וערירי צפוי אתה אל כל קרין.
 הוי מדוע זה השפט כל הארץ
 לא יעשה לך משפט, רק לך לבדך? !
 "חשך נא ניד פיד" - הקנה ענה -
 "כמוני כמוך נגור בעם רוח;
 אמת פי עת סער יפוח
 אכה ראשי עד יעבור זעם
 אתה לא תערין מפניו, תרים מצח,
 אך נחיל לקץ - חסן לא לנצח!"
 עורנו הוכר ופתאם רוח סער
 משתו יגורו אילים, תרים יתמדו,
 בצורים יתקלם, משחק לו חרש,
 געור מירפתי צפון בשאון רעם
 ויבא מרעש בין שיחי היער.
 הקנה כפה נפשו בפעם בפעם,
 הארו לא שח אף לא זע ממנו;
 נוסף הרוח אמץ בחמת זעם
 נישערהו ויהפכה משרש
 ובערפו אחו ויפצצנו,
 אז אל כל גאיות דליותיו נפרדו
 ושכבים היה הארו רם העינים
 אשר העלה שיאו שמים
 ולקצבי תרים שרשיו ירדו.

המשל השלישי הדרור והצפורים.

כי משבת שנים פנדגם
ושלחתי בקיילים האפרים:
(משל א' ל"ב)

ויהי בגמל הדרור מזרחתה שמש
ובא ארצה קדם ובמזרים,
ונחכם מכל עוף, מכל הרמש,
ונדע חכמת חוכרי השמים,
וילמד לראות בעבים גם לשמור רוח
וצפוני עתים יקרא בקורא על לוח,
עד כי מרם יתחולל רוח מער
אל הכלי תים את באו יודיע.
ויהי היום ויתגלה בשדי יער
וירא אבר זרע פשתן זרע,
ויאמר לצפור: רעה נגד פניך!
הראית שם בשדה האבר העלם
יגיד וינופף יד כה וכה אל עיניך?
זרע הוא זרע בתריצי התלם;
יבא יום רעה, קרוב הוא לגשת,
כי יצמח הזרע כי יבשיל פרי,
או אז יתפך בידי בית המרי

למצדיים וחרמים לפח ורשת.
 אזי שד ושכול אל כל בעלי הכנפים!
 פח יקוש על דרך הצפור בשמים!
 מי יעבור במח שלאנו משקר?
 מי ימצא נה שאנו, קן במוח?
 אלי לא יגש רע, כי אעלה אבר
 אתהלק מעיר לעיר מדחי אל דחי,
 אעוף הדרי קדם שמה אנוח;
 אך את אברת, אברת את ובניכי,
 הם לא נפו לנרד כנה לעוף ברוח
 ובבא יום המהומה תשלימי חק תניכי
 בכלוב סגור או תוך רתחי סיר נפות.
 שמעי אפוא אלי אז נפשבן תחי!
 עשינה ברע פאשר יעשה הלק
 שחתנה קדמת שלח, אכל את החלק. -
 ותתהל הצפור בדרור ותאמר:
 רב לך אויל הנביא התנבא על שקר!

ויעברו ימים רבים ויהי הבקר.
 - עמקים עמפו דשא וירק עשב,
 פרח הפרח, הנצו עצים, - ותשב
 הצפור מורת לב ותפצח שיר וזמר.
 הבא הדרור ויתניב עוד בפעם:
 אחותי! - אמר - אל נא תהיי מרת טעם!
 הנה פה החלקה הקמנה כמלא שעל
 לכנה פרמנה זה זרע העמל

ויהי שרשו פמק ופרחו פדק יעל ;
 או אבדת, אבדת ומושיע אין .
 ותגער הצפור בדרור בגעם :
 גש-הלאה חולם ומשגע איש תרוח !
 לו יצא חיצן ארבה גזם וחנמל
 גם הם לא יעשו חיל לא יעצרו כח
 לשחית זאת החלקה לא תעברנה עין
 אף פי אנכי צפור עם אפרח !!

בלש קציר, הפשטה גבעול היתה !
 הוי ! - קרא הדרור - פם פרח, יצא האון !
 ואני חיון הרבייתי ויהי לבן און
 לכאיב השדה מאנתן להשיתה בתה,
 עתה אין מזור, רק נפשותיכן תשמורנה .
 עת ילפשו פרים בר ונבעות תעטפנה
 ולפעלו בשדה לא יצא עוד גבר,
 או שכנה תחתיכן, בנפיכן אספנה
 אל עוד מפרח לפרח תעברנה,
 כי ככל מזורה רשת, ככל יארוב שבר ;
 או נודי תרכן, לבנה אל ארץ אחרת
 באשר יעשה הגין, החמידה גם הפרס ;
 אך אהה כי אתנה כח לא תעצונה
 לעבור ארחות ימים, לחלוף מדבר ונגב,
 על כן אין טוב הנצל מן תיד הנטויה
 כי אם שום קנכן בנקיק גדר תדחיה
 או בפרץ נפל בחומה השגב .

אֶךְ שׁוֹא קָרָא הַדְּרוֹר , רוּחַ הַבַּיִעַ
 לְשִׁמּוֹעַ רַב דְּבָרָיו הַצְּפָרִים לְעוֹ
 וּתְלַעֲבָנָה בּוֹ , כָּל עֲצָתוֹ פָּרְעוֹ :
 בֵּן נִלְעַג נָם אָנּוּ
 עַת אִישׁ יַעֲיֵד בָּנוּ
 וּמוֹסֵר וְאַמֵּת לָנוּ יִשְׁמָיעַ !
 וּכְדַבְּרֵי הַדְּרוֹר אֲלֵיהֶם הַגִּיעַ :
 כְּמַעֲמַ עֶבֶר שֶׁבַע וּשְׁבָעִים
 וַיְהִי כָּל כְּלוֹב מְלֵא עוֹף הַשָּׁמַיִם .

המשל הרביעי העורב והשועל.

דעה קנית מה חסרת
דעה חסרת מה קנית?
(וי"ד פ"א)

עורב עלה ביצר על ראש שיח
ובפיו נתח בשר מן המטבח.
ויעבור שועל ויריח
את ריח הנגיח
ותנבל וישת
לעורב בתלקות רשת
ויקרב אליו לנשת
ובתמאת פיו הפיח:
צור עורב! מי זה יצרה לך ביפי!
קלה יפה דודי, אין מים בך אין דפי!
לו ברכה אלהים אלהיך
לצקת חן והוד גם בשפתיה
וקמראך נאמה לו ערב קולה
כי אז – הן תבע פי לא אבדע חנה! –
כי אז יפניתי מכל עוף בנה
ומאר נעלית על כל שקני בתי חמר.

לְדָבָרִים הַאֵלֶּה רַבּוֹ מִשְׁמָן
 הָפֶה חֵישׁ הָעֵרֶב אֶזְן שׁוֹמֵעַת
 - פְּתִי יֶאֱמֵן לְכָל אֲמוּנָה אֶמֶן! -
 הַמְּצֵה פִידוֹ בְּבָלִי דַעַת
 לְשִׁמִּיעַ קוֹל בְּשִׁיר חֲמָר,
 הַיּוֹפֵל הַבָּשָׂר עַל הָאָרֶץ מִתְּחִילָתָהּ
 הַיִּקְוֶה הַשׁוֹעַל בְּנֶפֶשׁ שׁוֹמֵמַת
 וְיִהְיֶה בְּעֵרֶב וְיֵאמֶר:
 אֲמַת כָּל יִתְרוֹן כָּל יִמֵי צְבָרָתָהּ
 בַּק הָאֵמֶת - הִיא תִדְעֵת - תִּסְרָת!

המשל החמישי

סוס ורכבו.

על סוס שומך מפין עברות אפים
 רכב איש ויעבר ברחבות קרת.
 וכרעש וכרגז וכרוח מערת
 דדר הסוס; וכקצף על הפנים
 נתן על רגליו קצפו מפיהו;
 רעמתו תקוף צוארו בצפת
 וכצפרן שמיר יהלם הפרצפת
 ובני רשף מסנה עוף הגביהו.
 ויעבר ברחוב בין העוברים נער
 ויאמר על הסוס: מהיפיו ומהשובו
 כי לא יהדך תחתיו כל באי שער;
 האינה ראה, נער חסר דעת,
 — ענדו הרב מעל לרכבו —
 הפתג הזה חכים עם מבטת
 גם איסורו, אמרו אל משמעת?
 דע אפוא כי לולא הם אזי במעוף עין
 עבר רמס ופרק ומציל אין.
 בטה אנשים תמצאו בארץ
 שבזרמת סוסים וכרוח הוות כמו
 מלאו פני תבל שערת ופרץ
 לולא רסן הדת יעצור אותמו.

המשל הששי

הזאב והאנפה.

אל מדבץ הצאן באפלות הליל
 התנגב הזאב ויחטוף לו איל;
 ויהי חש לאכול וימהר מעשהו
 לבלות פרתו טרם
 יבאו הרעים הכתו חרם,
 ובמהרו נתקע בלע לו גרם
 ויתק ותקצר למת נפשהו.
 ויפן כה וכה וירא האנפה
 – גדלת האפים – ביעה מעפה,
 וירזום לה ותעמוד ותקרב אליהו
 ותתקע אפה בגרונו תקע
 ותוציא העצם מתוך האלע
 ותארנה עיניו והתרפאנו;
 אז שכר לעמלה בקשה מפנו:
 הוי – קרא המצל – גם בוש לא תבושי!
 העוד לפעלתך שכר תדרושי?
 האין בי לך כי הוצאת ראשכי
 שלם מפלתעות הזאב וגרונו
 כי עוד תאמרי התעשר מהונו?

מִדְרֵי עֹבְדֵי וְלִשְׁלֹחַ לָךְ לִבִּי
וְלִשְׁלַל הַגִּי טִהַן לָךְ וּפְשָׁבִי,
אֵף הַשְׂמֵדִי לָךְ מִן תִּנְדְרֵי זָכַר
כִּי תֵשִׁי בְּזָאֵב שְׁלֹמִים וְשָׂכַר.

המשל השביעי הארִיָה והעֵבֶר.

הַסְּבִיבָה וְשָׁלֵם עִם כָּל עֲמִיתֶיךָ
בְּדוֹל מִסָּהּ בְּקִטְוֹן מִסָּהּ ;
אֵל תִּחְרַשׁ עַל אָדָם רָעָה
שָׂאִין לְךָ אָדָם שָׂאִין לֹא שָׂעָה.

מִחֲרֵי עֵפֶר מִתַּחַת לְאָרֶץ
וַיֵּצֵא הָעֵבֶר , וַיִּקֶּר מִקְרָוֹ
לְעִבּוֹר בֵּין פְּרִמּוֹת אֲרִיָה מְלֵא זַעַם ,
עַת נָדָם פְּרָעִים
עָלֵי מִדְּבָרָיו .

אָבוֹי לְךָ הָעֵבֶר ! שֶׁד לְךָ וְקִרְצָן !
אֵילָם גַּם בְּחִירוֹת אִפְרוֹ
לֹא שָׁכַח הָאֲרִיָה חֲצוֹת שָׁכַח ,
כִּי נִאֲוָה לְסַלֵּךְ אֶרֶץ אִפְסִים ;
וַיִּשָּׂם נַפְשׁ הָעֵבֶר בְּחַיִּים
וַיִּרְבֶּה לְקִלְחָה .

לֹא אָרְבוּ הַיְמִים וַיְהִי הָעֵבֶר
וַיֵּצֵא הָאֲרִי לְמִרוֹף מִדְּבָר
וַיִּפֹּל בְּשִׁבְכָה .

שְׂוֹא הַרִים הָאֶמְלָל נָתַם וְצֹחָה ,
 שְׂוֹא הַרְעִישׁ הַיַּעַר , הַרְעִים הַרְיַע ,
 וּבְחִירֵיהֶן עֵינָיו כְּפִלֹּת בְּעַרְז -
 פְּרִסְתָּיו וּזְנָבו מְרַשֵּׁת אֶפְרוֹ
 לֹא יוּכַל הַשָּׂנֵב נִפְשׁוֹ הוֹשִׁיעַ .
 וַיִּשְׁמַע הַעֲבָר וְהַפְּעֻמָּה
 רוּחוֹ לְצִאת אֶל הָאָרֶץ לִישַׁע -
 לִישַׁע הָאָרֶץ אִישׁ חֶסְדָּהוּ
 אֲשֶׁר נָשָׂא לוֹ פֶּשַׁע
 וּלְשָׁלַל נָתַן לוֹ חַיִּיהוּ .
 וַיָּבֹא בְּלֹאט וַיִּקְרַב לְנִשְׁת
 וַיָּבֹא וַיֵּאבֵל בְּדֵי הַרְשָׁת
 וּבְשִׁנָּיו קִצְצָן עֲבוֹת הַמְּכַמְרֹת ,
 וַיִּפְסֹו אֲמִדָּוָיו כְּפִתִּיל הַצְּעָרֹת
 וַיּוֹצִיא אֶת הָאָרֶץ לַחֲפֹשׁ
 וַיִּשְׁלַם נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ .
 בְּאֶרֶץ אַפִּים אַחֲרִית וְתַחֲלֹת
 וּקְצֵר רוּחַ מֵרִים אֶלֶת .

המשל השמיני

הסוס המתנגם.

באביב התגל בעלמי הארץ,
 עת היא עוד לא מלאה מטה ופרק
 האדם לא אכל רק עשב ירק
 ובהמות עדי לא ידעו כל פרץ.
 נמל וחמור וסוס ביערים רעו
 מתג ורמן לא שמעו לא ראו
 ברכות ועגלות לא עוד משכו
 ובני האדם ברגליהם הלכו:
 אז שמם הסוס משממה
 את הצבי קל הרגלים
 ויחפוץ לשפוך עליו חמה
 ועוזו עברתו פמים,
 אפם כי לא יכל תפשהו
 כל עת אשר רדף אחריהו.
 ויועץ ויגמר אמר
 ויבא אל האדם ויאמר:
 "הן אני מתנתחם לנקום בצבי
 אהך לא אוכל לשבותו שבי
 כי מדי יכרח פרתי;
 אהה איש תחבלות, רב כח,

הִבֵּה לִי עֵצָה הַלֵּם וַיִּשְׁעֵת חֶסֶד׃
 וַיַּעֲתִרְלֹו הָאִישׁ וַיִּקַּח רֶסֶן
 וַיִּבְלֹם אֶת פִּי וַיִּרְכַּב עָלָיו
 וַיִּרְדֹּף אַחֲרַי הִצְבִּי וַיִּשְׁיִנְנֵנו
 וַיִּנְקֹם אֶת נִקְמַת הַסּוּם מִמֶּנּוּ
 אֲזַ אָמַר הַסּוּם׃ הִנֵּה אֲבָרְכֶךָ
 עַל רִיבֶךָ אֶת רִיבֵי עַל מִזְבֵּ לְבָבְךָ׃
 עֲתָה לְמַקְוֵי אֲשׁוּבָה אֵלֶיךָ׃
 לֹא! — עֲנֵה הָאִישׁ׃ וַיִּחְזַק רַמְתָּיו —
 פֹּה תֵשֵׁב עִמָּדֵי כִי אֲוִיתִיךָ׃
 עֲתָה יִדְעֵתִי כִּפְסָה לְבָלֹם פִּיךָ׃
 וַיִּכְבֵּר אֲרֻחָה כְּנִיתִי
 בְּנֵם אֲבוֹם לֶךָ כְּנִיתִי׃ —
 כִּנִּי אֲזַ כִּי הַסּוּם תַּחַת הַשָּׁכֶם
 וַיְהִי לְאָדָם לְצַמִּיתוֹת לְעֹבֵד׃

לְסוּסֵי בְּמִשְׁלֵי הָרֶקֶנּוּם דְּמִיתִיךָ
 בְּיוֹם הַלְחָמְךָ בְּאַרְסֵתְּ בְּלֹם אַחִיךָ
 וַלְעֹנָה קָרְאתָ אֶת הַרוֹמָאִים —
 מִן הַיּוֹם הַזֶּה יִרְדֵּנּוּ פְּלָאִים
 בְּכַפֵּל רַסְנֵם בְּאֵנִי
 וַמַּעֲבֹדוֹת לֹא יֵצְאוּ׃

המשל התשיעי

מראות ננעים

כל הנעים אדם רואה דרך מנעי עצמו .
(נעים פ"ב ס"ב)

"יבא כל־בשר כל אשר בארץ ,
 יבא למאור פני יורה לי צדק
 "אם יש מים בו אם יש משחת ופרץ
 "אז אתקן המענת ואתחזק בך".
 כה פקד האל על כל ילדי חמר
 ויפב אל הקף פניו ויאמר :
 "דבר אתה ראשונה וכמוכ דעת
 "הן בהמות שדי פה נועדו בלהם
 "ערכם לקראתך ובחן־נא הפעם
 "אם יש חסרון בך , אם תמצא מגרעת"
 בי חסרון ? — ענה — בטה ? ומדוע ?
 הנפל אני משאר בעלי־חיים ?
 ובמהם אם אין לי ארבע רגלים ?
 תמים אני , אף אחי הדב שרוע
 קלום גם חרום עשור יוצרוד
 ויבו צלמו וישחת תארוה . —
 לדבריו אלה הדב שם הניע
 ובלי התלונן ובחלקו שמת

נָשָׂא פָּנָיו מִצָּדָה , נִפְשׁוּ שִׁבְתָּ ;
 אֲוֹלָם אֲחֵרֵי הַשְּׁנָה־בִּרְאשִׁית הַיָּעֵ :
 אֲפֹ כַּמְגִדֵל , לֹא הָדָר לֹא הָאֵר ,
 וּזְנָבוֹ מִהַקָּצֵר , הוּד הִיטוּ יָעַר ,
 וּכְנָב חֲמֹד נָפְו מַעֲוִי פְּעֻשֶׁת ;
 נִבְוָה הוּא מְכַל הַחַיָּה הַרְמֻשֶׁת !
 אֲחֵרֵי הַדָּב הַקָּרִיב הַשְּׁנָה־בִּרְאשִׁית ;
 אֲמָנָם גַּם הוּא עַל רֵעַ
 תִּאָּרוּ לֹא נָשָׂא נֶה
 פִּי אִם הִתְאֵוִן פִּי לֹא יוּכַל יָגִיחַ
 עַת יִרְעֵב אֵל פִּיהוּ נִחַשׁ פָּרַח
 פִּי גִדּוֹל לְמֵאֵד עֲשׂוֹה אֱלֹהִי .
 הַנְּמָלִים גַּם הִמָּה חֲמָם קָרָא
 עַל הַעֵשׂ פִּי קָטָ הוּא נִפְשָׁם לְשִׁבְעַ .
 בְּכָה אִישׁ אִישׁ פִּיהוּ הַלְלָהוּ
 וַיִּכְחַשׁ מִצִּיּוֹ פִּי עֲצָמוֹ פִּי רַבּוֹ ?
 וַיִּקְלוֹן אֲחִיו נִגְדַּ הַשְּׁמֵשׁ הַיָּקִיעַ .
 גַּם בְּנֵי הָאָדָם בֵּן לְשָׂפוֹם יֵאָהֲבוּ
 פִּי בֵּן בְּבָמֹן עֲשֵׂנוּ עֲשֵׂנוּ :
 לְרֵאוֹת מִיָּמֵינוּ עֲמֻלָּפִים אָנוּ
 וְלַמִּצִּיּוֹת רֵעֵינוּ עִיּוֹ נָשָׂר לָנוּ .

המשל העשירי

הפנות ומקשש עצים

תחת נטל עציו ידקה ישח
 איש זקן בא ביקים ורפה כח
 נגר רש הוא חטב עצים ביער,
 עתה ישוב אל ביתו לפנות ערב
 ובלבבו עמק בקרב
 שנגה הדאגה לשון פחד
 ויבטאו בשפתיו יגון וצער:
 הוי רק באנחה עלי אבר פלח!
 ומה כל חיי? תפל מבלי מלח!
 ירחי עמל מנו לי, עת ופגע
 ומנוחה לא יום, מרנוע לא רגע.
 ובשוכי למעוני גם שם לא אנוח
 במעוני הצר, מלא קימור סרוח,
 שם אשת מדינים
 גם שבועה פנים
 ישאלו לחם אכל יבקשו -
 ולכל אשר לי נשים נקשו!
 הלא מוזב מות מחיים באלה?
 כה הגה המקשש ויטל
 משכמו ארצה את הנטל

ויקרא לפנות. פתאום (הוי פלא!)
 בא הפנות ויאמר הנני,
 מהלך הזקן פי תקראני!
 "לעמם לי את נטלי אשר נשאתי
 — ענה הנבדל — אותך קראתי!"
 במקשש זה בן גלדהארם
 פה אחד ודברים אחרים
 לאמר: יהי יסר יסרני
 אך לפנות אל נא תתנני!

המשל האחד עשר

האריה והמור יורע ציד

הארי חגג חג יום הולדת
ויפון היערה לרדת
למרחק מרחק לצוד לו ציד.
(עיד הארי לא צפור, לא עיט,
כי איל וצבי, רים וזמר!)
ויקרא אל המור ויאמר:
אל חכה שופר ובגרונה קרן,
זה אפוא יהיה לי פועלך
כי תתן בפת קולך
בעבור ישמעו חיתו היער
ובמחבאייהם אלי יתרו.
ויעמוד המור על ראש הר פתרו
ויתן קול עז בשריקות הסער;
כל שומעיו חלו נבהלו, רעדו,
את תריהם חיש נטשו יחד
וינסו מקול הפחד
ובנוסם הארי הטפמו
אשר מסבכו ארב למו.
"ומה? – התהלל ארוך האזנים –

הלא טוב ביום שרתיה?
 נפלאות וגדלות פועלתי!
 כן! — ענה הארי את רם העינים —
 אין פסוק לקרוא בפח
 מראש הרים לצרוח;
 ללא ידעתי מי היה אביה
 כי אז גם אני מקולך נבהלתי.

המשל השנים עשר

אבקת רוכל

היקום, זה המסן שמעמיד את התלים
(מסרי פ' יח)

הדי הדי אנשים הקבצו ושקעו
— קרא רוכל אחד בשוק ושער —
היא לכם צדי בו רפאת ימצא
כל היקים בלו פגון פגער.
הוא שחיים ינביה למדמי קרת
וישו הוד על נבזים ונני מנרעת
לשב יתן עז, לאביון תפארת
ללא-יודעים חן ולנבערים דעת;
למנאל בפשע הוא יתן ישר
לבני-עני יורה משפן האשר,
העיוז אנשים! — ומכל רוח
המון אדם רב חיש אליו יאסה.
ומה הראה למו? גליון פתוח
ובתוכו — עפרות זרב וכסה.

המשל השלשה עשר

בְּעֵלֵי הַשִּׁיר.

החמור הקל לשמע, ארף האזנים,
 הרב החרוץ ויפה אצבעות הידים,
 הקוף המפליא לעשות מעשה גבר,
 התיש בעל הזקן חכם העדר:
 כל אלה נוסדו יחד תכרו חקר
 על עין מים חיים ישבו בסדר
 ונבלים וכלי שיר אתם הביאו
 לפרוש בנגל לשיר ולנצח
 ואלהים ואנשים במלאכתם שפח.
 תקעו בשופרות בכלי שיר הריעו
 קל קרנא משרוקיתא – אף אין מוב טעם!
 "הם!" – קרא הרב – חכמתי הפעם,
 הן לא הן גשבה איכה נצליח?
 שביכח הקף נגדי תחת השחיח
 ולעפת החמור התיש פי יען,
 או אז נצלח וזמיר עריצים נען
 הרים ירקדו ונבעות גיל תהזרנה.
 ישבו כדבריו ויכו בנגל
 וסדרים און, תהפוכה ותבל.

אף אין זאת - נער החמור - שמעוני,
 תארו מחנה, וכמו אמד הרנה
 הקיפו נא עלי יחד סבני,
 או אז נעש חיל קול שיר גרימה
 וכמו סל לי גל לי זמרה נגעימה.
 שמעו לחמור, אף אין סוזר לצרה
 נסרחה זמרתם, חכמתם נבערה.
 אז קם שאון בם ומצה הוסיפו
 ועשרת מונים מושכם החליפו.
 עודם נצים ורננים נעלסה עברה
 מעפה ביעף עדימו הגיעה
 ויבאו המופדים לשאול פיה:
 גם מנים גם עונב פה יש עמנו
 גם שופר לדיע, אף הגירי לנו
 איכבה נשב בעבור הנעים זמר?
 ותען הצפור למו ותאמר:
 שוא תעמלו אחי, הכל תיגעו,
 לא אתם נגן לא לשיר תדעו;
 גם אזני החמור גם אצבעות הרב
 לפרוט בנגל ולשזרר לא טוב;
 אם מסעי אמתים הוח
 השיר עליכם לא תנוח
 שוא מושב תבחרו, עמדה תקחו -
 אם פה וכה תשבו למנגנים לא תצלו.

המשל הארבעה עשר הדָּבָר בְּהַסוֹת יָעַר.

שד משדי, נגע כל ישבי ארץ,
 אח למות, אבי כל שאה וקרץ,
 המחלה על פגפי קטב וסער,
 בקצות ליל יעבור, ישוד צהררים,
 הדָּבָר — לשמו תצלנה אוננים! —
 הפלא מבתי בן חיתו ביער.
 בכל הויה ידו! בשבב בנער
 בנשים בפה ובכל פטרת רחם.
 אין תר אשר אין שם חלה ננוע,
 אין יוצא אין בא אין נודד ללקח!
 כי מה חפץ בחיים התלאים מנגד?
 לא עוד בין גדרות צאן הזאב ינוע
 ויתצק שועל צפור עם אפרוח
 לא עוד יערג הדב לדבש ומגד —
 איש איש במרי שיחו קודר ושחוח
 יעמוף פרוח יתהלה כצלם.
 גם האביונה תפר מפחד המות!
 לא עוד באהבים תשנה יונת אלקם
 לא עוד תר עם גונל שפתים ישקו

נִמְשָׁא אֲרֻכְתֵיהֶם גִּדְדוּ רָחֵק ;
 כִּי מָה לְאַהֲבָה בְּמִשְׁאֵת צְלֻמָּת ?
 שְׂמִיחָה מָה עֹשֶׂה בְּמַעֲנֹת עֲצָבָת ?
 וּבְכֵן כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי הָאָרֶץ הַשְּׂמִיעַ
 לְמַתִּיק סוּד יַחַד בְּצִרְתָּהּ לְמוֹ ,
 וּכְאִישׁ אֶחָד נוֹעֵד הַיְעָרָה כְּלָמוֹ .
 אִזְּ יִהְיֶה הָאָרְיָה – (הַפָּעַם
 לֹא נִדְּמָה

וּזְנָבוֹ לֹא הִגִּיעַ

כִּי תֵצֵן קִלּוֹ וְגֵאוֹ הַכְּנִיעַ :
 הִיא אֲחִי אֲבָרְנוֹ תִמְנֵנוּ לְנוֹעַ !
 עֹנֵנוּ בְּנוֹ אֵל זַעַם הַכְּנִיעַ ;
 מִי יִרְדֶּעַ יִשׁוּב יִפְרוֹשׁ אֲנֻלָּת
 אוֹלֵי תִשְׁקֶה חֶמֶת שִׁמְטָה נְבוֹהָ
 אוֹלֵי תִעַצֵר הַמַּצְנֶפֶת הַמְשַׁבְּכָת .
 גַּם אֲנִי פָנִי מִמֶּנּוּ לֹא אֲשַׁמָּה
 אוֹדָה עַל פְּשָׁעֵי כְּשׁוֹפֵר אֲכַרְעָה
 הֵן מֵאֲשַׁמָּה לֹא נִקִּיתִי גַם אֲנִי !
 אֲהִיה לַיּוֹם כִּי יִצְרֵי הַשִּׁי אֲנִי
 לְאֲכֹל שָׂה תָמִים לֹא עֹשֶׂה לִי רָעָה
 וְאֲתֵן לְחֵמוֹא חֲכִי וְאֲמַרְפֶּהוּ ;
 אִם עוֹד הוֹסַפְתִּי עַל חַטָּאתֵי פִשְׁעַי
 וְאֲמַרְפֶּה הַרְעָה עַל נַפְשִׁי צִאֲנִי .
 הִנְנִי חוֹלֵךְ לְמֹת לְשִׁבְחֵי אֲכַרְעָה
 אִם יַעֲמֹד מִמּוֹתֵי רוּחַ הַיְשָׁע ,
 אִךְ יוֹדָה עַל פְּשָׁעוֹ כָּל אִישׁ מִמֶּנּוּ

פי האשם בננו במזבח יעל
 אך בו יעטר האל וידענו .
 פי אדני! - השועל קולו השמיע -
 אל נא צדיק כביר נפשך תרשיע ,
 תה אמה מפשע וך מבל-מעל .
 האמה תמות בעבור צאן נדחת ?
 הבעד שיה אובר ירד ארי שנת ?
 האם לא כבוד ויקר לו עשית
 פי בקרביך לו קבר פריה ?
 גם כדבר הרעה על שיו אכלת
 לא מבלי משפט לו חבל חבלת :
 הלא הוא הנבר אשר מצא הקשת
 לרדות בה בכל החיה הרמשת !
 כזה התניף השועל ויפק רצון
 פי מי לא יען אמן לשפת לצון ?
 גם רב נמר וקפיר לשאול תמא
 ובקהל רב הודו לא כסו פשעמו
 ולכלם הפללים פנים נשאו
 פי תקיפים הם ומי ידין במו !
 ובתניע תר החמור ביו משפחה
 קרא בכאב אנוש ובגפש נאנחה :
 "אללי לי ! פי רשעתי עיתי !
 יום נחלה יהוא הן עמה זכרתי
 עת על נחלת אחד היוגבים עברתי
 תחת נטל סבלי כפוף ושחוח
 ציף ומזה רעב אין אין וכח ;

נבַח פְּנֵי מְבַחֵר הַעֲמֻקִּים חֲזִיתִי
 וַיִּדַק דְּשֵׁאוֹ נִתַּן רֵיחַ גִּיחַח,
 אִזְנֵי נֶסֶם כִּחִי וּבְרוּחִי לֹא מִשְׁלָתִי
 וּמִלֵּא פִי שִׁבְלִים מִן הַצְּבָתִים אֲבָלְתִּי –
 אִזְנֵי יִתְנֶה הַשּׁוֹפְטִים עָלָיו קֹל סָעֵר:
 הוּא רָשָׁע עֲרִיץ! הוּא תְּרַפֵּת הַיָּעַר!
 לְרַעוֹת בְּשִׁדָּה אַחֵר! מִי שָׁמַע בְּאֵלֶּה?
 יָד שֹׁפֵט צָדֵק עַל כֵּן הִיָּתָה בְּנִי;
 רַק בְּעֶזֶר הַחֲמוּר, אֲחִינִי, סְבָלְנִי,
 בְּעֶזֶר הַחֲמוּר חֲמֹדָתִים נִפְלְנִי.
 יָדָד הוּא שָׁחַת אִזְנֵי כֹפֵר מִצְאֵנִי
 כִּי רַק בְּדָם יִכְפֹּר עֶזֶר בְּזוֹת סִלָּה.

המשל התמשה עשר הפרות הנזשאות ארון יי.

עת על הפלשתיים כבדה יד אלה
 ותפם בעפלים ותרכ כם נה
 וקרנימו נמר
 לשיב למקומו ארון אל שמים
 ולכפר פניו בתשורת אפים;
 אז צמד פרות בעגלה אחר
 את ארון האלהים עליה שמו
 וישלחום. ויהי בהיותן בדרך
 ויהי כל ראם ויכרע בך
 לפני ארון האלהים רב העקר;
 ויגבה לב הפרות עיניהן רמו:
 את מי יזכירו — אחר — יותר מןנו?
 ולמי יסגרו העברים אם לא לנו?
 הלא פלזים נחשבנו גם אננו
 כי משא קדש נשא על שכמנו.
 כה ננו הפרות ככה התנאו
 עד לנבול בית שמש הגיעו באו;
 שם את הארון הלזים תזכירו
 ובמקום קדוש אותו העמידו

וְעֵצֵי הַעֲגֹלָה לְעֵצֵי עֵלָה בְּקֶסֶט
 וְשֵׁתֵי הַפְּרוֹת לַמִּכָּח הַזֵּכֶל –
 אִזּוֹ לֹא בְעֵתָהּ לְרֵאוֹת הַשְּׂכִיל
 כִּי לֹא לָקַח הַכְּבוֹד אֲשֶׁר רָאָה
 כִּי אִם לְאֲרוֹן אֵל עֲלֵיהֶן נִשְׂאָה .

זֶה חֶלֶק רֵעָה אֵילֵי עֵת נִדְלָה ,
 כָּל רֵאוֹי בְּבִרְכָה שָׁפָה יַפְסִידוּ ;
 לֹד חֲכָם הַשְּׂכִיל כִּי לֹא אוֹתוֹ וּזְקִידוֹ
 כִּי אִם אֲדָר הַזֵּקֵר אֲשֶׁר עֲלִידוֹ .

המשל הששה עשר

אזני הארנבת.

בעל קרנים חבל בארי בבלי דעת;
 ויקצוף הסלקה ויכעם בעם
 ויצו ויגרשו מארצו לנצח
 כל עשתרות צאן קרנים!
 בהמות שדי חיתו ביער
 זכר ונקבה, שב ונער
 אין נקי, כל יש לו קבן על מצח.
 האכזר לא ידע ארץ אפים!
 אז קמו הנדדים וישאו הנל -
 פרים ושורים שזה עתוד ונעל
 איל וצבי וראם ותאו חמר,
 כלם נמשו ארצם בגלה הלכו
 למקום ידורים ארץ לא נושבת. -
 גלות החל הזה ראתה ארנבת
 ותבט על אל אזניה ארבו
 ויבא סדק בלבבה ותאמר:
 עתה יקום שופט עריץ בארץ
 ירא על רקותי את האזנים!
 "קבן עור פניה - יקרא - לה קרנים!"

ומשפט מות אז עלי יודין.
 הנה שלום, הצלצל, הנני טוֹדֵת!
 הני שלום גם את ארץ מולדת!
 קרנים לי, לא אביל עוד פה שבת.
 לא פי צחקה - פתח הצלצל פיהו -
 כל גרי תלד ידעו אף ידיעו
 פי אין קרנים לארנבת!
 אביל למשפטי תהיה רוח אחרת
 - ענתה רפת הלב - גם עין ענתה,
 הם אזני יסירו ויבחושו במו
 אף קרני הראים לי יעשו תחמו
 ומלים לו פחול אכביר וברעת
 לא אמצא לי און שכעת.

המשל השבעה עשר הארי הנוטה למות.

כי גזן הארניה פטיש היער
 ויגם פחו ונבחרתו נשטה
 ויבאודו תכלים איד וצער,
 כי כל עשקיו קשרו עליו עמה
 ובחלשו לקחו הם למו כרנים
 למד חסכו אל חיקו כפלים:
 הסוס ימרט לחיו בשמיר צפון,
 השור נגה הוא ירים עליו קרן,
 ובשן חדה ולמדה לטרף סרף
 ירעה הזאב קרקרו ויבקר ערף;
 ומחלל ומדכא בדמשק ערש
 ייליל האמלל הזמם, יהנה תרש,
 וירא גם החמור נגש המערתה:
 רב לי — קרא האבד בצרתה —
 אמותה הפעם ארדה לשאולה
 ובידי החמור רק אל נא אפלה.

המשל השמנה עשר.

הנער והזקן.

נער משלח שחק על חוף השלח
 ויבשל בעץ ויפל אל המים;
 וימן אלהים ערבה לו לנעד
 וימשך אותה אליו בכח
 ויתפול בה ויעמד בתמים.
 עדנו סחזיק בערבה תלוי על כלי מה
 ויעבר זקן מזקני השער
 ויקרא אליו המובע בדמעה:
 "הושיעני כי באו מים עד נפש!"
 ויפן וירא מפעל לזרם
 נער בכה במקרה-עץ ותפוש
 ויאמר להצילו; אך טרם
 ימשה מלא פיו תוכחה,
 ויעמד על חוף הנדר ויאמר:
 "הוי פרחח אילי! בן חסר טעם!
 פעם אל אביו וליולדתו סמר!
 מה עשית לו לא באתי הפעם
 מי הציל חיתך מרדת שחת?
 הן אז מבלי מציל אבד אבדת!"

דע אפוא פֿי עשה הקבלת
 פֿי לרחץ על היאר ירדת
 ופֿי תוריק לא שאלת.
 מה אמלל אביה תורתה מה אמלה!
 מלדת בן מביש טוב היות שאלה!
 בן תרבה להג – ותילד בפנים
 שזכב ומפרפר בין סנת ותים.
 מתקני עולם, אל לשון תגברו,
 תצילו בתחלה אתר דברו!

המשל התשעה עשר הרעה ויהואב.

עד שהואב בא לצאן פרשו לו מצודה.
(במבד פ"ד)

כי תראה יד אחיקה כמטה
וילעזרו תשיג ידה אהיה
עזרהו חיש אל תוחד רגע
פדם ימצאהו הפגע,
פן יתמהמה לבא ישעך
ובין כה וכה יאבד רעך;
כי עזר לא בזמנו עלה
פרפאה אחרי מות החלה.

ושא אמלל זה אמת יודיע
שרעה באחד בין הערבים,
עת רחם ים צח חם היום יבגיע,
אל עיני רעו היושב מצנר
לאכל מצקלזנו פרמל ומגד
ובצל הסוף מעמל יוכו ירגיע.
נהיה הוא יושב על-יד עין הפים
בראה לעינים
זאב יוצא מספכו ומביכיו יתע.
ורא — אך לא קם זע מפניהו

פי אמר: הן יפחד הזאב לגשת
 או פי עוד יש עת לציל צאנהו.
 אך הזאב התנפל פחין טקשת
 על השנה חתמים וימזפרו פתע;
 אף פי גם ברעה חש פחמת קרי
 ויאחו שיו בשתי הפרעים —
 אך הוה לתשועתו פי לפא ארתה
 וחמת המרח טמנה טהרה
 וכבר אחו טרפו כבטלקתים
 בין חרות השנים;
 ויהי כל שקר לעמלו ופרי
 אחרי האבקו עמו בזרע —
 פי נבקע השנה בין שגיהם בקע.

המשל העשרים

השועל חיושב בתענית.

על פתם בן ששון נחמד לעון
 עבר שועל זולל וירא מענה
 על שריגי הנפנים ענבי מגד
 ותכל נפשו לענבים זבי יין;
 אך אהה מבוא לפתם אין
 כי סביב לו נדר ומשוכת חדק
 אין פתח נפרץ בו, בלתי אם בדרך
 שצר לו המקום לעבור הרבהו.
 אז נועץ הערס ויצם ימים
 עד שפן עצמותיו רזה נהו
 אז נלחץ בוד ויבא בפתם;
 שם באשכולות שלח השנים
 ויבחר האדם האדם כמו
 ובכל אות נפשו המם פרימו
 עדי מבחר הנפנים היו חרם:
 "אהה שועל נמדר מהזה עשית
 "עתה הן שבת עבית כשית
 ובשרך פי רזה רמפוש מצער,
 "עתה צר יהיה לך בדרך המשוכה

"סַבַּר בְּעֵדוּתְךָ אֵלַיךָ בְּסוֹתֵר."
 כֹּה נִעְצָב הוּא וַיֵּרָא כִּי אֵין אַרוּכָה
 וַיֵּשֶׁב וַיַּעֲנֶה שְׁנֵית נַפְשׁוֹ
 וַיִּכְנָאד בְּקִיטוֹר שָׁב בָּבוּ בְּבֵן הַמֶּדֶה
 וַיִּבְעוֹר שְׁצִי אֹז הַתְּמַלֵּט. וַיֹּאמֶר
 אַחֲרֵי שִׁמּוֹ אֶל הַבָּרִם פְּנִיהוּ:
 מַה־יִּפְיִפִּיתְךָ בָּרִם אֶרֶץ מְבֹרָכָה
 בָּם אֲבִיךָ יָפִים טוֹכִים וּמְגֹדְלִים!
 אֵךְ מַה חֲפִין בְּךָ מַה־יִּתְרוֹן וְנִתָּה
 אִם אַתְּ אֲשֶׁר תִּהְיֶה תֵּשֶׁב לְקַחַת
 וַיִּכְבּוֹא אִישׁ בְּךָ עָרוֹם כִּן יֵשֶׁב לְלֶכֶת
 הַבָּרִם הוּא הַתְּכַל נִחַט הַשְּׁעֵלִים!

המשל העשרים ואחד

הנמלה.

על עי השדה הנמלה ישבה
 ותרא אבר בארץ בוקע
 ובחריצי התלמים זרע וזרע
 ובלבה הקט כה חשב השבה:
 "הן זה היצור הגדול ההולך בשמים
 גם זה הצמד על ארבע יהלכו
 ברב כח יעמלו יחדו עו ידרכו
 לארץ מענית לדון בגבור ארץ -
 ולמי כל העמל הזה והפורח?
 הן רק לי היצור הקטן תחת שמים!
 בעבור יהיה לי די אכל וסוף
 לאכל בקיץ גם לאצור לחורף".
 כה נבה לב הנמלה כה רמו עיניה
 ובקטנם עוד פלטה דבר מליה
 ותעבר רגל אדם - ותודושה.
 בן אדם! הן גם לך, רק לך יעבדו
 האתנים מוסרי ארץ השפלה
 כל גרי רגיע, שוכני ערפל,
 כל פוכבי אור כל גלגלי שמים

רָכַב אֱלֹהִים רַבּוּא רַבּוּתִים
 בְּמַחְצֵת עֹלָמִים תָּמִיד יִרְדּוּ ;
 גְּדֹלָם לֹא תָמוּד וְשָׁמַם לֹא שָׁמַעַתָּ
 מָה הִיא תִּבְלִיתֶם , מָה הֵם לֹא יִדְעוּתָ
 תִּפְלְצֶתְךָ תִּשְׁיֹאֲךָ לְגִזּוֹר בְּלִי פִחַד
 כִּי עֲבָדֵי עוֹלָם כָּלְמוּ לְךָ יַחַד –
 וּמִי אַתָּה ? עַשׂ קָמוֹן דַּק בְּכַפּוֹר אַחַד
 שְׁמֹדְרָךְ כַּף רָגְלֵךְ אַחַד דִּי נִבְחַנְדְךָ ,
 וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא בְּעוֹד יִגְבֶּה לְכָךְ
 וּבְכָר רָגְלֵךְ הַרְסָם הַזְרִמָּה אֶלֶיךָ !

המשל העשרים ושנים

החמור בעור הארי.

עוד אריה עמה החמור לו כפגד
 כי אמר: אמלטה מעבודת פגד;
 ויהי כל ראה וינס מפגד
 ויגר ויאמר: ארי פגדך!
 אולם בגדל אוניו (הה כי ארכו
 ויצאו מנקבי העור ומעל)
 הכירז הפעל;
 אז שחלמות בפטר עליו נתכו
 ולבוש עוד האריה שב אל סבלו.
 ויהי ספקרת התמה כל ראה
 גער קסן נהג ארי בית הרחום.
 יש רב אדם לבוש אמון סצרים
 לו יאמר: הקם הוא, בנדמי יחש!
 הורדנא עדיו וראה פלו פתש
 ובעוד הארי חמור תמרתים.

המשל העשרים ושלושה הארזיה והצרעה.

אימת מפגיע על ארי
(שבת ע"ז.)

גש-הלאה, רם ולות, תרפת הארץ!
גער בצרעה ארזיה זעם זעם.
ותעל חמת הזכוב זאת הפעם
ויקרא עליו מלחמה וקרין.
"תעל פי העז אתה בבני שחץ
— קרואה — העל בן אירא מפניך?
תעל בן אחיל אשא שד ולחץ?
שור נא! הנה השור גדול מפקך
ואני על אשר אהפוצה אפודי!"
קרואה — ותרועת מלחמה תריעה
וברעש וברגז בארי הפגיעה
ותעמד על ערפו ותשכרו.
פתע געזר הארי ובשצוף קצף
כידודי אש מעיניו ותמלמו
יגהם פים, באשדה יזה קצף;
כל חיתו ביער נבהלו וחתו!
ומי זה הפרגיו ממקומה ארץ?
צרעה נתעבה ממלשפחות השרין!

אף התרעה דבקה בו בצרעת:
 פה תסחץ סגור, תקב כפרצע,
 פה תשך שוקיו ובאפו בוקעת.
 ויחד הארי ויהי כמשתגע.
 שוא ידים צפרתיו ינרם יריע
 שוא יחילק שציו וזנבו יניע
 ויכרך עורו גם יספוק על ירה:
 כפטר כמח תשוב אויבתו
 תלעג על אפו תבו לחמתו
 עד שבה סגרב פטרועה, ותברך
 רב פתיה פי ראש אויביה דבניע,
 ותמבר חיש קל אל כל מכידיה
 להיות גם ותצורה ענה לשמיע:
 ובמורה פוגעה בשממית מתפשת
 ובשלי נאחזה במכה קדיה,
 ואתה! רדה הארי אברה ברשת.

המשל העשרים והארבעה

הדג הקטן והדג.

קבא מארעא ולא כורא מאיגרא.
(ספרים קיג.)

דג קטן העלה בחנה,
ויהי הדג קטן:
"הן גם הדגה הדקה
— אמר — תבא בית מרזח!"
ויאספדה אל המבקר.
אלם הדג פלשון רפה
התחנן אליו ויאמר:
"הדג אני כי תשית אלי לבך?
אם תצין כי תשים עלי משמר?
המאה כמוני לך? אסף
ומצא להאכיל חצי בשורה?
שוב נא אמור המימה השליכני
עד אנאה בבחל אז תשוב תצורני
ולבית שר ספרים כי תשאני
אז ישקל על ידך פסח — רב פסח".
אל תדאג לי דג — תדוג ענהו —
מה לעשות בך אנשי ביתי ידעו

אך אַתָּה לֹא עוֹד תִּשָׁבֵר בְּפִימִים
כִּי בָּאֵשׁ תִּבְנֶה וּבְאֵד בְּיָדֶיךָ.
מִדָּבָר כֹּלָּא כִּי נִחַת אֶת פְּנֵיךָ
כִּסְלֵא חֲסִידֶיךָ בְּקִצְוֹת אֲרֻצְתֵךְ

המשל העשרים וחמשה

האדם והצפע.

איש אחד ראה צפע
 ניאמר: "עתה אגמול גמלה
 לתכל, מוכה מכל מגלה
 מכל עשר וצפע".
 לדבריו אלה, התנה הרעה
 (היא הנחש, לא הנגר!)
 נתפשה ובכלי שק הובאה.
 אף הואיל האדם הורידו קבר
 מבלי דרש אם יש בו חמא אם אין;
 אפס לבלי יעשה מעשה רוצח
 לשפוך דם מבלי משפט עם תוכחת
 דבר עמו קשות לאמר: רע עין,
 סמל המשטמה, כל תגמול שזכה!
 בעזון רעת לכה אורידה שנת
 ובערתי מן הארץ מות ועקם
 לבלי עוד ירימו לתפתה מכס.
 ויען הנחש בלשון אפעה ניאמר:
 אם כה תשפוט ותנבא מן הארץ
 כל שלמי רע כל פוצי פרוץ,

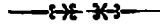
מי יעמד אפוא מכל ילדי חמר?
 גם נא לכה וכתן דרקה אתה
 אם לא משפט זה גם עליך יתרון!
 ואני הנני הולך למות עתה, —
 כי בידך הנני
 אם תפוזן תמיתני, —
 אף לפני מותי, אל יחד אפך,
 אם אניד כל לפי לא אשא פניך.
 דע כי צור מתצב כל הזות וכחש
 כי סמל הקנאה אל בנדי בנר
 כי מען כל עמל ומקור כל שבר
 לא הנחש כי אם — הנבר!
 בשמע האיש את דברי הנחש
 ויתר אחרנית ויעמד מנגד:
 עז מצח! קרא — מה עז אמרי פיה;
 הנך בנדי, לו תפצתי המתיה!
 אבל עוד רגע אחד אותך אהן
 עד משפטנו לפלילים נקריבה.
 טוב! ענה אותו הולך על גחון. —
 על ידם באחו פרה רעתה
 ותשכ היא לשפט ושניהם קמו
 ולפניה דברי ריבתם שמו,
 והיא, עצמותיהם אחרי כי תקשיבה:
 מי הוא זה לא ידע — אותם ענתה —
 כי כנים הפה דברי הצפעני?
 ומי זה עוד יוכל יעיד במוני

פי לב האדם רע כל חסד שובת?
 הן זה שנים רבות איתו כלכלתי,
 מעמיני הינקתי חלב ורח,
 מיום עד לילה בעבור עמלתי,
 אני גם עוללי אשר ילדתי;
 אחרי כן פי זקנתי ושבתתי
 במקצעת רפת נלמדה העמדותי,
 מבקר עד ערב צמאתי רעבתי
 על אבוס רק אין מספוא אין תכן,
 את אפרתי לבלי אצא מפעוני
 פן דבר אמצאה לשפר רעבוני.
 ואך לאדם לב פנה לב אבן!
 פי לו לשפין הקדשתי עבדתי
 לא היה זה חלקי בימי שובתי.
 האיש השתומם על עזת הפרה:
 "אך מבת שגוען היא, או אילת;
 ישפט נא השור בינינו" — קרא.
 "ישפט!" ענתה החיה הזולת.
 נחרצה, נעשתה. השור הקריב אלימו
 ובשום שכל שמע את כל מלימו
 ויענם לאמר: הואילו ושמעו
 תולדות חיי, ומשפטכם תדעו:
 הן מיום העלדי לאדם אני עבד!
 אני אנהיג רחים, נתות אדרכה
 ולהיטיב ניר שדהו הדמן אוציאה,
 אני אשא על, סחרשת אמשכה

אִשָּׁא מִשֶּׁן הַדָּרַע, הַעֲמִידִים אֲבִיָּאָה —
 וּבְשֹׁכֵר עֲמָלִי מַה־יִּזְכְּרֵנִי זָכָר?
 דְּרָבֵן וּמִהֲלֻמוֹת מִקַּל וְשִׁבְמָה!
 כָּל עוֹד בִּי כַח בֶּן אֲבָה אֲחֻבְכֶם
 עַד אֲזַקֵּן, עַד יָנוּס מִנִּי כַח וְלַח,
 אִזּוּ יוֹסִיף עוֹד עַל אֲבִזְרִיחוֹ פֶּשַׁע
 וְלִכְפֹּר חַטֹּאתָיו בִּי הִרְבָּה רָשָׁע
 יִשְׁפָּךְ אֶת דָּמִי עַל קִיר הַמְּזֻבָּח.
 גִּישֵׁה־הַלְּאָה עַד שְׂוִיא וּבְזֻבִים יִפַּח!
 — גָּעַר בּוּ הַנְּשָׁפֹת בְּחֻמָּה בַּעֲרַת —
 גַּם בְּדַבְרֶיהָ הַאֲמֵת נִעְדָּרַת!
 לֹא אֲחַפֵּץ עוֹד בָּךְ שׁוֹפֵט פְּתוּחִי;
 זֶה הָעֵץ יִשְׁפֹּט הָעוֹמֵד נִכְחֵנוּ!
 וְיָמָה עֲנָה הָעֵץ? הֲיָה כְּמוֹדֶם כְּמוֹדִי
 הַצְדִּיק אֶת הַנְּחָשׁ הָאֲשִׁים אֲחִינוּ
 עַל רֵעַ לִבָּם עַל מְשֻׁלוֹת יָדָם
 בְּאֲמֹר בִּי גַם הוּא הַגְּבִיר חֲסִדוֹ עַל הָאָדָם
 וַיְהִי צַל לוֹ מִחֻרָב מִחֻסָּה מִזָּרָם
 וַיִּנְגַּח כָּל גֹּן וַיִּיפֶה כָּל כָּרֶם
 וַיִּתֵּן נֹצָה בְּאֲבִיב, בְּאֲסִיף פְּרִי,
 צְאֵלִים בְּקִיץ, בְּסִתּוֹ אוֹר פִּירִים —
 וּבִפְנֵי יָגְמַל לוֹ זֶה בֶּן הַמֶּרִי?
 כִּי יִנִּיף הָאֲפֶר בְּרוּז עֲלֵיהוּ
 וּבְכִשְׁוִיל יִכְשִׁיל כְּחוֹ וַיִּקְצָצֵהוּ
 וּבְעוֹד הָיָה מִפְּרִיחַ מְרִיחַ מִיָּם.

בְּשִׁמְעוֹ הָאִישׁ כִּי שִׁפְטִיו בְּלָדָם
 הִרְשִׁיעוּ אוֹתוֹ, קָרָא בְּחֶמְתוֹ זַעַם:
 "יִסְכַּר פִּיכֶם דְּבָרֵי כָזָב וְשִׁקְרָה!
 נִלְאִיתִי מִשְׁמַע אוֹלֹתֵיכֶם אִין חֶקֶר,
 אֲתֶם מֵאִן מִשְׁפָּטֵיכֶם מֵאֲפַע' –
 וַיִּנְפֹּץ אֶל הַצּוּר אֶת רֹאשׁ הַצִּפֶּע.

בְּו־אָדָם, הִרְאִיתִי אֶת כְּחֹד,
 אֶת הַצִּפֶּע הִרְגַתִּי לֹא חִמַּלְתִּי;
 אֲבָל הָאֵם בְּטִלְתִּי
 בָּדָה אֶת דְּבָרֵי מוֹכִיחִיהָ?

ספר שני

המשל הראשון

החום החפץ להתסתן בארזי.

החום הוא אחד מזני העשב
 אשר יגעם אל חף עגל וכשב,
 ובזער תלבגון על שני סלע
 במקום יתעו חיתו סרף ורצח
 במקום ישאו ראש ארזי אל לנצח
 יסב גם הוא יונקותיו מסב קלע,
 פי שן-הבהמות, תגל דורכת,
 לא תוכל שמה עליו ללכת.
 ויהי היום ויגבה לב החום
 וישלח ציר אל הארז שלח
 לאמר: הן אנשים אחים אנחנו
 במקום אחד נולדנו, צמתנו,
 עתה הבה נא יחד נתחנתה
 ולאשה לבני את בתך נא תנהי.
 על נבואת עיניו על עז כליו אלה
 השתומם שר העצים הפלא ופלא,

אָפֶס פִּי הַחַדִּישׁ דְּבַר לֹא עָנִוּוּ
 וּבְמַעֲנֵה פִּיּוֹ גַם לֹא כִּבְדָדוּ .
 אֵךְ לֹא אָרְבוּ הַיָּמִים — וּכְדָבָרָם
 בָּאוּ כָּל חֵירוֹת שְׂדֵי לְמִצְוֹת מְנוּחַ
 בְּצֵל הָאֶרֶץ ; וּמִדֵּי עֲבָרָם
 רָמְסוּ בְּרַגְלֵיהֶם אֶת הַחוּחַ
 שֶׁהָיוּ לְאֹמֵר לְעֵץ אָחִי אֶתָּה ;
 וּכְדָמֹן לְאַרְבֶּת שְׂמִיחוֹ עֲמָה .
 אֵל הַתְּנוּדָה עִם שְׂתַקְיָהּ מִסָּף
 וּבְמַקְרָהּ הַחוּחַ לֹא יִקְרָה .

המשל השני

האיל.

במסגרי חר הנלעד בנאות עשב
 הרבין רעה ערתי בקר ובשב
 ובדברים כל היום רעו, רקוד,
 ובעת האספה המקנה בקרב תליל
 ויחלל בקליל - אז חיש נועד
 פרים עם עתדים, שזה עז העגל,
 איש איש למקמו, איש תחת הקדל;
 ובשר צבא נשא את ראש תחיל
 אהר לא נעדר, בלתי אם האיל -
 לא אכה שמע לקליל רעוד
 מאן לנמש רבצו ארב כרעוד
 עד פי עורר הרעה עליו שבמ.
 ויתאנה האיל בוויאמר:
 עם מרי האדם דר בעם וממר,
 הורע במ לעדקה יאכל פרי כחש!
 הכי בן-בזו אני כי במקל אהבמ?
 הלא איל אנכי גם תחש!
 אבי פביר פח לב ונדלדוח
 (יבא שלום על משכבו ינוח!)

הַעֲרָה נִפְשׁוֹ לְמִתָּ שֵׁם בְּמִזְבְּחִי,
בְּמִקְוֶה אֶל־אָבִיךָ הַיּוֹנָן מִמִּצְרַיִם;
גַּם עוֹד הַיּוֹם עֵת כִּי הִצְקוּ לַחֹשׁ
תּוֹפִירוֹ אֶת אָבִי נִשְׁרַף לְאֶפֶר
בְּעִבּוֹר לַחַיִּים הַחֲקוּ בַּסֶּפֶר.
אֲכַל כֵּן הַגִּמְצָא דָבָר טוֹב אַחַד
כִּי תִחַפֵּץ הַכֹּבֵד וְתִבְקֶשׁ נִחַת?!"
— אָנִי? הֲלֹא אָבִי הוּא הַעֲלָה תַּחַת...
"יִדְעֵתִי כֹל, דָּבָר מְנִי לֹא נִכְחַד;
אֲכַל אַתָּה בְּנִפְשָׁךְ
מָה־עֲשִׂיתָ וְאִכְבְּדָהּ?!"
— אֲנִי? לֹא דָבָר! — "כִּי אִזּוֹ הַכִּבְלִיתָ
לְדָרֶשׁ שְׂכָר וּמְאֻמָּה לֹא פָעַלְתָּ;
אָבִיךָ עָשָׂה טוֹב יִנְחַל תַּפְאֲרָתוֹ
גַּם הַיּוֹם זָכְרוּ אֶתְנֵי מִשְׁמֶרֶת,
אִךְ אַתָּה אֵיל צִאֵן טוֹב בְּשֵׁר וּמִחַ
רַק הַאֲכַל צְלִי הַעֲלֵחָ צֵלֶח.
מָה רַבּוֹ אֵילֵי הָאָרֶץ אֶתְנֵי
הָאֲמָרִים: כְּבוֹד וְיִקָּר הֵבִי לְנֵי
כִּי אֲבִיתֵי פָעַלְמוֹ הַגְּדִילוֹ!
בְּנֵי אֱלֹהִים! מַה־יִּמְרִיצְכֶם הַיַּחֲשׁ
אִם אַתֶּם מֵאֵן וּפָעַלְכֶם כַּחֲשׁ,
וּמִתִּים לַחַיִּים מַה־זֶּה יוֹעִילוֹ?"

המשל השלישי

בְּקִיעַת יַם סוּף.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 אֶרֶץ הָאֱמֹרִי לְדָשָׁת
 וּמַהִימֵי נִשְׁתַּחֲוֵי מִיָּם
 וּנְהַרְוֹת הָיָו יִבְשָׁת,
 אִזְ הִיָּתָה חֲלֻלָה בְּכָל מַתְנִים
 בֵּין כָּל לִבְשֵׁי שְׂרִיזֹן קִשְׁקֶשֶׁת.
 הַצִּעִירִים קָרְאוּ: כָּלֵנוּ גִנְעֵנוּ
 כָּא יוֹם אֲדֹנָי הַקִּיץ הַקָּרִיץ
 וּמִיָּם אֵין עוֹד בְּכָל הָאֶרֶץ!
 גַּם הַזְּקֵנִים הִגִּיעוּ רֹאשׁ וַיֹּאמְרוּ:
 מִעוֹלָם לֹא רָאִינוּ לֹא שָׁמַעְנוּ
 גַּם אֲבוֹתֵינוּ לֵנוּ לֹא סִפְרוּ
 כִּי יִבֹשׁ הַיָּם וּנְהַרְוֹת יִתְרַבּוּ
 וּכְמוֹ נֶד נִזְלִים יִתְיַצְבוּ.
 עַתָּה יִשְׁמְעוּ הַדְּוָגִים וְכֹאֵו
 יִשְׁשׂוּ אֶת רִשְׁתָּם מִכְּמִרְתָּם יִנְחֹו
 וּכְבִיצִים עֲזוּבוֹת אוֹתָנוּ יִקְחוּ,
 הַנְּשָׂאִים בְּצִמָּא וּבְחָרִב יִגְעוּ.
 הִי! – קָרְאוּ כָּלֵם בִּילֵל קוֹל תְּאֻנִּיהַ –

הִבִּיאָה נָא עֲצָה עֲשׂוּ פְּלִילִיָּה!
 הַכְּמֹדֶבֶר נִחַטוּ אִם אֶרֶץ מֵאֲפִלְיָה?
 הֲאֵין עוֹד עֲצָה בְּרִגְת הַיְמִינָה?
 גִּלְכָּה אֶל הַתַּנּוּן הַגָּדוֹל שָׁמָּה
 הֲלֹא הוּא לְאִישׁ שׁוֹכֵה בְּתוֹחֹם יִחְשָׁב
 וְיֹאמֶר יֹאמֶר לָנוּ נִקְשִׁיב רַב קָשָׁב.
 וּבְכַבְּדֵת רַבָּה הַתְּנַהֲלוּ בְּלָמוֹ
 בֵּין צוּרֵי הַתְּחוֹם עָלֵי מִיט וְחֹמֶר, —
 כִּי אֵין מִיָּם לַעֲדָה לְשָׁחוֹת בְּמוֹ, —
 וַיִּפְתַּח הַתַּנּוּן פִּיהוּ וַיֹּאמֶר
 אַחֲרַי שְׁמַעוּ מְגוֹרֵת לְכַמוֹ:
 אֵל נָא תֹאמְרוּ נֹאֵשׁ, רִחֲמֵכֶם הַשִּׁיבוּ;
 בַּצָּרָה לֹא יוֹעִיל דְּמַעַה וְכִבִּי
 רַק עֲצָה וּגְבוּרָה, בָּם כָּל אִישׁ יִחִי;
 עַל כֵּן שִׁיבוּ לִבְ לְדַבְּרֵי הַקְּשִׁיבוּ:
 אֲנִי הַתַּנּוּן מֶלֶךְ לְבָנֵי שַׁחֲץ!
 מַהֲרִים זֶה לְקַרְאֵתִי? אִם לֹא סִיר רַחֲמֵי!
 וּמַהֲרִים הַגָּדוֹל? רַק בְּקִמְוֹן עֲרֵשׁ,
 כַּמְצַע הַקָּצֵר מֵהַשְׁתַּרְעֵי!
 וּמַהֲפֹלְעֵי מְעוֹר? חַדוּדֵי תַּרְשׁ
 בְּמוֹ אֲתַגְּדֵר עֵת כִּי אֲשַׁתְּעֲשָׂע.
 אֲנִי עַל שְׁכַמֵי הָאָרֶץ אֲסַבֵּלָה,
 בְּגוֹרָנֵי נִפְתַּח הַפֶּתַח לְשֹׂאֵלָה!
 אֲנִי הוּא הַשָּׁב בֵּין גְּרֵי הַמַּיִם
 וְשֹׁנְתֵי רַבּוֹ בְּשִׁנּוֹת הַשָּׁמַיִם
 וּפְלִיאָה בְּזוֹאת אֵיךְ כִּי לֹא שְׁמַעְתִּי

פי יהיה ים למקום סדרה רגלים ,
 הן אחת הדפדף אותה ידעתי
 פי היתה הדרכה למקום סגנה מיים .
 וכמו יום זה לנו לבשי קשקשת
 פן היתה עת צרה לחיה דרמשת
 אז — עת ארבות שמים נפתחו
 ומעונות התהום תקרו נבעו
 ימים עברו חק , המסים קרוו ,
 ופני ארץ מים עזים נמלאו ;
 למבוסה התיא מבו ל יקרא !
 אז היה לדגים יום טוב ותחת ;
 נמשנו התהום עלינו מתחת
 ונהלך ארצה תחת כל השמים
 ונפרש לשחות על כל נר גבה ;
 הוי ! עוד תאחזני תונת ונה
 פי אזכר הימים כימי אלה
 עת צנפתי ארץ רחבת ידיים
 ומפוזת סגפירי כשחר פרשתי ,
 פה שחיתי , ופה נאאת לבשתי
 ואלך קוממיות בהולך על רגלים —
 התהום הדם רגלי ומראשתי שמים .
 אז כל חי כל בשר מתו נאלחו
 כל שאפי רוח פשו ויפחו .
 גם האדם הרדה ברנת היפת ,
 אויבנו מאו , גם הוא נמר שמה ,
 לא נשאר מבלם פלתי אם אחד .

הוא מציא תחבולה ועצתו קמה
 לבלי כל היקום יכחד גם יחד
 ויכן לו תיבת עצי גפר
 ויכפרה מבית ודוץ בכפר
 ומכל דחי שם אליו נאספו
 לבלי במבול יגועו וספו.
 ויכן יעמד מזה רוח גם לנו!
 זאת אפוא עצתי שמעו האזינו:
 לדינים הקמנים לא נדאג אנו,
 ישמו בים ישמאילו יימינו
 ויכלמו את נפשם באשר יוכלו.
 בצר לגדולים הצעירים נתבאו
 ובקמנם מצרה סתרה ימצאו.
 גם מהילנו הגדולים לקמני ארץ?
 בגלל תנן אחד בקש יתלו
 לאלפים לרבבות רפה ושרץ!
 ואנתנו בלנו
 תבת עצי גמא נבנה לנו.
 הן שם בארץ
 הם לרב יצמדו
 ונבובים הם וכמכפר מלאו מים.
 גם יש אתנו תרשי ידים:
 דג הקלשון הוא בעל השנים
 יפח העץ ומסקמו יסיע;
 דג המשור אותו סביב יקציע;
 הקחש העזים גחש ברית

יעש התבה קמים עם יציע;
 על ידו תתרה תחזיק כל תדנה;
 התגין המעופף יעל תגנה
 יספן נבים ושגרות יתים;
 ואני - אני אל פי ידון אנים
 אחד אקיאנו וקמין אפים
 כל תודי התבה נולים ימלא
 גם תחזי שאנגים פיםי שמים
 עדי יפפו התרמות קפאר...
 עוד הוא דגר ושפתיו לא נכלא
 ויפ משה ידו וישבו המים
 ויכפו הדגים עם חיל מצרים.
 ופעלות רבות ראינו כהנה!
 חקרילב יעמלו לא יום לא תדש
 כי ימים על שנה ייעפו ייגעו
 ואלהים ישלח אצבעו סקדש
 ומחשבות תרוץ למותר פלנה.

המשל הרביעי

עשת פרזול וזחצ'רה.

מחזר אחד
 הן קרענו יחד
 — את פי העשת הזעזעה שאלה —
 ומדוע פה את כני נבדלתי?
 אני כמעט דחן
 צח פי יפוח
 ובקול פתרים חיש הנני צוללה ;
 נאת לו במטה אותך יחבמו ,
 לו גם לפתותים את גוף יפתי ,
 לא תשמיעי קול אך תרמי סלה .
 זה פשר הדבר לדעת תשאלי
 — ענתה העשת
 לא ידעה בשת —
 יצו פי בקה את לבן תצללי .

— ❦ —

המשל החמישי

עלמה יפה וסרת טעם.

עלמה יפה סוֹרָרָה אחת
 בקשה לה בעל ממשפחת
 אנשי השם רמי היחש,
 ויהי טוב מראיה ויפה תאר,
 חכם, משכיל, עורו בנער
 גם ירבה לה מתן ומטר;
 עוד זאת: לְאֵהוּב אותה אֲהַבָה נצחת
 אך רוח קנאה לא תעבור עליה
 מִכֵּנָא אותה כל עת־חַיִּיהוּ.
 הקשתה לשאול רמת העינים,
 ובכל זאת נעתר לה יושב שמים!
 ולפניה הקרה ברוזים
 חכמים ושלמים ונהוורים
 מאדידי עם מִנְכַבְרֵי קָרָת
 הדגלים מרכבה כל שם אין פִּמּוֹ.
 אך אלה צנתרות הנהב כלמו
 חן לא נשאו לפני הסוֹרָרָת
 ובכל חד מנהם גלתה המואמת
 אינה דבר רע שם עון ופִּתְתָת.

בְּרֵאוֹת בֵּי תִפְּחָה לְבָהּ תִּקְשִׁיחַ
 וּבִמְבַקְשִׁיהָ כֹּחַ תַּעֲמֵךְ תִּפְּחִיחַ
 מֵאִסּוֹ בָּהּ הַעֲנִיבִים וַיִּרְפוּ מִנָּה.
 אֵךְ יוֹם עֵזוֹן קִצָּה לֹא בָּא עֲדָנָה!
 עוֹד עִפּוֹ אֶל אֲרֻבְתָּהּ תִּרְבֶּה יוֹנִים
 אֵךְ גְּבוּזִים וְשִׁפְלִים מִן הַרְאִשׁוֹנִים
 הִתְנַעַר אֲהָבִים, וַיִּדְבְּרוּ תַחֲנוּנִים
 אֵךְ הִיא עֲנַתְם עֲזוֹת בְּשִׂאֵם נִפְשׁ
 וְהֵאמְרוּ: הֲכֹז לְגֵאִיוֹנִים!
 הֲכֹזָה אֲבִיאָה לִי בֵּית?
 לָכֵן נָא תִּזְכְּרִים לְשִׁמִּיר לְשִׁית,
 וְנֶאֱמַר הֵן עוֹד רַבֵּת שָׁנִים הֲגֵנִי
 לָמָּה זֶה אֲחִישׁ, וּמַה-יִּלְחָצֵנִי
 תַּחַת לְאֲכֹזְרֵי עֲלוֹמִים וְחִפְשׁ!
 בֵּן רַבּוֹת בְּשִׁנִּים חָלְפוּ עָבְרוּ
 עַד צִם אֵלֶּה הַעֲנִיבִים הִסְתַּתְּרוּ.
 אֹלָם בְּחִלּוֹף הַשָּׁנִים
 רָאִתָּה אִשְׁתְּ הַמְדָּנִים
 בִּי רִיקָם לֹא הִלְכוּ,
 בִּי כָּל פֶּעַם לִקְחוּ
 אִתָּם דְּבַר מִיָּפִי פְּנִיָּה –
 פֹּה אָדָם לָחִיָּה, פֹּה אֲחַת שְׁנִיָּה,
 חִלְקַת צִוְּאָרָה, וְחִלְקַת עֵינִיָּה
 וּמַעַם מַעַם נַחַת תִּצְאָרָה רְחִיקָה;
 וּכְבֹר כֹּחַ וְכֹחַ הַשִּׁיבָה וְרִיקָה
 צִם רִצִּי כִסֵּף בְּקוֹצוֹת הַשָּׁעַר.

אִזּ יבֹא בְלִבָּבָה תוֹנָה וְצֶעֶר:
 הוּי מְדוּעַ כִּי יִתֵּן תְּנוּרָה אִזּ כִּירִים
 עוֹד יֵשׁ תִּקְוָה, עוֹד יִחְלִיף בְּתַרְשֵׁת יָדַיִם,
 וַיִּפֵּי תֵאֵר אָדָם כִּי נִשְׁחַת פְּעַם
 לֹא יוּכַל לְתַקֵּן נִם תִּרְשׁ רַב סָעָם!
 וּבְכֵן נִוְצָה הַיְפֹדֶפֶיָה הַזְּקֵנָה
 לְהַיּוֹת לְאִשָּׁה אֶל כָּל הַבָּא רֵאשׁוּנָה,
 וַיְהִי בְּאַחֲרוֹנָה לְבָהּ שְׂמִיחַ
 כִּי מְצָאָה לָהּ אִישׁ—עוֹר וּפְסָח.

המשל הששי השוועל והתסידה.

זבח משפחה היה לשוועל הערום —
ויעש משפחה ויקרא החרום
אתו את התסידה, היא גדלת האפים.
ותהי הצרה: מרק זך פמים,
כי היה חרומה (1) כלי רע עינים
לא נתן כספו בכשר וחלב.
ויתן המרק בקערה וישלמו
לפני האנפה לאכול ממנו;
אך מה! כי אפה כמגדל הניאה
קחת מן הקערה מרק אל פיה,
ויקם חרומה וילקחהו
את המרק באשר ילק החלב,
(כי מי זה ישליך בחוצות כמפרו?)
ומאומה התסידה לא מעמה.
והעדם התסידה דבר לא אמרה,
ובלבה עמק הדבר שמרה
לאמר: יבא היום ואשלמה!
לתקופת הימים קראתה התסידה

(1) נחמי'ג' י', כלו' חרומה-אף. עי' פירסט הוויב חלק א'

לֹאכַל אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ ,
 וְתִשְׁרֹף שְׂלֶחֶן מְלֵא נְחֹת ,
 מְמַעֲפִים , מְעַדְנִים וְזִנֵּי מְרַקְחֹת ,
 פְּתוֹת אוֹתָם פְּתִים וְנִתּוֹן בְּצַפְחֹת
 שְׂפִיָּה צַר מְלַמְעֵלָה וְרַחֲבָה מְתַתָּה ;
 וְתִשְׁלַח אֶפְסָה אֶל תּוֹךְ הַצְּנִצְנִת
 וְתִמְלֵא כָּל נֶחֱחַ טוֹב אֶת פִּיָּה
 לְנִתְחִיָּה לְנִתְחִיָּה הוֹצִיָּאָה
 וּבְאֶרֶךְ אֶפְסָה תִקְחֶרְדֵּי .
 אֶךְ הַשּׁוֹעֵל – אָהָה צַרְעַת נוֹשָׁנָה !
 תְּרוֹם מְעוֹדוֹ הַגְּדוֹ
 וּקְצַר אַפִּים ,
 הַשּׁוֹעֵל עוֹמֵד שְׁחוֹחַ
 כְּעֵנִי בְּפִתַח
 עוֹמֵד וּמְרִיחַ רֵיחַ נִיחֹחַ
 וּמְזִרִיד רִירוֹ אֶל זְקֵנוּ כְּפִים
 כִּי לֹא יוֹבֵל לְקִנְחַת
 לֹא מִתּוֹךְ הַצְּפֹחֹת
 לְשִׁבּוֹר רַעֲבוֹנוֹ כָּל נֶחֱחַ .
 וּכְבֹּאוּ כֵּן הַלֵּךְ מִרְ בְּחֻמַּת רוּחַ
 רַעֲב גַם זַעַף וְזִנְבוֹ מְרוּחַ .

המשל השביעי

העכברים יחדו ימתיקו סוד.

במאורת עכברים חתול זוללת
 פרצה והדבר כמעט את כלמו,
 הצאצאים חבאו אל תוף חרמו
 יראו הצג רגלם על סף הדלת.
 ויהי היום – יום שבת או יום חדש –
 ותלך החתול באשר הלכה;
 כמעט אונם לקחה
 פי היתה הרוחה
 ויקראו עצרה ומקרא קדש.
 אז זקני העדה נוסדו כלבם:
 "הוי – קראו – תמנו לגוע הפעם!
 תרב רעה זאת התאכל לנצח?
 אין חכמה אין עצה נגד הרצה?"
 ויען הנזכר הוא ראש העדר
 (זקן ונשוא פנים ומכסה פדר):
 "נקשרה פעמן על צואר איבתנו
 ומדי צאתה לשחית ולבלע
 ובכל מושבותינו קוליה ישמע
 אז ננום חיש נבלם על נפשנו!"

טובה עצתך! — פה אחד קראו.
 אך מי זה יוציא אל פעלו החפץ?
 אם לא אחד בם אפיין לב מצא
 שבעד אחיו יסגיר נפשו לפות!
 זה יעצל, זה יפחד פחד,
 זה ייעץ: נלכה פלנו יחד!
 בכה נמשו אהל מועדם ויפין
 העם איש למקמו מלא עצבת.

העבירים! עצה וגבורה למלחמה!
 אם אין בכם איש נלכב אחד
 אשר יעשה מעשה בלי פחד —
 אסתכם ועצתכם למה?

המשל השמיני
השועל וענבי הגפן.

שועל מזה רעב עבר דרך פתח
וירא ענבי חמד על ראש עץ גפן
וירד רידו אל זקנו פתח
כי נכסף לאכל מהמה. ויפן
בה ובה, וירא כי קצרה ידו
לשביע נפשו השקקה כמו,
וינפח את ידו ויאמר למו:
ענבי רש המה, גפן סדם הנני.

המשל התשיעי

התבון, הפיץ והקש.

עת שבלי הדגן באו בקמה
 הפיץ, הקש עם התבון עשו מלחמה
 לא מלחמת דמים פבני האדם
 כי ריבות שפה ודברים אחדים:
 לי משפט הבכרה" – אמר התבון –
 "כי רק בעבורי תלמי שדי זרועים,
 כפני יעשו כל חפץ שעשועים
 ומעשה צעזעים".

הוי ערל לב וכסיל לא יבן
 – גער בו הפיץ – מהרה אינה יודע
 כי אני אני הוא חפץ הורע...
 הם! – קרא הקש – האותי תשכח?
 הן רק עלי אדני השדה המבעו!
 למה תריבו? על מה תתעבד?
 – ענתה החפה בדממה ובגות –
 חבו עוד מצער, תבא עת הדיש,
 כי יבא הארון אספקם בית,
 ולמי מכם תירון אז תרעו.
 בא האסיה – האלמות אספו.

כּוּמֵן זָרָה לְרוּחַ בְּמִזְרָה וּבִדְתַת
 הַתְּבִין הַשְּׁלֵמָה דַּחַן וַיְהִי לְרֶפֶשׁ
 נִבְּשׁ קִשְׁשׁ וּבִיקוּד אֵשׁ שְׁרֵפוֹ
 בַּק הַחֲפֹה בְּרוֹ אֶכֶל לְנֶפֶשׁ .

הֵן לֹא יָדַע הָאָדָם מִפְּתָרוֹ
 וְזָמָה אֱלֹהֵיוּ דִרְשׁ מִמֶּנּוּ :
 אוֹי לְאִישׁ אִם בְּכּוּמֵן רִדַח תִּדְרָפְנוּ ,
 אֲשֶׁרֵינוּ אִם נִחַלְתָּ הַחֲפֹה נִחַלְתּוֹ .

המשל העשירי
הילק והנמלה.

עבר קציר פלה קנין —
הילק טמן יד בצלחת
וישורר ויזמר וירקה נחת
ולפעל בשדה לא הפה שכם ;
ופתאם ראה כי בנה תיץ
כי טח תפל
על קיר נפל !
כי בא הסתיו הגיע החורף
ובתיו אין טרף
ובביתו לחם .
וילך מר ביתה הנמלה
המכינה בקנין מאכלה ,
ויתכן קולו ויאמר הילק :
"הבי אחותי לי נחלה וחלק
במגורת הדגן אשר אנרת ;
נתליני בלחם מאשר צברת
עד עבר הסתיו וימי החשך ,
ובבוא האביב עת געמה
או , חי נפשי , לך אשלמה

נִשְׁתַּחֲוֶה זֶה עִם מַרְבִּית וְנִשְׁתַּחֲוֶה,
 נִשְׁתַּחֲוֶה בְּכַף נִשְׁתַּחֲוֶה אֲבָל.
 אֵלֶם הַנְּמֻלָּה
 מִזְבַּח הַשְּׂאֵלָה
 פִּי הַיֶּלֶק לְשִׂאֵלָה:
 הַנְּזִידָה לִי אָחִי אִיפֹה הִיִּיתָ
 בְּיָמֵי הַפְּנִיץ? וְמָה אָז עָשִׂיתָ?
 — בְּיָמֵי הַזְּמִיר, אָז הִתְעַנְנִיתִי
 כָּל הַיּוֹם שָׁרְתִי בְּדִשָּׁא שְׁחֻקֹתִי
 לֹא זָכַרְתִּי הַסְּתִיּוֹ וַיְכִי הַחֲרָף! —
 אִם בְּפִי שָׁרְתָה לֹא יִגְעַת
 בְּמַחֲוֹל הַמְּשֻׁחָקִים צֵא נָא עִתָּה!
 עִתָּה הַנְּמֻלָּה וְתִפְּנֵן לוֹ עֲרָף.

— ❦ —

המשל העשתי עשר
הנחש והפלב.

הנה גם אנכי אחמכה
כבוד מן האדם פמה
— אמר לפלב הנחש הערום —
גם בפתנים קמנים ישתעשעו
ובחיק נשי התענגות ירנעו ;
במה איפוא תתנא
במה לבכם ירום ?
באמת רוחנו ! — הפלב ענה —
בקמניך ישחקו וגדליך רעי-עין
ישכו נשיכת סנת מדפא לה אין ;
ואנחנו — בקמנינו ובגדלינו
תמיד נפיר טובה למטיבינו ,
כל הימים
נהיה עמם תמים
נתהלכה לפניהם
בצל אשר על ידם .
ולמי משנייהם
ידמה האדם ?

המשל השנים עשר

עצי השדה והפרזל.

מינה וביה אבא ניזיל ביה נרנא
(סנהדרין לסו)

באמר אלהים: יקוו הפנים!
ותרא זאת הארץ לעינים
היא המחצבת מבטונה וקרב
את הפרזל, אבי גרזן וחרב;
או כל שיח השדה פחדו פחד:
הוי — קרא — נכחדנו
אכדנו אכדנו!
הן עתה יעלה הכרת עלינו
ברזל מעפר יקח וידבאנו.
למה זה היום עשנו עשנו
ולחבלנו משחית ברא גם יחד?
טובים דרכי אל, אין רע בם אין פגון!
— ענם הפרזל מבטון הארץ —
הוא לא ברא דבר בעבור הרע,
כי היצורים לכלי משחית יצרוהו;
ומר נפש כי יאנק וישנע
שדי לא הרע לו, ידיו שחתוהו.

גַּם אַתֶּם כִּפְּנֵי אֵל נָא תִירָאוּ!
 כָּל עוֹד אִישׁ מִכֶּרְבָּכֶם לֹא יִמְעוֹל מְעַל,
 כָּל עוֹד לְחַפֵּשׂ בְּכַף עֵץ בִּי לֹא יַעַל,
 לֹא אֲכַבֵּל לָכֶם, כָּל רָע לֹא תִרְעוּ.

גַּם אֲנַחְנוּ בִּי גִזְעַף עַל רִישָׁנוּ
 הֲלֹא אֲשִׁמִּים נַחְנוּ עַל נַפְשָׁנוּ?!

המשל השלשה עשר

החמור והסוס.

עזרו בְּנֵי אָדָם עֲזְרוּ אִישׁ רֵעֵהוּ
 פֶּן יִכְרַע אַחִיקָה תַּחַת נִמְלֵהוּ
 וְלֵךְ יַעֲמֶכֶם הַמִּשָּׁא עַל שִׁבְכֶם.

חמור עמוס לעיפה בָּר וְלֶחֶם
 הַתְּנַהֵל בְּכַבְדֵּת תַּחַת שִׁבְכֶם נִשְׁאוֹ
 וְלִפְנֵי דָהָר סוּס אֲבִיר לְבַשׁ רַעַם
 אֵין עָלָיו כֹּל בְּלֵתִי אִם הָרָסָן.

רַעִי! — חֲלָה הַחֲמֹר אֶת פְּנֵי רֵעֵהוּ —
 קַח נָא מִנְּמָלִי עֲזָרְנִי הַפְּעָם,
 פֶּן לֹא אֶעֱצֹר כַּח אֲנֹנֶע בְּדַרְךָ.

בְּנֵי-בְּיָו! עֲנֵהוּ הַסּוּס בְּחֶמֶת פֶּתֶן —
 הַחֲמֹר לְסוּס חֲמֹר? עֲבָד אֶל שׁוֹעַ?
 תִּרְפָּה הִיא לִי לֹא אֲעַשׂ עֲבוֹדַת פֶּתֶן.
 שְׂוֹא הַתְּחַנֵּן הַחֲמֹר נֶאֱנַח כְּמִכְפִּירָה
 כִּי אֲמַסּ הַסּוּס אֶת אֲזוֹנוֹ מִשְׁמוֹעַ.

וַיְהִי עוֹד כְּבֵרַת אֶרֶץ לְבֵא הַעִירָה
 וַיִּכְרַע הָאֲמָלֵל תַּחְתּוֹ כְּרַע
 כִּי אֶזֶל כַּחוֹ וַיֶּאֱכַף רֵחְהוּ.

אִז עַל הַסּוּס עָמְסוֹ אֶת כֹּל נִמְלֵהוּ
 גַם עוֹר הַחֲמֹר עוֹד הוֹסִיפוֹ עֲלֵיהוּ.

המשל הארבעה עשר חכמת הפסבן.

שני אנשים היו בעיר אחת,
 אחד מסבן אה חכם נודע בשער,
 השני עשיר אה לא-למד ובער.
 ונמיל הפסבא התנאה על איש הדעת
 ויאמר אליו: מודיתרון ונתת
 לקרוא תמיד בפסרים ולדברות לקח?
 התאכל מצדנים? התשפת יין רקח?
 הכמוני יסורו לך אל משמעת
 עבדים רבים לזבשים בגדי חפש,
 כל תענגות אדם כל אצת נפש?
 ובבתי מדות התגור פמני?
 אתה איש מחסרים וידוע עני
 תשוב בעלית קיר התנויה חין
 תלבש סות בלה בתרף וקין,
 ומי עבדה? אלה על ידה!
 ושתי רגליה – מרובות פבורה.
 גם מהתועיל לפדינה
 בתכמה ובבינה?
 לא בן עשירי תקרנה, אנתנו,

עת לאכל בפוזב אוצרות פתחנו
 ונפוד כספנו למלא חפנים
 אז נעשיר ונחיה רבוא רבותים
 כל פעל כל ממפר כל משלח ידים
 איש וביתו כל חדש, כל אמן,
 דוקם בתכלת ובארנמן
 יושב תקניות, גם לויטש האמן,
 דורה ענבים ומעמד התבן.
 גם אתה עם כל חכמתך
 גם עדרי חכמה
 מפודנונו מנתכם תקרו
 יען פי תביאו לנו מלא קמין
 עלים כלים אשר לא יצלו
 בלתי אם לצרור על פי פה החמין.
 כה דברי עגל הזקב נברו,
 אמנם התכם דבר לא ענדו
 לא על פי לא מצא מענה, רק יען
 מצות השלך היא לאמר: אל תען...
 התכם התריש אף ימים דפרו
 את צדקת הצדיק השפה בשורו:
 לא ארבה העת ימים לא נמשכו
 ותעבר תרב במקום הם ישבו,
 ושניהם רששו ארצם ענו
 ובארץ לא להם נדחו תלכו,
 אז את הנבער האורח
 גרש כל איש מהסתפח,

אלם לתכם תסר מ'שנו
 ובכל אשר בא איתו תמינו .

דפדו , בפעים בעם ! פיקם תרחיבו -
 ולחכמה יש שקר תחת יתח !!

המשל החמשה עשר
הארי בצאתו לפלחמה.

האריה חשב על אויביו מחשבת!
מחשבת מלחמה קטל ומות.
ויועץ עם רוזניו זקני הער,
ובכל ארצו שלח מלאך שלוח
ויואסף כל חיתו גוי מכל רוח
ויפקד הצבא לרדת שער.
שם נתן אל כל איש משנה על שכם
לאשר נקדש מיום צאתו מרחם.
השנהב ישא משא בכתפים
צידה לצבא פר מזון ונשק
וביום הרג רב גם לקרב יגית;
השועל יהיה יועץ וכן משק;
הלב בעבי גביו ורזיר מתננים
יחץ בחומה על אויביו יצריח;
הקוף יוליה תועה את הצר בפלחמה
ובהתל אנוש יצחק ויהתל גם שמה.
ישוב נא (קרא אחד העם) החמור בית
פן יהיה בפלחמה שמיר שית
כי חסר לב הוא ושפל הדיים,

גם הארנבת רפת לב ומסְהַדַת –
 פֶּן יִפֶּס לֵב כָּל הָעַם בְּפִיָּם .
 חֲדָלוּ לָכֶם ! – עֲנֵה הַמֶּלֶךְ – רָדָה
 יִזְכְּרוּ בָלֶם בַּמִּלְחָמָה אֲתֵנוּ
 וּלְכֶלֶם בַּמִּלְאָכָה אֲמֵלֵא יָדַיִם :
 אֵל תָּהּ הַחֲמוֹר שׁוֹפֵר , בְּחֻצְרוֹהָ יִרְיַע
 וַיִּרְדֹּף אֲיִיב עֵת קוֹלוֹ יִשְׁמִיעַ ;
 גַּם הָאֲרֵנֶבֶת רַץ תִּהְיֶיהָ לָנוּ
 כִּי קִלְתָּ הִיא תִּלְוִים .

מֶלֶךְ הַכֶּם יִדַע בְּשִׂרְוֹן עֲבָדָיו
 אִישׁ אִישׁ בְּאֲשֶׁר יִצְלַח לוֹ יִמְלֵא יָדָיו
 לֹא יִנְעַל עִם , כִּי אִם יִשָּׂא אֵלָיו פְּגִיחָה
 אִזּוֹ יִמְצָא בּוֹ דָּבָר טוֹב , אִזּוֹ גַם יִוְעִילֵהוּ .

המשל הששה עשר
החלש יאמר גבור אני.

בְּרוּחַ הַעִיר הַקִּימוּ לֵחַ
שִׁעְלוּ בְּשִׁשָּׁר מְשֻׁחַ
מִרְאֵה אָדָם נָעַר
מִקִּיט אֲרִיִּה בִּנְעַר
וְאַשִּׁים מְסֻבִּיבֵי נִקְדָּלוּ
וּבְגִבּוֹרָתוֹ יִתְהַלָּלוּ.
וַיַּעֲבֹר אֲרִיִּה עַל פְּנֵימוֹ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו:
הֵן אֲמַנָּם פֹּה כְּתוּב בְּתַרְסֵם
כִּי לָכֶם יִתֵּר עֵז וְכֹחַ
יַעַן כִּי אֲחַד מִכֶּנֶרְבֵי אֱחָיִכֶם
תֵּאָר כֹּל זֹאת בְּשִׁרְדִי;
לֹא יִדְעוּ אֲחֵי בְּשִׁשָּׁר לְמִשׁוֹחַ
וְרֵאיתֶם כִּי גִבּוֹר נָתַנוּ עֲלֵיכֶם.

המשל השבעה עשר הלביאה והדב.

ללביאה אבר אחד כצריה
 פי נחפש במצודה רעה ושחת;
 ותשאג השכולה וירנו היער
 ותגרום כל היום לא ידעה נחת
 גם לילה נודדה שנה מעיניה.
 — היודע לבואם ידע היער! —
 ותעז דב אחת לגשת אליה:
 מה לך? — שאלה — פי אף ארץ מדעשת?
 ותאמר: לבני פי נפל ברשת!
 ותוסף הדב העז פניה
 ותאמר: הן גם אף אדם אכלת
 בנים רפשת והמון אמות שכלת;
 כמודך אף עתה, הן זעקו גם הנדה
 אחרי בן נחמו עתה תרמינה,
 הנחמי נא גם אף פונת לך תני".
 לא! — קראה היא — הנחם לא אוכלה
 כי ארד לבני אכלה לשאולה —
 הנחם תראי פי אל ידפני!
 הן אנוש פי יביא על נפשו קרן
 יזעף לפו על שפט הארץ —
 שור! מה רבו אוברים יותר מפקה
 ומדם מי ידע כפדה על ידה!!

המשל השמנה עשר השמש בנכורתו.

כימי הכציר, עת חם צח ודלק
 בן יום אחד יחלפו מנים אלק
 ומזח דרקיע היא הקשאת
 תעיד בנו ללבש פגד חם תלבשת:
 כימי הכציר הלך איש אורח
 ולחם לו התפסה אדמת;
 ותראוה הרוח הסערת
 ותאמר אל השמש הזרח:
 "הן האיש הלז החלק בדרך
 יחשוב כי אדמתו יקרת הערך
 תסתיהדו מכל פגע ופגז,
 וישבח כי יש רוח בארץ!
 ואני עת אצא אפיה מעגד
 לא תשלם כל שלמה, יבגד כל פגד,
 תלאינה הללאות, יפרת כל קרם.
 שימה נא ערבני עפד, התדם!
 כי בן רגע קטן ובלי כל טרח
 אחשף בתך הנבור רץ הארח
 וסעילו יעל פסק וכמץ הרים".

טוב — ענה השמש מפלי הרבות אמרים—
 הנני ולידך אתקע ,
 נרא נא מי משנינו חיל יעש
 לפשט אדרתו משכם הצמע .
 צא נא ופחה בו ! — ויצא הרוח
 וימלא במנו פאגמן נפוח
 ויקם קול שאון כשאון קול רעש
 וישב ויפח וישער שער
 ויפרפר ויפצפץ ארזי היער
 ויהץ קתים גם ננות נקרעו
 גם ציים אדירים בים סכעו —
 בגלל בגד אדם בגלל אדרת !
 אך ההלך נזהר ויגלם שלמתו
 מסביב לגוייתו
 לבלי תתנגב בה רוח סערת ,
 ותעז ידו ויעף הרוח .
 כמעט שכך הוא ויעמד לנוח
 נפורה חשרת ענני שמים
 ויצא השמש וישלח שלח
 זיקות אשו על בתפוח האורח .
 חיש נלאה האדם עמד מבח
 ותכסהו שפעת זעת אפים ,
 ויפרח פפתריו רפה המזיח
 ויתפשט המעיל אשר עליהו
 ובעוד לא בא החכם לחצי תפרו .

המשל התשעה עשר

מי הנדרר העצומים ודרבים ומי השלח ההלכים לאט.

בהמלה נוראה ובשצף קצף
 פרץ נחל איתן מעם נר פרץ
 ויכם אפיקיו ויעל ויצף
 וישטף ויסחף עפר הארץ
 ובלב הולכי ארחות הביא מרד
 כי לא ערב איש לבו לשחות במים.
 ויהי רכב אחד הולך בדרך
 ויפלו עליו שודדים בצדדים.
 וירא כי אין מפלט מפני הלחץ
 ויקפץ אל השבלת, ויחץ
 גליו ויעבר הוא עם סוסו יחד.
 אז ראה ויבן כי שוא פחד פחד
 כי מים עזים אלה הבחילוהו
 לא עמקים, וכמי מנוחת נהלוהו.
 אולם כמעט על החוף רגליו נחו
 וירא כי גם שודדיו הנחל צלחו
 וישא רגליו ויסקף לברח
 ופתאם לקראתו מי השלח
 יתצבו פגל לנדרור לו הארח

וְיִהְיֶה בְּמִצְחֶךָ; וּמִבְּלִי כָּל טוֹחַ
 דִּפְסָה לְמַד מִי זֶה הַיָּאֵר בְּשַׁעַל
 וַיָּבֵא בְּפִיָּם. אֵךְ הוּא שֶׁר וְשֶׁבֶר!
 כִּי נִחַל זֶה הָיָה נִחַל בְּלִיעַל:
 מִמַּעַל פָּלַג אֱלֹהִים מְלֵא נִחַת
 וּבְקִרְבוֹ עָמַק עָמַק כְּבֵאֵר שַׁחַת.
 שָׁם סוֹם עִם רִכְבוֹ גַם מִצְאוֹ קָבֵר.

כַּפְּתִים דִּפְנִים בֵּן לֵב הָאָדָם!
 יֵשׁ פְּנִים נוֹעֲמִים וְלֵב טוֹב בְּקִרְבֵּי,
 וּפְנֵי צֹהֲלִים וְשִׂמְחִים, וּבְיָדָם
 תֵּף הַזֹּהַר וּמְרִמָּה וְעֹנֹת תְּרֵב.

המשל העשרים הזאב והעגל.

איש אמיץ כח למשפט אל תועידנו
כי מי דן ויצדק עם שתקוף ממנו?!

מרדף מרעב יצא זאב ערב
לצוד לו ציד ולשחר לפורף
יצא וירא — האח מהת שמים! —
עגל מתרפס ברצי נחל מים.

ויתן עליו הזאב קול עז ורצח:
את מי שאלת, הוי עז מצח!
והדלח שקני בבין ורפוש,
והרפוש משקע מימי בשאט גפוש?
ענש תענש על עז פניך!
וידבר העגל תחנונים ויאמר:
אל נא יחר אף אדוני
בי אני עבדך!

הואילה הבימה אז תגזר אמר
כי לא אוכל לדלח משקה כבודך
כי אנכי אשבר צמאני
מן השבלת ומטה.

„שקר אמה דבר — הזאב יפח —
נהרותי בשמן אמה דולח;

אף עוד את זאת זכרתי עתה
 כי לפני ימים בשנה עברה
 חרפת עקבותי וחרבר עלי סרה.
 איכה זה לפני שנה חרפתיך
 — ככה התחנן למשפטו העגל —
 ואני לפני שנה עוד לא באתי בחלד
 גם עוד היום מחלב לא נגמלתי.
 הם! — קרא האכזר וירקע ברנל —
 אם לא אתה, אז נדפני אחיד.
 — יחיד אני לאמי, אין לה עוד ילד! —
 אם אין אח לך, אז אחד מקרביך!
 אך מה לעשות הסבלתי
 כי אדבר משפטים אתה;
 הבצאן אברת אתקוממה?
 שון כל משפחתך תשא אתה!
 אני ידעתי את מריכם
 גם אתם גם רעיכם
 עלי שבירי תגילו
 אל מפלתי תחילו
 ולנפשי תצפנו כרעב ללחם —
 נקם אנקמה לא אוסיף אנחם.
 פה הרעים הזאב על איש חרמהו
 ויאחו בגרונו ויחנקוהו.

המשל העשרים ואחד

הנחש והאדם.

מה־יתרון לך, אֶמְרֵנָא לי, רע עין
 — שאל אדם אחד את פי הנחש —
 כי כל יפגע בך תשקה בלי לחש?
 האריה כי יטרף ישבר רעבונו
 הזאב ישבע כי יחנק מרעה צאנו —
 אתה רק תמית ומותר לך אין?
 האתה — האדם כזאת תשאליני?
 — באמת וצדקה הנחש יענהו —
 תבה אפוא ענני
 גם אני אשאליך:
 ולבעל הלשון מקרב אחיך
 מה־יתרון כי יז קצפו על רעהו
 כי יפרו בלשון ומיתתו?
 המדם תדעו זאת אדם ובהמה
 כי לא בעבור היטב אל נפשם המה
 כי בעבור הרע רעים ירעו!

— * * * —

המשל העשירים ושנים החמור והפֿלֿב.

תורה מורֿשה צֿנה מֿשה לֿנו
 לֿאמר: „איש אחיו אֿדְבוּ, עזרו!
 גם פֿל חֿכְמֵי לֵב פֿמדוּ יגזרו;
 אולם שיתו לֵב לדור זה וחקרו
 וראו פֿמה אֿנְשִׁים תִּמְצְאוּ בְנו
 שִׁבְכֵל לֵב הַפְּצוּהָ הַזֹּאת יגזרו?
 הן פֿי ימוֹדֵי אִישׁ, אִישׁ לֹא ירְחִמְנוּ,
 ירִדֵף עִם וְשִׁבְנוּ אוֹתוֹ לֹא יחֲנו;
 עד גַּם בְּדַמּוֹת שְׂדֵי לְמָדוֹ מִפְּנו
 לְעֵבֶר חֵק זֶה, לְשֵׁנוֹא אֲחִים פֿמְנו.

חמור אֶחָד אֶחָז מַעֲשֵׂה אָדָם!
 וּבְלִבָּתוֹ בְּדִרְךָ הוּא וּבְעֵלּוֹ
 וישֵׂא אֶת סֵל הַצִּידָה עֵלּוֹ
 גם פֿלֵב הַחֲצֵר הוֹלֵךְ עַל יָדָם,
 שִׁכֵּב הָאִישׁ בְּעַמֶּק וַיִּרְדָּם;
 וּבְעוֹד הוּא הִזָּה מִהֲיַעֲשֹׂו שְׁגִימוֹ
 וַיִּלְחֶךְ הַחֲמור אֶת הַיָּרֵק,
 וְהִפְלֵב עָמַד עַל הַפָּרֵק
 לְרֹאוֹת פֿון יַפֿל הַנִּפְלֵל עֲלִימוֹ.
 בֵּין כַּה וְכַה רָעַב גַּם הוּא לְלֶחֶם
 חֲנֹשׂ אֶל הַחֲמור רָעוּ וַיֹּאמֶר:

כִּף נָא אָחִי זֹאת קוֹמְתֶךָ פְּתֹמֶר
 אֶקְחָה מִן הַפֶּל אֲשֶׁר לְךָ עַל שִׁבְמִי
 אֲרוּחָתִי אֲרוּחַת הַצְּהָרִים.
 אִין קוֹל, אִין עֵנָה! כִּי יֵרָא בֶן הָאֲתוֹן
 פֶּן מְדִי לַעֲגוּתִי יִפְתַּח אֶת פִּיהוּ
 יִהְיֶה לוֹ רִנֵּעַ קָמֹן וְקִיּוֹן שְׁנַיִם.
 וַיִּוְסַף הַכֶּלֶב חֲלוֹת פָּנָי אֲחִיהוּ
 וַיַּעֲגֶהוּ הַחֲמוֹר בְּחֲמַת זַעַם:
 חֲבָה עַד יִיקֶץ הָאֲדוֹן אִזְ נִתֵּן
 יִתֵּן אֲרוּחָתֶךָ לְךָ כַּפֶּעַם בַּפֶּעַם.
 עוֹדִם נְדַבְרִים וּמְקַרְבִּי
 הַיַּעַר יֵצֵא זֶאֵב עֶרֶב
 רָעֵב וּמְשַׁחֵר לַטְרֶף:
 „חֹשׁ נָא – קָרָא הַחֲמוֹר – חוֹשָׁה אֵל תְּרֶף
 כּוֹא אָחִי עֲזֹרֵנִי
 פֶּן לַטְבַּח יִכְרִיעֵנִי.
 אֵךְ כִּלְבֵנו יִנּוּחַ
 אֲרָצָה סְרוּחַ
 כְּמִקְמוֹ לֹא יוֹחַ שְׂאֲגֹן בְּמוֹחַ.
 „חֲבָה נָא – יַעֲגֶהוּ, שְׁלוֹ, קֶר רִיחַ –
 עַד יִיקֶץ הָאֲדוֹן הוּא יִצִּילֶךָ;
 בֵּין כַּה וְכַה הָרִם פְּרָסוֹת רִגְלֶיךָ
 וּנְתִין שְׁנֵי הַזָּאֵב אִם יִבֵּשׂ אֶלְיֶיךָ.
 בֵּין כַּה וְכַה כָּא הַזָּאֵב וַיַּחֲנֹקֶהוּ.
 עַל בֶּן אֲמֵרֹתֵי עֲזָרוֹ אִישׁ רָעֵהוּ!

המשל העשרים ושלושה השועל וצפיר העזים.

שועל וצפיר עזים בעל קרניים
הלכו בדרך, ובקבתם צמאו
וירדו יחד לבאר מקנה מים
וצמאם שם שכרו נפשם מלאו.
ובבלותם לשתות לא מצאו ידים
לא ידעו איכה מן הבור יעלו יצאו.
מה-נעשה? שאל הצפיר השעיר.
אל תדאג! — יענהו
חרומה העדו —
חרוץ אנכי במלאכתי ומהיר.
עמוד קוסמיות הרימה הנליה
וברומם גם קרנותיה תגבהנה
אז בעלות בסלם אעלה עליה
אתר אמשה גם אותה מן העינה.
חי אני, כי צדקו האמרים כלם
כי ערום אתה חכם לב ומשלים!
דבר הצפיר קל הדעת
וכדברי השועל מהר ויעש
ויפשוט הרגלים
וירם הקרניים

ויעל בו השועל מבור שאון
 ויטלש תמיש במיט היגון
 למגנת לבב ולדראון.
 אז הוסיף האמלל בעת ויגון
 כי טוב אם פכל פעל ובכל עלילה
 יהיה סוף מעשה במחשבה תחלה.

המשל העשרים והארבעה הפָּרָה הַכֶּבֶשׂ וְהַגִּדִי בְּבְרִית עִם הָאָרִי.

שֶׁלךְ שָׁלִי וְשָׁלִי שְׁלִי רִשְׁעִי (אֵבֶת ח' י"ג)

פָּרָה וְגִדִי גַם כֶּבֶשׂ בֶּן שָׁנָה
וְאָרִי טוֹרָא הַמְּזוּרָה פֶּחַד
בָּאוּ בְּבְרִית אֲרִבְעָתָהּ
וַיִּכְרְתוּ אֲמִנָּה
לְשֹׁם לָהֶם כִּים אֶחָד:
בְּמִצּוֹא אִישׁ מֵהֶם אָכַל נֶפֶשׁ
אִז חֶלֶק כְּחֶלֶק יִחְדּוּ יִחְלְקוּ
וְעִבְרֵי הַבְּרִית בְּעֹנָם יִמְכּוּ.
וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּמְצָא אֵיל
טְבוּעַ בִּינוֹן הַרְפֵּשׁ
בְּאֵנָם, בְּמִקּוֹם טְרַעַה הַכֶּשֶׁב,
— כִּי סָר הָאֲמָלָל לְרַעוֹת בְּעֵשֶׂב
וְלִהְיוּצִיא רִגְלוֹ לֹא מִצָּא חֵיל! —
וַיִּמְדַּר הַכֶּשֶׁב מִלְּאֵךְ לְשִׁלּוֹחַ
וּבְעֵלֵי הַבְּרִית אָסְפוּ אֲרִבְעָתָמוּ.
וַיִּנְתַּח הָאָרִי אֶת הַחֶלֶל
לְאֲרִבְעַיִת נֶחֶח
לְמִסְפַּר בְּעֵלֵי הַבְּרִית כְּלָמוּ.
אִז הִדְרַת מַלְכוּתוֹ אֲמָרָה:

החלק הראשון חלקי בשלל
 יען כי מלך לבני שחץ אני ;
 אף השני נחלת ע לי שפרה
 כי אחד ממתו סודכם הנני ;
 גם מנה השלישית לי במלקוח
 על כי יתר עז לי גם יתר פח ,
 וברביעית אל יעז איש לגעת
 פן ארמסנו: בתולעת .

המשל העשרים והמשה

הנבָּעָה הָרָה לָלֵת.

נבָּעָה רָמָה חֲרָדָה, לְלֵדֵת הַרְתָּה –
 וַיְהִי כִּי נִהְפְּכוּ צִירֶיהָ עָלֶיהָ
 וַתִּחַל לְמָאֵד וַתִּזְעַק בְּחִבְלֶיהָ
 וַתִּהְיֶה כָּל הָאָרֶץ מְקוֹל שְׂאֲנֹתָהּ,
 וַיִּרְגְּזוּ הַיָּרִים וַיַּעֲרִים נְחֹשֶׁתוֹ,
 מִמְּלָכוֹת חֲרָדוֹ, עַמִּים נֶאֱסָפוּ;
 כִּי אֵל זַעֲקוֹתֶיהָ רָבוּ
 רַבִּים בְּלִבָּבָהּ חֲשָׁבוּ
 כִּי יוֹחַל אָרֶץ רַחֲבֵת יָרִים
 כִּגְן אֲדֹנָי כְּאָרֶץ מִצְרַיִם;
 וַיְהִי עַל הָאֲבָנִים
 וַתִּלְד הַנְּבָעָה הַרְמָה –
 עֲבָר שֶׁחֲצִי אֲדָמָה.

בְּן אֲרָחוֹת הַמַּתְהַלְלִים בְּמִצֵּת שֶׁקָּר!
 תִּרְבֶּה יָרְבוּ הַרְגָּם וּשְׂאוֹנָם

ויפתונו בלשונם
כי יעשו גדולות עד אין חקר,
וקבאם עד משבר - הביטו,
אם לא רוח המליטו!

ספר שלישי

המשל הראשון

הנָשֶׁר וְשְׁעֵירֵי הַיַּעַר.

להחכם הנודע רב המדעים, סופר מחזר ומליץ נעים, נאמן
באמתו, עם עמו ושפתו, סאיר הלוי לעטעריס (ול).

אֶל נְנֹת בַּת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם
מִימֵי יְלֻדוֹתַי יְרֻדְתִּי לְשׁוֹחַ –
בֵּן נָעוּל וּמְסֻנָּר מִלְּשׁוֹנוֹת אֲלֵפִים
וְאֶבֶק רִגְלֵי הַזָּמַן עָלָיו יָנוּחַ;
אֶךְ סְעָרוֹת חֲרָף וְקָנָה וְקָרַח
עֲקֻבוֹת עֵת חָרְפוֹ עָדוֹן לֹא הֶעֱבִירוּ,
עוֹד בִּיפֵי עֲלוֹמִים יִבְשִׁיל כָּל פֶּרַח
וּנְגֻזוֹת בִּקְרַע עַל שְׁמֵי יִצְהִירוּ.

בֵּין הַמְּאָרוֹת הַגְּדוֹלִים שָׁם יִזְרְחוּ
גַם אוֹתָהּ מֵאִיר רְאִיתִי זוֹרֵחַ
וּבֵין פְּרָחַי עָדוֹן שְׁמַת יִפְרָחוּ
מִמְּעֵי שִׁשְׁנֵיךָ יִתְּנוּ רִיחַ.

ובעוד רבים רבים מבני ארצך
נזרו אחור בשדה זר לנוע
נשארת אמה ומעטים אתך
על אדמת קדש עוד שתול נמוע.

על פן מילדותי זכרך אוקירה
ביקר השפה לה חיי הקבשתי,
על פן קבל עם את שמך אזכירה
על ראש זה המושל שי לך הנשתי.
כי בשפת קדשנו ישית את פיהו
המחדשת עלומיה בנשר,
לבן מליץ ישר לך הנשתיהו,
כי אמה הנמשל, אמה הנשר.

* * *

אל סתר הלכנון אל חיק היער
בשדות רים ניהח, בין ארזי אלוה
בא נשר זקן ירד סגבנה
לחליף את פחו ולחדש הצער.
ימים רבים פחת שמים יחי
אף הלך בגלה מדחי אל דחי,
כי כל עוף השמים קשרו עליו קשר
ויגרשהו מפלוק ויסירהו מנשר,
ומרב ימים, מססרון מנוח,
אבד לו חילו, לא עמד בו פח.
עפה תר התחדש נעוריו הניע
וכבר החלה נוצתו הקרח

וְחִדְשָׁה אַחֲרַת תְּחִלָּתָהּ צִפְחָה ,
 עַל כֵּן נָחַת הַלְבָנוֹן מִצְבְּהִי רְקִיעַ .
 וּשְׁעֵירֵי הַיַּעַר אֲחֵרָיו קָרְאוּ :
 (כִּי גַם בְּלִבְנוֹן הַשְּׁעִירִים נִמְצְאוּ)
 עֲלֵה קָרְחָה ! עֲלֵה קָרְחָה !
 הֲתֵאמֵר הַתְּחִלָּה תִּמְדֵּי בִירְחָה ?
 הַמָּרְסִים תִּדְרַע כִּי תַחַת שָׁמַיִם
 לְכָל תִּכְלֶה , וְזָמַן אֵל כָּל הַחַיִּים ! ?
 אוֹלָם הַנְּשָׂר חֲכָם לֵב גַּם נָבֵר
 לֹא הִתְפַּל עַמָּס לֹא עָנַם דָּבָר
 עַד צִמְחָה נוֹצָתוֹ וּכְנָפָיו עָלָה
 אִזּוּ פָּרַשׁ כְּשֶׁחָדַר מִטּוֹת הָאֲבָר
 וַיִּסַּק אֵל עֵינֵיהֶם לְמַרְמֵי נְבוֹהָ .
 קָרְאוּ הַשְּׁעִירִים וַיִּתְמַחוּ תַמְחָה
 כִּי נִפְלַע עֲלֵיהֶם פַּחַד אֱלֹהִים .
 מִי אֲתָה ? " כָּלֵם פֹּה אֶחָד שָׂאֵלוּ
 וַיַּעֲנֵם מִמְרוֹמִים : "אֲנִי הַבַּת עֶבֶר ! ! !"
 וּמִי הַשְּׁעִירִים ? הֵן יָדַע כָּל נָבֵר !

המשל השני השֵׁב וּשְׁלֵשֵׁת הַנְּעָרִים.

נפישו נמלי סבי רפעני משכי דדונני
(סגהרון נ"ב)

שְׁלֵשָׁה נְעָרִים עַל פְּרָדִים עָבְרוּ
וַיִּרְאוּ אִישׁ זָקֵן אֲשֶׁל נוֹמֵעַ:
בְּיָן שְׂבָעִים לְנִמּוֹעַ? — אֵלָיו אָמְרוּ —
אֵינן זֹאת כִּי אִם הַנֶּה מְשִׁתַּנֵּעַ!
הַעוֹד הַזֶּה לְאֹכֵל מִפְּרֵי הָאֲשֶׁל?
הֵתֵאֵמַר הָאֲרִיךְ יָמִים כְּמִתּוֹשְׁלַח?
וּכְבֵּר הֵן שְׂבָתָה וְתִבְאָ בְּפִלַח
עוֹד מְצַעֵר וְאֵלֹהֵי אֶת גְּפִשָׁה יִשָּׁל
וְכִמָּה הַעֲבוּדָה הַזֹּאת לָךְ עֵתָה?
אֲתֵם הַיְשִׁישִׁים קְדֻמוֹנִיּוֹת הַתְּבוֹנָנוּ
וְעִתִּידֹת לְחֹשׁ לָנוּ הַנְּעָרִים הַגִּיחוּ.
לָכֵם הַעֲתִידֹת? — עָנָם רַב הַדַּעַת —
הַיְדַעְתֶּם אֵל נָכוֹן כִּי יָמִים תִּאָרִיכוּ?
הֵן תִּרְבֶּה הַסְּפוֹת לְכָל מְרָפָה
וְכִי זֶה יוֹדֵעַ מִי מִכְּלָנוּ
יִהְיֶה רְאוּשׁוֹנָה אֲכָל לְתוֹלְעֵת?
וְאֲנִי לֹא לִי בַיּוֹם עֵץ זֶה אֲמַעֵה
כִּי אִם לְדוֹר אַחֲרוֹן יָקוּם תַּתְּתֵנִי

הוא יאכל פֵּרוֹז – יאכל וַיְבָרְכֵנִי,
 וּבְרַכְתּוֹ הוּא פֵּרוֹז מִמְּעַלֵי אֲשַׁבְּעָה;
 אֶךְ אוֹלֵי עוֹד יָמִים רַבִּים אַחֲרֵיכֶם
 אֲתַהַלְכָה לְשׁוֹחַ עַל קְבֻרוֹתֵיכֶם!

וּבְדַבְּרוֹ בֵּן הָיָה. כִּי קִדְּמָם הַמָּוֶת
 וּשְׁלֹשָׁתָם מָתוּ בְּנַעֲוֵרֵיהֶם,
 וּבְנוֹתֵי־שָׁבָעִים חָרַת עַל קְבֻרֵיהֶם
 דְּבָרֵי זֶה הַמִּשָּׁל עַל הַמַּצָּבֹת.

המשל השלישי פעל הכפר, השועל והקלב.

אם אין אני לי מי לי?! (אבות פ"א מ"ד)

קרבת הכפר אנה שועל אחד
 לו למושב, כי ממנו לא נכחד
 כי בכפר ההוא הרפתים עמוסים
 צפרים פררות וברבורים אבוסים;
 ובכל ערב וערב
 ישב ויארוכ ארב
 אולי ימצא פתח פתוח;
 כי היתה נפשו נכספת
 לזיע עד תוך הרפת.
 הוי! — קרא מר בחמת רוח —
 בן-נבל זה יושב באהלו פטוח
 יאכל מראות הצפרים
 ובנצתם ימלא לו יקר פרים
 ובשאריתם עוד יעש לו שקר
 וימירם בכסף ביום המקר;
 ואני אינע אערים למצוא לי אלה
 תחבלות שונות תהפכות וסלף
 וכמוצא שלל רב אשמח שמח
 אם אתרי עמל רב ויגיע בוח

תצלח לי לחתוף בשחיף עץ אפרוח.
 פכה התאונן השועל ויקם
 ובלבו יום נקם.
 ויבחר לו ליל חשך אפלה
 ויתחבא במארב בשפלה:
 כל אנשי הכפר שוכבים על משכבותם
 ומריא ורעי ובגו צפור אפרוח
 אל נפשם העיפה יתנו מנוח,
 גם הקלב הזוה השומר אותם
 כי תרדמת אלהים עליהם נופלת
 ואדני הכפר עשה האולת
 וישכב וישכח לסנור הדלת, —
 אז לכלוב העוף התגנב המרצח
 ויהרג הרג רב, דמים נהרו,
 רבים נשא אתו, רבים נותרו.
 וכמו השחר עלה על מקום המטבח
 ויראו והנה הצפרים
 כלם מתים פגרים.
 וייקץ הקעל
 וחמתו בערה
 ויצעק מרה
 ויקרא: פלב עצל ובליעל!
 מדוע נאלמט
 בעצלותים נרדמט
 ולשוודי לילה הרפם לא חסמט?
 ויען הקלב עזות הפעם:

אִתָּהּ הָאֲשֵׁם וְבִי תִזְעוּם וְעִם!
 הֵן הַמְזֻמָּתִים הֵם עֲשֶׂרְךָ הַיּוֹנֵה
 וְאֲנִי נָרַ עֲמִידָה נְבָרִי בְּמַעֲוֹנָה;
 אִם אִתָּה נִעְצָלְתָּ וְהַשְׂכַּח שְׂכַח
 וּבְעֵד בֵּיתְךָ הִדְלַת לֹא סָגַרְתָּ
 מִהֲלֵךְ אִפּוּא לִי כִי כִי נִעְרַתָּ
 יַעַן לֹא קָמְתִי בְּלֵילָה לְנִפְחָ?

הֵן אָמַת כִּי דְבָרֵי הַפְּלֶכֶב עֵזוּ הַפְּנִים
 הִבְיָאוּ לוֹ מִכּוֹת וּפְצָעִים נְאֻמָּנִים
 וּבְכָל זֹאת צִדֵּק הַמְּכָה מִן הַמְּכָהוּ!
 אִתָּה אִישׁ לֵב, הִבִּין בְּמִשְׁלַל וְשִׁמְעָהוּ;
 אִם הוּן לָךְ וְעִבְדָּה, כָּרָם אוֹ זֵית,
 עֵדֶר בְּשֹׁרֶה אוֹ בְּנוֹת בְּבֵית —
 אֵל תִּבְחַח בְּזָר; שָׁיִם אִתָּה עֵינֶךָ
 עַל בֵּיתְךָ עַל שְׁרָךְ עַל עֲזֻבוֹנָה;
 בְּכָל כַּאֲשֶׁר לִכְל יִלְכוּ פָּנֶיךָ;
 הִנֵּה עֵין הַבְּעֵלִים שִׁבְעָה עֵינִים
 וַיִּדִי זָר מִכּוֹ לְחֻמּוֹת אֵשׁ פִּירִים;
 עַל כֵּן כָּל אֲשֶׁר לָךְ נִצְרָה כְּאִישׁוֹן!
 הִיָּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָעוֹלָם לִישׁוֹן;
 אֵל תִּישָׁן עַד רֵאִיתָ בְּעֵינֶיךָ
 כִּי סָגְרוּ כָּל שַׁעַר בְּבָרִיחַ וּדְלָתִים;
 כָּל הַתּוֹכֵל לַעֲשׂוֹת אִתָּה בִּידֵי זָר אֵל תַּעֲשֵׂה,
 אִזְ תִּנְצַל מִנְּזֶק, תִּחְשָׁק מִכַּעֲשׂ.

המשל הרביעי

איש שער ואיש חלק.

איש שער אחד בלז באררת
 קדקד שער לו לצניף תפארת
 ררתו ולחיו מסבת שער
 בעלים המבסים לעצי הער
 וקוצתיו העזכות תלתלים
 על תלמי ים שערוותיו פנלים;
 השני גרם חלק פתון
 אין יש לו אף שערה אחת
 בקרחת ובנפתח.
 ושנימו נצבו פתח הנון.
 וילעג השער ויאמר אל רעהו:
 "השער לאדם עדיו הגהו;
 אולם הקרחה מום היא לו ופחתת
 כל תאר תגעיל כל פנים מאמת
 אין בה שמץ רגב טוב ונחת".
 וכדברו ועל הפין מן תרחת
 ויבס את שניהם באבק פרח;
 אז ירו על ראשו יעביר הקרח
 תמח הפין רגע ויעבירנו,

וּבְשֵׁעַר הַשְּׁנַי דְּבִק בְּסַפְּחָת
לֹא יִכַּל לְמִישׁ אֶת רֹאשׁוֹ מִמֶּנּוּ .

אֵין רַע שְׁלָם בְּתִיבֵל לְאִישׁ דַּעַת
בְּכָל חֶסְרוֹן יֵשׁ יִתְרוֹן, וּמִתְרַבְּבֵל בְּכָל מְגַרְעָת .

המשל החמישי

נאד הקלב.

נאד הקלב על שקבמה, על ראשה מקפחתי:
 נעלי אנמון על רגליה
 וכתנת בר לכן עליה
 הלך הלכה בת תדה אמת
 בצעדים קלים ובנפש שומחת
 לבוא העירה אל יום המקר.
 וכבר בלכה
 חשב חשבה
 את כל השקר
 אשר תעשה מחלכה.
 במחיר חלבי — אל נפשה אמרה —
 אקנה בשוק ביצים עשרות שתיים,
 עלימו ארביץ תרנגלת דגרה
 ותמלט ותבקע אפרחים בפלים;
 אז מספר ימים אנדל אותמו
 ובמיטב בסקא אמבור פלמו,
 אקנה לי בן בקר רך ואבלגלה
 ובגדי אשקה גם אלעיטה
 עדי ישמן יתבם חלב ופרר

ולשך מִבְּחִים בְּמַחִיר מִזֶּבֶד אֲתִנְחֶה ,
 וּבְכִסְפוֹ אֲקַנְהָ לִי פֶרֶה וְעֵל
 שֵׁם יִרְעוּ יַחַד עִם יִתְרֵי הָעֵדֶר ;
 תָּאֵחַ הָאֵחַ ! מַחֲמָאֵד לְבִי יִגַּל
 עַת אֲרֹאֶה עֲגֻלָּתִי כִּכְהַ מְקַפְּצֶת ...
 לְדַבְרִים הָאֵלֶּה גַּם הִיא רִקְדָה
 וּבְרִקְדָה — אֲהֵה תִפְלָצֶת מִנְּאֻצֹת ! —
 זָמַל הַזָּאֵד , הַחֲלֵב גִּשְׁפָה בַּמִּזְם ,
 אִין מְפָרִים פֶּרְסָה , אִין בְּעֵלֵי קִרְנִים ,
 אִין גַּם בִּיזִים , אִין אֲפֹרֹחִים פְּסָלִים ,
 פֶּם חֲזוֹן לְפָה , תּוֹחֲלֹתָהּ אֲבָדָה .

מִי לֹא יִבְנֶה לוֹ מַגְדָּלִים בְּשָׁמַיִם ?
 מִי לֹא יִחַלֵּם בְּהִקְצֵן יִרְאֶה תְּחִילּוֹת ?
 כְּאִישׁ כְּאִשָּׁה בְּזִקְוֹן כְּנֶעֶר
 כְּעֹשִׂיר כְּדָל כְּחֶבֶם כְּבָעֵר
 יִחְשְׁבוּ מִחֲשָׁבוֹת יַעֲשֹׂוּ עֲשָׂאוֹת .
 כִּי אֲשֶׁב בְּדַד מִזֶּדֶד לְשֹׂאוֹן קֶרֶת
 וַיִּרְחַף רוּחִי עַל יַם הַדְּמִיוֹנוֹת
 אִזְ לִי הִבְסֵף , לִי הִזְהַב ,
 לִי הִגְדִּילָה הַגְּבוּרָה הַתְּפֹאֶרֶת
 אִזְ אֲרַעֵץ אִיִּב אֲמַחֵץ רֶהַב
 וּבְחִלּוֹמִי אֲרֹאֶה כְּצֹפֶנֶת פְּעֻנֹת
 מִשְׁתַּחֲוִים לִי הַשָּׁמַשׁ עִם תִּרְחַח
 וּמִקְרָה קִפּוֹן יִנַּע בִּי וַיַּעֲרִנֵי
 וּכְמִקְרָם קִרְמָתִי אֲבִיחַן הַגִּנִּי .

המשל הששי

האיש ושתי פילגשויו.

בן ארבעים שנה היה אליפלם
 וכבר ששנת ראשו במעמ הלבנה
 ויהי עוד חוסה לא ידע אשת;
 אך לב מי זה מרששת
 האהבה יוכל המלם?
 ובהגיע לו הר הבינה
 אברה בינתו וינחל אולת
 ויבקש לו אשה יפה משקלת.
 אך אשה משקלת מי ימצאנה?
 באלפים לא היא ברכבות אינה!
 ואליפלם אין אשה לו לקחת
 כי יום תיו רד אל בין הערבים,
 ומאשר לא מצא פלבו אחת
 הלך ויאהב נשים שונים.
 האחת עלמה יפה עודה בגער
 השניה באה בימים ומלאת רגש
 אך תמרוקיה ימנו תסרון התאר;
 לא ארשן לו באשה באמונה ומתר
 כי ברון בבקשה באגל ופילגשו.

ויהי כי חפצה כל אחת מהנה
 כי ידמה דונה אליה
 אז את שערות ראשו שתיתן קמפו:
 שערותיו השחלות קרחה הזקנה,
 החורות קרמה הנצרה בגדיה.
 ככה קמפו שערותיו אחת אחת
 עד כי מחלפות ראשו גזו חלפו
 וקבא מתתיתן קרחת.
 עתה – אמר הוא – ידעתי מצאתי
 כי חפץ הנשים רק למשול בגו
 וקמו פלג מים הפזות אותנו;
 לא אקח אשה עד בוא חליפתי.

המשל השביעי

צבי קדח.

בין צללי רליות גפן אדרת
 התחבא הצבי מחץ הציד אויבו
 ומאחות הכלבים עקביו שומרת.
 ויהי כי גמלט וישקוט לפרו
 תחת תת תודה וברכה שתרת
 לגפן הקביאתו צל ידיו,
 היטה אתו רוח אחרת
 וילחך פרוה ויגרם בדיה.
 אך אל קול הפחנה הרודפים שבו
 וכדבשם הדברים אותו סבבו
 ובשדו חצו שם במקום הרשע.
 ובעת מותו, בראותו כי אין ישע,
 קרא: "צדיק הוא האל! בעשני גפלתי,
 מען את שלמי טוב רעה גמלתי;
 כל שכחי גמלות אם רעה תבואתכם
 אל נא תרגנו — אנכי מופתכם!"

המשל השמיני

הדגים והשלקה.

השלקה שם מס על כל אנמי מים!
 בצאת ונגבאים אשקר לו הקריבו
 וברכות ויארים מנחה השיבו
 ומזויו מלאו משלל כל נחלים;
 ויאכל וישמן ופניו נהרו.
 אך ארבה העת ימים רבים עברו
 ויחלש השלקה פי שיבה בו זרקה
 ותכהינה עיניו מראת תוך חשכת מים
 ובקדו אין חכה אנמון ורשת
 לשליך ביאור לדיג לובשי קשקשת
 אזי גם נחת שלחנו רחקה
 ויבאנו חסר; אך רוח לא נבקה
 ויעש בערמה ויצא האחו,
 ויפגש צפרדע בפין מקפצת
 ויאמר: "מחרי אל גרי מי שחו
 אמרי פי רעה עלימו נחרצת,
 כי הנה האון בעוד יומים
 פירש מבמרת על כל נחלי מים
 ובאנמי נפש יעשה שקר —
 אז צרה ושכול למו איר ונקר!

כִּי בְּאֵמֶת הִתְחִיל יְאֻמָּה בְּלִבִּי
 וּלְבַעֲלֵי הַסִּנְפִיר לֹא יִשְׁאִיר זְכָרִי .
 וְהַמַּעֲרֵב הַצְּפוֹרֶזֶעַ וְהַגֵּד זֹאת לְמוֹ ,
 וַיִּנְעַל לָכֶם לֹא קָם פֶּם עוֹד הַיּוֹם ,
 וַיִּשְׁלַח אֶל הַשִּׁלְכָה מִלְּאָה שְׂלוּחַ
 לֵאמֹר : הִגִּדְנָה הָאֵם אֶל נְכוֹן שְׂמִיעַת
 כִּי נִכְנִים הַדְּיָגִים עָלֵינוּ לְרֹדֵת
 אִז עוֹדֵן נָה עֲצָה אִם עוֹר יִדְעֵת !
 וַיַּעַן : עֲזֹבוּ חַיִּשׁ אֶרֶץ מוֹלֶדֶת
 וּלְאֶרֶץ אַחֲרָת לְכוּ לָכֶם יַחַד .
 "אֲבָל אֵיךְ נַעֲשֶׂה זֹאת ?" — אֶל תִּפְחָדוּ פְּחַד ,
 אֲנֹכִי מִגֵּן לָכֶם . לְמִקּוֹם סִתְר
 אֲשַׁאֲבֶם עַל פְּתָח אֶחָד אֶחָד ;
 חֲבִיּוֹן עַז הוּא בְּעָרוֹן הַרִי בְּתֵר ,
 שֵׁם לֹא יִקְרָבוּ אֵלֵיכֶם לְגִשַׁת
 פְּחִים וְרָשַׁת
 חֲבָה עִם אֲגַמֹּן מִכְּמֶרֶת וְשַׁחַת .
 עַל אֵלֵי , אֶל נָה תִבְשׁוּ בַשַּׁת
 הַחֲסֵד הַזֶּה מִיָּדִי לְקַחַת —
 שְׂכָנִים מוֹכִים יַעֲזֹרוּ אִישׁ אֶחָדוֹ !
 וַיִּתְּנוּ אָזֶן שׁוֹמְעַת
 הַדְּיָגִים קָלִי הַדְּעַת
 אֶל קוֹל אוֹיְבֵם וּלְמַחְמָאוֹת פִּיהוּ .
 וּמִכָּל פֶּאֶה אֵלָיו נִקְבְּצוּ
 שְׂמוֹ הָעָם וּבְחַפְזוֹן רָצוּ
 אִישׁ אֶת אֶחָיו יִדְחֲקוּ יִלְחָצוּ ,

לְהִיּוֹת רֵאשׁוֹנָה מְשׁוּי מִן הַיָּמִים .
 וְהַשְׁלָה , רִחוּם וְחֶזֶן אֶרֶץ אֲפִים
 עַל שִׁכְמוֹ עֲמָסָם וּבְרַב עֲמַל וּפְרִיח
 נִשָּׂא אוֹתָם לְמַעוֹנוֹ בְּנִקְיָק סָלַע
 בְּמִקּוֹם לֹא בָּא אִישׁ , שִׁבַּת עוֹבֵר אֶרֶח –
 שָׁם אֶחָד אֶחָד יוֹם יוֹם אוֹתָם בְּלַע
 חַיִּים וְחִמְיָמִים בְּאֶרֶץ אֶת קָרַח .
 וַיִּלְמְדוּם דַּעַת לְבָלִי יִאֲמִינוּ
 בְּאֲנָשִׁים לְאֹכַל נֶפֶשׁ הַקְּבִינוּ .

המשל התשיעי

הזאב לפני מותו והשוועל.

הזאב חלה חליו אשר יצת בו.
 ויהי בראותו כי ימיו קרבו
 ויחשב בדרכו ויאמר אל לבו:
 הן אמת כי תשאתי למאד רבו
 כי רעות רבות בימי חיי עשיתי
 כסדם הייתי לעמדה דמיתי
 אך גם מעשות טוב הן לא חדלתי!
 עוד אזכור היום, עודו נגד עיני,
 עת פגע בי שח נבזה ויחרפני,
 ואני לא הסתיו וברוחי משלתי!
 ואני עד! — ענה שועל איש המוסה
 שבא ויחכה ליציאת הצשמה —
 זאת היתה בעצם
 יום התקע בגרונה העצם
 אשר תסידה הוציאה מצמדה.

המשל העשירי

האילה, העורב, העקב והצב.

אילה עורב עקב וצב חברו
 לשבת ארבעתם יחד בית חבר,
 ובנות מבטחים נסתרו
 לבלי תראם עין זכר.
 אך מהיזה יעלם מעין האדם?
 אם בפלע במדבר תשים משכנך
 ובקרקע הים ובין פוכבים קנה
 בפל יבאו, בפל תמצאך ידם.
 ובצאת האילה בשדה לשוח
 התענג כמעט על נעם הרוח
 פתאם איש לקראתה; ותנם לברוח
 ובמנוסתה ברשת נלכדה.
 בין פה וכה ישבו ביתה רעיה
 סביב לשלחן ויחפו אליה.
 "מדוע זה האילה נפקדה?
 — שאל העקב ברגזה ובלי סנות —
 הן מדי פה כמח נשכ שלשתנו
 אולי קרא אסון את חברתנו".
 "הה מי יתן לי בעורב בנפים
 — אמר הצב — כי אז ביעת עפתי

ובכל פאתי השדה ולפתי
 למצוא רעותנו קצת דרנגלים.
 העורב שמע ויעף פרגע
 וירא: מנגד מראה העצבת
 האילה האמללה נפח שוכבת;
 חיש שב ויבשר לחבריו הפגע
 ויחלצו חשים ויקמו יחד
 אפיצי לב בנבורים אין פחד
 לשום נפשם בפה ולהצילה.
 העורב, העקב יחישו שנימו
 הצב מתנהל בכבודת אחרימו
 פי מלכד פי קצור למאד רגליהו
 עוד ישא תמיד ביתו על פתפרו.
 וברגע הרחיק הציד מעליה
 וימדר העקב אליה לגשת
 וינתק ויקום מוסרות הרשת
 ויתן לשביה דרור ופקחקום
 ובשוב הציד ויתמה ויאמר:
 "מי לקח שבוי ומלט מלקוח?"
 אז יבא העקב בנקיק עפר וחמר,
 אילת אהבים
 באה בעבים,
 העורב עף ויתניב על ראש תמר,
 אך הצב המלט לא עצר פת
 ויראהו הציד ולקחו לקמ:
 "אתה תהיה לי חלף אבדתי

נחת שלחני, משמן ארזתי!
 אמר ובלקום שמהו.
 אף העורב מעל ראד
 ויבשר לאילה, או יצאה
 חיש מתוך הפתבא שם התתבאה
 ותעש גם היא ברמיה וברעת
 ותרא לציד וכמו צולעת
 תרחק מגד על ארבע רגליה.
 והוא מדר וישלך מעליהו
 ילקומו ובגדו ושאר נמלה
 בעבור יקל לו לרדוף אחריה.
 אף היא שבה חיש ותפטר
 בעבים בפפים בין דרי בתר
 ובין כה בא העקבר בעל השנים
 וינתק את חימו
 מעל פי ילקומו
 ויפתח תרצבות הצב פתח
 וישאר הציד מבלי מרוח
 ובלי ארוחת הצהרים.
 ממשל קדמון מעבר לגדר תדקל
 המשל הזה הגיע אלינו;
 ודבריו יקרו מרבאות שקל,
 כי מבהמות שרי אלה ילפנו
 כי טוב לאדם ככל הון ונתת
 בתיבתו עם אחיו לאגדה אחת.

המשל העשתי עשר חסור מקנא.

מהשוב ומהנעים נורל תפלב
 - התבונן החסור בלבו ויאמר -
 הן שמן תלקו מכל ילדי חסר
 וברשו מלא כל טוב כל חלב
 ולנו החסור זה רק סתג רק שקב
 מבקר לערב אבת אהבם.
 ומה יעש הוא לא אוכל עשה?
 פי יתניף בתלקות יתן ידים
 אף ישמע קול זמרה נחת אונים -
 ואני מה? הן גם לי לבב פמדו!
 עורני דובר ומן תפרם
 שב ארניו ביתה; ובשמת נפש
 רץ חסורנו לקראתו; ותרם
 פרסות רגליו המגאלות ברפש
 ויחבק לו וישק השפתים.
 ולמען תהיה המלאכה תמימה
 נתן עליו בקולו קול פרה אונים -
 קול חסור נער, זמרה נעימה!

הוּ הוּ בְּן בְּנוֹ וּבְלִיעֵל,
 אֵי שׁוֹמֵם אֵי מִקָּל! — קְרָא הַבְּעַל.
 הַבִּיא הַפִּקֵּל, הַחֲמוֹר שְׂנֵה קוֹלְהוּ,
 אֵף לֹא יִסֵּף עוֹד לְנֶשֶׁק פִּי קוֹנְהוּ.

המשל השנים עשר
האשה ושתי שפחתיה.

אשה בלה היתה שרה וגברת
אשת מדינים הומיה סדרת
ושתי אמהות מבקר עד ערב
טוב לה ממנה בשתי ובערב.
ועליהן ידה עד למאד קשתה,
מועד לא ידעו שפתין שבתה,
לא ידעו רק תמיד מבלי מעות
לתמוך פלך, יד בבישור לשלח.
אפלות ליל אף עבר נגה
וזרעות עולם ארכו ויפא
ויהי שם שכוני עול לא ידע בשאת
וישמע במצפה קול ברמה
או חיש האשה ממפתה קמה
ולענה שלמה לבישה תלבשת
ותעל נר ותמיד ברחמת זעם
לתור המצות במקום שם נרדס
השפחות השתים בשקריות יין
ותתן עליהן קולה קול רעם
קול מפח נטר, קול הולם פעם,

ובידי סלע איתן הנידה תיעה
 אז מבלי חמדה האמללות כמו
 נמשך רך משכבן חמדת העין
 ולמבלותן שבו עשקות שנה.
 הדי שקוי ארור - אזי קראו יחד -
 מות תמות יד , אמת בצעקה תיעה!
 אף נמצא השקוי הזה יום אחד
 נופל מת , כי את ראשו סלקו הנה.
 אף זה! לשוא ירן בדם נאלו
 שוא הבביר על נפשן עון רצח
 כי כל טוב בנה למי לא עוללו
 כי עוד פבר סבלן , וכאבן נצח:
 כי מת הצותן חקירות בליל
 נצפנו העתים מאשת החיל
 ותוקף עוד השכם ומנוחתן הפריע.
 אף שכב תשכבה , עין תעצבנה ,
 וכאשת לפירות תקום הנברת:
 קמנה חיש קמנה , כי העת עברת ו'
 קול גדול לא יספ עליהן תשמיע
 עדי מבלי חפץ ממשתן תקמנה.
 בן יש אנשים תחבלות ימצאו
 בעבור החלץ ממצור ושנת
 ומבלי משים עוד יתר ישקע -
 ינאלו מן הפח לנפול בפנת !

המשל השלשה עשר

שְׁתֵּי הַרְחֵלִים.

נתן מלחמו לדל איש טוב עינים
 צדקתו תעמוד לו בשאון ים החיים
 יעבר שלום ופגעיו לו לא יוכלו ;
 כי תמט רגלו – אשרו לא ישפך
 רבים עזרים לו עת נלגלו יהפך
 וקמו תמכו ידיו אחרים נפלו .
 אולם איש מתפזר דלים מונע
 יהיה שלל אל כל גל בו פונע
 מכבד לב אבן יצל בעופרת ;
 אלהים ואנשים יעמדו מגד
 עת תבגד מוכתו פנחל בו בגד
 עקב נתן גם הוא פתח סודרת .
 ושניהם לשתי הרחלים נמשלו
 שיחד בדרך נדדו אולו –
 עמופה צמרה היתה האחת ,
 השנית אך יצא יצאה מתחת
 תער גזייה . ובעלת הצמר
 לענה לאחותה תגזייה ותאמר :
 איבכה זה נאלמת לפני גזייה

עת חשפו שנתה הפשימו מעליה
 הצמר, שלמת אדר
 כל אבירי העדר?
 מהי דברה בא לנהר מי שח
 יחלוף בסערה יחצה לב הארז
 ושתיהן באו בו עד לב המצולה
 אך שם המספלה האמלה
 פרעה נפלה סבעה
 כי על המים בקוצותיה
 ויכבדו עליה;
 הנונה עברה שלום, כל רע לא ידעת.

המשל הארבעה עשר הארנבת והשלו.

לעג לרש איש חסר לב הגדו
 הן סתור גם אותו אסון יקרהו.
 בשדה יער גרה שליו עם ארנבת
 במח בךד אין מקלים דבר בארץ –
 שתאם להקת כלבים פרצה שם פרץ
 עפם צידים חצים וכלי מות.
 הארנבת ראתה ותפחד פחד
 ותנס התרשה באה בעבים
 ותעלם מעיני עדת הכלבים.
 אולם ביניהם תיה כלב אחד
 זרזיר סתנים מבצלי האפים!
 לא למשמע און יצוד ולמראה עינים
 כי אם יחטם ולמרחוק ירים.
 וירח הזרזיר את הארנבת
 משתרעת שוקבת
 במחלת עפר תחת השמים
 בין הסיים ובין הנפות
 ומצאו ויתעללו בה אויביה
 עד יצאה נשמתה מרב מדניה.

ובכל צרת נפש הארנבת
 שוקטת ושלוה השליו יושבת
 ובלב אבנרי בה מלעבת:
 "קלת הנגלים אים רגלך,
 למה לא הננסי מפני אויבך?"
 עוד היא לענת גם קצה הניע!
 כי במחה הפתיה בשתי הננפים
 ותשבח כי יש תחת הרקיע
 גם פרס גם גן בעלי צפרנים.

המשל החמישה עשר
העגלה הטובעת בפין.

תושיע לך יידיך
ואלהים יושיעך.

עגלה עמוסה טבעה ברפ"ש
עד ידות אופנייה. ותקצר נפ"ש
בעל העגלה; פי האסון קרוד
במקום עקבות אדם לא נודעו,
במקום אין איש לבוא לעזרתו
למשות עגלתו.
לא אליכם מכאוב זה כל עברי ארח!
ובכן רפו ידיו נשטה גבורתו
ובלי אמן כח ובלי כל טרח
עמד בכסיל חבק ירים,
בתחלה קצה ויקלל
אחר נשא עיניו שמים
ויעמד ויתפלל:
"אדני האדנים
רוכב בערכות
זכרלי ברית ראשונים
זכרלי זכות אבות!"

„בִּמּוֹ שְׁעֵנִית לְיִרְמְיָהוּ
 „עֲנֵנִי ;
 „שְׁלַח לִי אֶת אֱלֹהֶיךָ
 „וַיַּעֲלֵנִי
 „מִמֵּיט הַיּוֹן מִבְּאֵר הַחֹמֶר !
 וְהִנֵּה קוֹל אֱלֹהֵי דְבָר וַיֹּאמֶר :
 „אֲנִי אֱלֹהֶיךָ ;
 „שְׁלַחְתִּי לְעֹזְרָךְ .
 „פָּנֵי לֹא יִרְאוּ ,
 „אֵךְ עָשָׂה אֶת אֲצֻנְךָ :
 „הִבֵּט מִסְבִּיכֶיךָ , חֲפֵשׁ חֲפֵשׁ
 „אִיפֹה הַמְּכָשֵׁל ? מִדְּיָרֵט בְּרִפְךָ ?
 „הֲרֵם הַחֹמֶר , הִסִּירָה הַרְפֵּשׁ
 „הָאוֹחֲזִים בְּמִשְׁמְרוֹת אֶת זְלַגְלֶיךָ ,
 „קַח הַפְּטִישׁ , הִךְ הָאֲבָנִים וּפּוֹצֵצְמוֹ ,
 „וּמִלֵּא זֹאת הַמְּהַבְרָה בְּרִסְמִימוֹ .
 „הַכִּלְאֵת ? ” — „מִלֵּאתִי אֲחֵרֵי דְבָרֶיךָ ! ” —
 „עֲתָה עוֹרֵר הַשּׁוֹט וְדַפֵּק סוּסֶיךָ ! ”
 — , הוֹדֵהוּ , סוּסִי , סָסְתִי ,
 „יִפְתִּי , תִּפְתִּי ,
 „נָכוֹ , מִלְטוֹ ,
 „הוֹשִׁיעוּ , פְּלִטוּ !!
 „הָאֵח , הָאֵח , הוֹצִיאוּ עֲגָלְתִּי !
 „בְּרוּךְ אַתָּה לִי אֱלֹהֶיךָ
 „כִּי עֲזַרְתָּנִי ! ” —

בְּרֵאשִׁית, לֹא אָנִי,
 (קֹל עֵנָה אֲנִי שֹׁמֵעַ)
 לֹא יְדִי אֶעֱלֶתְךָ הַרְצִיאוּ:
 מִסִּיף וּזְרָעָה לְעִשׂוֹת הַפְּלִיאִי.

לְאִישׁ אֲשֶׁר יָדוּ לוֹ לֹא תוֹשִׁיעַ
 לֹא יִשְׁלַח גַּם אֵל עֲזָרָה מִדְּקִיעַ.

המשל הששה עשר

הדב והאדם.

עם סכל וחסר דע
אחי אל התרועע!

אדם נדב בא בכרית יחד.
על תכלית תכל התעצבו
על כן המונה עזבו
וביער ישבו.

ושניהם ישבו בנקיק סלע אחר
וביד חרוצים שרתו איש רעהו:
האיש נמע עץ פרי ויקמף אבו,
הדב צד ציד ויבא אליהו
ויתעדנו יחד בעשיר במסבו.
ויהי הקשר אמיץ, אהבתם נצחת,
עד שקבם גם לישון על מפה אחת.
ויהי היום אחרי אכלם לשבע
וישכב האיש את משכב הצדדיים
והדב עומד אצלו לשמור עליהו
וזנוכ מועף בא ויעמד על גבה
מצח האדם השוכב סרוח;
ויעופף הדב כפו, וינרשדו.

אָבֵל עַל אֵף הַדָּב וְלִמְרַת רֹחַ
 שֶׁב הַזָּכוּב עוֹד פֶּעַם וּפְעָמִים
 וַיַּעֲמֵד עַל מַצְחוֹ בֵּין הַעֵינָיִם.
 וַיִּתְמַרְמַר הַדָּב עַל בְּעַל הַבְּנָפִים:
 "הַעוֹד תִּתְנַגֵּד בִּי? עוֹד תִּפְצֹר וְתִרִי?
 חֲבֵה נָא - אָמַר - רַם זְלוֹת עוֹ מַצְחִי,
 אֵף אָנִי אֵלֶיךָ עֲסֹד בְּחֶמֶת קָרִי!"
 וַיֹּד אָבֵן בְּזָכוּב וַיִּמְיִתְהוּ -
 אֵף אֵתוֹ מִחֵץ נִם רֹאשׁ עֲמִיתוֹ
 וּכְשֶׁכְּבוֹ לֹא הוֹסִיף לְקוּם לְנִצַּח.

מִיַּדִּי חֲסֵר־לֵב אֵל תִּקַּח מִקֶּת
 פֶּן יִבֹּאֶךָ רַע תַּחַת מוֹב;
 כִּי תִקְדֵּר הַבְּסִילִים חֲפֹאת,
 לֹא יֵאמְרוּ הַמְּשֻׁלִּים: תִּקְדֵּר הַדָּב.

המשל השבעה עשר

השועל וְהַחֲתוּל.

שֹׁאֵל עִם חֲתוּל שְׁנֵי בָּנִים כְּחָשִׁים
נוֹכְלִים וְצוֹבְעִים כְּאֲנָשִׁים
רָבִים

חֲבוּרֵי עֲצָבִים
הֲלוֹ בָּשִׂים בְּגֵד יִרְאֵת חֲמָא וְחֶסֶד
עַל בְּגֵד וּמְזוּמָה חֲרָפָה וְחֶסֶד
לְמָקוֹם קְדוֹשׁ נְדָרוֹ
כִּי נְדָר נְדָרוֹ.

וּבְדָרְךָ קִדְשֵׁם זֶה מְדֵי עֲבָרָה
גּוֹזְלִים רָבִים גּוֹזְלוֹ וּגְבִינּוֹת גְּנָבֵנו
לְשֹׁבוֹר בָּם רְעֻבָנָם יַעַת כִּי יִרְעֻבוּ,
כִּי לְצוּם בְּדָרְךָ לֹא הִתְנַדְּבוּ.
אִם אִישׁ אֶל הָעֵדוּ שִׁחְתּוּ נְדָרָיו
בְּעִבּוֹר בְּצָר לְמוֹ אֲרָךְ
הִדְרָךְ.

”הִנֵּה נָא שִׁמְעֵתִי מִהַלְלִים אֶתְכֶם
— הַשּׁוֹעַל אֶל הַחֲתוּל דִּבֵּר כְּכֹה —
כִּי עָרוֹם אָתָּה וּמְחַשֵּׁב הָרַע,

הַיֵּשׁ לְךָ כְּמִנֵּי תַחְבּוּלוֹת סִלְקָה
 אֵלַי אֵלֶיךָ ?
 לֹא - יָגִיד רְעוּ - אֵינְנִי יוֹדֵעַ
 רַק דְּרֶךְ אַחֲרֵי בְּנֵי חַיִּים
 אֵךְ טוֹב הוּא לִי מִרְבּוֹא רְפוּתִים .
 עוֹד הֵם נִדְבָרִים
 וְעַד בְּלִבִּי הָאֲתָרִים
 שְׂפָה הַגִּיעָה
 שִׁיחָתָם הַפְּרִיעָה .
 חַפֵּשׁ נָא בֵּין אֵלַי תַּחְבּוּלוֹתֶיךָ
 - אָמַר הַחַתּוּל - וּמִלֵּט נַפְשֶׁךָ ,
 וְאֵנִי זֶה דְרֶכֶּי לְפָנַי בְּעֵינַיִם
 דְּרֶךְ הַנָּשָׂר בְּשָׁמַיִם .
 וּכְרַנֵּעַ עֲלֵה הַחַתּוּל עַל רֹאשׁ שִׁיחַ
 וְיִשָּׂם עָבִי בְּדִיו חֲתָלְתוֹ ,
 וְהַשׁוֹעֵל פֶּתַח אֲמַתְחַת עֲרֻמָּתוֹ
 וַיִּבְקֹשׁ תַּחְבּוּלוֹת לְמִלֵּט חֵיתוֹ ;
 וְכִמוֹ נָחַשׁ בְּרִיחַ
 נָטָה עַקְלָקְלוֹת , נַחְבָּא , הַגִּיחַ ,
 גַּם וַיִּסְתַּר
 בֵּין חֲרָרֵי בְּתֵר ,
 עֲלֵה בְּכַפִּים וַיִּבֹא בְּעֵבִים .
 אֵךְ בְּאֲשֶׁר יִלְךְ שָׁם יִלְכוּ הַכְּלָבִים
 וּכְדָרְפוּ גַם הַמָּה דְרָבָם נִלְפָתוּ ,
 בְּתַרְוָה , הִרְבִּיקָדוּ ,
 וּמְנוּחָה הִדְרִיבָדוּ

עדי אותו תפשו
ומאכלות שניהם הודיעתו.
טובה תחבלה טובה אחת
ובתהפכות רבות אין נחת.

המשל השמנה עשר
חמור נשא ספוג וחמור נשא מלח.

איש אחד נהג חמורים שנים :
אחד נשא ספוג ויהי קל רגלים
השני נשא בכבדת רגליו
כי העמים המהפך מלח עליו.
כן עלו דרים ובקעות ירדו
עד לשפת נחל הגיעו עמדו
כי מעברה אין אותו לצלוח.
אז על נשא הספוג האדם יעל
כי ידע שם הרה לעבור בשעל
ולפניו נשא המלח שלח שלוח;
אך זה החמור יגע ורפה ברה
כמעט בא במים קרא כבנו מנוח :
תמח נפשי עמם! "יום בבח
ויפל בבור כי סר מן הרה.
כה סרו חזיו כה התקצף קצף!
ויהי באשר עד גבו מים באו
וימס המלח
נמוג וילך
ויקל נמלו ויעל ויצף.

בְּאֶשְׁרֵי נֶם רְגָלֵי רַעוּ יֵצְאוּ
 וְיִצְלַל נֶם הוּא עַד צְנֹאֵר בְּמַיִם
 הַמְּבַל נֶם לִכְבוֹ עַד הַפְּרָכִים:
 אֵייל הַחֲמוֹר וּבְנֵי אֶתוֹן לֹא יִבְנוּ!
 וּפְתָאֵם קָבֵד נִמְלוֹ בְּכַד אֶבְנוּ
 כִּי מְלֵא הַסְּפּוֹג מַיִם רַבִּים חֲמָר
 עַד כִּי כָשַׁל בַּח הַחֲמוֹר; וַיֹּאמֶר
 לְמַפְעֵ, לֹלֵא מְהֵר אִישׁ וַיִּצְיֵלְהוּ.

מִי הַצִּילוֹ – לֹא לָנוּ לְדַעַת!
 רַק הַחֲמוֹר הַזֶּה יוֹרֵה לָנוּ בַּעַת
 כִּי לֹא טוֹב לְאִישׁ לְעַצּוֹם עֵינָהוּ
 לְלַקֵּת כְּעֵזֶר בְּאֶשְׁרֵי יִלְךְ רַעוּ.

המשל התשעה עשר

השועל הזאב והסוס.

שועל נער אף ערום כמלא שנים,
 ראה סוס ראשונה בימי חייו.
 ניאמר לזאב: אחי הרק נא שניק
 הגה שם חיה רעה אל עיניך
 לך נא אליה התראה פנים.
 וישאל הזאב את פי השועל רעהו
 לאמר: "אולי חזקה היא מפנו?
 מהתארה הגד לי אם תדענו!"
 לו ציר הייתי
 אזי זאת עשיתי
 אבל אבתי, הן ידעת כמוני,
 בלים הפה וידועי עני
 ולבית הספר אותי לא נתנו.
 ובכל זאת בא רע!
 פי מי זה יודע
 אולי הקרה אלהים סרף לנו.
 והפוס רעה בנאחו
 וישאל השועל אליו וישתחו
 ניאמר: "אדני! אנחנו עבדיך
 תפצים לדעת את שם כבודך!"

אולם גם הסוס לא היה בער
 (כי גדל בין אנשים לא ביער)
 ויענם: אדני! אם לשמי תדרשו
 הוא לכם נגלי, אלי הלם נשו
 על עקב בעלי תרות הוא, קראוהו!
 השועל עמד תחתיו, לא נגש אליהו
 יען כי חזיו לקרוא לא הורוהו;
 ויגש הזאב וישח ראשו
 ויכעם בו הסוס בַחַמַת רוח
 ויתן לו ארבע שנים
 וינקר לו שתי העינים
 ויפל הזאב אֶחָזר אֶרְצָה סוּח
 ויפריץ רם המכה ויו הנצח
 ויאמר לו השועל בלזות שפתים:
 עתה השמיעה זה את לא שמעת
 ובפרסת נגלו התנה לה על מצח:
 "אל תאמין לאיש מתמול שלשם לא ידעת!"

— ❦ —

המשל העשרים

הזאב והפֿלֿב הרֿנֿה.

דג קטן התחנן פעם לשוב הפנים
 אף הדיג לא הפה לדבריו אִזְנִים
 ניו־יִדֵּה אֵל תוֹךְ סִיר נְפוּחַ (1).
 בַּשָּׁל הוּא לְדַעַת הַרְאִינוּ
 לְבָלִי פִּפְתִּים נִפְלֵשׁ מִיִּדֵינוּ
 בַּעֲבוּר תִּקְוֹת שׁוּא כָּל דְּבַר בְּמוֹחַ.
 הַדִּיג טוֹב עֲשֵׂה גַם הַדִּיג לֹא הִרְשִׁיעַ
 כִּי בִקֵּשׁ עַל נִפְשׁוֹ וּלְאֹיְבוֹ הַפְּגִיעַ,
 כִּי כָּל אֲשֶׁר יִזְכֵּל יַעֲשֶׂה גָבֵר
 בַּעֲבוּר הַצֵּל נִפְשׁוֹ מִדֶּדַת קֶבֶר;
 אִוְלָם הַזֶּאֱבֵב הַזֶּה הָיָה קָל דַּעַת
 וּבְאַלְתּוֹ הִפְּהָ אִזְוֹן שׁוֹמֵמַת
 נִפְתָּה וַיַּעֲנֵשׁ. – כִּי פָּנַשׁ כָּלֵב
 הִרְחַק מִן הַכֶּפֶר וַיִּחְפֹּץ אֶכְלָדוּ.
 „אֲדִנִּי! – אָמַר הַכָּלֵב אֱלִידוּ –
 דַּל בָּשָׂר אָנִי, בְּכִסְלִי אֵין חֶלֶב,
 מֵעֵי חֲמֻרְמוֹ, בַּעֲצָמֵי אֵין מַחַ,
 וּמֵה־יִמְרִיצָה אִם כָּעַת תֵּאכְלֵנִי?”

(1) ספר ראשון משל כ"ד.

הָבָה לִי הַיּוֹם חֶפֶז וּפְקֻדֵי-קוֹחַ
 הִנֵּה נַח לְאֹדְנֵי מִדֶּר בְּכַפֵּר
 שָׁם אֲשַׁבֵּעַ אֲעַשׂ פִּימָה עָלַי כְּסֵל
 אֶחָד אֲשׁוּבָה וּבִיָּדְךָ הִנְנִי".
 וַיִּשְׁעֵהוּ הַזָּאֵב וַיִּרְכָּה כְּסֵל
 וַיִּכְרַח הַכֶּלֶב בְּצִבְיָה כְּעֵפֶר.
 כְּכֹלֹת יוֹמִים שָׁב הַזָּאֵב אֶל־יָדוֹ
 לְרֵאוֹת אֶת כְּלָבוֹ וּמַה־מַּעֲשֵׂהוּ
 אִם שָׁמַן אִם הִרְכָּה חֵלֶב וּפְדֵר
 וַיִּמְצְאוּהוּ – תָּדַר בְּתָדַר.
 עֲמַד־נָא שָׁם אָחִי רַנֵּעַ תַּחֲתֶיךָ
 – מִבְּעַד חֵד הַמִּפְתָּח זֶה יַעֲנֶהוּ –
 פֶּתַר לִי זְעִיר, הִנְנִי אֶלֶיךָ,
 אָנִי עִם עֲמִיתִי שׁוֹמֵר הַפֶּתַח".
 (שׁוֹמֵר הַפֶּתַח הִנֵּה כְּלָב אֲמִיץ כֹּחַ
 יָדָיו רַב לוֹ לְהִרְדֵּךְ זָאֵב תַּחֲתֶיךָ
 וּלְשַׁסֵּף אוֹתוֹ נְתַח נְתַח)
 וַיִּשְׁמַע הַזָּאֵב וַיִּמְהַר לְבְרוּחַ.

המשל העשרים ואחד
השועל הזכוכים והקפוד.

מרשפי קשת הציד פצנע,
 רץ שועל אחד מרמו צבוע
 וזכוכים רבים על פצעו נקבצו
 ודגו לחמו אכלו, דמו מצצו:
 הוה אלי! — קרא הבאב — מדוע
 הכצרתני אותי חכם היער
 בידי עם לא-היה נבונה ובער
 לשאת קלון וביאב, בשנה על צער!?
 פתר נא! — קרא קפוד מסאורתו —
 אני אעל עליך ואגרשמו
 ובמדקרותי לעשרת אבתקמו.
 אל נא — ענה השועל בלשון רבה —
 הנניקה למו ויכלו מרעיתם,
 פי הם פבר אכלו וישבעו מחציתם
 וגדוד רעב יבא, ובכל אתו
 יאכל יתר פחי, וישיבני עד דבא.

המשל העשרים ושנים

הצפרדע החפצה לדמות אל האיל בגדלו.

כי לאיל בתרגום ופתה תמית קנאה.
(איוב ח' ב')

בין אנמי המים התהלך איל
ותרא הצפרדע ותקנאהו
ותשם על לבה לדמות אליהו.
ותתנפח ותעש חיל
ותמלא במנה רוח
באמון וכבוד נפוח
ותאמר לדעותה: הבי נא אחותי!
הבימי עלי ובצדק שפמי אותי:
הנה אנכי מתנפחת
וכאיל הלז אנדל פעם אחת.
ומה? הגדלתי כמהו?
"לא – ענתה השגיה – אפם ותהו!"
– אולם פעת לבך נא שיני
עתה ידעתי כי שגה שגיתי!
שגית אחותי – השפכה ענתה –
וכגדלך אז כן גדלך עתה.
אך הצפרדע נושא לא אמרה
את חפצה לא ונחה,

ותלך הלק והתנפח
עד כי נפשה נפחה.

אל מי דמטה הצפרדע הנבגדה?
אל איש סבבן מתעשר ובומם
כי יחזר עז כי יפרץ עליו פריץ
הדמות לגדולים ועשירי ארץ.

המשל העשרים ושלושה

שְׁנֵי הַכְּלָבִים.

בְּכֶפֶר אֶחָד הָיוּ שְׁנֵי כְּלָבִים
וַיְהִי כֹל הַיּוֹם גָּצִים וְרָבִים
כִּי שָׁנָא אִישׁ אֶחָיו שְׁנֹאֵה נִצְחָת.
וַיְהִי הָאֶחָד רֹבֵץ עַל יַד גָּדֵר
הַמְּכֻלָּה, וַיֵּרָא פֶּעַם אַחַת
זָאֵב עָרֵב
וַיֵּאָרֵב אָרֵב
בְּמִקוֹם נָצַב רָעוּ לְשֹׁמֵר הָעֵדֶר.
וַתְּהִי נֶפֶשׁ הַכְּלָב שֹׁמֵת
כִּי אָמַר: עֲתָה בָּא עָלָיו הַכְּרִיץ,
עֲתָה יִכְחַד שְׁנֵאֵי מִן הָאָרֶץ!
אָךְ שָׁב וַיִּתְנַחֵם עַל דְּבָרָיו רָגַע
וַיֵּאמֶר: אִם הַיּוֹם לֹא אֶעֱזֹרֶה אֲנִי
אֲזוּ צִפּוֹן מְחַר גַּם לִי זֶה הַפָּנֵעַ
כִּי יִגְבֵּר עָלָיו הַזָּאֵב וַיִּמְתְּדוּ
אֶחָד יָבֹא גַם עָלָי וַהֲכִחִידֵנִי.
כֹּה חָשַׁב וַיִּרְץ אֶל עֲמִיתוֹ
וַיִּשְׁלַם עִמּוֹ; אֲזוּ יַחַד חָבְרוּ
וּבְמִשְׁנֵה פִתּוֹם עַל הַזָּאֵב נָכְרוּ.

המשל העשרים וארבעה

עב הקגון.

אם עשיר אתה ובביתך כל חסן
או באשר תפנה תמצא טוב עיר נשן
משתה שמנים ומרוח סדח
כל שלחן ערף, כל פתח פתוח;
לא בן אם דל אתה אם רק פיסף
או סגר כל בית, נעול כל פתח,
גם משתה שמרים, פפת בר או נתח
לא יתנו לך לשבור רעבון ביתך.

על ארץ ציה מחם נחרה
עננה דרת מים עברה
אף לא תריקה עליה גמף;
ועלי תים אוצרה שפכה
ותורד שמה נשם ושפף.
רעת תלב, מה ראית על ככה?
— הוכיחה הר העומד מצנר —

לו שם על השדמה
הריקות את מימיה
כי או הצמחה דגן ומצר
ומרעב הצלת אדם ובהמה —
ובים יש מים רב בלעדיה!

המשל העשרים וחמשה

המצננות והעפרה.

על יד פתח פז יקר ומאד נעלה
הגיחה מצננות משי
אשר יצנה המלך פלילה.
"קרבי אלי, מצננות מוראה!
— עפרת גארת לשכנתה קראה —
אל תגשי בי! האם את ערבי תשי?
הן אני עפרת תפארת הנני
לצבי עדיו המלך יענרני;
ואת מה? — אני" — המצננות ענתה —
"אני את רוח מלכנו אנניח
ושאון לבו אשבניח
מעמל יומו שתעמום עליו אתה".

ספר רביעי.

המשל הראשון
עַרְבֵי הַנַּחַל וְהַדְרָסִים.

אֲזַכְּרֶנָּה

לנשמת ידידי סימח עלומי, שלא אשכחנו עד מלאת ימי,
הוא מיכה יוסף הכהן לעב ענואָהן ז"ל
אשר לקח אותו אלוהים סגנו בעצם עלומי בשנת תעשרים
וארבע שנה לימי חייו. —

נִשְׁמַת מִיכָה יוֹסֵף אֲחִי פֹה עָלַי אֶרֶץ
יִשְׁבֵּת צֶל שְׂדֵי חַפְשִׁית מֵאֵד וְקֶרֶץ !!
רַבּוֹת תִּקְרֶנָּה יַגְעֶת בְּהִיוֹתָךְ פֹּה מִטָּה
רַבּוֹת עֲשֵׂרֶת יַדְעֶת בְּמִרְוִמִים שֵׁם עֲתֵה!
שֵׁם סוּד אֱלֹהֵי תְדַעִי, כָּל רוֹז כָּל תִּקְרֶה,
תְּדַעִי קֶזֶן עֲמֵל אָנוּשׁ, תִּכְלִית חַיִּי שְׂקֵר,
וְנִבּוֹל עוֹלָם מִה הוּא, וּבְרִיאַת הַכֹּל לְפָנֶיךָ,
מִה־מַּעֲלֵה מִה־מַּסָּה וְמִה קִדְמָה וְיִמְּה;
וְתִרְחַפִּי עִם רִחוֹת בֵּין כּוֹכָבִים תִּשְׁבְּנִי
וּבְלִדְתֵךְ אֱלֹהֵי שְׁנָאָן בְּנֵאֻן אֵל תִּרְנִי
וּמִמִּרְוִמֵי שְׂבִתְךָ זֶה תִּשְׁפִּילֵי עֵינֶיךָ
עַל הַכּוֹכָב הַקָּטָן בּוֹ בְּלִית עֲלֻמֶיךָ.

ונקלים חלשים שם אל עינך ירא
 על זרע נד קמן יום ולילה ייגעו ,
 ולהביט בפניהם כי תוסיפי תכבירי
 ותמונות לא מזרות לך בם אז תכירי
 זה תבנית אדם לו ופני אר"ה משגרה
 ופנים עוד שונים , שונים איש מרעהו .
 שיתי עינך לטחות חדרי כליותמו -
 מה אפוא מצאת שמה , מה זה ראית כמו
 פי כזה צהלו פניך , פי הנך שמחת ?
 שם צפון זכרך - ראית - באמינה נצחת
 ושמה בכתב אלהים שם חרת על רוח
 בחרשת עם פרזל עלי אכן ולח .
 כן הוא ! עוד נזכרה מיכה יוסף אחינו ,
 עוד נבכה על מותה אף פי רבת בבינו !
 גם אנכי הצעיר בין אלפי יודעיה ,
 אודהך רצתה נפשה , כמוך רעה ,
 בימי חיי הבלה חבר לך שפני
 ובמותך ארחות אלמות למדתני
 באמר אלי לבי : איכה זה פכיר רוח
 יעל פתחו או בין הרפאים יעח
 ובשאר רוח אדם עוד יותר האמנתי :
 גם אנכי על מותך בביתי קוננתי
 ומעונות רמעותי עדנה לא הובשתי
 עד פי גם היום מנחתי זאת לך הנשתי
 בה את למדתי מןך אורה אל כל נבר :
 כי יש אחרית לאדם מעבר לקבר !

לך היא זלך הבאתיו הואילה ורצני
 ובאתן מושבה אל גא תשכחני
 ומקום לי הכן שם לימינה לנח
 עת אבא אליך עת גם יומי יפוח.

* * *

בין סורי ערבים התנהל שפי
 בהמלה רפה
 בתפלה זכה
 מיכל מים כבדלח אין גם דפי.
 ויהי היום ובקצם הצהרבים
 והלהט השמש על חוג שמים
 פתנור בער, ביקוד אש בנפת.
 מיכל המים הבה בשחפת
 ומקורו יבש ומימיו נכזבו.
 הוי — פכו הערבים עליו נצבו
 מי מען חיינו דללו תרבו
 לא עוד ישוב הלם לשמוף קרבנו
 ומי מלא לא עוד ימצו לנו;
 בתדו עלה ויאבד לנצח. —
 הם, מרגיזי אל, הסו עו מצח!
 — ההרסים בפזלה ענו אותמו —
 המרם תדעו פי בעלילת אלוה
 אין אבון נצח — פי טובת פלמו;
 מה גם מען זך פפסח למודר
 ההוא יתרב לעד ימל בעער?

וּבִבְשׁוֹ הִנֵּעַ מֵהֲרֹזָה תִּרְפוּ נִהַ
 וּתְכַחֲשׁוּ כָּל אֲחֵרִית תֵּאבֵד מִכֶּם הַזֹּחֶלֶת?
 הֵן כִּרְגֵי הַחֲרָסָה יִנְקוּ הַפְּמִים
 וּבָעֵבִים קָלִים הָעֵלֹם הַשָּׁמַיִם,
 אֵךְ עֵתָה יִבְאוּ לָנוּ כְּנֻשָׁם;
 עַל שִׁנֵּי כָּל עֵלְהָ עַל רֹאשׁ כָּל שִׁבְלֵת
 יִזְדַּירוּ נִמְסִי חֵן כְּבֹרֶלַח וְלֻשָׁם
 נִמְסִי הַמִּיכַל הֵם מֵעַל יִזּוּבו
 וַיִּמְרִיחַ מִימּוֹ זָם אֲתָם תִּנּוּבו.
 זָם יִבֵּא יוֹם וּכְמִקְדָּם קִדְמָתוֹ
 יֵשׁוּב הַמִּיכַל לְאַפִּיק אֲשַׁדְתּוֹ
 עַת יֵשׁוּב הָאֲבִיב חֲדָשׁ אֲדָמָה
 וּבְאֵף נִבְלִים יִפַּח רוּחַ וּנְשָׁמָה.

המשל השני

הדוֹלָה פְּנִינִים מִן הַיָּם.

אֶל קַדְקַע הַיָּם אֵל עֵמְקֵי הַשַּׁחַת
 יָרַד הַצֹּל לֵל סָגוֹר בְּצַפְחַת
 לְדֹלֹת אֱלֹגוֹמִים וּפְנִינִים מִן הַיָּם;
 וַיִּצְפֹּר וַיֵּאָסֵף לְמֵלֵא הַפְּנִים.
 (כִּי שֵׁם בְּמַעֲזֵן פְּנִינִים, בְּמִשְׁוֹאֵת שְׂקֵט,
 אֵין אָדָם לְגִזוֹל מִיָּדוֹ הַלְקֵט!)
 אֶךְ מְרַגְלִית אַחַת מְרַגְלָתִי הִזְהִירָה
 וַאֲפֵלַת הַתְּחוּם מִסְבִּיבָה הָאִירָה
 אֶת מַפְלֵי בֵיתָה עֲלֶיהָ דִבְקָה
 וּבְקָשֵׁי עֶרְף אֶת הַצֹּר חֲבָקָה:
 "לֹא! – קַרְאָה – לְמָרוֹם הָאָרֶץ לֹא אֲעַל!
 לֹא אָבֹא בְּאֲנָשִׁים מְרִבֵּי תְרַע
 אֲנָשִׁי כָּל תְּרַמִּית, תְּרִשִׁי כָּל מַעַל
 הַנּוֹתָנִים אֲבִי נֵר חַדוּדֵי תְרִשׁ
 לְפִנִּינֵי נָזֹר וּלְאֲבֵנֵי תְפֹאֶרֶת
 בְּעֵבוֹר רַמּוֹת אָח, בְּעֵבוֹר הַנּוֹת רַע.
 לֹא אֲעַל! מִזֵּב לִי שְׂבֵת פֹּחַ בְּסִתֵּר
 כְּלָבוֹא בְּנִמְיֹפּוֹת וּבְמִשְׁבָּצוֹת כְּתֹר
 מִן חֲסִרֵי דַעַת אוֹתִי לֹא יִכִּירוּ
 וּבְאֶקֶן בַּחוּז תְּפֹאֶרֶתִי יִמִּירוּ."

חיש נשמע קול סופה, נראה אור להב,
 אתריו ירעם קול – קול שר הים רהיב:
 עלי בתי, עלי אל אור השמש!
 תראי יפעתך אל כל לו עינים!
 לא לזאת נוצרת לשכון חשבת מים
 ולבלות תיכי בין רם ורמש;
 אל תיראי הבוגדים עשי כל סלף
 פן בשוא ימירו יפעת אורכי,
 אם רק אחד יכירה, אחד מאלה,
 אז די שגר לך על כל עמלכי.

תכמי לב ונבוגי דבר הקיצו
 אל נא תערצו בחשק תדמו;
 אור ננה בלבבכם תוצה הפיצו
 יראוהו רבים יבינו יחבמו,
 אל תאספו תכמה וחקקרי עבר
 למזון בחשק מבלי הוצא לפקר,
 וכמו מוכרי בר ומשכירי שגר
 הממלאים ממגרות ויקוו עת היקר;
 לא לזאת בראכם בורא השמים
 לא לזאת תננכם רוח ודעת
 להלוך על נחון תמס בתולעת
 ולאבד לב מתנה בעצלתים!
 עלו מתהמות אבגי חן ונזר
 תרימו ראש וצאו מבית הסוד
 אשרו את עמכם והיו לו לעזר,

הָפִיצוּ עָלָיו אֹדֶר חֲבֵמָה וְזָדֵר ;
 מִחֲמַת הַמְצִיקִים אֶל לִבְכֶם יִשׁוּחַ
 אִם מִשְׁרֵלֶת לֵב עֲלֵיכֶם יִלִּינֵי ,
 וְשָׂא עֵינֵיכֶם אֶל אֲנָשֵׁי הָרוּחַ
 הֵם יִדְעוּ עֲרֹכְכֶם , פְּעֻלְתֶּם יִבִּינֵי .

חיש נשמע קול סופה, נראה אור להב,
 אחריו ירעם קול – קול שר הים רהב:
 עלי בתי, עלי אל אור השמש!
 תראי יפעתה אל כל לו עינים!
 לא לזאת נוצרת לשבון חשבת מים
 ולבלות תיכי בין רם ורמש;
 אל תיראי הבוגדים עשי כל סלף
 פן בשוא ימירו יפעת ארכי,
 אם רק אחד יפירך, אחד מאלף,
 אז די שכר לך על כל עמלכי.

תכמי לב ונבוני דבר הקיצו
 אל נא תשרצו בחשך הנרש;
 אור נגה בלבבכם חוצה הפיצו
 יראודו רבים יבינו יחכמו,
 אל תאספו חכמה וכחיקרי עבר
 למטון בחשך מגלי הוצא לבקר,
 וכמו מוכרי בר ומשפירי שכר
 המבלאים מפגרות ויקוו עת היקר;
 לא לזאת בראכם בורא השמים
 לא לזאת חננכם רוח ודעת
 להלוך על גחון תמס בתולעת
 ולאבד לב מתנה בעצלותים!
 עלו מתהומות אבני חן ונזר
 תרימו ראש וצאו מבית הסדר
 אשרו את עמכם והיו לו לעזר,

הַפִּיצוּ עָלָיו אֹדֶר הַכְּמָה וְזוֹהַר ;
 מִחֶמֶת הַמְצִיקִים אֶל לַבָּבָהּ יִשׁוּחַ
 אִם מִעֲרֵלֵת לֵב עֲלֵיכֶם יִלְיֵנוּ ,
 וְשֵׂא עֵינֵיכֶם אֶל אֲנָשֵׁי הָרוּחַ
 הֵם יִדְעוּ עֲרֹפְכֶם , פְּעֻלְכֶם יְבִינֵנוּ .

המשל השלישי

השושנה וצפור קיץ.

מהם קרני שמש מלכת רקיע
 נבקעה בוס שושן התפתח גביע
 ותצא שושנה רכה ויפת תאר
 כיפי יעלת חן בצפירת הצער
 כיקר אדם שחר באביב למחר.
 ויהי כי נפקדו אפעי עיניה
 ותרא את השמש אל נכח פניה —
 המאור הגדול לפיר אלה
 הוא הנצב על כל פוככי שמים,
 ותדע כי מרו לה קרנים,
 כי הוא הוא המשפיע מגבוה
 עליה כל חן כל עדנה ונחת,
 ובלב נחם ובנפש מתלקחת
 את שפתותיה החמודות הניעה
 ולאיש חסדה תודת לבה הביעה.
 ותעבר צפור קיץ על פניה
 ותרא את השושנה מתפללת
 ותצחק לה ותקרא אליה:
 הוי שושנה טובת חן אך אלת!

על מי תביעי רחוקה, לכה נא שיתי,
 על מי תשיחי ודברה תשחיתי
 הישמע שמש שיתך מגבות?
 הדוא ישח ישפל ממרומי שבת
 לתת פיוס תזה און קשבת
 קול פרח אמלל מארץ לשמוע?
 ומה לי ולך? – היא לענות מתרה –
 ישמע או יחדל, אני לא אתדישה;
 ירצה או ימאס, תודתי אנישה;
 פי הציקתני רוחי על פן אדברה!

אל בתי! – ענה שמש מגבהי ערפל –
 שמעתי את קולך סגוף ארץ השפל
 שמעי ודעי פי הגדולים בתלך
 לא יבז כל שפל גער או ילך;
 פי לא בגדל לב-איש גדול הגד –
 באותו תשפילנו, ענתו תרברו.

המשל הרביעי

הַעֲטָלָה.

הצבוע הזה כו' יש לו שס"ה מיני צבעונין כנגד ימו החמה.
(ב"ד ס' ו', ילקוט שמעוני רמז י"ב)

במאורת עמלקה תרול פְּרָצָה
 ובקל אצת נפֿשָׁה עליו קפָּצָה
 לאמר: הן עֲכָבְרֵי אֶתָּה
 ולְאֶבְלָה לִי נִתְּתָ! —
 הַאֲנֹכִי עֲכָבְרֵי? — עֲנֵה הַשָּׁרִיץ —
 אִיפֹה רֵאִית בְּאֶרֶץ
 עֲכָבְרֵי בַעַל בְּנָפִים?
 הַתְּרֹל יֵצֵאָה וַיָּבֵא שָׁם פָּרָם
 הָרָם חֵישׁ הַצְּפָרְנִים
 וַיֹּאמֶר: צֹפּוֹר אֶתְּ, עֲלִיךְ בְּרִיץ!
 לִי לִבֵּג תִּהְיִי וּלְמִלְאֵת הַבָּרָם.
 הַאֲנֹכִי צֹפּוֹר? — עֲנֵה הַמְּתַנְבֵּר —
 שְׂעִיתְּ, עַל דְּבַרְתִּי!
 הַעֲיִנִי הַאֲנָשִׁים תִּנְבֵּר?
 אִם צֹפּוֹר אֲנֹכִי אֵיךְ נִוְצָתִי?
 כִּי מִי זֶה רָאָה תַּחַת הַיָּרֵחַ
 עֹף בְּגַף גִּרְחִי?
 שְׂכַרְנוּ אֵל מְדַמְכֵּמְךָ בְּעֵטְמֵךָ
 שְׁלֹדַח כָּל יוֹם אֶת פְּגִי וַיִּתְּנֵךָ
 וּלְעֵפֶת פְּגִי נָם דְּרַכּוּ יִסְלָךָ.

המשל החמישי

הפנות וְההולֵךְ לְמוֹת.

איש חכם לא ימת פתאם לפתע,
 יום יום יבין נפשו לקראת הפנות;
 כי מבטן לקבר הן אף פשע,
 על כל צעד פה לבאר הצלמות;
 כל רגע ורגע טיב לשימוע:
 קדמו ולכו כי לא זה הפרצוע!
 הרי, מרגע הריא אין ספלט ועור.
 לא שלמת ארנמן לא כתר וגור
 לא תמת נפש תתן ויפי תאר
 ונפילים ונפלים ילדות ונער
 הכל יבלע מות משב עד ילד
 עד יאמף במצודו כל באי חלד.
 הוי! כל הדי ידע שיירד קבר,
 אף מי תחכם יצמיד לדור
 ויהי נכון מבלי פחד ומך
 את יבא יומו בקרוב את השקר!
 איש שיבה בן מאה שנים בתלותו
 וירא כי רגיע יום מותו,
 התאונן כי הפנות קדם אותו

מִדָּם הַזֶּעַד בּוֹ, כִּי אִזּוֹ עוֹד הַצְּלִיחַ
 צוֹת אֶת בֵּיתוֹ לִפְנֵי רִדְתּוֹ קָבֵר:
 הַבְּבִלִי דַעַת - קָרָא - יְמוֹת גְּבֵר
 כִּדְבַר יְגוֹז חֵישׁ, כְּאֶבֶק וְפִיחַ?
 עוֹד יָמִים אֲחֵדִים לִי נָא הַנִּיחַ
 וּסְדֵרִים אֲשִׁימָה פֹה בְּאַחֲזוֹתַי
 אֶקַּח נָא עִמִּי אֶת אֲשֶׁתִּי תַמְתִּי
 מִשְׁדֵּי אֲאֻמָּה קַמַת הַסְּפִיחַ
 עַל בֵּיתִי אוֹסִיפָה עוֹד צִלַּע אַחַת
 וְלִבִּן רַבְעִים עוֹד אֲשֶׁה אֶקְחָה.
 הֲוִי מָוֶת מָוֶת, מִהֲתֵאֵיץ כִּי כָכָה?!
 הֲלֹא תְבוֹשׁ שָׁב! - עֲנֵה שֶׁר הַשְּׁחַת -
 דִּבֶּר כְּאֵלֶּה, בְּחֶסֶר לֵב, בְּיָלֵד!
 הֲגַם מֵאֵה שָׁנִים עוֹד לֹא דִיָּה?
 כִּפְּהָ אֲנָשִׁים עוֹד תִּמְצָא בְּחֹלֶד
 שֶׁהֲאֵרִיכּוּ יָמִים כִּימֵי תִיָּה?
 וּמָה תִרְגֵּן כִּי לֹא הוֹדַעְתִּיךָ
 לִפְנֵי בּוֹא יוֹם מוֹתְךָ כִּי מַת הַנֶּה
 כְּעֵבֹר צוֹת בֵּיתְךָ הַנְּחִיל כְּנִיָּה?!
 הָאִם לֹא דִי כְּאֵר זֹאת הַשְּׁמַעְתִּיךָ
 עַת כִּי נָס לְחֹק, כִּי כְּדַתָּה עֵינֶיךָ,
 כִּי רַפּוֹ יִדְיָה, רַגְלֶיךָ כְּשִׁלּוֹ,
 הָאֲבִיוֹנָה הַטּוֹפֵר, הַמְּחַנְּוֹת יִכְמֹלוּ,
 רַפְיוֹן כָּא בְּחֻלְעִים, פִּיק בְּכַרְךָ,
 וְתִרְדִּים בְּלִילָה, תִּתְחַתֵּם בְּכַרְךָ;
 וּמָה כֹּל זֹאת אִם לֹא עוֹדוֹת לָךְ אֲתָה?

גם כל אנשי דרך מסביבה נמל -
 גם אל עדותי זאת ללב לא שתי .
 ומהזה עוד תדרוש מדי עתה ?
 עתה קומה נלכה אל תעצני ,
 לא אוכל תבות לך - רב לך היית ;
 גם מהלי נלך , ומה ימריצני
 אם צוית בירתך אם לא צוית .

כל דברי תפנות צדקו עד למאד !
 אם לא למאת שניו טוב לב שמח
 כחלקך בחליל סבית מרוח
 יעזוב איש הארץ - אחרי מתי עוד ?
 עד מה עבר נרצע לעבודת פךך
 עד מה לא תנח לא תכון לדךך ?
 הךך עצב נפוי , חלש , אין כח
 וכבר כמת גם נבלת , תורת ,
 ובמסרת התארה עוד פה נקשרת
 עוד לא תלך מערנות למקום סגור ! !

המשל הששי

החמור גבההלב.

אז בקלוק החמור עם הארי אדונה
 לצוד בשדה לקרוא פגרון *
 פגש בו חמור אחר ויברכהו
 ויאמר: "אחי, שלום עליך!"
 — בן-בניו, גש-הלאה! — ענהו פגרון —
 איככה תגעו אחיה תקראני,
 האינך ראה פי עם ארי הגני?
 ומדוע לא? — הוסיף החמור השני —
 העל פי עם ארי תלך חמור אינך?

— ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ —

* ס' ראשון משל י"א.

המשל השביעי השועל והזאב.

מדוע זה תחת ירח
 אין איש במנת חלקו שמח?
 באשר יש לו תבחל נפשו
 בעבור התאות את אשר להעדו!
 כן קנא שועל בזאב פעם אחת!
 בתשומת ידו לא מצא עוד נחת
 ובקחם הקלקל נפשו קצה:
 בבשר צפור ובשר אפרוח
 לא מצאה עוד ריח ניהח
 ובשר צאן וכבשים לאכל חפצה.
 על כן אמר לזאב: אחי הרע!
 הן כי דל חלקי גם אתה יודע
 אני אבוא כנגב במחותרת
 לחתוף בעמל רב לי עוף פורת,
 אתה כגבור נאדר בכח
 תקח לך מבחר הצאן לקח
 הורני אפוא תית ירך
 ובישר ללב תמיד אירך.

טוב! ענה הזאב - הן בנה הליל
 מת אחד מאחי (זכרו לברכה!)
 בוא אפוא עפדי והיה לכן חיל
 אלבישה עורו ואלמד אהבה
 איבה
 תחתך מהעדר שה עז ואיל.
 וילבש השועל עליו עורתי
 ויצר בלבבו תורת מורד;
 כמעט בלה ללמוד תורתו
 וירא והגה עדר לקראתו
 וירץ המתחפש בחמת רוח
 ויזרה אימה ורתת אל כל רוח.
 העדר נפין בי אחוז פחד,
 הרעים, הכלבים פרחו גם יחד,
 ולשלל לשודר בבשה נשארה,
 לנזם על נפשה כח לא עצרה
 ובבה השועל באה ותתפש.
 אף פתאם שמע קול שקוי מצוד
 וימרו ויתן לבשבה חפש
 הרפושט עור הזאב, השליה הכגוד,
 וירץ לשקוי ורצחו נפש.
 על יד הלמוד שבע
 חזקה יד הטבע.

המשל השמיני בְּקוֹר חַלִּים.

הַצְבִי חֵלָה וַיִּשְׁכַּב בְּפֶתַת עֶרֶשׁ
 וַצָּבָא צְבָאִים רַבִּים לְרֵאוֹתוֹ בָּאוּ
 וַיְקִיפוּהוּ וַיַּתְחִרְשׁוּהוּ חֲדָשׁ,
 לֹא בַעֲבוּר גְּהֵה לְמִזְוֹחַ יִמְצָא
 כִּי אִם אִישׁ אֶל אֶחָיו סִפְרוּ, עֲרֹכֵי
 קֹדֶת בְּתִימוֹ וַחֲדָשׁוֹת צָמְדוּ.
 הֵה – קָרָא הַחֵלָה – אֲנָא צָאוּנִי
 וּבְשָׁלוֹם לְמַת כְּיוֹם הַצִּיּוֹנִי!
 אֵךְ אֶל קוֹל תַּחֲנֻנָּיו הֵם לֹא שָׁמְעוּ
 כִּי לְרֵאוֹת אֹתוֹ עוֹד רַבִּים גָּקְהָלוּ
 וּבְשִׁבְתָּם שָׁם הֵן רָעַב לֹא יִשְׁאוּ!
 כִּי כָל אֲשֶׁר מְצָאוּ בְּלַעַד אֲכָלוּ
 כָּל מַרְפֵּי כָּל עֵץ עִם נִצְנִי רָעוּ
 כָּל צָמַח כָּל רִשָּׁא בַשָּׂדֶה הִזְרַע;
 לֹא יַעֲזֹבֶה מִשָּׂם לֹא יִלְכוּ
 עֲדֵי כָּל עֹשֶׁב הַשָּׂדֶה לַחֲבוּ
 אִי אִזּוֹ נִפְצוּ מֵעֲלָיו. וַיִּרַע
 זֶה לְצָבִי יוֹתֵר מִמִּתְלָתוֹ
 כִּי עָתָה אֵין לוֹ כָּל לְאֶכֶל לְשִׁבְעַ
 חֲדָא לֹא יוּכַל קוֹם מִמִּצְתּוֹ
 וַיְהִי גוֹרָל בְּרָעַב לְגוֹעַ.

דומה רופא לצבי! עת יחלה נָכַר
 רפאי אָלל רבים עליו גזעקו
 – בלתים לא ידע הדרך לקבר –
 חונו עם אונו בעלוקות יינקו
 ומאמה לא יועילו
 את נפשו לא יצילו!
 גם עוד רעה זאת חולה בין אנשים
 (מדוי דברי גם זאת לפניכם אשים!)
 עת נתחל עד שערי מות נגיע
 בגדל המחלה עד כי אין מושיע
 אזי יבאו רבים לראותנו,
 אויבי נפשנו אתנו ישלמו
 וקרבינו הנאים עינינו רמו
 לא דרכו עד כה על מפתן ביתנו.
 נש הלאה דור תהפכות ומתייתבל!
 למה עת נחיה תרונו עצבת
 עד נקוץ במים נשאף המות,
 וכתגיע יומנו לעזוב תיבל
 תשובו ותיפּו לנו פניה
 עד יקבר לנו הפרד מעליה.

המשל התשיעי אלמנה צעירה לזמים.

אל תאמינו לדמעות תוריד יפת תאר
 עת גוע בעלה וימת בגער
 פי תתיפח תשמיע קול פרמה:
 נצח אהיה אלמנה לא נחמה
 פי ארד אל אישי אכלה קכר!
 אל תאמינו לדברים דברה פיגונה
 פי רק רגע בעצבה חיים פרצונה;
 הזמן רופא אמן חיש יעל אכר
 יעל צרי אל כל צרה ואכל
 ומעט מעט תשוב בה חמדת התבל.
 יסכרו מעינות דמעה ורכי
 אל גלגל העין תשוב התבלת
 אל גרון נסוי לבנת התבצלת
 וצחוק שעשועים למקצועות הלחי.
 האלמנה התנחם לא עוד תתיפח
 תרדף החיים, הפת ישכם —
 התבקשים אלמות תחת ירח
 למצא אותו בלבב אשה בל תחילת
 אם את זה הפשל לשמע תואילו.

בעל אשה יפה בא אל אבתי .
 "הוי - קראה - אישי ! לא אחיה בלתי !
 חכה נא כמעט , גם אני אחריך" .
 ובגפו הובל המת אל קברותיו . -
 ליפהפיה אב זקן ומלא דעת
 וידבר על לב בתו הנעצבת :
 רב מהיות עינך הנפה דומעת !
 היספרו אגרותיך בקבר ומות ?
 אם תפדי אישך כי יפניך תשחיתי ?
 שכחי המת , לבך לחיים שיתי !
 הן לא היום אף לא מחר לאיש תהי
 אך בכלות עת אבליך וכתם הנחי
 כי יבא גער נחמד וכליל יפי
 וידבר על לבך אורחך לקנת
 אז אל נא תעמי בו , אל נא תקצפי .
 "לא ! - קראה - כי ארד אל אישי שחת" .
 ויזם האב מדבר אליה
 עד תפוג תונתה ברבות ימיה .
 בכלות החדש אחרי מות הבעל
 ותשקט המבכה חרבו פניה ;
 עוד יום - ולרעותיה און הפתה
 ותסר הצעיר ושמלות עטתה
 ותסך בשמן ותנעל געל
 ותעד חלייתה ותשט עדי
 ותצא לחול במחלות עין גדי -
 אז שבו היונים אל ארבתמו !

ובלב נואש ובנפש נוקלת
 שב החפץ התגנבה תוחלת
 תענגות החיים שבו פלמו.
 האב מתריש אך נפשו בו שמחת
 כי גם זכרון הפת ירד השחת;
 ובראות הפת כי יתריש אביה
 לא עוד התאפקה ותפתח היאופיה:
 מהתדם - קראה - ובמלין נעצרת -
 אידו העלם אשר אמרת?

המשל העשירי השָׁכּוּי וְהַשׁוֹעֵל.

השָׁכּוּי עָמַד עַל רֹאשׁ הַתָּמָר
 וּלְמַרְחֹק הַבַּיִת עַל גֵּיא וְנָבַע
 וַיִּבֶשׂ שׁוֹעֵל אֵלָיו וַיֹּאמֶר:
 — תֵּן קוֹלֹ וּבְלָבוּ תוֹעֲבוֹת שְׁבַע —
 „אָחִי! הַשְׁלֵמֵ חֵיתוֹ שְׂדֵי בָלָהֶם
 שְׁכַתוֹ מִלְחָמוֹת בֵּין גּוֹיֵי הַיַּעַר
 וּכְמִלְאָהּ הַבְּרִית אֲרוּצָה הַפְּעָם
 לְשִׁמִּיעַ שְׁלוֹם וּלְבַשֵּׂר בְּשֹׁעַר.
 וּבְצִאתִי עַל רֹאשׁ כָּל הַר חֲזָקוֹ תֵּן
 כִּי פָרְקוּ כָּל פְּרֻסָּה, גָּדְעוּ כָּל קָרְן,
 לֹא עוֹד יִנַּח שׁוֹר, לֹא עוֹד יִרְמוֹס לֵישׁ,
 לְנִשְׁקָלוֹ אָחִי הָאָרִי בְּזֶקֶן תִּישׁ,
 וּפְרָה חֵיב תִּרְעִינָה גַם יָחַד;
 וּבְסִתֵּר אֲהַלֶּה תְהִיָּה הָאֲרֻנָּת
 שְׁאֲנִנָּה מִפְּחַד רָעָה שׁוֹכֶכֶת.
 שְׁלוֹם לִיוֹצֵא לְבָא — אֵין פְּחַד!
 רְדִינָא וּשְׁקָה לִי עַל זֹאת הַבְּשִׁרָה
 אֲשַׁקֶּה גַם אֲנִי אֲחֵר אֲעֲבֹדָה.
 אֶךְ לְשָׁכּוּי בִּינָה, הַשְׁכִּיל וַיֵּן
 כִּי הַשׁוֹעֵל יִתְקַל אֵין

ויתנבל גם הוא ויחש
 על מרמה ובחש .
 ויענהו : אחי החייתיני
 דברי שלום ואמת כי השמעתיני ,
 הנני בא אליך לחבוק אתכה ;
 אך שם נרא לי שני פלבי ציד
 ימחרו הלם קלים כגאני שיט ,
 אין זה כי אם רצים גם הם על פכה ;
 חכה עד יבאו , או אמר לךדת
 ולכלכם גם יחד פבוד אתמכה
 גם פוס יין טוב או יחד נמסכה
 לשלום גוינו לשלום ארץ מולדת .
 יהיה שלום ! ענה זה – חבות לא אוכלה
 עוד דרכי רחוקה ומלאכתי נחוצה
 יבא יום – ובשמתת גוינו נצהלה .
 וישא רגליו ויגם במרוצה .
 מהזה – שאל השכני – לנום מהרת
 הלא אתה שלום בין החיות בשורת ?
 כן הוא ! אך יראתי – מרחוק ענה –
 פן עוד הכלבים את זאת לא שמעו .

המשל העשתי עשר
שני העירים.

שני עירים יחד
בדרך ארצה .
על פתחות האחד
אמתחות פר הנח
ונטילי כסה נשא משנה
ובמשאו זה רמו עיניה
וברגל נאנה צעד ובלק
כסום שירכב עליו המלך ;
ופתאם שודדים בצהרים
נפלד על הנוסעים השנים .
נגעי אדם אלה יארבו פתחה
לא למצא מזון , לא אכל לילדימו ,
כי לצבר בעפר כסה
ולמלאה זקב פתימו ;
על פן העיר נמשו
הנשא מזון גלחם ,
אך את רעהו תפשו
הנשא כסה על שכם .
וישתער עליהם העיר

לציל את חזן אֲדוּנָה;
 ויאחז את רִמְנָה
 ובהקיר מימיה בִּיר
 בן תקרה עליו מהלִמָּה:
 וכתוך המבוֹסָה ומהוֹסָה
 רָאָה אֶת רְעוּ שׁוֹקֵט בּוֹטֵחַ,
 ויצא לבו ויאָנַח:
 הִנֵּה שְׁלֹאֲנָן רְעִי, ומהוֹע
 סָבָה אֲנִי וְלִשְׁמִצָּה פְרוֹעַ?
 אִז פָּתַח רְעוּ אֶת פִּיו ויעֲנֶנּוּ:
 אַל לְחַמּוֹר, אָחִי! אַל לְחַמּוֹר רוּם עֵינַיִם
 וּלְכַרְאֲתוֹן אִי לָקַת בְּגִדְלוֹת סָנּוּ;
 לֹד בְּתֻרְתָּ כְמוֹנֵי עֲבָדָה שְׁאֲנָנָה
 לִישֵׁאת אֲמִתּוֹת בְּרִי בֵּית הַרְחִיִּים
 כִּי אִז לַמְּבִיִּים נִפְתָּה לֹא נִתְּנָה
 וּלְמִרְמִיִּים הַלְחִיִּים.

המשל השנים עשר הארנבת והצב.

לא לבלים המדון (קהלת ז' י"א)

גם יד תרוצים לא תועילך
 אם לא בומכם תעש מפעליך!
 התערב-נא עמי - אמר צב לארנבת -
 מי משנינו, אם יחד נרוצה הפעם,
 יקדים יבש אל המפורה הנצבת.
 פי תתערב? - ענתהו קלת הרגלים -
 לך נא המכתש, בין הריפות, חסר מעם!
 אולי שם בעלי אותך פי יכתשו יפתו
 אנלת הקשורה בך ממך יפשמו".
 מה-לך ולי - ענה הצב רם העינים -
 אם תכם כמוד או חסר מעם הנני,
 אם רק אתערב בך, אף ערכון אשימה?
 "טוב! - ענתה בצחוק - שימה נא עפך ערכני!"
 שמו ערבתם, תקעו כפיים -
 רץ אתה ראשונה ופעמיה הרימה
 ונאי ארוץ אתריך, אמרה הארנבת.
 הן עוד עת רבה לי - בן בלבבה השבת -

עת לאכול, עת לשתות, עת לישון, עת לניח,
 עת לנפות אונים לשמור דרך הרוח;
 ירוץ לו הצב — הן בצעדים ששט
 אעבר על פניו ואמהר לגשת.
 ככה חשבה שאננה בלתי הרגלים,
 בין כה שרה הצב דרכו, חש בעצלתים,
 וכבר הקריב לכוא, נגש המסרתה
 ועוד הארנבת
 שאננה שוכבת
 אוכלת, חשבת,
 ומעלת הגרה;
 עד אשר ראתה
 כי יתם הצב דרכו, כי יקרב לגשת,
 אז קמה חיש ותעף פחין מני קשת —
 אף זה! לשוא עתה לרוץ מהרה
 ומקומה לניח מראש אתרה;
 ויקדמה הצב, ראשונה הגיע:
 ומה? התפאר עליה שרץ
 הארץ,
 וכעוד ישם ישאף מרב היגיע —
 מה הועילוך עתה הארנבת רגליך?
 ומה לו עוד נשאת ביהך על פתפוףך!

המשל השלשה עשר

הפְּרָדוֹת.

בְּתַצֵּוֹת הַפְּרִיזָה דָּשׁ אֶפְרַיִם עֲמִיר
 וַיִּזְרַח בְּמִנְיָהּ וַיִּצְפֹּר כָּר הַמֵּר
 וּבְקִצָּה הַבָּרָח אֹתוֹ הַגִּיחַ;
 פְּתֵאם קָם שְׁאוֹן בֵּין הַפְּרָדוֹת
 הַצְּלִמְדוֹת

וַיְהִי בִּינְיָהֵן שִׁיג וְשִׁיחַ.
 כִּי מִדֵּי צִאֲתָן מִן הַרְחַת
 רַבּוֹת מִהֵן אִשָּׁה אֲחֻתָּה הַבִּירו
 אֲשֶׁר נָדְלוּ תוֹךְ רֹאשׁ שְׂבִלַת אַחַת;
 וּבָבֶן אֲהַבְתָּן הַיְשָׁנָה הַעִירו,
 וּבָבֶן אִשָּׁה לְאַחֻתָּה חֲבִירו
 גִּשְׁקוּ.

„הַשְּׁלוֹם? שְׁלוֹם!“ זֹאת לְזֹאת קָרְאוּ,
 וּבָבֶן אִשָּׁה לְרַעוּתָהּ סֵפֶר הוֹאִילו
 אֵת כָּל הַתְּלָאוֹת שְׁאוֹתָן מְצִאוּ
 מִעַת תַּחַת מְגִרְפְּתֵיהֶם עֲבָשׁוּ
 וְלֹשֶׁן רִקְבוּנָם בְּקִנְיָם גִּרְשׁוּ
 וּמִן מְרוֹת הַקְּצָרִים הַשְּׂבִלִים הַפִּילוּ,
 עֲדֵי בְּצִבְתֵּים הַעֲרִמָה הוֹבִאוּ.

הִי! מִעַת לִפְנֵי הַדְרֹמֶשׁ נִסְלַנּוּ
 – קָרְאוּ קָלֶן – צְרוּחַת רִפּוֹת סְבָלֵנוּ!
 קָר, דִּלְקָה מוֹרֵד, חֵם שֶׁשָׁמֵשׁ בְּעֶרְת
 יַד הַזֵּיה, שֶׁן רֵעָה, הַגָּל עֵבְרַת.
 אֲתֵרִי כֵן בְּתֵרִיצֵי בְרָזֶל שְׁמוֹנֵה
 גַּם אוֹפֵן עֲגֻלָּה עָלֵינוּ גָּלֵל
 אִז פִּיּוֹת הַפְּרִיג הַמְּלִילֹת מְלָל
 אִז אֵל רוּחַ בְּמִזְרָה הַדְּפִיבוֹנֵה
 וַיִּסְעֲרוּ וַיִּזְרוּנוּ אֵל כָּל רוּחַ –
 עָדִי פֹה מְקוֹם מְצִאֵנוּ לְנוּחַ
 אֲתֵרִי הַגְּדוּדִים בֵּינֵנו שֶׁבְעָנוּ.
 אֶבֶל אֲחִיוֹתֵי, קַרְאָה מִתּוֹכֵן אַחַת,
 הֵן עוֹד נִפְשֵׁנוּ אֵינְנָה בּוֹטַחַת
 כִּי עוֹד יוֹם חֲשֵׁק נָכוֹן אֵל כָּלֵנוּ
 יוֹם רַע וְמָר, יוֹם הָאֲחִרוֹן בְּחַיִּים,
 יוֹם בּוֹ נִגְדַּ אֲבָנֵי כִים דְּרַחִים.
 וּמָה כָּל זֹאת? – עֵנֵנו כְּלֹהֲנָה יַחַד –
 לְשִׁיב הַלִּיכוֹת עוֹלָם כֹּחַ לֹא נַעֲצֶרָה
 חֵן מוֹב לָנוּ כִּי לְאֲחֵרִים הִגְנוּ
 בַּעֲבוּר אִשָּׁה אֲחֵתָה נְתַמּוּךְ נַעֲזֹרָה
 לְעִמּוּד כְּגִבּוֹרִים מְבִלֵי מַרְךְ וּפְחַד
 עַת תִּגִּישׁ וְתִקְדִים הַרְעָה בְּעֵדֵנוּ.
 וּבְכֵן חֲבִיקָה הַפְּרִדָּה לְפָרְדָּה
 וְהַתְּאֲחֻדָּה אִם הִיוּ לְאֲגֻדָּה
 וּמִשְׁלָבוֹת יַחַד שֶׁקָּמוּ נִרְצָעוּ
 לֹא יָדְעוּ חֵיל, קוֹל נוֹגֵשׁ לֹא שָׁמְעוּ

גַּם עַת הוֹסֵב עֲלֵיָהֶן אִוּפֵן הַרְחִים
וַיִּפְרֹד הַפְּרָדוֹת עַד בְּלַתֵּי שָׁמַיִם .

בְּזִרְעוֹת רֵעַ וּבְחֻבֵּק יַד אֲהָבָת
יִקַּל לָנוּ כָּל נִטְלָה , תִּפְּוֹג עֲצָבָת !!

המשל הארבעה עשר החכם והפושע.

אחרי גבר חכם יודע
 רדף ברחוב איש משתגע
 ויעפר בעפר עליו ויקללדו.
 ויפן החכם אחריו ויראהו
 ויאמר לו: גש-אלי הנה
 סחצית השקל בעמלק אמתנה
 כי שכר אל כל עבדה ויגיע;
 אף יצר לי כי ידי לא תגיע
 די שלם לך על כל עבדתך;
 עשה זאת אפוא, הן שם לקראתנו
 ילך איש עשיר מגדלי עירנו
 ירה בו אבן, שים עליו קללתך,
 וישלם לך באשר תשיג ידהו.
 ויט חסר-הדעת
 אגן שמעת
 וימהר באיש העשיר לפגע;
 אף לא אחר זה שלם די פעלדו
 כי מריסיו הבהילו
 את המושגע הפילו
 ויכרו הבה ופצע.

המשל החמשה עשר

הגשרים והיונים.

קול רעש מלחמה
 הרגיו הארטה!
 לא קול ממלכות גוים נלחמים יחד
 על שליט עפר על מי שעל אחד
 כי אם הגשרים צפרי שד ומרף
 עשו מלחמה באף וקשי ערף
 על נבלת פלב מתבוססת
 וברגלים גרמסת.
 הוי! יום איום הנה מאין פמזו
 פמעט קט ותשב תבל לתרו,
 כי הלחמים מרום למאר התמרמו,
 מאנפי מחנתם המאורות קררו,
 דקרו איש אחיו, המיתו, רדפו,
 גבורים נאקפו, אפירים נקחפו,
 ושדודים פרעו, וחללים נפלו,
 ושחקים כפסור דמים נזלו,
 ומרנע לרנע ירב דפועש
 תחוק המהמה יגדל הרעש
 אין איש מתעורר, אין מי שלום יעש!

וּבְבוֹ הַיּוֹנִים נִפְשָׁם בְּכַף שָׂמוֹ
 עַם רִדְף שְׁלוֹם הֵם, נָם עֲתָה קָמוּ:
 רַב לָכֶם הַלְחָם – לְנַשְׂרִים אֶמְרוּ –
 הַמַּעַט מִכֶּם חֲלָלִיכֶם נִפְלוּ, נִדְקְרוּ,
 בְּאֶפְיָקִים, בְּנִאִיּוֹת,
 בְּדָרִים וּבְנִבְעוֹת,
 פְּגָרֵי הַנְּשָׂרִים מֵאֶכֶל לֹאֲבֵי עָרֵב –
 הַאִיִן דִּי עוֹד? הַלְנִצַּח תֹּאכַל תְּרַב?!"
 אֵל קוֹל הַיּוֹנִים דְּנַשְׂרִים לֵב שָׂמוֹ
 הַשִּׁיבוּ תְרָבִם לְנֶדֶן וַיִּשְׁלְמוּ. –
 אֵךְ אֵי לָהֶם לַיּוֹנִים!
 הַנְּשָׂרִים הַנְּאִיּוֹנִים
 עֲתָה צוֹר תְּרָבִם עֲלִימוֹ הַשִּׁיבוּ
 וּרְדָפוֹם וּמְרָפוֹם בְּרֵי גוֹזְלִימוֹ.
 זֹאת לָהֶם תַּחַת כִּי לָמוֹ הַמִּיבוּ
 לְשָׂקִים הָרִיב וּלְחֻמְעִים חֲלָלִימוֹ.
 פֶּשֶׁר דְּכַר זֶה יִבֶּן
 כָּל אִישׁ מִבֵּין יוֹדְעֵי:
 כִּי תִרְא רָעִים יִנְצוּ יָרִיבוּ
 עֲמוֹד מִנְגֵד אֵל תִּשְׁלֹם בְּיַנְיָמוֹ;
 יִתְפָּרְדוּ פְעֻלֵי אֲנוֹן
 אִזְ לֹא יִזְכְּלוּ הָרַע.

המשל הששה עשר
השועל והזאב.

שזער רגעב עבר על עין מים
וירא הורח
במים זורח
ויהי בגבינה לו פעינים.
ושני דלוי הבאר בגלגל תלו
וחליפות הבארה ירדו גם עלו
אז בדלי העליון השועל יעל
ויכבד עליו וירד חיש מטה:
אחה! ומה ראו עיניו שם עתה?
ראו פי תקנתו מעלה בו מעל!
פי תרמית עיניו זה הגבינה
מרגיזי ארצות עוד ביה לא עלו
שני הזמן עליה לא משלו –
אף פי שני שועל אין בינה!
עתה ישבב השועל בדלי שמה,
מאפס-תקנה רוח בו לא קמה
פי מפלמ אין
לעלות מן העץ
אם מלאך פלאי

לא יבא בפשלי
 היסב הצלצל ולהוציא הפלי.
 פכה עבר יום, פן עברו יומים,
 השועל עודנו בבאר המים
 וכבר החלה הלכנה האמה
 ולהקמין כל לילה קערת הפסח –
 וזאב צמא הגה על פניו עבר;
 אז נשמע קול השועל אליו דבר:
 "הזאב! בא הלם, נפשך אשביע
 מפלי הסכן מפלי אצל ויגיע;
 הלא תראה דריץ החלב במים?
 מיין חלב ודבש הוא נחמד לעינים
 וכבר מחציתו אכלתי החמרת
 ושאריתו לך אדוכי הותרתי
 גם הדלי הדק שם לך העמדת
 שביבו ורדה, פי כן גם ירדתי".
 ויפת הזאב אל דברי רעהו
 ויגד, ויעל הצובל מעל.

הן נבער הזאב לאמין לבלועל
 ובכל זאת אל נא נצחק עליהו
 פי גם פעמים רבות ידע לבנו
 אשר גם אנחנו כמדו
 נאמין בפשוא ובתקנת תדו,
 ומה גם בדרך לו תתאו נפשנו.

— ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ —

המשל השבעה עשר

הדרור ומחזיר.

בין ענפי אלה עבְתָה ביער
 שָׁתָה הַדְּרוֹר בְּן לֵה וּלְאַפְרָחִיהָ
 וּבֹא רֹחַ סַעַר
 וַיִּנְע סְרַעְפִּיהָ
 וַיִּשְׁלַךְ בֶּן הָאֲפְרָחִים מִשָּׁמָה
 וַיִּנְפְּצֵם עַל מַעֲבָה הָאֲדָמָה.
 וַתִּתְאוּנֶן הַדְּרוֹר וַתִּתְיַפֵּחַ:
 הֲיִי רֹחַ מִשְׁחִית וּמַחְבֵּל נוֹפֵחַ
 רַק לְזֹאת נּוֹצְרָתִי! אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ
 רַק הָרִים רַק חִבְלִי, שִׁחַת הָרֵעַ.
 "אַל נָא! – עֲנֵה חֲזִיר רִבֵּץ בְּרֶפֶשׁ –
 אֵל תֵּאָרִי הָרוּחַ וַתִּגְדְּפִיהוּ,
 רֹחַ צַח הוּא, תִּימִים וְמוֹזַב מִפִּיהוּ,
 רֹחַ שְׁלוֹחַ מֵאֵלֹהֵי גְבוּהָ
 לָתֵת לִי לֶחֶם חֲקִי אֲכַל נֶפֶשׁ;
 כִּי הוּא עֲנֵפִי הָעֵץ הַנִּינֵעַ נוֹעַ
 וַיִּזְרַד לִי אֶת הָאֲבִיוֹנוֹת מִשָּׁה
 בָּם נִפְשֵׁי הָרַעְבָה אֲשֶׁבִיעַ עֲתִידִי.
 כֵּן גַּם אִישִׁים רָעִי לֵב סוֹד יַעֲרִימוּ!
 אֵל שֶׁבֶר עֲמִיתָם לֵב לֹא יִשְׁימוּ
 אִם רַק נִפְשָׁם שִׁבְעוּ
 וַיִּמְעִדָם מֵלֹא.

המשל השמנה עשר
העורב החפץ התמשל בנשר.

עורב זולל עמד על נג הרפת
וירא עוניה יורדת מפעל
ותשא שיה מהעדר ותעל.
ותהי נפשו גם היא נכמפת
הדפוח לנשר. וינקה את העדר
הנקה אותו פעמים מקצה
וירא בו שיה בעל אליה ופדר
שמן וטוב לקרבו אשה ירצה,
וימש פתאם וירד עליהו
ויתקע בו צפרניו ויאחזנו.
אלם משקל השיה כבד מפנו
וכמו סידים סבוכים סבוך צמרהו
ובקצותיו צפרניו אף נחו
נאחזו שם, ממקומם לא יזחו
עד באו הרעים וינקחוהו
ולנערוותיהם לשחק בו יתנוהו.

אל תשא עיניך
למקום רם מפנה
כי ראית שם
עשיר ישבע נחת:
שבע יפל עשיר וקם
ועני יפל באמת.

המשל התשעה עשר

הרעה מצנה לבנו.

רעה זקן ראה פי קרבו שניו
 לעזוב צאן מרעיתו לעזוב החלד,
 ויטש עדרו על יד אחד מבניו
 גער קטן ורך, כמעט עודו ילד.
 ובטרם יעזבו
 קרא לו ויצורו:
 בן יקר לי! הנה אעזבה,
 עתה אתה תנהג צאן אדניך
 הנהר לעשות מעשיה בראמונה
 ובדעת ובתבונה.
 לא לפגק בשוק אתה
 שומר הצאן נתת,
 לא ללבוש שלמת אדר
 לאכול נתח טוב ופדר
 או לשבת חדר בחדר
 כחל בעדי כל הדר
 שמתיך ראש העדר,
 פי לחיות חומה על עם מרעיתך
 בלכבה ומאדה ובכל גפשה;

לְתוֹר לָהֶם מַחֲסֵה מְרוֹחַ סָעֵר
 וְלִדְגָן צְלִיָּהֶם מַחֲיִתוֹ יַעַר
 וְלִנְהַלֵּם יַחַד כְּעַתּוֹד כְּכֶשֶׁב
 עַל מִי מְנוּחֹת בְּנֵאוֹת דְּשָׂא וְעֶשֶׂב
 וְלִשְׂוֵב לְמִקּוֹמָה אֶת הַגְּדִיחַת
 וְלִיִּסֵר הַסּוֹרֶרֶה בְּעֵם וְנַחַת .
 עַל דְּרַפּוֹת הַעֲנָנוֹת
 תִּשְׁמֹר מֵאִין הַפְּגוֹת
 וּבְלִכְתֵּן אָנָּה וְאָנָּה
 תִּדַע עַת צִאתֵן , עַת בְּאָנָּה ;
 לְמִבְּקֵשׁ יֵשַׁע תּוֹשִׁיעַ
 בְּמַהֲרָה לֹא בַעֲצֵלְתִּים
 וּכְבֹר רְאִינוּ מָה הַגִּיעַ
 בְּהִיוֹת דְּרַעָה שְׁפַל יָדִים * .
 וְאֲנִי הִגַּה קְרוֹב יוֹם מוֹתִי
 אֶת כָּל עֲדָרֵי הַצֹּאן כִּי הַעִידֹתִי
 יִתְיַצְבוּ יַגִּידוּ
 וְכִי יַעֲיִדוּ
 אִם אֶת מִי עֲשִׂקְתִּי אִם מִי רִצּוֹתִי !
 כֹּה קָרָא הַרְעָה וּבָלֵב בְּמוֹחַ ,
 כִּי יָדַע בֵּר כְּפָיו נִקְוִין הַרְחֹם ;
 וּמַהֲנִמְרָצוּ דְבָרֵי מוֹכִיחַ
 אִם מַעֲשִׂיו וְדְבָרָיו יִתְאַיְמוּ !
 כְּדִתִּימוּ אֶל צִאֲנוּ לְשִׁיחַ
 כָּל הַעֲדָרִים קוֹלָם יִדְרִימוּ
 * (ספר א' משל י"א .

וּלְעַם תּוֹדָה נָתַנּוּ
 כִּי אָמְרוּ נַאֲמֵנוּ
 כִּי כָל הַיָּמִים
 הָיָה עִמָּם תְּמִים
 לֹא הָפִיל מַדָּם אֶרְצָה שָׁעַר
 וּלְעַשְׂקֵם אָדָם לֹא הָיָה.
 אֵךְ אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ כְּבִגְי הַקְּנֵת
 אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן בּוֹ רְעִי לֵב מְגַעֲרַת!
 גַּם פֹּה נִשְׁמַע פִּתְאֹם קוֹל מִן הַיַּעַר;
 "הוֹי מֵאֲרִיךְ לְשׁוֹן מִתְהַלֵּל עַל שִׁקְר!
 אֵיכָה תִתְפָּאֵר כִּי כָל יָמֶיךָ
 עָנְיָה לְאִישׁ לֹא פָעַלְוּ יָדֶיךָ
 הֵן לִי עֲשִׂיתָ רַעוּת רַבּוֹת אֵין חֶקֶךָ
 כִּי אָנֹכִי וּבְגִי בֵיתִי כָלֵנוּ
 כָּל יָמֶיךָ תְּדַפַּת רָעֵב נִשְׁאֵנוּ"
 כֹּה נִלְהָ הִזְאָב לְרַעְיָה אֲשַׁמְתּוּ —
 אִזּוֹ הוֹסִיף תְּרַעְיָה דַעַת תִּמְתּוּ!
 אִם לִבְנֵי יוֹדֵעַ
 כִּי נִמְלְנוּ מוֹצֵב לְרַעַ
 אִזּוֹ אֵל נָא יִפֹּל לִבְנֵי
 אִם אָדָם רַע יוֹכִיחֵנוּ.
 אֲשֶׁרֵי תְרַעְיָה, אֲשֶׁרֵי גַם עֲדַרְהוּ
 אֲשֶׁר הוֹאֲבִים יִלְנוּ עֲלֵיהוּ!!

המשל העשרים

שְׁנֵי הַפְּלָבִים וְנִבְּלַת הַחֲמוּר.

הַדְּעוֹת הַמְּזוּבוֹת תִּפְרָדְנָה
 וּבְלֵב אֶחָד לֹא תִתְאַחֲדְנָה:
 זֶה חָכֵם וְרַע, זֶה טוֹב וְחָסֵר דָּעַת;
 לְזֶה לֵב מְבִין, לְזֶה אֵזֶן שֹׁמְעַת;
 זֶה יִשְׁפִּיל מִבְּלִי אֲמוּנָה,
 וְזֶה יִצְמִין מִבְּלִי תְבוּנָה.
 בֵּין בְּהִמּוֹת שְׂדֵי הַכֶּלֶב יַעֲמִידוּ
 לְמִשְׁלַל עַמִּים בְּאֲמוּנָה לֹאֲדַנִּידוּ,
 אֶךְ זוֹלֵל, מִבָּא וְחָסֵר לֵב הַגֵּדוּ,
 וְשְׁנֵי הַפְּלָבִים אֵלֶּה אֲמַתִּי יַעֲיִדוּ.
 עַל יַד תִּצְחַל עֲמָדוֹ פְּלָבִים שְׁנַיִם
 וְיֵרָאוּ פָּגַר חֲמוּר צָף עַל הַמַּיִם
 אֶךְ רְחוֹק רְחוֹק הַרוּחַ יוֹלִיכֵהוּ.
 שָׂא אֲחִי עֵינֶיךָ – אֲמַר הָאֶחָד –
 וְרֵאָה מַה הַצָּפָה, כִּי עֵינֵי כִתּוּ
 מִשֵּׁיבִי, אֶפֶס כִּי לֹא לְקַחְתִּי שְׂחָד.
 גַּם אֲנִי לֹא אֲחַזְּקָה, כִּי בָּא הַלֵּיל
 – יִגִּיד רַעוּ – אֲרֵאָה רַק פָּגַר;
 אֶךְ יִדְּוֶה פָּגַר מִסֵּם אוֹ אֵיל

לו רק בְּיָדֵנו עֲתָה יִפְגֵּר .
 אָפֶס כִּי רַב הַדְּרֵךְ בֵּינוֹתֵינוּ
 אִם נִדְרֹף לֹא נִשְׁיג לְפִי בְּמוֹחַ
 גַּם אִיכָכָה נִשְׁחָה נֶגֶד הָרוּחַ ?
 זֹאת אֲפֹא נַעַשׂ : קוּם אַחֵי הָבָה
 כֹּל מִי הַנְּחַל נְגִיחַ אֶל קַרְבֵּנוּ
 עַד יַעֲמֵד הַפָּגֶר בְּתַרְבֵּה
 וּבְנִקְל נִקְחֵהוּ .
 מִזֵּב ! – עָנֵנוּ רַעֲדוּ .
 נִתְרַצָּה , נַעֲשֵׂתָה ! אִזּוּ חֵישׁ הַחַלּוֹ
 לְשִׁתּוֹת מִי הַנְּגֵר , אַף לֹא חִדְלוּ
 עַד צָבִתָּה בְּמָנֶם וּבְאֻבוֹת נִבְקְעוּ .
 זֶה חֶלֶק אִישִׁים שֶׁבָּעָה לֹא יִדְעוּ !
 קוֹל חֲפָצִים דּוֹפֵק , דּוֹפֵק לֹא יִנְיַח ,
 וְחִלּוֹם חִזּוֹן לָבָם עַת כִּי יִחַלְמוּ
 יִשְׁכְּחוּ כִּי בָשָׂר הֵם לֹא רוּחַ
 וּבְמִשְׁאוֹת שׂוֹא מַעַל הָאָרֶץ יִרְפוּ
 לֹא יֵרְאוּ אֲבָנֵי נֶגֶף אֲלֵפֵי אֲלֵף
 מִכְּשָׁלִים וְהַדּוּרִים וּמַעַקְשֵׁי סֵלֶף ,
 וְשִׁדּוּדֵי כַחַּח חֵישׁ יִפְלוּ יִכְרְעוּ . –
 לוֹ שֶׁבָּעִים לְשׁוֹן יִדְעֵתִי לְמִדָּתִי ,
 לוֹ חֲבָתִי מִתְרַטְטֵי מַצְרִים ,
 לוֹ מְלֵאֲתֵי בֵיתִי בְּזֹהַב פְּרוּזִים ,
 לוֹ בְּגִבּוֹכֵי נֶגֶד אֲרָצוֹת לְבָדָתִי ! !
 הִנֵּה חֲפָצָה
 רַב מִכְּתָה

מַעֲבֵר לִים הַגָּדוֹל הַגֵּדוּ
בָּמָה כָּל מִימֵי אֵל אֵל תְּשׁוּבָה!
שְׂבָעִים בְּשָׁנֹת מְתוֹשְׁלַח יְחִיד
לֹא יִמְצָאוּ דֵי מְלֹאֵת חֶפְזֵי אִישׁ אֶחָד.

המשל העשירים ואחד

קברות התאווה.

יש תאווה נגאלה מרה פלענה
 רעה לנו מכל חפרות פצע
 היא תאווה הכספה אהבת הכצע!
 אהה! עיני האדם לא תשבענה
 הב הב יקרא, ייגע יומם וליל
 לאסוף הון רב לעשות עשר וחיל
 לא יתנו לבו לתת נדה אחת
 לאכול במזכה או לשבע נחת
 ומיום ליום נפשו בן תחשובה:
 "היום ארכש, מחר אכל במזכה!"
 מחר? הוי עקל לב! מי זה יודע
 מחר אולי תשכב שם תוך קברך
 אח לתולע ולרם ולות רע
 או כמסה וזקבך לא יעילה.
 ציד ירה חין ויפל אילה
 נזיר עוד שנית וצביה נפלה;
 האח שלל נחמד ומנה יפה:
 אילה וצביה שוכבות ברפש!
 אולם הציד פלי ורחב נפש
 עוד לא אמר הון עוד נפשו נכספה.

ויעבר על פניו חזיר מיער
 איום גם נרא ; ויקרב לגשת
 חזר בו האיש המון רשפי קשת
 ומלאך המות פתח התער
 וכבר החל לברות יתר חיה
 כי נפל החזיר הוי ועשק פח,
 אז ירן הציד ישמח שמח
 אך עוד לא ישבע לא המית היה!
 ובמרים החזיר עוד יוציא הרח
 ראה צפור מתהלכת לשוח
 והיה נפשו העקבה מרם נכספת
 לשית גם אותה על חליו נוספת
 וישע מצו ויכוונ היתר ;
 ובין כה וכה קם החזיר בפטר
 ובמל רב אסף יתר פחדו
 ויתנפל עליו ויברסמו
 ובאספו חרפתו ויקם מצו
 אסף את נפשו על פגר רוצחיו :
 אך הצפור עד היום עוד תודנו .

וזאב רעב עבר בשדה שמה
 וירא - ולא האמין לראות העינים -
 ארבעה חללים נופלים על האדמה
 ויקרא "האח היושבי שמים !"
 בנה אבנה לה מזבח ובמה
 עלות מחים אעל ונסכים במים

הן ידך אמה לי מרפי שלחת
 ולפני תשרך שלחן מלא נחת!
 אבל לא אכלה כלם פעם אחת
 ארבע גופת ארבעה שבעות תהינה
 אף לא היום הזה אכלם ערנה
 מחר יהיה עת החל הפרזום,
 היום מותר הקשת נפשי אשביע
 כי מקליות נעשה אכירנהו ברית.
 אף כמעט בותר שגיו שלח
 נחתה הקשת, החזן עוף הגביה
 וכבד הזאב עם פליותיו פלח.

בפושל הזה תושיה בפלים
 ושני פנים בו תחזינה עינים:
 פה עשה עלשר אם סאסאה לו אין
 עשרו רק שמור לרע לו ונהי
 ובאתריתו פציד נבל יהי;
 ופה גלי חוטא-נפשו רע-עין
 יחוס פזאב זה ברקשו לנעת
 עד על מכמניו ימק בבלי דעת.

המשל העשרים ושנים

סיר יוצר חרש וסיר הנחשת.

מקרא גבר מקרא לא תעמוס ולעשר מקרא לא תתספר
לשה יקרב קלי תרש אל קלי נחשת אם יקלש בו ישר.

(בן סירא י"ג ב' ג')

סיר הנחשת נועץ ויאמר

אל מרעהו סיר החמר:

"הבה נלכה בדרך יחד!"

לא—ענה זה—כי אפחד פחד

פן צור מכשול בדרך יפגעני

פתות לא יחמול לשקבים יפני.

הן אתה דבר לא תירא, לא תחוש,

חזק מצור אתה ובשרך נחוש

לה לשלום, נכח אדני בדרך!

ואני חלכה

לא אוכל אלכה,

לי אין טוב תחת השמים

רק לעמוד על שולי כירים.

לא אחי, לא! — נחשתן יעננו —

לה עמי אל יבא בלכה מך

אני אסוף לה מכל רע בדרך;

כי ארא צור מכשול בא לקראתנו.

אִז אֶעבֹר אָנִי בֵינְיֹו וּבֵינֶיךָ
 לְבָלִי בָּךְ לִפְנוּעַ יִגֶשׁ אֵלֶיךָ .
 מִפֶּת הַסִּיר לְלָכֶת עִם רֵעֵדוֹ
 וּנְלֶךְ הַלֶּךְ וּמִפּוֹף עַל יָרְדוֹ
 אִתְּ שָׁמֵר אֶחֱיִדוֹ
 אֶת מוֹצֵא פִידוֹ
 וּבְכָל עֵת וּבְכָל רִנֵּעַ
 שְׁכָרָה אוֹתָם פִּנֵּעַ
 כָּל דְּבַר קִשָּׁה , צוּרִים אוֹ אֲבָנִים ,
 עֵבֶר הוּא וַיִּשֶׁם לוֹ סֵתֵר פָּנִים .
 כֵּן יָרְדוּ בְּבִקְעוֹת , עַלֹ בְּתָרִים
 אֶךְ הֵהּ ! מִדֵּי לַעֲבֹר יָרִים פְּעָמָיו
 לָגֹן עָלָיו מִסִּפְּנֵעַ זָרִים
 יִנָּף הוּא הַתְּרֵשׁ בְּמִטְוִילֵי גְרָמָיו :
 פִּצְעֵי אוֹהֵב נֶאֱמָנִים
 וּבְכָל זֹאת יִכְאִיבוּ יִמְחָצוּ !
 וַיְהִי כִמְעַט צָעֵדוֹ עוֹד צָעֵדִים
 אֶתְדִים
 וּבְדֵי סִיר הַתְּרֵשׁ הַתְּפָרֵקוּ נִפְצוּ .
 בְּחֵד לָךְ לְחִבְרָתְךָ
 אֲנָשִׁים בְּעָרְפֶךָ .

המשל העשרים ושלושה

האדם והפֶּלֶב.

לא רק לאדם יש בינה ודעת
לקחת לקח השכל גם ידע
גם אל חיתו שדי און שמעת
בלמודים לשמוע.

עד דעת האדם דעתם תגיע,
גם יש שיותר מאדם
תעש תושיה ידם.

ומשלי הבא אמת יודיע.

אל אחד הפלכים אמר איש אחד:

הבה נבואה ביום בברית יחד!

הן אל כל מעשה יש פשרון וחפץ

אף הפלכים עשו שם טוב משמן

ולמשל היו באמונה ואמן;

ובין הולכי על שמים - הוי שד ונפץ!

האמת נעדרת ואמונה משלכת

פכלי אין חפץ בגללים ודמן.

הבה אפוא לשמור אמן הירני

ואני אלמדך קוממיות ללכת.

ויאות הפלכ ויאמר: הנני!

ויציאו את העיר ללכת הרחיקו
 עד למקום מדבר ארץ לא נושבת
 שם במערת חרב ובנקרת צור באו
 שם פס עמל אנוש חדלה עצבת
 שם אין שטן קול נוגש לא ישמעו
 ובשום שכל למדו לחקור העמיקו.
 ימים רבים היו בודדים ביער
 ויהי אכלם חציר לחמם מלוח;
 הפלב למד לאיש אמן רוח
 והוא למד לכת בשתי רגלים.
 בכלות עת למודם שבו השער
 לראות את אחיהם העודם חיים.
 אך הוי חרפה לאדם בוז וצער!
 הפלב שמר תורתו לנצח
 בשתים הלך וירם המצח
 ראה אדניו וישמח שמח;
 אולם האדם אך בא אל עירהו
 כל אשר למד חיש שכח שכח
 וישב לעקוב ולהונות רעהו.

המשל העשרים וארבעה

הנפם.

בְּמִנְרַת נְבִישׁ עַל עֶמּוּד מְחָרַת
 רָאָה בֶן קָמֵן לְבַת נֶפֶס בְּעֶרְת
 וַיִּרְחַ וַיִּתְעַנֵּג
 עַל רֵיחַ הַנִּיחֹחַ
 אֲשֶׁר הִרְבָּה לְשִׁלּוֹחַ
 הַנֶּפֶס הַנּוֹזֵל, בְּצָרֵי וּפְנֵג.
 וּלְמַחְרָתוֹ רָאָה בְּמַחְתָּרַת הַקִּיר
 בְּכַר חֶמֶר לָבֵן בְּדָמוֹת אָבֵן זִיר
 וַיִּנְעַע בּוֹ וַיִּרְדְּהוּ אֵל כַּפּוֹ
 וַתַּעַל צַחְחָתוֹ אֵל אָפוֹ,
 וַיִּלְקֹךְ אֵל אָבִיהוּ
 וַיִּשְׁאַל אֶת פִּיהוּ.
 מַה הַכָּפֵר הַהֵיא שָׁם בְּמִקְצֵעַ?
 בְּכַר נֶפֶס הִיא! עֲנֵה הָאֵב עַל שְׁאֵלָתוֹ.
 — נֶפֶס? — הוֹסִיף לְתַמּוּהָ
 הַנֶּעַר בְּתַמּוֹתָיו —
 הֲלֹא הַנֶּפֶס רֵיחַ טוֹב יִפְעֵן,
 גַּם אִמְשׁ עוֹד הִתְעַנְנִיתִי עֲלֵיהוּ!
 אֵל הַתַּמָּה, בֶּן יִקְרִי לִי, עַל הַחֶפְזִין,

— הוֹרְהוּ אָבוֹי וַיֹּאמֶר —
הִנֵּה כִּי כֵן דִּרְךָ זֶה מִחֻמֶּר
וּבָקָה גַם הָאָדָם יִשְׁעָה אֵלֵיהוּ:
כָּל עוֹדוֹ רַךְ טוֹב בּוֹ לְהַרְיִחַ,
אֵךְ אִם יִקָּשׁ — הֵנּוּ מִסְרִיחַ.

המשל העשרים וחמשה הַעֲלָמָה וְצִלְמָה.

כמים הפנים לפנים כן מליצה חידה לרעיון.
(אמ"א ל"ז ג')

עֲלָמָה בְּכִשִׁית מְשַׁחַת מְרָאָה
נִשְׁאַה אֶת נַפְשָׁהּ כִּי יָפָה הִנָּה
כִּי אֵין כְּמוֹהָ בְּאַרְצֵי לְיִפִּי ;
וּבְכָל הַגְּלוֹיִנִים שָׂרְאוּ עֵינֶיהָ
חָרָה אֶפְהָ וַתִּתֵּן דְּפִי
וַתֹּאמֶר כִּי כְלָמוּ
יַעֲשׂוּ בְרַמְיָה פְּעֻלָּמוּ ,
וּלְדַאֲבוֹן נַפְשָׁהּ וּלְמַצֵּת רוּחַ
עַל כָּל אֲשֶׁר רַגְלֶיהָ דָּרְכוּ
שָׁם גְּלוֹיוֹן גְּלוֹי כַּסְפָּר פְּתוּחַ
יִרְאֶה לָהּ פְּנֵיהָ מְשַׁחֵר חֶשְׁכוֹ .
בְּמַעוֹן בֵּיתָהּ כִּי תִנּוּחַ
קִירְתֵּיו גְּלוֹיִנִים יִמְלָאוּ
וּפַעַם בְּחוּץ כִּי תֵצֵא לְשׁוּחַח
גַּם שָׁם אֶל עֵינֶיהָ יִרְאוּ .
אֶל אַחַת הַחֲנִיּוֹת כִּי תִסּוֹר פְּעַם
לְקִנּוּת קְשָׁרִים וּבְתִי־הַנֶּפֶשׁ
גַּם שָׁם לֹא תִחַן לֹא תִדַּע חֶפֶשׁ

גַּם שָׁם מְרֵאָה מוֹרְאָה – הוּי מְרֵאָה זַעַם!
בְּצַדִּיָּה תִּכְעִיסָנָה בְּעִבּוּר הַרְעִימָה.
גַּם כִּי תַעֲזֹב בֵּיתָה כְּיָמִים יָמִימָה
לִבָּא בֵּית מְרוֹחַ לְמַצֵּא בֵּית חֶבֶר
אִז מְרֵאָת הַנָּשִׁים הַצֹּבֵאת שְׂמָה
הוֹרִינָה תְּמִיד בְּבֹאֲצָבַע נַעֲלָמָה
אֶת חֶסְרוֹן יָפִיָּה, כָּל מוֹם בָּהּ וְשֹׁכֶר.
וְהִתְבַּחַל נַפְשָׁהּ בְּתַשְׁאוֹת הַתְּפִרֹת!
כִּי מַה־יִּמְרִיצָה תַעֲנוּג רוֹזֵר
אִם חֲבֵלָה נִמְרָץ אִם רוֹחָה נַעֲפֹרֶת?
וְהִרְאָ לָהּ מַשְׁכֵּן בְּרֵד בְּפֹדֶר
הוֹךְ פְּרִדִּים נְחֹמֵד בֵּין עֲצֵי תַפְאֶרֶת
בְּמִקּוֹם אֵין אָדָם וְדַמְמָה שְׁרָרֶת.
אֵךְ הִיא! גַּם שְׂמָה לֹא מַצָּאָה מְנוּחַ!
כִּי אֹבֵל מִים בְּבִדְלַח לְמַדֵּר
עַל עֲפֹרֹת זָהָב בֵּין פְּרִחֵי נִיחַח
בְּרֵאֵי מוֹצֵק יֹאֵל יִתְנַהֵל שְׂפִי
וּכְגִלְיוֹן גְּלוֹי גְּלוֹי יִתְגַּלְגְּלוּ,
בָּם רֵאֲתָה הָאֵמֶלֶלָה כִּי תַחַת יָפִי
בַּק נִקְפָּה בַּק קֶרְחָה בְּלַחֲיָיָה עֲלוּ;
שְׂוֵא גַם מַשְׂמָה לְבְרוּחַ אִמְרָה –
בְּרִתְקוֹת קָסֵם תַּחֲתִיָּה אִמְרָה
בְּבְרִיחַ אֶרְמוֹן סֵנֶר תִּגָּן עֲלֶיהָ
וּמִבְחַר עֲמָקָיו לֹא נִמְשָׁו רַגְלֶיהָ.
לְעֲלָמָה הַזֹּאת גִּדְּמִינוּ גַם אָנוּ
כְּכִי סִגְרִים כְּמֹדָה בְּלָנוּ;

אֶת זַעַל הַתְּאֵרָנוּ
 לֹא נוֹכַל נְבִינָה,
 לְמַנְיָה סְחֹסְרִינוּ
 לֹא נִחְפֵץ נְאֻמִּינָה —
 אִךְ אֵיחֻז הַנֶּזֶן אֲדַמַּת הַצְּבִי
 אֵי אוֹכַל תְּבַהֵיר רַב הַפְּעֻלִים
 יִרְא פְּנֵינוּ וּלְבַבְנוּ יִשָּׁב שְׁבִי?
 הוּא סֵפֶר מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל — סֵפֶר הַמְּשָׁלִים!

סוף דבר.

עד פה בת־שירי בְּבִבְרַת הַנִּיעָה
 ופה אִסְפָּה כְּנֶגַע עֲדֵי אֲרֻנִיעָה
 וּתְצַנֵּן בַּף רִגְלָה אֲרֻצָּה לְנוֹחַ
 מְעַמֵּל יָמִים רַבִּים עֲמַל בְּשָׂר וְרוּחַ.
 וּמִי יִתֵּן וְעַבְדְּתָהּ
 לֹא לְהִקְבֵּל הִיְתָה,
 לֹא לְרִיק וְרוּחַ פְּחָה בְּלִתָּה!
 כִּי הִנֵּה הָאֵלֶּת
 בְּאָדָם כִּי־בִלְתָּ
 וּמִשָּׁל וּמוֹסָר הֵם הַמֵּאֲכֵלֶת
 לְכָרוֹת אוֹתָהּ מִתּוֹה לְבָמוֹ
 לְבָלִי יָשׁוּב בְּשָׂר חַי לְעֵדוֹת בָּמוֹ.
 וּמִי יִתֵּן וּמִשָּׁלִי יִרְצָה
 אֵל כָּל הָעַם מְקַצֶּה!
 לֹא־יִנָּה כִּי יִנְהָה לֵב אֲנָשִׁי שַׁחֲזָן,
 יַחֲבֹשׁ לֹא יִבְאִיב, יִרְפָּא מִבְּלִי מַחֲזָן,
 כִּי יִתֵּן בְּשׁוֹשׁוֹן רֵיחַ גִּיחַח
 לֹא יִדְקֹר בְּקַמְשׁוֹן, יִקַּב בַּחוּח,
 יִרְץ עֵת יָצַר, יֵאָהֵב עֵת יִכַּח—
 אִז אֲדַע כִּי מִדְּרָה אָמַת לֹא נְמוּתִי
 שִׁשְׁמִתִּי לִי כַּמְסָרָה אֵל נִכַח,
 וְאַלְהִים עָנְנִי לִישׁוּעָתוֹ קוּיִתִּי.

רשימה

ע"ס א"ב

למצוא את המשלים איש על מקומו ולדעת המקום אשר לקחו משם ;
והמשל אשר אין מקור מחצבתו מראה גברו יליד רעיוני הוא .

	מקור	מסל	מסר
א			
Изъ басень Хемницера.	אבקת רובל	25	א יב
Lafontaine X, 2.	האדם והקלב	201	ד כב
Ibidem V, 4.	האדם והצפע	50	א כח
Крыловъ III, 15.	אזני הארנבת	34	הז
Lafontaine XII, 15.	האיל	57	ב ג
Ibid. 1, 17.	האילה, העורב, העקב והצב	122	ג י
Lafontaine VI, 21.	האיש ושתי מילנשיו	115	ו
Ibid. 1, 22.	האיש שעיר ואיש הקק	111	ד
Ibid. V, 19.	האמנה צעורה לקמים	171	ד ט
Ibid. II, 19.	האז והקנה	4	א ב
Ibid. III, 14.	הארי בצאתו לשלחמה	84	ב הז
Ibid. II, 11.	הארנה והמור יורע ציר	23	א יא
Ibid. II, 9.	הארי הנוסה למות	36	ז
Ibid. VI, 10.	הארנה והעקב	15	ז
Ibid. V, 17.	הארנה והארעה	46	ב
Ibid. V, 6.	הארנבת והצב	178	ד יב
	הארנבת והשלו	131	ג יד
	האשה ושתי שפוחתיה	127	יב
ב			
Lafontaine XI, 8.	בעל הקפיר, השועל והכלב	108	ג
Крыловъ IV, 1,	בעלי השיר	26	א ע
Lafontaine XII, 6.	בקר חולים	169	ד ה
	בקשת ים סוף	59	ב ג
ג			
Lafontaine. V, 10.	הבקעה והיה ללח	101	כח
ד			
Ibid. VIII, 10.	היב והאדם	136	ז ח
Ibid VII, I. Крыловъ II, 4.	הדבר בהבמות יער	28	א יד

מסר	מסר	מסר	מסר
א	כד	48	הדג הקטן והדג
ג	ח	118	הדגים והשקד
ד	ב	157	הדולה פנינים מן הים
—	יז	188	הדרור והחור
א	ג	6	הדרור והאפרים
ז			
—	י	13	הזאב והאנקה
ג	כ	145	הזאב והקלב הקנה
ב	כ	92	הזאב והעל
ג	ס	121	הזאב לפני מותו והשועל
ח			
ב	א	55	היוחן הנחמץ להיתנתן בארץ מ"כ י"ד פ' ; דכ"י כ' כ"ט , י"ח.
ד	יד	183	ההבם והמשאנע
ב	יד	81	הקמת המסבן
—	טז	86	הקלש יאמר גבור אני
א	כב	45	הקמור בעור הארי
ד	ו	166	הקמור גבה הלב
ב	כב	95	הקמור והקלב
ג	יא	125	המור מקנא
—	יח	141	המור נשאר ספוג והמור נשאר קלח
ב	יג	80	המור והסוס
י			
—	י	75	הילק והקמלה
כ			
ג	בג	150	שני הקלבים
ד	כ	193	שני הקלבים ונגלת המור
ל			
ב	יז	87	הקביאה והרב
מ			
ד	ה	163	הפנת והחולק למות
א	י	21	הפנת ומקשש עצים
ב	יט	90	פי ופריד ... ומי השלח ...

מסד	מסל	עמוד
נ	כה	152
א	ם	19
נ		
נ	ה	113
ב	כא	94
—	יא	77
א	א	3
א	כא	48
—	יה	37
ד	כד	203
נ	א	103
ד	טו	184
ם		
א	ח	17
—	ה	12
ד	כב	199
ע		
נ	כד	151
—	טו	133
ד	יה	189
א	ד	10
ד	ד	162
—	יא	176
ב	ו	70
—	ה	65
ד	כה	205
ב	יב	78
ד	א	153
ב	ד	64
פ		
ד	יג	180
ב	כד	99
א	טו	32

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-12-29 21:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/nnc1.0044075626
Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

		עמוד	כסף	גו
	צ			
Lafontaine V, 15.	צבי קרה	117	ו	ג
Ibid. I, 3.	הצטרבוע התפצה לקמות אל האל הנרד	148	כב	—
	ק			
Ibid. VIII, 27.	קירות הסאנה	196	כא	ד
	ר			
נמין דף ז' .	שמי' הנחלים	129	יג	ג
שמוס רכס פ' ס' ; ופ' כמדנר רכס פ' רכ' .	הרעה הנואב	39	יש	א
	הרעה הצדה לבנו	190	יש	ד
	ש			
Lafontaine XI, 8.	השב ושלשה הנערים	106	ב	ג
Ibid. II, 15.	השקוי והשועל	174	י	ד
Ibid. XII, 17.	השועל הנואב והפוס	143	יש	ג
Ibid. XII, 9.	השועל והנאב	167	ו	ד
Ibid. XI, 6. (ופ' סנס' ג'ס פ'א רטי' ר'ס לכזס אלטו ססר)	השועל והנאב	186	הז	—
Ibid. XII, 13.	השועל הנובכים והנאב	147	כא	ג
Ibid. I, 18.	השועל והתסידה	68	ו	ב
Ibid. IX, 14.	השועל והקדויל	138	יה	ג
Halm 31. (ופ' מדרס רכס לקלס פ'ס כלגר יל סנסן סמו .	השועל היושב בתענית	41	כ	א
Lafontaine III, 11.	השועל וענבי הנאב	72	ה	ב
Ibid. III, 5.	השועל וצמיר הענים	97	כב	—
	השועל והצמד קרן	160	ג	ד
Lafontaine VI, 3.	השקיש הנבחרו	88	יה	ב
	ת			
	התבן הנאב והקיש	73	ס	—

— א —

קצת לתען :

בצד 48 שורה י"ב נרסם בפעות והרנ' (תד' ברנש) — ובצד 115 שורה י"ג לקנות (תק' ברנש) . — בצד 156 שורה כ"א נרסם בעלילת וציל בעלילת .

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-12-29 21:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/nnc1.0044075626 Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google